

16 4002
Trib. Suprem

Col. Militor

Dos. 67/954

Vol. ~~16~~

40002 Vol 68

DOSAR

Ancheta PĂTRĂȘCANU LUCRETIU

CONSTANTE LENA

SI ALII

P 218/68

Data 26 Iunie 1954

1960010

P 000218, Vol. 68

Urmează vol. Nr. 17

I

DOSAR Nr. _____

11259 vol. 68.

11

În ce an a fost întâlnire în casa
mea între americani și Pătășcanu?

Subsemnata Leua Constante declar
că nicidecum în casa mea nu a fost
o întâlnire între Pătășcanu și Americanii
nici în anul 1944, nici în 1945 nici
în 1946, 1947.

Leua Constante

28 ianuarie 1950

Declarație.

002

36
25

Subsemnata Leuca Comanite, domiciliata în Str. Dionisie Lupu 12, prin prezenta declar ca voi răspunde complet și adevărat la întrebările ce mi se pun mai jos, în caz contrariu voi suporta consecințele legii:

- 1) Ce Ti-a dat familia Familia Pătoșcanu nu Pătoșcanu în păstare? mi-a dat nici pachet nici pic.
- 2) Ce ai primit în păstare După câte mi-a dat din partea familiei Pătoșcanu ca P. făcea coral prin cart. După câte mi-a dat aminte, Pătoșcanu făcea odata curățenie prin rețare și atunci mi-a dat o fotografie și mi-a mai dat o coală de hârtie albă cu un text și note iscălituri ceva în legătura perca cu Aldea.

3) Ce reprezenta fotografia?

003 25
26
Reprezenta un grup
la a scribere într-o coră
Pătrăscu, Marin, ned
Vîșnișki, un general și
Pătrăscu.

4) Ce conținea documentul?

Mu-mi aduc aminte

5) Dacă documentul era lăsat
la marina sau manuscris?

Mu-mi vine în că
la marina -

6) Câte foi cuprindea?

Cuprindea o foie dubla.

7) Cât era scris pe foie

Doar câteva rânduri.

8) Când ai primit aceste
obiecte?

În 1948 aproximativ în
Martie.

9) Dece ti-a dat Pătrăscu
aceste obiecte?

Să le păstrez eu, pentru că
a vede că mu-mi vroia să
le deie la el acasă.

10) Dece mu-mi vroia să le
deie el?

Nici atunci și nici acum
nu prea înțeleg, pentru că
era lucruri cu totul oficiale.

11) Ce ti-a spus Pătrăscu
când ți-a dat în
poziție?

M'am putea să răs-
pund mu-mi aduc aminte.

12) Dacă eu am iutebat
dece mi le da' în păstorie?

Eu nu l'am iutebat ³⁴
pentru că - mi da'deam Na-
ma ca' e amărăl și ca'
a face duh'o exagerat.
prudenta'.

13) Fata de cine era aceasta
prudenta'?

La ce n gândeai el nu
nu, dor părea o exagerat
prudenta sau o poiere de
râu.

14) Ce am gândit eu atunci?
în legătura cu prudenta'?

Eu dau aceasta explicație
acum, ~~atunci~~ eu toate ci
nu'am gândit mult dea
mi-a dat atunci.

15) Ce am răspuns ai găsit?

Eu nu'am gândit ca' P.
șperiat de ce i se învâin-
plore n gândeai ca s'orfi-
putut gon' la el acestia
și n vede ca' nu oria.

16) Dacă curioși orem cog
când s'a produs nu fent
în cose Patascan.

Curios orem cog când s'a
fural în cose a camore
sau o blugi.

17) Fata de cine era prudent
Patascan -

Dupe pănera mea era
a prostie.

18 Dacă am spus lui
Pătrăscu cănd mi l-a
dat (obiectele de mai sus)
câ este o prostie?

19 Din care Partid făceai
parte.

20 De când făceai parte din
Partid

21 Cime te-a recomandat
în Partid?

22 Sub ocupația a cui era
tău când îți a dat obiectele
de mai sus.

23 De ce consider că a dat
tău prudentă n' fată de
cine se ferea.

24 Despre care tovarăsi?

25 Dece era nevoie de
această prudentă.

26 Ce ai făcut cu obiectele

5 Nu i-am spus ~~22~~
~~28~~

005

Eu făceam parte din
Partidul Muncitoresc Român.

Din anul 1945

Elena Pătrăscu n' mi-a
aduc aminte de ceilalți.

Mu era ocupată de
nimic.

Fată de tovarăsi lui.

Tovarăsi lui din Partidul
Muncitoresc Român.

Eu nu găsesc că era
nevoie din omul meu
nu mai știu bine ce gâ-
diesc.

minuie?

Când ai distins aceste
obiecte

Unde le-ai așezat când
ai venit acasă?

Cine ți-a dat ordiul
ca să le distingi.

Dacă mai știi cîmeva
de pastorea lor.

Dacă ai spus cîva din
familie -

Deci am distins obiectele
date în pastore.

Cum ai socoteai înaintea
de a-ți da obiectele?

Am rupt fotografia
n' eram sigură că am
rupt n' documentul.
Dupa căm iin. aduc aminte
amul trecut făcând cură-
tenie în vîtor.

Le-am simț înfăi în
vîtor apoi le am pus do-
cumentul înfă la raură -
adică pe a pînzi ce era
lustruă pe xolea.

Mi mersi.

Mi mersi -

Eu nu sîci fauricio
nici cîmostiilor.

Pentru că eu am vrut
să țin obiecte date de el.
Socotindu-l altfel decât
când iin. dăduse obiectele.

Ca un sovranaș ridicat
de partid.

Cum îl socoteai după
ce ți-a dat obiectele -

Ce ți-a mai dat tot atunci
în pășture

Ce ți-a mai dat în pășture?

Cum se numea cortea -

În ce limbă era -
sub ce formă ți-a dat
această cortă?

De ce era nevoie să-ți
dea această cortă.

Ce culoare era cortea

Și ce avea cortea

Ce ai făcut cu cortea

Era ceva scris pe cortă
de mână?

Ce ți-a mai dat în
pășture P. și când.

Atunci era așa de amă-
rât că eu nu mai stă-
team să-l fi dec. ²⁴₃₀

Atunci, nimic.

Mai vârgiu mi-a mai
dat în pășture o cortă -

Tolstoi de Plechavov.

În limba germană -

Tot ca și-a pășez.

Mă știu că nu-i cu-
nosce cîntî mutul.

Romii închis - carbonată.

Ceva despre Tolstoi

Și la mine în biblio-
tecă.

M'am observat pentru
nici n'am deschis-o

Mi-a mai dat bani.
Mai vârgiu.

A câta oară erau în
dătea Pașascam, obiect
în poștore -

Dacă d'-a mai dat
ceva în poștore -

Le fel de bani erau

Câți bani erau în tot?

Le mai era în apăra de
bani de hotei

Câte monzi a fost ?

Ai făcut cu banii

De ce i-ai schimbat.

Ce ai făcut cu banii
Schimbat.

A teia oară.

30

31

008

Mu -

Trăni.

Mu stiu să răspund
exact.

Monzi de aur.

Vreo 20-25 cu apropiere.

I-am schimbat.

Pentru că s'a permis schim-
bul oficial al banilor.

Hi dadusem de 2 ori
maiori lui El. P. cam
45.000 lei pentru că
stiam că nu ore să
miam luat înapoi și
restul - i-am cheltuit în ce-
tul cu în celul făcându-
mă că îi voi da înapoi
la nevoie.

Dece d'-a dat banii
în pășture.

Poate se temea să nu
fie furat?

Dece d'-a dat banii în
pășture -

Dece d'-a dat banii în
pășture -

Dece să nu fie la el
banii -

Dece nu a vrut să-i
schimbe -

Dece consideră că nu a
vrut să-i schimbe

Dece d'-a dat banii în
pășture?

Dacă l-am întrebat
de ce d'-a dat banii în
pășture?

Dacă mi-a spus el de ce

De unde deduci că se
arstea la o percheziție.

Când am făcut aceasta

Mu stii. 009

Mu -

De scôrbos ce era.

Ca să nu fie la el.

Ar fi trebuit să-i schimbe

Mu stii.

Mu vâd nici o expli-
cație.

Se vede că se arstea
la o percheziție.

Mu -

Mu -

Pentru că mi-ai spus că
banii.

Deductiv -

Deci ai făcut după or-
dine -

Deci era nevoie să as-
cundă bucurii.

Dacă ram mai făcut
serviciu de acest gen -

Dacă am mai primit
cluse în pastore

Dacă tot ce declor
este adevărat complet
și exact -

Dacă-ți dai nume ca
dacă pentru miniciumi
cei răspunde -

Deci nu ai declarat
năgura că ai primit aceste
obiecte - la prima anchetă.

10 După arestare -

01 88
33
Înainte nu mi-au dat
nume ca Kiliotis lui
P. este așa de groasă -

Mi-mi puneam atunci
probleme, dacă mi ce-
na să-și fac un serviciu
îl făceam.

Mu -

Mu -

Da, tot ce declor
este exact și adevărat.

Mi dau nume -

Pentru că mi-a fost
fără să spun că tu căi
străini, pentru celelalte
nu mi se pareau documente
secrete. De ce lea distins în
acut este?

Dacă ai vorbit cuiva
despre ~~bani~~ as. obiectele
date în pânză.

Când i-ai dat banii
mamei lui Elena ce i-ai
 spus -

Ce a răspuns mama ei -

Ți-a mai cerut bani după
ce i-ai dat

Și i-ai dat -

Când i-ai dat prima oară
cât a dat

Dacă ți-a mai cerut încă
bani după asta

Mu - U'au vorbit ²⁷despre
ale pînă în pânză. ⁹⁴

Au spus că au miste
bani de - ai lor și că
dacă are nevoie îi pot
da -

Că are nevoie.

Da mi-a mai cerut
o dată.

Da -

Cu cât ca 15 și apoi
25.000 lei.

Mu -

Lena Contente

4 ianuarie 1950

4 Febr. 1950

DECLARAȚIE

Cu toate că am dat declarație că nu voi minți și că voi declara tot adevărul totuși în ultima mea declarație am mințit pentru că nu am vrut să vorbesc despre tatăl meu.

Am primit dela Pătrășcanu în două rânduri următoarele obiecte, întâi o scrisoare adică un act tipărit la mașină și având iscălitură Aldea sau despre Aldea și o fotografie cu Pătrășcanu, Brătianu, Maniu un general și Văginski.

A doua oară un teanc de acțiuni sovietice 45 de monezi de aur străine și câteva dintre ele românești 5.000 de fr. elvețieni.

Când am primit banii m'am dus cu ei la mama acasă și am vrut să-i rog pe ei să-i ție gândindu-mă că la mine nu sunt în siguranță eu locuind singură și neavând nici un loc închis bine în casă. Când vine femeia de serviciu totul este deschis și chiar ușa dela intrare fiind defectă se poate deschide ușor cu un clește.

De câteva ori uitând cheia în casă am intrat și eu astfel, învățată de portar.

Tatăl meu s'a speriat foarte tare când a auzit că trebuie să ascundă ceva la el, și atunci supărată am plecat cu pachetul dela ei și m'am dus la Harry. Nici lui nu i-a părut bine dar m'a văzut atât de supărată că nu știam ce să fac cu pachetul, îmi venea greu să-i spun lui Pătrășcanu că nu-l pot ține, că până la urmă l-a primit. Cred că nici nu s'a uitat la banii, nici nu a știut exact câte monezi sunt.

Când m'am întors dela închisoare, dupe câtva timp am fost în vizită la doamna Schwamen. Mi s'a plăns că nu îi ajung banii având de plătit cheltuelile casei Pătrășcanilor pe lângă întreținerea ei.

I-am spus că îi pot da eu ceva bani având socotelile mele cu ei. Cred că știa despre ce e vorba, dar eu nu i-am dat explicații.

M'am dus la Harry și am luat looo de franci elvețieni. Nu cunosc pe nimeni care să-mi poată schimba.

. / .

Atunci am întrebat pe tata dacă nu cunoaște el pe cineva care ar vrea să facă schimbul. După ce s'a interesat a schimbat banii, printr'un prieten al lui, dar nu mi-a spus cine.

O parte din bani mi se pare 15.000 lei i-am dat Doamnei Schwamen, iar restul de circa 25.000.- de lei i-am cheltuit eu plătiind o parte din datoriile ce se făcuseră în lipsa mea cu întreținerea casei. Am avut nevoie de bani și pentru plata tratamentului medical de care am avut nevoie, injecții, medicamente, vitamine și mai cu seamă supra alimentație.

După vreo două luni Dna Schwamen mi-a telefonat întrebindu-mă dacă mi mai pot da niște bani. Mi se pare că avea nevoie pentru impozite. Atunci am schimbat cred 15 monede tot prin tata. Iarăși i-am dat doar o parte din bani, restul păstrându-l pentru mine, pentru că nu am fost reangajată în teatrul de păpuși decât în luna Mai deci 6 luni nu am câștigat decât 40.000 lei de la Editura de Stat, care reprezenta acoutul și ilustrațiile unei povești în versuri pentru copii pe care o făcusem la închisoare în cap (adică nescrisă).

Ceva mai târziu în vară Harry a lipsit din Buc. Ori neștiind, așa spunea el, ori uitând unde ascunsesem eu banii, hârtiile, pentru că monezile le luasem la mine acasă, a lăsat dulapul deschis. Făcându-se curat, femeia de serviciu a dat peste ei, și nu cunosc amănuntele, a rupt o hârtie de o mie de franci. Harry când s'a întors a fost colosal de supărat, nu știa ce să facă, și până la urmă l-am convins să lase totul baltă și am luat banii.

Dar mi-era frică totuși să țin atâția bani la mine. Când s'ar fi putut schimba banii oficial, m'am gândit să mă duc să-i schimb, dar nu m'am hotărât pentru că nu erau ai mei nu știam pe cine să întreb și mă gândeam că deja prăpădisem o parte din ei. Natural că aveam de gând să le dau înapoi ce cheltuisem eu, dar știam că n'ași putea-o face decât încet.

M'am dus la mama acasă și fără a spune nimănui nimic am așezat monezile pe grinda podului. Cele 3.000 de fr. elvețieni i le-am dat sorei mele care nu știa unde le-a pus.

De banii rusești care-i pusese în dosul lavaboului am uitat complet.

Fotografia am rupt-o că mi se părea că nu are nici un rost să fie păstrată. Nu era o amintire a unor întâmplări prea fericite.

Documentul știu că am vrut să-l rup și nici azi nu

ştiu dacă l-am rupt sau mai există la mine în casă. S'ar putea să fie în rama unei pânze întinse pentru pictură.

Dacă am minţit am făcut-o numai pentru a nu trebui să spui că tatăl meu a schimbat banii. Ştiu că nu am dreptul să rog nimic dar tata are 75 de ani, e un om cinstit şi rog ca orice pedeapsă i s'ar cuveni să mi se dea mie. -

ss. Lena Constante

6 Februarie 1950

Declarație

015

Cu toate că am dat declarație că nu voi
minti și că voi declara tot adevărul
tuturi în ultima mea declarație am mintit
pechetea nu am avut să vorbesc despre tatăl
meu.

Am primit de la Pătrășcanu în darea rândurilor
următoarele obiecte întâi a scrisoare adică -
un act tipărit la mormina și având iscălitura
Aldea sau despre Aldea și a fotografie cu
Pătrășcanu, Brătianu, Maicu în general și Vișniuc.
A doua oară un tranc de acțiuni sovietice 45 de
moneji de aur și câteva dintre ele românești
5000 de fl. elvețieni.

Când am primit banii m'am dus cu ei la
mama acasă și am avut să-i rog pe ei să-i tie
gândindu-mă că la mine nu sunt în siguranță
cu locuind nimeni și neavând nici un loc
măchis bine în casă: 'Când vine femeia de serviciu
totul este deschis și chiar usa dela uitoare
fiind defectă se poate deschide ușor cu un clește.
De câteva ori urcând chesia în casă am urcat-o
și eu astfel, învățată de portor.

Tatăl meu s'a speriat foarte tare când a
auzit că trebuie să ocupată ceva la el, și
atunci supărată am plecat cu pachetul dela ei

ni mi'am dus la Hanzy. Nici lui nu i-a
parut bine dor m'a vazut atat de neputinta
ca nu stiam ce sa fac cu pachetul, luni venia
guru sa-i spui lui Patroscau ca nu-l pot
dece, ca pana' la urma l'a priuit. Cred
ca nici nu s'a uitat la bani, nici nu a
stiut exact cate moned. sunt.

Cand m'am intors dela mihisoare, dupa
catva timp am fost in vizita la doamna
Schwaumen. Mi s'a placut ca nu ii apung banii
avand de platit cheltuielile casei Patroscauilor
pe langa iustitierea ei.

I'am spus ca ii pot da eu civa bani
avand socotelile mele cu ei. Cred ca stig
despre ce e vorba, dar eu nu i-am dat ex-
plicatii.

Mi'am dus la Hanzy ni am luat 1000 de
franci elvetieni. Mi cunoasteam pe nimeni
core sa ni poata schimba. Atunci am inte-
bat pe tota daca nu cunoaste el pe cineva
core ar vrea sa faca schimbul. Dupa ce
s'a interesat a schimbat banii, priuit un
prieten al lui, dar nu mi-a spus cine.

O parte din bani mi-a fost 15.000 lei i'am
dat Doamnei Schwaumen, iar restul de circa
25.000 de lei i-am cheltuit eu, platind o parte
din datorile ce se facusera in lipsa mea cu

interimere, coci. Au avut nevoie de bani
n' pentru plata tratamentului medical pe
'au au avut nevoie, infecti, medicamente
vitamine n' mai cu mână 'npra alimentatie.

Dupa 'rea dăna lui D^{na} Schoannen m'a
telefonat i te bându-ma dacă n' mai pot
da niste bani. Mi x pou că avea nevoie
pentru 'npozite. Atunci au schimbat cred
15 monede tot prin tota. Darasi i au dat
door o parte din bani, restul păstându-l pentru
mine, pentru că nu am fost reangajată în
teatru de papuri decât în luna Mai deci
6 luni nu am câștigat decât 40.000 lei
dela editura de stat, care reprezenta
acoutul n' ilustratiile unei povesti în versuri
pentru copii pe care a făcutu la inchitoare
în cap (adică negră).

Ceva mai târziu în vară Harry a lipsit
din Buc. Cui nestinut, asa spunea el, ori libertă
unde ascuserem eu băni, hărtile, pentru că
mongji le luasem la mine acasă, a lăsat
dulapul deschis. Facându-x curat, femeia
de serviciu a dat peste ei, n' nu cunosc
amămintele, a luat o hărtie de o mie de
franci. Harry când s'a întors a fost cola-
ral de neputin, nu stia ce să facă, n'
până la urmă l'au convins să lase totul

balta' ni au luat baiii.

Dar mi era frica totor. sa' tuu alatra baii la mine. Cand s'or fi' putut 'schimb baii oficial, mi'au gandit sa' ma' duc sa' i schimb, dar nu mi'au hotarat pentruca nu erau ai mei, mi' strau pe cine sa' i iet, si' ma' gandeam ca' deja pa'padisem o parte din ei. Natural ca' aveam de gand sa' le dau inapoi ce cheltuisem eu, dar strau ca' n'oi putra - a fore decat' iacet.

Mi'au dus la mama acasa si' foia a spune nimamui nimic, am asigat monejele pe grinda podului. Celi 3000 de f. elvetici i le-au dat sorei mele core nu stii unde le-a pus.

De baiii rusesti core-i pusen in domul lavaboului auu' intot complet.

Fotografia au rupt-o ca' mi' n' poia ca' nu au nici un rost sa' fie postrata. Nu era o amintire a unor intampinari prea fericite.

Documentul stii ca' au vrut sa' l' rup. si' nici zi nu' stii daca l'au rupt sau 'mai exista la mine in casa. S'or putra sa' fie in rama unei pänge de vana pentru pictura.

Daca' au amintit au facut-o numai pentru a mi' tebuia sa' spui ca' tatat meu a schimbat baiii. Stii ca' nu au dreptul sa' rog nimic

dar fata are 75 de ani, e un om ciuntit
si rog ca orice pe deaposa i l'or cuveii sa
imi se dea mie.

Lena Constante

6 ~~Februarie~~ Februarie 1950

DECLARAȚIE
=====

Subsemnata Lena Constante domiciliată în str. Dionisie 12, declar că în 32-33 după terminarea Academiei de Belle Arte am câpătat o bursă din partea Ministerului la Paris unde am stat 8 luni. N'am văzut acolo cu mătușa mea Sophie Fhibaud, cu unchiul meu Andre Thibaud, care stau în Franța, el de toată viața ea din Apr. 1913, apoi cu colege dela cămin, Helene Larsen, norvegiană, Helene Cassin italiană, cu Harry Brauner, cu fratele lui Victor Brauner, l-am văzut odată pe Brăiloiu Constantin, care era directorul institutului de Folclor pe vremea aceea, l-am văzut de 2 ori sau 3 pe Gabriel Negri, atunci era dansator, acum este regisor la teatrul Național. Francezii n'am cunoscut deloc. La mătușa mea am cunoscut-o pe actrița Cecile Sorel, dela Comedia Franceză.

Mai mult nu am cunoscut pe nimeni. A doua oară am fost în anul 1937 pe timpul expoziției. Am văzut pe următorii români și francezi : Gasti, Victor Ion Popa, nevasta lui Maria Mohor, Mac Constantinescu, sculptorul Tușeacă, Lăc Brătășanu, Pierre Grant, Demian, Jiquide. Ca francezii iar pe mătușa și unchiul meu, (Mugen Bălan, român). Nu-mi amintesc nici un cunoscut francez. N'am cunoscut nici un englez.

La Constantinopol în 1938 cu tata și sora mea. N'am cunoscut pe nimeni.

La Praga cu sora mea în 1938. Am văzut pe un român Mihai Pop care studia acolo facultatea și nici un străin.

L'am văzut odată pe Nicol Gross care a stat o zi la Praga pentru afacerile lui. L'am întâlnit pe stradă și ne-a invitat la masă. Am vorbit doar fleacuri, el îmi făcea puțin curte.

La Constantinopol în 1940 când am stat 10 zile. Am plecat cu Nicol Gross și cu mama lui care plecau în Palestina. Am văzut câțiva români la hotel, evrei care plecau și ei; unul Fischer, desenator de afișe sau director de atelier de afișe, Mati Rosenthal (nu sunt sigură de nume) știa că pe nevasta lui o chema Gigi Emilian, era și ea pictoriță, un tânăr marinar Stirbey, pe 2 fete englezoaice Walton, plecate și ele din București cam tot în timpul acela, pe un domn Schwartz stabilit pen-

tru afaceri la Constantinopol pe care-l cunoștea Nicol Gross pe un funcționar dela legatia română Hrisian.

Altceva nu mai îmi aduc aminte.

La a cincea călătorie la Constantinopol și Ankara 1947. Am văzut acolo pe Grigore Moisil, cumnatul meu și soția lui, pe membrii ambasadei, Magheru, Buescu, Dna Vasilu, încă doi funcționari nu mai țin minte numele lor.

Am mai văzut pe ministrul Franței la masă la sora mea. Tot la ea am mai văzut pe ministrul Elveției Gorjé, ministrul Bulgariei, Simici ministrul Jugoslaviei, ministrul Siriei, Libanului, un atagat comercial francez, pe profesorii dela Bele Arte, pe pictorul Lazare Levy dela Paris care fugise și era profesor de pictură la Constantinopol.

Cu Români în afara legatiei nu am văzut pe nimeni și nici străini în afara legatiei nu am văzut.

Cu ce scop, în ce împrejurări, când am organizat întâlniri între Pătrășcanu și Pogoneanu și unde ?

În anul 1945, era primăvară sau vară m'am întâlnit la Neamțu într-o dimineață (Neamțu se retrăsese) cu Pogoneanu.

Sau l-am rugat pe Neamțu să-l vad pe Pogoneanu, sau i-am telefonat lui Pogoneanu, nu mai știu. Cred mai repede că Pogoneanu cerea întâlnirea. M'am întâlnit cu el dimineața și am stabilit o întâlnire pentru mai târziu, cred că pentru ora 5 (cinci). Pogoneanu trebuia să vie în blocul meu, la etajul 7, unde era o garsonieră nelocuită a unui domn Florin Teodoru. Cheia o ținea Belu. Nu eu i-am procurat cheia lui Pătrășcanu. Știu că Belu mai dăduse garsoniera unui român din URSS, Ilie Constantinovski, gazetar la Moscova.

În după masa stabilită a venit la mine Pătrășcanu spunându-mi că Pogoneanu nu a sosit. Îl așteptase câțva timp. Au trecut vreo 20 minute și a sunat la mine la ușa Pogoneanu care mai era cu cineva, dar fiind întuneric pe culoar, nu l-am văzut. După câte înțelesesem trebuia să fi fost Buzeghi, sau mi s'a spus nu știu exact. Nu știu cât au stat sus - și nici nu țin minte să mai fi trecut pe la mine Pătrășcanu după aceea.

Când am vorbit cu Pogoneanu pentru întâlnirea dintre el și Pătrășcanu, cine a mai fost prezent.

Nu am fost decât eu și Pogoneanu în odaie, Neamțu rămăsese în cealaltă odaie.

Am făcut acest serviciu din amabilitate fără nici un

interes al meu.-

ss.Lena Constante

7 Februarie 1950

Declarație

023

112

405

Subsemnata Lena Constante domiciliată în
str. Dionisie 12 declară că în 32-33 după
terminarea Academiei de Belle Arts au căpa-
tat o bursă din partea Ministerului la Paris
unde am stat 8 luni. M'am văzut acolo
cu matusa mea Sophie Thibaud, cu unchiul
meu André Thibaud care stău în Franța, el
de voata viața sa din apr. 1913, apoi cu
colege dela câmin, Hélène Larsen, norvegiană,
Hélène Cosmi italiană, cu Harry Brauner,
cu fratele lui Victor Brauner, l'am văzut odată
pe Brăilău Constantin care era directorul insti-
tutului de Folclor pe vremea acia, l'am vă-
zut de 2 ori sau 3 pe Gabriel Negu, atunci
era dansator, acum este regisor la teatru Na-
țional, Francez; m'am cunoscut deloc la
Matusa mea am cunoscut pe actrita Cécile
Sorel, dela Comedia Franceză.

M'ai mult m'am cunoscut pe mimeni,
Adana Cară am fost în anul 1934 pe timpul
expozției. Am văzut pe următorii români
în Francez: Gusti, Victor Gheorghe, nevasta
lui Maria Moșor, Mac Constantinescu, sculpt
torul Tureadca, Lic Brătăsescu, Piene Grah,
Demian, Yquide - în la Francez; iar pe mi-

Tusă n' uchiul meu, (Eugen Bălan, român)

Mă-ai amintit nici un cunoscut francez.

M'au cunoscut nici un englez.

La Constantinopol în 1938 cu tata n' sora
mă - M'au cunoscut pe nimeni.

La Praga cu sora mea în 1938 - Am
vazut pe un român Mihai Pop care studiază
acolo facultatea, n' nici un străin. L'am
vazut o dată pe Nicol Gross care a stat
o zi la Praga pentru afacerile lui. L'am
invitat pe strada n' m' a invitat la
masă. Am vorbit doar fleacuri, et lui
facea puțin curte.

La Constantinopol în 1940 când am
stat 10 zile. Am plecat cu Nicol Gross n'
cu mama lui care plecau în Palestina.
Am văzut câțiva români la hotel, erau
core plecau și ei: unul Fischer, desenator
de afișe sau director de atelier de afișe, Maty
Borenthal (am avut născut de nume) și ea
pe nevasta lui a cheama Gigi Eui Lian, era n'
ea pictoriță, un tânăr mareșal Sturbej, pe
2 fete englezoare Walton, plecate n' ele din
tărcurști, cam tot în timpul acela, pe un
domn Schwartz habilitat pentru afaceri la Con-
stantinopol pe core-l cunoscut Nicol Gross,
pe un funcționar dela Legatia Română Hărticu,

Alteva nu mai iiri aduc aminte.
La a cincea călătorie la Constanța năpăli n'
Amkora 1944. Am văzut acolo pe Grigore
Moisil, cumnatul meu n' otia lui, pe ambasadorii
Ambasadei; Magheru, Bulescu, D^{na} Vasiliu, încă
doi funcționari nu mai știu unde numele lor.
Am mai văzut pe Ministrul Frautei la moșii
la sora mea. Tot la ea am auzi văzut pe
Ministrul Eluciu Gojă, Simici, ministrul
Yugoslaviei, Ministrul Bulgariei, Simici, fi-
bilului, un atașat comercial francez, pe
profesorii de la Belle Arts, pe pictorul Lazare
Levy de la Paris care fugise n' era profesor de
pictură la Constanța năpăli.

La Români în afara Legatiei nu am văzut
pe nimeni n' aici stăruim în afara Legatiei nu
am văzut.

Cu ce scop, în ce împrejurări când am
organizat întâlnirile între Pătăscau n'
Pogoneanu - n' unde.

În anul 1945, era primăvara sau vara
m'am întâlnit la Meantă iut la diuimă
(Meantă n' retrăsese) cu Pogoneanu.

Sau l'am rugat pe Meantă n' l'oad pe
Pogoneanu, sau i-am telefonat lui Pogoneanu,
nu mai știu. Cred mai repede că Pogoneanu

ceea ce înălțămirea, nu au înălțat cu el
dintr-o mână și au stabilit și înălțămirea pentru
mai târziu, cum că pentru ora cînt. Pogoneanu
trebuia să vie în blocul meu, la
etajul 7, unde era o garsonieră ne locuitor
a unui domn Florin Teodoru. Cheia a fi-
mea Belu. Nu cu ei-am procurat ^{cheia} lui Pă-
thascanu. Știu că Belu mai dăduse garsoniera
unui român din URSS, Hic Constant Mooski,
gajet la Moscova.

Înt după moșă stabilită a venit la mine
Pathascanu spunându-mi că Pogoneanu nu
a sosit, îl așteptăm cîtoare timp. Am trecut
mai 20 minute, și a sosit la mine la
un Pogoneanu care mai era cu cineva, dar
fără întineric pe culoar, nu l-am cunoscut.
După cîte înțelesesem trebuia să fi fost
Pogoneanu, dar mi s'a spus nu stiu exact.

Mi stiu că au stat sus - și nici nu
sîm mîinte să mai fi trecut pe la mine Păth.
'după aceea -

Cînd am ~~transmis~~ vorbit cu Pogoneanu
pentru înălțămirea dintr-un el și Pathascanu, cum
a mai fost prezent.

Nu am fost decît eu și Pogoneanu
în odaie, neamtu rămasese în cîntălta odaie,

Am făcut acest croichiu din amabilitate
fără nici un interes al meu.

Leua Constante

7 Februarie - 1950

DECLARAȚIE
=====

Subsemnata Lena Constante domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, fiind întrebată de ce nu am declarat singură, din proprie inițiativă, adică fără a fi întrebată de către anchetator despre întâlnirea organizată de mine în anul 1945 între Pătrășcanu și Pogoneanu răspund :

Cu toate că știam că întâlnirea este secretă din mai multe motive printre care și faptul că ea nu s'a produs nici la el acasă nici la minister totuși am organizat această întâlnire, nefiind lămurită asupra poziției lui Pătrășcanu față de Partid.

Apoi nu m'am gândit că îmi poate cere ceva ce ar fi primejdios pentru mine.

Cu am mărturisit faptele pentru că acum îmi dădeam seama că atitudinea politică a lui Pătrășcanu nu era justă, și mă temeam că povestind amestecul meu, să nu fie considerat ca o atitudine politică pentru că nu fusese decât un serviciu făcut lui Pătrășcanu căruia îmi venea greu să-i refuz.

De ce nu ai declarat despre întâlnirea organizată de dumneata între Pătrășcanu și Pogoneanu atunci când ai fost arestată de către organele de securitate în luna Aprilie 1948 ?

Mi-a fost frică să nu fie interpretată intervenția mea ca o intervenție cu caracter politic conștient, pentru că după rezoluție se arăta că atitudinea lui Pătrășcanu era greșită și atunci mi-am spus că poate și această întâlnire de atunci cu Pogoneanu avea un caracter dușmănos față de Partid, fapt care în 1945 nici nu-mi trecea prin cap. Atunci îl cunoșteam pe Pătrășcanu de puțin timp și apăsarea în ochii mei ca un fel de intruchipare a Partidului.

ss. Lena Constante

9 Februarie 1950

Declarație

39

029

1422
1430

Subsemnata Leoa Contante domiciliata în st.
Dionisie Lupu 12, fiind interbata de ce am aștepta-
rat nimeni, din proprie inițiativă, adică ^{fară} ~~interbata~~
~~de~~ a fi interbata de către anchetator ~~cum~~ despre
mişcările organizate de mine în anul 1945
într-o Patascanu și Bogdanu răspund:

Cu toate că știu că în lăcuirea este vorba
din mai multe motive ca ~~fi~~ ^{fi} printru care n'as-
tul că ea nu sa produs nici la el acasă nici
la minister totuși am organizat acosta înăl-
tăre nefiind lămurită asupra poziției lui Pă-
țascanu față de Partid. Apoi nu m'au gândit
că mi pot cere ceva ce ar fi prejudiciu
pentru mine.

Nu am mărturisit faptele pentru că acum
mă dădeam seama că atitudinea politică a
lui Patascanu nu era firească, și mă temeam
ca prăvestind amestecul meu, să nu fie consi-
derat ca o atitudine politică pentru că eu fu-
re decât un serviciu făcut lui Patascanu
cumă mi venea greu să-i refuz-

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante domiciliată în str. Dionisie Lupu 12 declară că după ce mi s'a arătat declarația lui Lucrețiu Pătrășcanu în care era scris de mână lui că eu am fost prezentă la o întâlnire a lui și a soției lui cu cei doi americani, Belu Silber, în casa mea din Dionisie Lupu, resping această afirmație a lui Lucrețiu Pătrășcanu, declar încă odată că nu am fost prezentă la întrevederea între Pătrășcanu și americani în casa mea.-

ss. Lena Constante

9 Februarie 1950

Declarație

Subsemnata Lena Constanta domiciliată
în Str. Dionisie Lupu 12 declară că
după ce mi s'a arătat declarația
lui Lucretiu Patascanu în care 'era scris
de mână lui că' eu am fost prezentă
la o întâlnire a lui și a soției cu cei
doi americani, Belu Filler, în casa mea
din Dionisie Lupu resping această afir-
mație a lui Lucretiu Patascanu, declar
încă odată că' nu am fost prezentă la
întrevederea între Patascanu și americani
în casa mea -

Lena Constanta

9 Februarie 1950

Declarație

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, declară că după ce mi s'a arătat declarația lui Elena Pătrășcanu în care era scris de mână ei că eu am fost prezentă la o întâlnire a ei și a lui Lucrețiu Pătrășcanu cu doi americani, Belu Silber, în casa mea din Dionisie Lupu, resping această afirmație a lui Elena Pătrășcanu, declar încă odată că nu am fost prezentă la întrevederea între Pătrășcanu și americani în casa mea.

ss. Lena Constante

9 Februarie 1950

Lena Constante

9 Februarie 1950

44
034
444
445

Declarație

La breu nota Lena Constanti, domiciliată
în str. Dionisie Lupu 12, declară că după
ce nu s'a arătat declarația lui Elena
Patascanu în care era scris de mână
ei că eu am fost prezentă la o întâlnire
a ei și a lui Lucretiu Patascanu cu
doi americani, Belu Silber, în casa mea
din Dionisie Lupu resping această afir-
mație a lui Elena Patascanu declar-
îndă odată că nu am fost prezentă
la întvederea între Patascanu și ame-
ricani în casa mea

Lena Constanti

9 Februarie 1950

Declarație

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în București

DECLARAȚIE

=====

Către: în București str. Dionisie Lupu nr.12

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în București str. Dionisie Lupu nr.12, fiind întrebată pentru a patra oară dacă am asistat în casa mea str. Dionisie Lupu nr.12, la o întâlnire între Pătrășcanu, Belu Silber, doi Americani și Elena Pătrășcanu, declar că nu am asistat la această întâlnire.

ss. Lena Constante

9 Februarie 1950

Lena Constante

9 Februarie 1950

Declarație

Subsemnata Lena Căntău, domiciliată în București str. Dionisie Lupu n°12 fiind întrebată pentru a pătră oară dacă am asistat în casa mea str. Dionisie Lupu n°12 la o întâlnire între Patrascanu, Belu Liber, doi americani și Elena Patrascanu declar că nu am asistat la această întâlnire.

Lena Căntău

9 Februarie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în București, str. Dionisie Lupu nr. 12, fiind întrebată când și din care motive am permis ca în locuința mea să se facă o întâlnire între Pătrășcanu, Belu Silber și doi Americani, susțin că n'am făcut niciodată așa ceva.

Stiu că a fost o întâlnire în casa lui Torosian în str. Armenească 14, nu pot preciza anul dar am aflat acest lucru în următoarele împrejurări :

Intr'o seară Elena Pătrășcanu a venit la mine acasă și mi-a spus că e singură pentru că bărbatul ei este la Torosian cu invitați. Întrebând-o de ce nu s'a dus și ea mi-a răspuns că sunt numai bărbați. Și el a venit mai târziu să o ia de la mine. Nu a venit la mine direct ci așa cum obișnuia a clacsonat la mașină ca ea să coboare.-

ss. Lena Constante

9 Februarie 1950

Declarație

038

433
134

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în București, str. Dionisie Lupu nr. 12, fiind în trebata când ni dau core motive am permis ca în locuința mea să se facă o întâlnire între Pătrășcanu, Belu Filber și doi Americani nostri, că nu am făcut niciodată așa ceva.

Știu că a fost o întâlnire în casa lui Torosian în str. Armenească 14, nu pot preciza anul dar am aflat acest lucru în unele foaie de cîmpărire:

Înt' o meară Elena Pătrășcanu a venit la mine acasă și mi-a spus că e răguită pentru că bărbatul ei este la Torosian cu niște bani. Întrebând-o de ce nu va duce și ea mi-a răspuns că nu numai bărbat, ci el a venit mai târziu să o ia de la mine. Mă a venit la mine direct ei așa cum obișnuia a clacsonat la ușa mea ca ea să coboare.

Lena Constante

9 Februarie 1950.

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în Buc., str. Dionisie Lupu nr.12, cu toate că am fost întrebată de mai multe ori ce înțelegere a existat între mine și Harry Brauner în caz dacă va fi arestat și anchetat în chestia familiei Pătrășcanu precum și a lui, am mințit tot timpul răspunzând că nu a existat nici un fel de înțelegere și că i-ași fi dat sfatul să spună totul sincer la anchetă. Dându-mi seama că înțelegerea stabilită între mine și Harry Brauner fiind probabil mărturisită de dânsul declar de data aceasta următoarele :

Fiind eliberată în anul 1948 după ce am fost anchetată în cazul lui Pătrășcanu și am ascuns tot ce știam precum și participarea mea la diferite acțiuni, am indus în eroare organele de Securitate ascunzând culpele mele precum și ale lui Pătrășcanu, întâlnindu-mă cu Harry am început să-i dau sfaturi cum să se comporte într'o eventuală arestare, cum trebuie să răspundă, ce trebuie să spună, cât trebuie să spună și ce nu trebuie în nici un caz să spună.

I-am povestit lui Harry tot ce mi s'a întâmplat în timpul primei mele arestări, cum am fost ținută întâi într'o casă foarte bună, apoi cum am fost mutată într'adoua, apoi într'a treia într'o mansardă. Cum în prima casă în care am stat am încercat să anunț acasă pe ai mei că sunt bine, dar scrisorile mele au fost prinse.

În casa a treia, din faptul că circulau încă doi agenți, că se cumpărau câte două serii de ziare și că într'o zi fata ce aducea mâncarea a spus ceva de două porții, mi-am ~~am~~ închipuit că Elena Pătrășcanu e și ea în casă. Apoi am găsit în două cărți iscălitura ei "Sașa" și auzeam mereu muzică. Primind dimineața marmeladă, am scris cu chibritul pe ea Sașa. După câteva zile, unul din agenți mi-a dat o bucată mică de stofă pe care scria Hop și după, numele a două personaje dela Teatrul de Păpuși. Zece minute după aceea am fost ridicată și dusă la Rahova.

I-am povestit cum am trăit acolo, până când mi-a bă-

tut Belu Silber în perete și că din ziua aceea și acolo mi s'a schimbat regimul în prost.

Cu Belu s'a petrecut astfel. Intr'o după masă am auzit ciocănind în perete. Am întrebat ce e și o voce mi-a răspuns : Cine ești ? Întrebând atunci eu "dar dumneata cine ești ? mi-a răspuns : "Un profesor universitar, Belu Silber". Auzind că e Belu m'am îngrozit. Mi-era frică să vorbesc cu el, și pentru că nu era voie să stăi de vorbă, dar mai cu seamă pentru că aveam impresia că dacă mă întâlnesc cu unul din ei mi se întâmplă o nenorocire. Nu am vrut să-i spui cine sunt și am inventat ceva cu o femeie din Plocești, cred, și apoi nu am mai răspuns cu toate că a bătut toată noaptea. Eu nu am dormit deloc toată noaptea de emoție și frică. A doua zi la fel a tot bătut până când nu am mai rezistat și i-am spus că sunt eu. Mi-a spus că-i pare bine, că se simte mai cu curaj, că o duce foarte prost cu mâncarea, că nu a fost anchetat de multe luni, că știe de arestarea Pătrășcanilor dela alți deținuți, că știe că s'a spus despre el că ar fi mort, că a făcut foarte multe prostii, că e un ambițios și că eu să am curaj și răbdare că nu voi fi ținută mult. Chiar în aceea zi mi s'a schimbat regimul. În seara aceea el mi-a spus că din contra regimul lui s'a schimbat în bine, că i s'a dat de mâncare bine și că a fost anchetat din nou. Am vorbit cu el de două ori noaptea și apoi el a fost mutat cred, pentru că nu a mai bătut. Eu fi mai spuseseam că anchetatorul bănuiește că trăsesc cu Pătrășcanu, el a fost foarte mirat și mi-a răspuns că el știe că nu trăsesc cu nimeni. Dar asta nu i-am spus lui Harry.

I-am mai dat apoi sfaturi lui Harry cum să se comporte dacă ar fi arestat.

Să nu spuie nimic din cele ce-i povestisem eu despre arestarea mea, nici despre întâlnirea mea la Praga cu Gross, pentru că mi-era frică să nu fie interpretată altfel de cum fusese ea. Să nu spuie ~~despre~~ discuțiile despre plecarea a Pătrășcanilor, asta mi se părușe mie cel mai important punct din întrebări și în genere să arate că el nu a fost prieten cu Pătrășcanu ci cu Elena. Să nu spuie de întrevvedereea dintre Pogoneanu și Pătrășcanu de care el știe dela mine.

Nu i-am pomenit nimic de întrevvedereea cu americanii pentru că nici eu nu știam că se întâlnise la mine Pătrășcanu cu americanii. Odată cred în 1945 într'o seară îmi aduc aminte că eu am dat casa mea pentru o întâlnire dar nu am știut altceva. Să nu vorbească nici despre bani.

I-am mai spus să nu spuie nimic despre otravă. Acestea le-am vorbit cu el puțin după eliberarea mea. Apoi văzând că am fost reprimată prin minister la teatrul de păpuși, m'am simțit mai liniștită, și de unde îi spusese lui Harry că e mai prudent să nu ne vedem ca să nu-i fac lui un rău, ne-am revăzut ca mai înainte. El era totuși neînștit și-mi spunea că cu toate că muncește mult, munca lui nu este apreciată și că simte mereu suspiciuni la adresa lui. După verificare, când nu i s'a dat carnetul de partid a fost foarte amărât și într'o zi a venit la mine și am vorbit despre o eventuală trimitere a lui la spitalul Elias, așa bănuia el. Atunci am discutat cu el din nou și i-am spus că nu trebuie să se mențină pe situația de rezistență pe care Pătrășcanu nu o merită. Că Pătrășcanu nu ar fi suferit pentru noi nicio clipă cum am făcut noi pentru el și că să vorbească cum i se va cere. N'am mai discutat în detalii ce să spun și ce nu dar la întrebarea lui, dacă va fi pus în situația să declare ceva ce nu este adevărat ce să facă eu i-am răspuns să accepte să nu se opui și să decida apoi cum e mai bine.

Dar să nu se mai gândească să-l apere pe Pătrășcanu.

ss. Lena Constante

25 Februarie 1950

50 Declaratie 85 150 456

42

Subsemnata Iena Constanta, domiciliata in Buc. str. Dionisie Lupu nr 12, cu toate ca am fost intre bata de moari multe ori ce intelegere a existat intre mine si Harry Brauner in caz daca va fi arestat si anchetat in chestia familiei Patascanu precum si a lui, am mintit tot timpul raspunzand ca nu a existat nici un fel de intelegere si ca i-am fi dat statul sa spuna totul nimer la ancheta. Dandu-mi seama ca intelegerea stabilita intre mine si Harry Brauner fiind probabil vizita de daunul declar de data aceasta urmatoarele:

~~Ca~~ Fiind eliberata in anul 1948 dupa ce am fost anchetata in cazul lui Patascanu si am ascutit tot ce stiam precum si portofelul meu la diferite actiuni, am indus in eroare organele de securitate ascutind culpele mele precum si ale lui Patascanu, si alinau de ma cu Harry am inceput sa-i dau statul cum sa se comporte in eventuala arestare, cum trebuie sa

as punde, ce te buie să spuna, cât te buie
să spuna și ce nu te buie să scrie un
cog să spuna.

052 43

Ț-am povestit lui Hany tot ce mi s'a
întâmplat la în timpul primei mele aces-
tări, cum am fost tirată întâi într'o casă
foarte bună, apoi cum am fost mutată
într'a doua, apoi într'a treia într'o muni-
cipală. Cum în prima casă în care am stat
am încercat să amuz acasă pe ai mei că
nu mă simt bine, dar scrisorile mele au fost
primite.

La casa a treia, din faptul că circulau
într'o doi agenți, că se cumpărau câte două
zile de ziare și că într'a zi fata ce aducea
mâncarea a spus ceva de două poezii, mi-am
închipuit că Elena Pătrășcanu e și ea în casă.
Apoi am găsit în două cărți iscălitura ei
"Să se născău mena muzică". Primii
dimineată, marmeladă, am scris cu chibritul
pe ea Să se. După câteva zile, unul din a-
genți mi-a dat o bucată mică de hârtie
pe care scria Hof și Luch, mi-ameli a doua
personajii dela Teatrul de Păpuri. Lece minute
după aceea am fost ridicată și dusă la
Rahova.

Îmi am povestit cum am fost acolo până când mi-a bătut Belu Silber în perete și că din ziua aceea și acolo mi s'a schimbat regimul în prost.

Cu Belu s'a petrecut astfel. Tot a după masă am auzit ciocănitul în perete. Am întrebat ce e, și o voce mi-a răspuns: Cine ești? Întrebând atunci eu, din drum uitate cine ești? mi-a răspuns: Un profesor universitar, Belu Silber. Auzind că e Belu m'am îngrozit. Mi era frică să vorbesc cu el, și pentru că nu era voie să stai de vorbă, dar mai cu seamă pentru că aveam impresia că dacă mă întâlnește cu unul din ei mi se întâmplă o nenorocire. Nu am putut să-i spun cine sunt și am inventat ceva cu o femeie din Ploiești, cred, și apoi nu am mai răspuns - cu toate că a bătut foarte noaptea. Eu nu am dormit deloc noaptea de emoție și frică. A doua zi la fel, a tot bătut până când nu am ^{mai} rezistat și i-am spus că sunt eu. Mi-a spus că-i pot bine, că n' am nimic mai cu curaj, că o duce foarte prost cu mâncarea, că nu a fost anchetat de multa lui, că stă de așteptare Patroascailor dela alți deținuți, că stă să-i spun despre

el că ar fi mort, că Andrei a făcut ~~459~~ ⁴⁵
foarte multe prostii, că e un ambicios ~~45~~
că eu să am curaj și răbdare că mi s-ar
fi făcut mult. Chiar în acea zi mi s'a
schiat bat regimul. În noaptea aceea el mi s'a
spus că din contra regi mul lui s'a schiat bat
în bine, că i s'a dat de mâncare bine și
că a fost anchetat din nou. Am vorbit
cu el de două ori noaptea și apoi el a
fost mutat cred, pentru că nu a mai
bătut. Eu îi mai spusese că ancheta-
toare bănuiește că țâșc cu Pătoșcau, el
a fost foarte mirat și mi-a răspuns că
el știe că nu țâșc cu nimeni. Dar asta
nu i-am spus lui Henry.

I-am mai dat apoi sfaturi lui Henry
cum să se comporte dacă ar fi arestat.
Să nu spun nimic din cele ce i povestis-
eam eu despre arestarea mea, nici despre
întâlnirea mea la Praga cu Goss, pentru că
mi-era frică să nu fie interpretată altfel
de cum fusese ea. Să nu spun de discu-
țiile despre plecare a Pătoșcauilor, asta mi
se părea mie cel mai important punct de
întrebări, și în general să arate că el nu
a fost prieten cu Pătoșcau și cu Elena.
Să nu spun de întrevădarea dintre Pogonaru

5)

ni Patroscau, de care el stia dela mine ⁵⁴ ~~150~~ ⁸⁵⁵ ~~46~~
 Nu i-am pomenit ni nimic de iute vederea
 cu americani pentruca nici eu nu stiam
 ca se intalnise la mine Patroscau cu
 Americanii. Odata cred in 1945 uit'o xoni
 iu aduc aminte ca' eu am dat casa mea
 pentru o intalnire dar nu am stiut alt-
 ceva. Sa' nu vorbeasca nici despre baii.

I-am mai spus sa' nu spun nimic despre
 otrava. Acestea le-am vorbit cu el putina
 dupa eliberarea mea. Apoi vazand ca am
 fost repinuta prin ministru la Teatrul de
 Păpuri, m'am rinitat mai linistita, n' de
 ruole ii spusesei lui Harney ca e mai pu-
 dent sa' nu ne vedem ca sa' nu-i fac lui
 un rau, ne-am revazut ca mai si aiute.
 El era totusi melinistat, n'-mi spusese
 ca eu toate ca' nuncie mult, nuca lui
 nu este apreciata, n' ca niste meru sus-
 picinii la adresa lui. Eu sa'ntam meru
 sa' l' linistesc. Dupa verificare, cand nu
 i s'a dat camelul de partid a fost foarte
 amarah n' uit'o zi a venit la mine n' am
 vorbit despre o eventuala primetere a lui la
 spitalul Elias, asa baiu el. Atunci au dis-
 cutat cu el din nou, n' i-am spus ca' nu tre-
 bua sa' se mentione pe nistatig de rejistenta

6
pe care Pătrăscu nu a meritat. 155 156 157
Pătrăscu nu ar fi suferit pentru noi,
nici a clipea cum am făcut noi pentru el.
Și ca să vorbească cum îi va cere. Nu
mai discuta în detalii ce să spun și ce nu
dor la inteligența lui, dacă va fi pus în
situație să declare ceva ce nu este adevă-
rat ce să facă. Eu îi-am răspuns să accepte
ce nu se opune și să decidă apoi cum e
mai bine. Dar să nu se mai gândească
să-l acapene pe Pătrăscu.

Leva Zolotare

25 Februarie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Elena Constante, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, București, declar că referitor la valuta și aur pe care le-am primit în păstrare din partea lui Lucrețiu Pătrășcanu precum la cărți documente și fotografii tot date în păstrare în 1948 am mințit spunând că am primit numai dela Pătrășcanu. Adevărul este următorul :

1/. În 1948 aprox. luna Febr. sau Martie, cu ocazia așteptării unei percheziții venind la ei, la familia Pătrășcanu acasă le-am găsit pe amândoi, făcând "curățenie" în bibliotecă, în birou și într'un dulap în perete.

Elena Pătrășcanu precum mi-a spus a terminat să verifice biblioteca și Lucrețiu Pătrășcanu mai trăia hârtii din birou. Parte din ele le rupea și le arunca în coșul de hârtie. Când a ajuns la fotografia care reda un grup la o recepție, compus din Maniu, Brătianu, Sănătescu, Pătrășcanu și Vișinsky mi-a încredințat-o mie și mi-a spus să o ascund pentru că ar vrea să o păstreze.

Mi-a mai dat un document cu conținutul băzut la mașină și îscălit Aldea, conținutul căruia nu-mi aduc aminte.

Mi-a mai dat atunci un album cu epigrame făcute de Elena, Harry Brauner și cu mine la Plaiul Foi în 1946 de Crăciun, când Pătrășcanu plecase la București. Epigramele se adresau în special lui Pătrășcanu și câteva lui Belu și prea puțin despre Torosian cu caracter comic.

Mi-a mai dat fără să fie Elena de față un plic cu bani și un fișic de aur. Erau franci elvețieni neputând să-mi aducă aminte câți erau exact și aur învelit într'o hârtie albă simplă iarăși nu-mi aduc aminte exact câți erau. Cred că lipsa lui Elena Pătrășcanu când mi-a dat banii nu era făcută intenționat ca ea să nu știe întrucât mi-am dat seama că ea știe de acest lucru.

Alteceva atunci nu mi-a mai dat.

Peste câteva zile a venit Elena Pătrășcanu la mine acasă în str. Dionisie Lupu 12 et. 6 și mi-a mai adus niște monezi de aur mult mai puțin de cât îmi dăduse Pătrășcanu, fără să-mi spună cantitatea lor și o carte de Troțki în limba germană "Mein Leben" și o carte de Plehanov, despre Tolstoi. Cartea lui Troțki am dus-o la tatăl meu unde am pus-o cred între cărțile din biblioteca din

pod iar cartea lui Plehanov am lăsat-o la mine în bibliotecă în str. Dionisie Lupu 12.

Nu-mi aduc aminte să-mi fi adus altceva.

Cu obiectele date mie în păstrare pentru a fi ascunse am procedat în felul următor.

Dela Pătrășcanu, cu obiectele date m'am dus la părinții mei și i-am dat lui tatăl plicul spunându-i că-l rog să-l păstreze el, fiind înăuntrul banilor și o hârtie ale lui Pătrășcanu.

După trei zile văzându-l extrem de supărat de faptul că ținea acel plic l-am luat și l-am dus la Harry Brauner în str. Dionisie Io., în întregimea lui adică banii, documentul și fotografia.

O parte din franci i-am schimbat fără să-mi aduc aminte precis suma, am primit 40.000.- lei schimbul fiind făcut de tatăl meu Constantin Constante. O parte în lei am dat Dnei Schwamen ducându-mă la ea acasă în str. Mântuleasa, o parte am cheltuit eu.

A doua oară am schimbat aur prin tatăl meu Constantin Constante. Nu-mi aduc aminte cât și nici câți lei am primit în schimb. Am dat Doamnei Schwamen 18.000 lei eu personal, restul am cheltuit eu.

A treia oară am schimbat iar aur și de data aceasta nu-mi aminte câți. Am primit 24.000 lei românești. Am dat o parte doamnei Schwamen și restul am cheltuit tot eu.

Dau această declarație nesilită de nimeni.

ss. Lena Constante

27 Februarie 1950

Declarație

059

470
467

50

Subsemnata Elena Cantautu domiciliata
in str. Dionisie Lupu 12 Buc. declar ca' ref-
ritor la valute si au pe care le-au pri-
mit in portiere din partea lui Lucian Patas-
cau precum la corti documente si foto-
grafii tot date in portiere in 1948 au cui-
sit spunand ca' au primit numari de la
'Patascau'. Adevarul este urmator:

1) In 1948 apr. luna Feb. sau mortis, cu ocazia
asteptării unei percheziții venind la sibianita
Patascau acolo le-au gonit pe amândoi,
făcând „curățenie” in biblioteca, in birou si
sub un dulap in piete.

Elena Patascau precum mi-a spus ~~de tot~~
a terminat sa verifice biblioteca si Lucian
Patascau mai traia harti din birou. Parte
din ele le rupea si le arunca in cosul de
hartii. Atunci a ajuns la fotografia care vede
un grup la o receptie compus din Mami, Pa-
triu sau sora Patascau si Viorel mi-a in-
credintat-o mie si mi-a spus sa o ascund
pentru ca' ar vrea sa o poarte. Mi-a mai dat

mai dat un document cu continutul bătăii
la mormina și iscolită Aldea continuată
cortică nu-mi aduc aminte. 458
51

Mă mai dat atunci un album cu epigrame
făcute de Elena, Hory Brauer și cu mine la
Plaiul Toii în 1946 de Craciun, când Patroscau
plecase la București. Epigramele se adunau în
special lui Patroscau, și câteva lui Belu.
și pe puțin despre Torosian cu caracter comic.

Mă-a mai dat faia să fie Elena de foto.
un plic cu faia și un fișic de aur. Iam
~~cred~~ faia elvețienă neputând să-mi aducă
aminte cât erau exact și am învelit într-o
hoție albă niște iaroni și mi-a aduc aminte
exact cât erau. Cred că lipsa lui Elena Pa-
trascu când mi-a dat faia nu era făcută
intentionat ca ea să-mi stea subțică și-mi
dat haia că ea stea de acest lucru.

Alteceva atunci nu mi-a mai dat.

Peste câteva zile a venit Elena Patroscau la
mine acasă în str. Dionisie Lupu 12 et 6. și
mi-a mai adus niște monzi de aur mult mai
puțin de cât mi-a dădura Patroscau, fori și mi-
spina caubăta lor și o cortă de Troty și
liuba geruana "Mreia Lebeu" și o cortă de Al-

31
honor despre Tolstoi -

261 468 469 52
Cartea lui Trozki am dus-o la tatăl meu
unde am pus-o end într-o cîrtilă din Biblioteca
din pod. Iar cartea lui Plmahov am lasat-o
la mine în bibliotecă în str. Dionisie Lupu
12.

Mu-mi aduc aminte să-mi fi adus altceva.
Cu obiectele date mie în poștare pentru a fi
asumate am procedat în felul următor.

Dela Pătrășcanu, cu obiectele date mi-am dus
la părintii mei, și i-am dat lui tota plicul
spunându-i că-l rog să-l poștazeze el, fiind
înaintea bari și a hoștie ale lui Pătrășcanu.

Dupe trei zile văzându-l eretru de raportat
~~am întreb~~ de faptul că ținea acel plic
l'am luat și l'am dus la Harry Brauer
în str. Dionisie 10. în întregimea lui adică bari
documentul și fotografia.

O parte din francii i-am scris bari fără să-mi
aducă aminte precis cum am primit ~~4000~~ 40.000 lei
scris bari fiind făcut prin tatăl meu Constantin
Constantin. O parte în lei am dat D^{na} Schwaumen
ducându-mă la ea acasă în str. Măntuleasa
o parte am cheltuit eu.

A doua oară am schimbat am prii totuși men.
Constantin Constante. Mi-am aduc aminte că 53
ni omisi căși lei am primit în schimb. Am
dat Doamnei Schoauer 18.000 lei eu personal
restul am cheltuit eu.
A treia oară am schimbat iar am ni de dat
aceasta mi-am aduc aminte căși. Am primit 24.000
lei românești. Am dat o parte doamnei Schoauer
ni restul am cheltuit tot eu.

Dau aceasta declarație menită de
unicii

Lena Constante

27 Februarie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în str. Dionisie 12, București, declar următoarele :

În legătură cu relațiile dintre rege și Pătrășcanu știu că în anul 1947 a venit la mine acasă cu mașina și m'a dus la atelier. Era îmbrăcat în costum negru și mi-a spus că se duce la palat. După vreo două zile l-am întrebat cum a fost la palat și mi-a spus că l-a rugat pe rege să nu iscălească prelungirea legii pentru judecarea criminalilor de război pentru că el considera că nu făcea impresie bună opiniei publice. Și mi-a spus atunci: că speră că regele va ști să nu vorbească cu alții despre această intervenție a lui, și să nu se afle la Partid.

Înainte de aceasta mi-a spus de câteva ori să regele țină la el, că îl primește cu plăcere și că ascultă de sfaturile lui.

Altceva nu cunosc în acest domeniu.

ss. Lena Constante

27 Februarie 1950

Subsemnată Lena Contanțu, domiciliată în
nr. Dionisie 12, București, declar următoarele:

În legătură cu ~~la~~ relațiile dintre rege și Patro-
cau și cu în anul 1944 a venit la mine
acasă cu mașina și mi-a dus la atelier. Era
îmbrăcat în costum negru și mi-a spus că ~~se~~
se duce la palat. După vreo două zile l'am
întâlnit cum a fost la palat și mi-a spus că
l-a rugat pe rege să nu iscălească prelu-
gura legii pentru ^{judecarea} Criminălii de război pentru-
că el considera că nu făcea înapoiere bună opiniei
publice și că nu era politic să se continue
procesele. Și mi-a spus atunci că spera că
regele va ști să nu fie gura, adică să fie des-
cui, să nu vorbească cu alții despre această in-
tervenție a lui, și să nu se afle la Partid.

Înaintea de aceasta mi-a spus de câteva ori
că regele ține la el, că îl primește cu plăcere
și că ascultă de sfaturile lui.

Altfel nu cunosc în acest domeniu.

Lena Contanțu

27 februarie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, București, dacă am fost prevenită de către Lucrețiu Pătrășcanu ca în caz de voi fi întrebată despre ce servicii i-am făcut, ce se petrecea în casa lor, ce acțiuni făcea dușmănoase Partidului, precum și dușmăinii cu oamenii din Partid, despre relațiile mele cu el ?

Declar că de fiecare dată îmi atrăgea atenția ca să nu spui nimănui atunci când îi făceam anumite servicii. În mod special a vorbit cu mine în clar și amănunțit cam după o lună după rezoluție și mi-a atras atenția încă odată să nu vorbesc nimic la o eventuală anchetă sau interogatoriu. Din spusele lui Lucrețiu Pătrășcanu, cu câteva zile înainte de a vorbi cu mine despre subiectul susmenționat știu că fusese chemat la tov. Teohari Georgescu în legătură cu situația lui.

Să spun că venea la mine pentru lucrările ce le făceam pentru el, corecturi la cărțile lui, la articole, fișe transcrise pt. cartea ce o prepara atunci despre literatura română.

M'a prevenit să nu spui absolut nimic despre ce știu. Aceasta este un răspuns complet la întrebarea pusă și nu mai am nimic de adăugat la întrebarea pusă.

Prezența declarației dau nesilită de nimeni.

ss. Lena Constante

27 Februarie 1950

Declarație

57

Subsemnata Leva Contant, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12 București, dacă am fost prevenită de către Secretul Patroascam ca în caz de voi fi interlata despre ce zvonuri i-am făcut, ce se petrecea în casă ce se vorbea, pe cine vedeam în casă lor, ce activități făcea dușmănoare Partidului, precum și dușmăni cu oamenii din Partid, despre relațiile mele cu el? ~~nu~~ neg absolut

Totul Declar că de fiecare dată în atenția mea că nu mi s-a spus nimic atunci când în făceam anumite zvonuri. În mod special a vorbit cu mine în dor n' amămurit cum după o lună după rezoluție n' mi-a atras atenția încă odată nu mi vorbea nimic la o eventuală anchetă sau interogatoriu. Din spusele lui Secretul Patroascam cu câte va pleca înainte de a vorbi cu mine despre subiectul nu menționat str. că fusese chemat la soc. Teodor Georgescu în legătură cu situația lui.

2) 51 087 135
Să ştiu că venea la mine pentru lucrările
ce le făceam pentru el, corecturi la măşti
lui, la articole, şi transcriere pt. cotea
ce a preporat atunci despre literatura noastră.
Mă.

Mă a prevenit să nu ştiu absolut nimic
despre ce ştiu.

Aceasta este un răspuns complet la
întrebarea pusă şi nu mai am nimic de
adăugat la întrebarea pusă.

Prezenta declaraţie dau mesilită de mi-
mei.

Leuca Comănăte

27 Februarie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante str. Dionisie Lupu 12, Buc., fiind întrebată cu cine din englezi m'am mai văzut declar următoarele :

In 1944, după un telefon prealabil, a venit la mine un ofițer englez, a cărui nume nu mi-l amintesc. Era cu mustăcioară

Mi-a dat o carte de vizită cu câteva cuvinte dela Nicol Gross. A stat la mine extrem de puțin, știa foarte puțin franceză și nu aveam cum vorbi.

ss. Lena Constante

7 Martie 1950

13
Declaratie

069 60

Subsemnata Leua Constanta St. Dionisie
Lupu 12 Buc. fiind intrebată cu cine din
Euglyi mi-am mai văzut diclor unuatoarele:

En 1944, dupa un telefon prealabil, a
venit la mine un ofiter eugly, ac căruia mine
nu mi-l amintesc, era cu mustacioara.
Mi-a dat o carte de vizita cu câteva cu-
vinte dela Nicol Gross. A stat la mine
extrem de puțin, stia foarte puțin fran-
zesti și mi-am am cu vorbi.

Leua Constanta

4 Martie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în Buc., str. Dionisie Lupu 12, fiind întrebată ce am mai discutat despre Pătrăscanu cu Nicol Gross, declar că i-am explicat că Pătrăscanu nu este de acord cu toate măsurile partidului și de aceea este prost văzut. El era oarecum la curent cu aceasta. Am tras această concluzie din faptul că nu mi-a cerut explicații și din faptul că se vedea la Londra cu Barbu Zevedei.

Mi-a răspuns că pățimesc mereu că sunt o prea bună prietenă.-

ss. Lena Constante

7 Martie 1950

Declarație

071

62

Subsemnata Leuca Constante domiciliata în
Buc. str. Dionisie Lupu 12 fiind întrebată
ce am mai discutat despre Patroscam cu
Mical Gros de cloz ca' el ~~am~~ i-am expli-
cat ca' Patroscam nu este de acord cu
foarte marele Port'dului n' de aici este
măstăruit. El era oarecum la curent cu a-
ceasta. Am tras aici aceste concluzii din faptul
că nu mi-a putut explica, n' din faptul
că se vedea la Londra cu Borbu Zevedei.
Mi-a răspuns ca' patinesc mereu ca' sunt
o prea bună prietenă.

Leuca Constante

4 Martie 1950

177

70

072 63

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în Buc., str. Dionisie Lupu 12 fiind întrebată ce legături am avut cu englezii declar că după ce am ascuns acest lucru și dându-mi seama că anchetatorul probabil știe ceva atunci confuz îmi readuc aminte și declar următoarele : foarte curând după 23 August am fost chemată la telefon de colonelul EISINGER, care mi-a spus pe românește că vrea să mă întâlnească având pentru mine un comision dela Nicol Gross. Ne-am întâlnit a doua zi la Athenae Palace, jos în hall.

Mi-a dat din partea lui Gross o broșe și mi-a spus că Nicol Gross are o mare prietenie pentru mine, că vorbește mereu de mine și că ar vrea să știe ce gândesc eu. Mi-a spus că Nicol Gross lucrase cu el la Cairo. Nu mi-a spus ce anume a lucrat.

Fiind foarte grav eu intimidată de declarațiile transmise și el fiind și militar am înțeles că a lucrat în legătură cu războiul și nu am cerut alte explicații.

Înainte de plecare a trecut pe la mine și m'a condus până la Dorica Bălan. Mi-a spus că a stat în țară înainte de război că a lucrat în petrol și altceva nimic.

ss. Lena Constante

7 Martie 1950

112
Declarație

973

64

Subsemnata Lena Cantante domiciliată
în Buc. str. Dionisie Lupu 12 fiind interbăta-
ce legatură am avut cu Euglijă decior
că după ce am ascuns acest lucru și
dându-mi mama că anchetatorul probabil
stie ceva atunci confuz mi-a rădus amint
și decior amintirile : foarte curând după 13
august am fost chemată la telefon de colo-
nelul Eirigu care mi-a spus pe românește
că vrea să mă întâlnească având pentru mine
un comision de la Nicol Gross. M-am întâl-
nit a doua zi la Athene Palace, jos în hall.
Mi-a dat din partea lui Grom o broșă și
mi-a spus că Nicol Gross are a mure priet-
nie pentru mine, că vorbește mereu de mine
și că ar vrea să stă cu gândească eu. Mi-a
spus că Nicol Gross lucrează cu el la Caisa.
Mă mira spus ce amuncă a lucrat.

Fuind foarte grav eu intimidată de declara-
țiile transmise, și el fiind și mi-litor au

719
Ales că a lucrat în legătură cu războiul ~~719~~ 65
și nu am cunoscut alte explicații. ~~719~~

Înainte de plecare a trecut pe la mine
și mi-a conștientizat părea la Dorica Bălan.
Mi-a spus că a stat în război înainte de răz-
boi, că a lucrat în petrol și altceva mi-
mic.

~~719~~ 194

Lena Comăneș

7 Martie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în Buc., str. Dionisie Lupu fiind întrebată cu ce englezi am mai avut legături declar : Că în 1945 am primit un telefon dela un englez, secretar la legație, BUTLER, care în limba franceză mi-a spus că are un comision dela Nicol Gross și m'a rugat să trec la legație. A doua zi m'am dus și mi-a dat un plic cu o brățară de aur cu un medalion pe care era gravat "1940" anul când m'am despărțit de Nicol Gross, urmat de o liniuță și un loc liber.

Mi-a spus că mă văzuse cu câteva zile înainte cu Doamna Pătrășcanu în loje. I-am răspuns că suntem foarte bune prietene. Altceva nimic.

După câțva timp mi-a telefonat că pleacă și dacă am ceva de trimis lui Gross. S'a oferit să treacă pe la mine să-i dau scrisoare. A venit la mine în Dionisie Lupu 12 etaj 6 ap. 57. A stat la mine cam un sfert de oră. Am discutat lucruri cu totul generale și i-am dat scrisoarea.

Conținutul, scrisorii ~~era~~ cu lucruri prietenești.

Am spus Pătrășcanilor și tuturor de ambele vizite și Pătrășcanu mi-a spus să nu mai am relații cu englezii și să nu-l mai văd pe Butler, deoarece se ferea de interpretările ce s'ar fi putut da acestei vizite. Explicația este părerea mea nu este dată de el.

ss. Lena Constante

7 Martie 1950

Declarație

075

67

Subsemnata Lena Constant domiciliata
in Buc. str. Dionisie Lupu fiind cunoscuta
sa cu ce Englezi au mai avut legatur
declar: ca in 1945 am primit un telefon
de la un Englez, secretar la legatie, Butler, care
in limba franceza mi-a spus ca au un
comision de la Nicol Gross si mi-a rugat
sa trec la legatie. A doua zi m-am dus
si mi-a dat un plic cu o bratara de aur
cu un medalion pe care era gravat „1940”
anul cand mi-am despartit de Nicol Gross
sumat de a linista si un loc liber.

Mi-a spus ca ma vizite cu cativa zile
inainte cu Doamna Potroscanu in loje. I-am
raspus ca suntam foarte bune prietene.
Alteceva nimic.

Dupa catva timp mi-a telefonat ca pleaca
si ca daa am ceva de trimis lui Gross.
I-a oferit sa treaca pe la mine sa-i dau
marisoare. A venit si a la mine in Dionisie

Lupu 12 etaj 6 ap. 57. A stat la masă
cum mi s'ar de ora - Am discutat lucruri
cu statul general și i-am dat scrisoarea.
Continutul scrisorii erau lucruri prietenoase.

~~Am mai~~ fort Am spus Păhoșcanilor
și tuturor de ambele vizite și Păhoșcan
mi-a spus că nu mai am relații cu Engleji
și să nu-l mai văd pe Butler, deoarece
n ^{se} ~~face~~ de interpretările ce s'ar fi putut
da acestor vizite. Explicația este pentru a nu
nu este data de el.

Leva Cantauti

7 Martie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, București, declar în legătură cu întrebarea pusă despre înțelegerile mele și despre Nicol Gross, următoarele :

Despre înțelegerea mea cu Pătrășcanu :

L'am cunoscut pe Pătrășcanu în Oct. Dec., 1944 și am fost prima dată câteva zile întregi împreună de Crăciun 1944-1945 pe Diham într-o excursie cu Elena Pătrășcanu, Harry Brauner și Torosian. Atunci nu s'a discutat nimic în fața dușmănos Partidului.

Dăru relațiile noastre devenind prietenești, lucrând zi de zi cu Elena, am început să fiu des la ei în casă și ei să vie la mine. La aceste întâlniri lua parte și Belu Silber, deseori și de câteva ori mai su seamă la început în Ianuarie am fost invitat la Torosian.

Aceste întâlniri cu toate că aveau un caracter doar de întâlniri prietenești, erau prilejul unor discuții critice la adresa Partidului și a Uniunii Sovietice. Am căutat tot timpul să demonstrez că ascultam aceste discuții fără să-mi dau seama de gravitatea lor. Nu este adevărat. Căutam în felul acesta să micșorez vina mea de a fi ascultat, luat parte și chiar aprobat aceste puncte de vedere dușmănoase.

De atunci datează și prima înțelegere avută cu Pătrășcanu. A nu raporta tot ce se vorbește în fața mea. Acest lucru însă știam singură că nu trebuie să-l fac, pentru că mi-ar fi fost frică să aude cineva cele ce se vorbeau, mai cu seamă pentru că vorbeau Pătrășcanu, membru de partid și ministru, deci tocmai omul care ar fi trebuit să considere aceste critici drept trădătoare.

Eu nu eram încă membră de partid și tot ce știam despre partid știam dela Silber și dela ambii Pătrășcanu. Atunci credeam că ei sunt devotați partidului dar nemulțumiți de atitudinea tovarășilor dela conducere.

Acum știu că acest fel de a privi lucrurile este fals și că noi toți gândind și vorbind în felul acesta eram dușmanii Partidului și făceam jocul dușmanilor.

S'a vorbit în fața mea despre 23 August și participarea principală la acest act a lui Pătrășcanu. Despre armatele sovietice

din țară și atitudinea lor dușmănoasă față de Români, de actele de teroare pe care le săvârșeau pe străzi, de pretențiile mari ale Rusiei față de România, de tovarășii Ana Pauker și Vasile Luca veniți din Uniune și care în Partid luaseră frânele conducerii trecând peste Pătrășcanu, de faptul că Partidul cu ajutorul armatelor sovietice din țară duc o politică de violență.

Dar Pătrășcanu nu s'a mărginit să vorbească și să critice ci a trecut la acțiune secretă de trădare a Partidului.

În acel timp, adică începutul 1945, a vorbit în fața mea de întâlniri organizate la Torosian de Silber, sunt sigură că au fost cel puțin două. Nu mi s'au spus nume dar era clar din discuții că erau fruntași țărăniști. Eu am înțeles atunci următoarele: că Pătrășcanu căuta un punct de înțelegere cu partidele istorice pentru a stăvilă acțiunea Partidului și amestecul Uniunii Sovietice la noi în țară.

Când l-am întrebat cum ar dori el să meargă lucrurile mi-a răspuns că el ar dori ca Partidul să nu ia parte la conducerea țării decât ca opoziție parlamentară, lăsând pe istorici să ducă greul anilor de după război și având timp să crească și să se întărească în mod natural în țară și să-și crească cadre de conducere pe care nu le are.

Si de data aceasta mi-a atras atenția să nu vorbesc nimănui despre aceste întâlniri.

Primul serviciu pe care mi-l cere este în legătură cu Pogoneanu. Stia că-l cunosc pe Pogoneanu din monografiile sociale ale prof. Gusti, la care luasem și eu parte, lucrând la secția artistică.

În primăvara 1945 nu pot preciza data, mă roagă în mod secret să-l văd pe Pogoneanu și să aranjez o întâlnire între ei.

Cunoscându-l bine pe Octavian Neamțu, directorul Fundațiilor Regale, unde eu ilustream cărți, și știind că se văd des m'am dus într-o dimineață la Fundație și l-am rugat pe Neamțu să-l cheme la el pe Pogoneanu pentru a vorbi cu el. Nu i-am spus despre ce. M'am întâlnit a doua zi sau a treia, într-o dimineață cu Pogoneanu. Am stat de vorbă cu el fiind numai noi doi și i-am transmis că Pătrășcanu vrea să-l vadă și să vie la mine în bloc la etajul 7, apartamentul lui Florin Teodoru. Acesta se mutase într-o casă mai mare și lăsase folosința apartamentului (garsonieră) lui Belu Silber care nu o locuia dar care știa că o împrumutase odată lui Ilie Constantinovski, gazetar dela Moscova. Cu această ocazie văzusem și eu garsoniera, pentru că într-o zi femeia de serviciu a lui Silber venind să facă curat mi-a cerut mie o mătură și m'am urcat sus în garsonieră cu ea.

Întâlnirea, era pentru ora 5.

Cheia a luat-o Pătrășcanu dela Silber.

Pătrășcanu a ales casa aceasta pentru că începuse din luna Februarie să vină la mine des singur și deci nu putea trezi nici o bănuială agenților care de obicei rămăneau în hall.

La cinci și un sfert aproximativ a sunat Pătrășcanu la mine spunând că Pogoneanu nu a venit. A rămas cu mine peste câțva timp a sunat la ușa Pogoneanu, care mai era cu cineva. L-am chemat pe Pătrășcanu și s'au urcat sus. Nu am asistat la discuție și nici nu-mi amintesc ca Pătrășcanu să-mi fi spus despre ce au vorbit.

Si de data aceasta mi-a cerut secretul și eu am mințit spunând că nu-mi dădeam seama de faptul că se ascundea de Partid.

Nu vreau să-mi micșorez vina dar trebuie să spun că din luna Februarie, relațiile mele cu Pătrășcanu luând un alt caracter, credeam că tot ce face el este bine. Cu toate că eu nu l-am inspirat nici sfătuit acțiunile, vina mea nu este mai mică, pentru că aș fi putut avea o influență bună asupra lui, arătându-i mereu că greșește, fapt ce nu l-am făcut niciodată. În sentimentul ce i-l purtam intra în mare parte și orgoliul și aș fi dorit să conducă el Partidul. Atunci nici nu-mi trecea prin cap că el este un trădător și când am înțeles acest lucru l-am ascuns pentru că nu vroiam să fie judecat și îmi era frică și pentru că mă știam vinovată.

În legătură cu Americanii nu-mi amintesc decât că într-o seară le-am împrumutat Pătrășcanilor și lui Silber casa mea din Dionisie Lupu, seara eu venind acasă din oraș cu Harry târziu după un telefon. Prima dată am auzit aici, dela anchetator această întâmplare.

Altă înțelegere am avut cu Pătrășcanu în legătură cu schimbul de bani de care am vorbit în alte declarații.

În legătură cu vizitele lui dese la mine, ne-am înțeles să spui că vine să-mi aducă de lucru și că nu vorbim nimănui de relațiile noastre.

După rezoluție mi-a cerut iarăși secret să cer otravă doctorei Valentina Goldenberg.

Atunci (adică după rezoluție) mi-a cerut să vorbesc cu el la telefon fără intimități, fiindu-i teamă că convorbirile se interceptează.

Tot atunci am luat parte la discuțiile despre fuga lor. Am spus că aceste discuții erau vagi. Adevărul este că am rămas vagi pentru că nu a existat o posibilitate sigură de fugă dar intenția exista. Nu am mințit însă când am povestit conversația mea cu Pătrășcanu în legătură cu decizia lui de a rămâne în țară.

Tot atunci vorbind despre un eventual proces și despre po-

sibilitatea de a fi interogată ca intimă prietenă a lor, mi-a spus că eu nu trebuie să spui absolut nimic, nimănui din ce ⁰⁸¹ ~~406~~ ⁴² că a făcut sau ce a vorbit. Că este sigur că eu sunt capabilă să tac pentru el dar se întreabă ce vor face ceilalți, Betea și Belu care erau arestați.

În toată această discuție, ca și în celelalte discuții din zilele acelea, despre percheziție eventuală, proces, arestare niciodată nu ia atitudine critică, recunoscând că a trădat Partidul. Spune mereu și el și Elena că știu încă din 1945 că va fi distrus și îndepărtat de către ceilalți membrii ai C.C.

În mod secret îmi încredințează și banii, aur și franci elvețieni, două cărți: viața mea de Troțki, în limba germană și o carte de Plehanov, precum și o fotografie cu Mania, Brătianu, Sănătescu, Văginski și el, la o recepție și un act semnat de Aldea. Când stau să-mi amintesc conținutul mă îndoiesc dacă nu ~~scriese~~ ^{scriesec} chiar spunând că era vorba de Aldea și nu mai știu sigur dacă nu cumva purta iscălitura lui Rădescu împreună cu alte iscălituri. Ce pot spune e că era un act oficial nu secret și că Pătrășcanu le păstra ca ironii istorice sau ca documente pentru volumul pe care se gândea să-l scrie și despre care nu am declarat nimic.

Cărțile și epigramele și o parte din aur mi le aduce acasă Elena.

Era vorba de o carte despre "23 August și după" de care a vorbit de mai multe ori ca despre o carte pe care dorește mult să o scrie dar nu știe când împrejurările ar fi prielnice pentru că în carte el dorea să povestească faptele așa cum le vedea el, arătând umiltirile Uniunii Sovietice în țară prin Partid. Și de data aceasta, adică când vorbesc despre această carte, eu în loc să-i arăt că ar fi o carte criminală îl încurajam și i-am spus că e păcat că nu scrie măcar note ca să nu uite faptele.

A nu vorbi despre întâlnirile la mine și Harry cu Silber

În esență m'am înțeles că Pătrășcanu să ascundă tot ce știu, că a vorbit, gândit sau făcut, dacă Partidul m'ar întreba spunând așa cum am făcut-o că eu nu discutam cu el, ci eram prietenă cu Elena și că el venea la mine doar pentru a-mi cere servicii de corectare a manuscriselor, nu din cauza legăturii dintre noi.

Atunci eu credeam că dacă lui Pătrășcanu i s'ar întâmpla vreun rău eu nu aș mai putea trăi și tocmai pentru că-mi dădeam bine seama că toate aceste fapte ale lui sunt dovezi de trădare ale lui, am acceptat să mint partidul, să mint la anchetă, să sufer închisoare și acum suport urmările minciunilor mele pentru el.

Am mințit și pentru că îmi era frică de faptele mele ca-
nici pe departe nu îmi dădeam seama de gravitatea actelor săvâr-
șite de mine și de gravitatea cărora îmi dau seama prea târziu,
când Pătrășcanu a devenit pentru mine un trădător, ambițios și care
în mod criminal m'a întrebuintat, făcându-mă părtaș la crimele
lui.

Despre înțelegerea cu Silber :

Fiind închis în Rahovei, în ziua de 30 Iulie (îmi
aduc aminte clar data pentru că a doua zi 1 August tot regimul
meu s'a schimbat) după masă am auzit bătăi în perete. Întrebând
cine e, mi s'a răspuns "Aici un profesor universitar Belu Silber"
Apucasem să răspund aici e Lena când m'a apucat o mare frică și
nu am mai vrut să vorbesc cu el. Am inventat un alt nume și am
negat că aș fi eu cu toate încercările lui de a afla. A bătut
toată noaptea fără ca eu să-i răspund.

Nu vroiam să vorbesc cu el din două motive : primul
e că aveam credința superstițioasă că ei toți îmi poartă nenoroc
ajunsesem din cauza lor la închisoare (eu mă consideram atunci
nevinovată și numai unealtă) și din cauză că în clipa când Elena
Pătrășcanu, atunci când ședeam într-o odăie la mansardă îmi tri-
mesese un semn dela ea, o buchiță de stofă pe care era scris nu-
mele unor personaje dela teatrul de păpuși, eu fusesem mutată în
Rahovei. Al doilea motiv era că nu vroiam să-l anunț eu despre
arestarea Pătrășcanilor. A doua zi nu am mai putut rezista și am
răspuns recunoscând că sunt eu. Mi-a spus că se simte bine că sunt
lângă el, că lui i s'a dat de mâncare bine, prima dată azi după
mult timp și că să vorbim noaptea mai mult, între orele 2 și 5
când paza doarme. M'a învățat să măresc cu mânerul lingurii gaura
ce era în perete lângă tubul de calorifer. Noaptea am stat de vor-
bă, dar mie îmi era extrem de frică și în același timp somn așa că
nu stăteam de vorbă atât cât ar fi dorit el. Apoi faptul că mi s'a
schimbat regimul mă făcea să mă gândesc că poate se și știe că
am vorbit cu el și că voi fi mai supravegheat.

Am spus că am vorbit cu el de două ori pentru că mi s'a
cerut o precizare dar nu știu să spui exact. Știu că a stat lângă
mine doar câteva zile.

Mi-a spus că a aflat despre arestarea Pătrășcanilor și
despre rezoluție. Că bănuiește că și ei sunt cu noi în închisoare
și eu i-am spus că nu ~~pentru~~ pentru că știam că Elena este într-o
casă. M'a întrebat despre soția lui și Harry. M'a întrebat ce che-
stii mi s'au pus de către anchetatori. Am răspuns că am fost în-

trebată despre discuțiile politice auzite, despre fuga lor în
legătură cu Praga, des

M'a sfătuit să mă mențin la această afirmație, să nu re-
vin asupra ei, să răspund scurt, să plâng dacă pot

Mi-a spus să fiu liniștită că voi scăpa repede din înch-
soare că nu există motive pentru care să fiu ținută acolo.

M'a anunțat că ne vom muta la Interne și s'a înțeles cu
mine că în caz de mutare din celulă să desenez la closet cu un
chibrit un pătrat și înaintea numărul celulei. Mi-a spus că anche-
tatorul meu este omul lui Bodnăraș și foarte pornit împotriva
lui Pătrășcanu.

Că la una din anchete a fost bătut, că e extrem de flă-
mând și slab, că nu doarme mai deloc. Apoi la o a doua convorbire
m'a anunțat că a primit mâncare bună și m'a îndemnat să mănânc
ciorba și mămăliga chiar dacă nu-mi plac.

Mi-a spus ce a vorbit el la anchetă despre Pătrășcanu
dar nu-mi amintesc ce. Era o caracterizare vorbind și despre orgo-
liul lui, nu faptele lui. Îmi este imposibil să-mi reamintesc că
ași fi vorbit cu el un lucru important în afară de cele declarate.

Înțelegerea cu Harry Brauner:

După discuția avută cu Pătrășcanu în legătură cu consem-
nul dat de a nu vorbi la o eventuală anchetă, când Pătrășcanu m'a
întrebat eu ce cred, Harry ar ști să tacă și când eu am afirmat
acest lucru, am vorbit cu Harry și l-am îndemnat dacă va fi între-
bat să nu spuie nimic din ceea ce știa el direct dela Pătrășcanu
sau Elena sau ceea ce știa doar dela mine.

Dela mine știa despre bani, fotografie și acte, dar nu se
uitase în pachet, știa despre otravă, despre întâlnirea cu Pogoneanu

Ceștia dela Pătrășcani nu am precizat și nu am stat să enunț caz cu caz. Că în general i-am spus să nu vorbească și să spue ca și mine că nu a discutat politică cu Pătrășcanu, că eram amândoi prieteni cu Elena.

După arestarea Elenei la care fusesem martoră, m'am dus de îndată la Harry și i-am povestit. El era însă așteptat la o ședință și am stat doar câteva minute cu el de vorbă. Era extrem de speriat. Când am ieșit din închisoare puțin câte puțin i-am povestit tot ce mi se întâmplase și l-am rugat ca să nu spue nimănui ce i-am povestit.

La început mă temeam să es cu el pentru a nu-i face vreun rău, pentru că eu nu eram primită la ședințele de Partid și răspunsul la cererea mea nu venea. Când am fost reangajată la teatrul de păpuși nu am mai avut emoții și am reluat viața normală. El însă era merou necăjit de faptul că simțea de multe ori la Partid lipsă de încredere, cu toate că se străduia să muncească cu folos. Punând problema unei anchete l-am învățat să facă ca mine, să spuie că el nu știe nimic, să facă pe prostul. De data asta gresala mea este foarte gravă, pentru că dacă eu îl îndemnă pe Harry să spue adevărul el ar fi făcut-o. Vina lui era mult mai mică decât a mea și situația lui de secretar de organizație îl obliga la aceasta. Dar eu gândeam nu ca un membru de partid. Nu mai făceam acest lucru pentru a-l salva pe Pătrășcanu, în cele șase luni de închisoare sau mai just în ultimele trei mă desbărasem de acest sentiment și ajunsese să-mi dau seama în oarecare măsură de defectele lui fără însă a înțelege pe deplin că era un simplu trădător, nici măcar împins de o idee ci de ambiția și parvenitism. Dar eu mințisem la Siguranță și nu vroiam să se aștepte aceasta. Nici nu mi-a trecut prin cap că acum ar fi de datoria mea să mă duc să spun adevărul ci mă înglodam în minciună și îl trăgeam și pe Harry după mine.

La începutul lunii Ianuarie am fost chemată la Ministerul Artelor și mi s'a comandat o lucrare pentru expoziția Eminescu. Am fost extrem de fericită și am luat aceasta ca un semn bun că mi se acordă iar încredere. Lucrarea în schiță a fost aprobată și am început lucrul în mare la expoziție. Cu o zi înainte de deschidere, când mai aveam foarte puțin de terminat, am fost anunțată că o comisie formată din tov. Roller și tov. Silvia Armașu au respins lucrarea fără să discute eventuale modificări, ca fiind formalistă. Toți arhitecții dela expoziție erau foarte mâhniți și nu înțelegeau critica făcută. Discutând cu Harry acestea, am fost de acord că este o măsură luată în privința mea personală, pentru că

numele unei prietene a Pătrășcanilor să figureze într-o expoziție. Alt fapt a fost anunțarea de către Editura de Stat că un manuscris al meu cu ilustrații, o poveste în versuri pentru copii a fost pierdută.

Aceste două fapte m'au speriat și numai atunci am pus problema că aș putea fi iar arestată, că cu siguranță că i se va face totuși proces lui Pătrășcanu și discutând cu Harry ~~HHK~~ tot eu am spus că dacă aș ști sigur lucrul acesta mai bine am pleca pe munte și ne-am omori.

Tot în Ianuarie 1950 a venit Harry la mine și mi-a spus că el are impresia, în urma faptului că nu i s'a dat carnetul de partid că asta este tot din cauza lui Pătrășcanu și că va fi internat la Elias, unde i se va cere să afirme la proces fapte neadevărate despre Pătrășcanu. Deci chiar în Ianuarie 1950 noi încă nu ne dădeam bine seama de crimele lui Pătrășcanu și ni se părea că ceea ce a făcut el nu furnizează suficientă materie de proces, că ar mai fi nevoie de complectări false.

Eu i-am spus să nu se necăjească ci să ~~HHK~~ accepte tot ce i se va cere, că pe urmă la proces va spune ce-i va dicta constința. Dar că eu aș spune adevărul în locul lui. Eram atât de afundată în orbire că prin asta nu înțelegeam să spun tot ce știu el despre Pătrășcanu ci să nu spun fapte false. I-am mai spus că dacă Partidul i-ar cere să spun vreo minciună nu știu dacă spunând situația lui ar fi mai bună pentru că ar fi un om care știe prea multe.

Despre Nicol Gross :

I-am cunoscut pe Nicol Gross în anul 1938 în clubul sportiv Politehnica din care făceau parte cunoscuți ai mei : Zoe Ricci, colegă de școală care nu-l mai frecventa în 1938, Eugen Bălan, Melita Iscovici, surorile Mănescu etc. Ne-am împrietenit, venea la mine, îmi trimetea flori, discuri, cărți. La început mie nu-mi plăcea, dar fiind supărată pe Harry Brauner din gelozie, l-am amenințat că mă voi împrieteni cu Nicol Gross și din această amenințare văzându-l mai des și el fiind extrem de amabil, și grație banilor lui având și posibilitatea să-și manifeste amabilitatea m'am îndrăgostit de el.

Nicol Gros pe atunci moștenise de câțiva ani un birou tehnic cu reprezentanțe de mașini din Cehoslovacia. Montase la Plocești o rafinărie, era extrem de muncitor, dar un negustor care căuta să câștige cât mai mulți bani, având însă și gusturi literare, plăcându-i muzica și teatrul.

Când nemții ocupă Cehoslovacia este obligat să lucreze cu ei fapt care îl supără mult. El era evreu. Când vin legionarii și nemții în țara noastră mă anunță că a hotărât plecarea lui în Palestina cu mama lui și mă roagă să-i întovăresc până la Constantinopol ca să nu ne despărțim atât de brusc și ca motiv pentru lume spune că eu voi ajuta pe mama lui să se simtă mai puțin prost părăsind țara unde lăsa o fiică și un nepot.

Plec (1940) cu ei și stau la Constantinopol 2 săptămâni. Înainte de plecare face un act de vânzare al tuturor mobilelor pe numele meu și un act de închiriere al apartamentului pe doi ani. La Istanbul nimic deosebit în afară de faptul că caută în ultimul moment să mă convingă să plec cu ei fapt ce nu accept pentru a nu lăsa pe părinți și pe Harry în pragul războiului.

Îmi scrie câteva scrisori mă cheamă iar, apoi poșta se întrerupe și nu mai primesc decât mesagii prin Crucea Roșie de 25 cuvinte cu adresă cu tot iscălite Ruth pentru că eu avusesem de furcă cu legionarii când m'am întors. Intraseră în imobilul Gross, nu recunosteau actele mele, mă amenințau și Nicol Gross căruia îi scrisesem acestea devenise prudent. Chiar dela început eu îl rugasem să scrie pe adresa mamei pentru că la mine în bloc chiar prima lui scrisoare se rătăcise ajungând în alte mâini care mi-au adus-o.

După rebeliune reintru în casă, scot mobilele și predau casa procuristului Grosu. Tot după rebeliune pleacă și sora lui în Palestina lăsându-mi în păstrare câteva bijuterii.

După 23 August, îmi amintesc că nu era încă iarnă, îmi telefonează un colonel Eisinger vorbind bine românește și mă roagă să fiu a doua zi la Athenae Palace la ora 11 dim. el venind din partea lui Gross. Mă întâlnesc cu el. Îmi spune că a lucrat cu Nicol Gross la Cairo, că îl apreciază mult, că a venit să-mi spuie că Nicol se gândește numai la mine, că ^{vorbește} ~~întinde~~ mereu de mine și mama lui la fel și-mi dă o broșă de filigram de argint. Am stat cu el cam un sfert de oră rămânând să treacă pe la mine înainte de plecare. Vine peste câteva zile în Dionisie unde îmi vorbește despre Nicol, despre copiii lui, că a locuit în țară, (cred că era de ~~origini~~ ^{origine} română) că a lucrat în petrol, apoi s'a uitat la picturile mele și la plecare m'a întrebat dacă nu am treabă în oraș cu e cu mașină. M'am dus cu el până la prietena mea Bălan și m'a lăsat în fața casei. I-am trimis vorbă lui Nicol să-mi scrie.

Venind în țară o fostă cumnată a lui Harry, Margit, din Egipt îi spune că ea a stat miserabil în lagăr pe când Nicol Gross lucra cu Englezi. Mi se pare că o cheamă Vrăbiescu.

Cam peste o lună primesc un telefon și vine la mine un ofițer tânăr cu o scrisoare scurtă. De Orăciun primesc un buchet de garoafe cu cartea de vizită a lui Nicol.

În primăvara 1945, cunoșteam deja bine pe Pătrășcani primesc un al treilea telefon de la un domn Butler secretar la legăția engleză că are un plic pentru mine. Mă duc și-mi dă un plic de carte de vizită cu câteva rânduri și o mică brățară de aur. Îmi spune că îi pot aduce răspuns. Mă duc la legăția după câteva zile și las o scrisoare. Mai trece un timp și îmi telefonează din nou că pleacă în concediu și dacă am vreun comision. Îl invit la ceai. Vine la mine și discutăm lucruri generale, nimic de care să-mi amintesc. Am uitat să spun că chiar prima dată când m'a văzut m'a întrebat dacă nu fusesem eu în lojă cu doamna Pătrășcanu la un spectacol sovietic la Aro. Îi spun că da că suntem bune prietene. Atunci mi-a făcut impresia că nu i-a fost pe plac.

Povestind Pătrășcanilor aceste vizite la legăție el îmi spune că mai bine ași face să mă abțin că dacă cineva m'ar vedea ar face impresie proastă.

Apoi primesc de la Nicol Gross câteva scrisori prin poștă cu rugămintă de afaceri. Să caut să-i trimet mobila, să află ce face procuristul lui cu banii, să încerc să află dacă nu-și poate relua firma vândută sub legionari. În 1947 primesc o telegramă că va fi în zilele de x la Praga și dacă nu pot veni.

Nici nu m'am gândit la posibilitatea plecării din cauză de bani și de pașaport și am plecat cu Elena și Harry la Mangalia unde Pătrășcanu a sosit într-o zi cu avionul foarte fericit că pleacă la Bruxelles la congres că o ia și pe Elena și pe mine mă lasă la Praga de unde mă va lua la întoarcere. Că voi vizita și teatrul de păpuși de care noi tot vorbiam.

Elena îmi spune că nu spui la Mangalia cunoștiințelor că plec cu ei ca să nu se nască invidii și vorbe că eu merg să mă plimb. Îl lasă pe Harry foarte supărat că i-am stricat vacanța, și după o zi de Buc., plecăm cu avionul Băncii Naționale la Praga. În Buc., era numai sora mea Zizi, părinții mei erau la Constantinopol cu Moșilii. La Praga stau ~~4-5 zile până vine Nicol. Stă cu mine~~ ~~3 zile apoi pleacă~~ se duce la Brno, revine o zi și pleacă înapoi la Londra. Este schimbat, arată rău, obosit, nu poate merge decât încet. De la început îmi spune că trebuie să mă hotărâsc să-l iau de bărbat, că cu nimeni nu se va înțelege mai bine, că voi duce cu el o viață modestă, pentru că și-a cheltuit toți banii în timpul războiului ca să fie bine pe mama lui. Îmi spune că a lucrat pentru război cu Englezii dar nu-mi dă detalii. Știe de la Zevedei

Barbu și soția că sunt prietenă cu Pătrășcanii. Insistând să-i dau un răspuns cu căsătoria îi spun că acum nu pot hotărî nimic pentru că nu pot părăsi țara. Că relațiile mele de prietenie cu Pătrășcanii sunt foarte strânse, că Pătrășcanu are o situație mai dificilă în Partid el fiind mai moderat și că ar putea să-i facă un rău plecare mea. Nici nu discut cum s'ar produce această plecare, din moment ce refuz. De altminteris el are foarte puțini bani la el și-mi spune că dacă nu-i vor ajunge va vinde ceasul de aur.

Mă invită la masă a doua zi la prânz cu unchiul lui Lică Gross din București venit la Praga pentru afaceri comerciale.

Mai discut cu Nicol despre comunism pe care eu îl apăr față de socialismul de care vorbește Nicol, dar chiar atunci regret că nu am citit mai mult ca să-i pot da argumente.

Vorbim despre țară. Mi-aduc aminte precis că nu am vorbit cu el deschis, spunându-mi părerea critică toamă ca el să nu povestească la Londra citând părerea unei prietene a unui ministru comunist.

Am fost întrebată de anchetator dacă i-am destăinuit prietenia mea secretă cu Pătrășcanu. Afirm că nu i-am pomenit nici un cuvânt dar am vorbit de Pătrășcanu și de Elena în termeni elogiogi. N'am avut nicio clipă impresia că sunt trasă de limbă, nu mi-a făcut nicio propunere de informații, mi-a promis numai că din când în când îmi va scrie pentru a-mi reaminti căsătoria. Mi-a spus că lucrează la Cambridge în laborator, că este asistent, că leafe e mică de aceia vorbește și la radio, că locuiește tot cu mama lui dar că dacă eu doresc ne putem separa. Regreta că nu a știut să mă convingă în 1940 să plec cu el. Vorbim despre cunoștinții din Buc., toți prietenii lui. Apoi îmi spune că dacă eu sunt de părere că am nevoie de mai mulți bani el se lasă de universitate și reia negoțul dar că ar vrea să fie profesor universitar și să fie chemat la Buc. să ție o conferință. Mi spune că a devenit cetățean englez.

Îmi povestește viața la Londra sub bombardament, greutatea alimentare.

Mă îmi venea din ce în ce mai greu să suport anumite gesturi și în același timp nu țineam să-l jicnesc în aceste puține zile. Plecarea lui m'a agărat și întoarsă în țară am povenit și acasă și Dorichii Bălan că nu am fost deloc impresionată bine de Nicol. Nici măcar nu i-am scris.

În toamnă a venit Zvedei Barbu cu soția. Pe ea și pe sora ei le cunosc de copii. Mi-au spus amândoi că trebuie să mă decid, că Nicol este mult mai doritor acum decât m'a văzut să vin la Londra.

Cu Zevedei am stat de vorbă în mașina care ne ducea
Snagov unde eram invitați la Pătrășcanii.

De Crăciun 1948-49 primesc un pachet de 2 Kg din Elveția
însoțit de o scrisoare dela o doamnă a cărui nume nu-mi reamintes
te nimic, că ar fi o prietenă a lui și a sorei lui și-mi trimite
un cadou.

Anul acesta primesc iar un pachet din Elveția cu cafea
ceai ciocolată sardele fără nici o scrisoare.

De anul nou pentru prima dată îi scriu o scrisoare lui
Nicol, felicitându-l. S'ar putea să fi venit răspunsul între timp

ss. Lena Constante

16 Martie 1959

Declarație

81

Subsemnata Leva Cantautu domiciliată
în str. Dionisie Lupu 12, București, declar
în legătură cu întrebarea pusă despre înțe-
legerile mele și despre Nicol Goss, următoarea-
rele:

Despre înțelegerea mea cu Patascanu.

L'am cunoscut pe Patascanu în Oct.-Dec. 1944
și am fost prima dată câteva zile înțegi
în președinția de Crăciun 1944-1945 pe Diham
sub o excursie cu Elena Patascanu, Harry
Brauner și Toronianu. Atunci nu s'a discu-
tat nimic în fața dușmănoșilor Portolului.

Doi relații noastre devenind prieteni,
lucrând zi de zi cu Elena, am început
să fim des la ei în casă și ei să vie
la mine. La aceste întâlniri lua parte
și Belu Lîlber, desori și de câteva ori
mai cu reamă la început în Toronianu
am fost invitați la Toronianu.

2)

Aceti întâlniri cu Voate că aveau
un caracter doar de întâlniri prietenești, erau prilejul unor discuții
critice la adresa Partidului și a U-
nionii Sovietice. Am căutat tot tîm-
pul să demonstrăm că ascultam aceti
discuții fără să-mi dau seama de
gravitatea lor. Nu este adevărat. Cîn-
tău, în felul acesta și micsorăm oima
mea de a fi ascultat, luat în con-
siderare și chiar aprobat aceti puncte de ve-
dere dușmănoare.

De atunci datează și prima înțele-
gere amabilă cu Pătrășcanu. A nu
raporta tot ce se vorbește în fața mea.

Acet lucru mi s-a părut singuratic
mi trebuia să-l fac, pentru că mi-or
fi fost frică să aude cîeva cele
ce se vorbeau, mai cu seama pentru că
vorbea Pătrășcanu, membru de Partid
și ministru, deci foarte omul core

or fi trebuit să consider acesti critici drept trădătoare. Eu nu eram încă ⁸³ membru de Partid și tot ce știam despre Partid știam de la Silber și de la ambii Patascau. Atunci credeam că ei sunt devotați Partidului din neamul său de atitudinea vorărilor lor de la Conducători.

Acum știu că acest fel de a priori lucrurile este fals și că noi toți gândind și vorbind în felul acesta eram dușmanii Partidului, și faciam jocul dușmanilor.

Să corbim în fața mea despre 23 august, și participarea principală la acest act a lui Patascau. Despre amuzatele sovietice din vorbă și atitudinea lor dușmănoasă față de Români, de actele de teroare pe care le săvârșeau pe străzi, de pretențiile mori ale Rusiei față de România, de vorărilor Ana Pauker și Voril Luca venită din Uniune și care în Partid luauă păsele conducerii țării.

4/ peste Patâșcanu, de faptul că Partidul
cu ajutorul armatelor sovietice din țară,
duc o politică de violență. 84

Domnule Patâșcanu nu s'a moșginit să
vorbească și să critice ci a trecut la acți-
une secrete de hădure a Partidului.

În acel timp, adică începutul 1945, a
vorbit în fața mea de întâlniri orga-
nizate la Toronau de Silber, mult
sigur că au fost cel puțin două. Mi
mi s'au spus nume din era din
discuții că erau frumozii țărăniști.

Eu am înțeles atunci următoarele: că
Patâșcanu căuta un punct de înțelegere
cu Partidele istorice pentru a stăvili
acțiunea Partidului în arestul Uniunii
Sovietice la noi în țară.

Când l'am văzut lat cum ar dori el
să măgălușească pe mine - a răspuns
că el ar dori ca Partidul să nu ia
parte la conducerea țării decât ca opoziție

92 95 149
parlamentară, lăsând pe istorici să
ducă greul anilor de după război, 85
având timp să crească și să se lătureze
în mod natural în țară și să-și creas-
că cadre de conducere pe care nu le
are.

Și de data aceasta mi-a atras aten-
ția să nu vorbească nimănui despre ace-
ste întâmplări.

Prinul servise pe care mi-l cerea
în legătură cu Pogoneanu. Știu că-l cu-
noseam pe Pogoneanu din monografiile socia-
le ale Prof. Justi, la care luasem și
eu parte, lucrând la secția artistică.

În primăvara 1945 nu pot preciza data,
mă rogă în mod secret să-l vadă
pe Pogoneanu și să aranjez o întâl-
nire între ei.

Cunoscându-l bine pe Octavian Meantur,
directorul Fundațiilor Regale, unde eu
ilustram cărți, mi s-a părut că se va vedea
și mi-am dus într-o dimineață la Fundație

93 095 425 170
n' l-au rugat pe mezinu sa - l chema
la el pe Pogoneanu pentru a vorbi cu el 86
Nu i-am spus despre ce. M'am intalnit
a doua zi sau a treia; iut'o duminica
cu Pogoneanu. Am stat de vorba cu el
fiind numai noi doi n' i-am spus
ca' Patascanu vrea sa - l vada' n' sa
vie la mine in bloc la etajul 7, apor-
tamentul lui Florin Teodoru. Acesta n
mutare iut'o casa mai mare n' losore
folosind apartamentul (garsoniera)
lui Belu Silber care nu a locuit da
core ntu ca' o cumparare adata lui
Elie Courtantimovski, gazetar dela
Moscova. Cu aceasta ocazie vajuem
n' eu garsoniera, pentru ca' iut'o zi fe-
meia de serviciu a lui Silber venind sa
faca' curat, mi-a cerut mie o matasa
n' m'au urcat sus in garsoniera cu ea.
Intalnirea era pentru ora 5.

Cheia a luat-o Patascanu dela Silber.

94
096 127
~~La~~ or Pătoșcanu a alis casa acosta
pentru că începuse din luna februarie 87
să vină [redacted] n' deci nu
putea țigi nici o bănuială agentilor core
de obicei rămânneau jos în hall.

La cinci n' au fost aproximativ a su-
nat Pătoșcanu [redacted], spunând că
Bogoneanu nu a venit. A rămas cu mine
și peste câteva timp a sunat la ruse Bo-
goneanu, care mai era cu cineva. L-am
chemat pe Pătoșcanu n' s'au uncat sus.
Nu au asistat la discuție n' nici nu mi
amintesc ca Pătoșcanu să-mi fi spus
despre ce au vorbit.

Și de data acosta mi-a cerut secretul
și eu am mintit spunând că nu-mi do-
deam nimic de faptul că se ascundea
de Partid.

Nu cream să-mi micșorez oima dator
buc să spun că din luna Februarie, rela-
țiile mele cu Pătoșcanu luând un alt
caracter, credeam că tot ce face el este bine.
Cu toate că eu nu i-am inspirat nici

95 007 127 122
Hătură acțiunile, vina mea nu este mai mi-
că, pentru că ar fi putut avea o influență bună
asupra lui, arătându-i mereu că prezintă, fapt⁸⁸
ce nu l-am făcut niciodată. În îndrăgostirea
ce i-l purtăm între iu more porte și orgoliul și on-
fi don't să conducă el Portul. Atunci nici
nu-mi trecea prin cap că el este un trădător
și când am văzut acest lucru l-am ascuns
pentru că nu vroiam să fie judecat și din era
pica și pentru că mă stăteam vinovată.

În legătura cu Americanii nu-mi amintesc
decât că într-o noapte le-am împrumutat Portu-
canilor și lui Silber cosa mea din Dionisie
Leușu, noaptea eu venind acasă din ora cu Honey
Vozzi după un telefon. Prima dată am auzit
aici, de la anchetator de la această anchetă.

Alta întrebare am avut cu Pătrășcanu în le-
gătura cu schimbul de bani de care am vorbit
în alte declarații.

După rezoluție mi-a cerut ișărie secret
să cer othava doctorilor Volentina Goldenberg

008 173
Atunci (adica după rezoluție) mi-a cerut să
vorbesc cu el la telefon fără întrerupere,
fiindu-i teamă că convorbirile se intercep-
tează. 89

Tot atunci am luat parte la discuțiile des-
pre fuga lor. Am spus că aceste discuții erau
vagi. Adevărul este că am rămas vagi pen-
tru că nu a existat o posibilitate sigură de
fuga dar intenția exista. Nu am murit însă
când am povestit conversația mea cu Patroa-
nu în legătură cu decizia lui de a rămâne în
țară.

Tot atunci vorbind despre un eventual pro-
ces și despre posibilitatea de a fi interogată ca
ultimă prietenă a lor, mi-a spus că eu nău-
beie să spun absolut nimic, nimeni din
ce știu că a făcut sau ce a vorbit. Că este
sigur că eu sunt capabilă să tac pentru el
dar se întreaba ce vor face ceilalți, Betta și
Bela care erau arestați.

În vînta această discuție, ca și în ceilalte
discuții din zilele acelea, după percheziție-
vențuală, proces, arestare năciudată, năta
atitudine critică, recunoscănd că a trădat
Portidul. Spune mereu și el și Elena că

099
nu încă din 1945 că va fi distins n' a de
'pătat de către ceilalți membri ai C.C.

20
Îmi more secret lui incredibil, n' ba
am n' fauci elvețieni, dăru' corb: i viața mea
de Tronțu în limba germană n' a cont de Ple-
hanov, precum n' a fotografie cu Main, Brä-
tănu, Săuătescu, Visinski n' el, la o recepție n'
un act semnat de Aldea. Când stau să-mi
amintesc contribuția mă îndoiesc dacă nu
găsesse chiar spuiând că era vorba de Aldea
n' nu mai știu nimeni dacă nu cumva purta
iscălitura lui Brădescu împreună cu alte iscă-
lituri. Ce pot spune e că era un act oficial
nu secret, n' că Pătrășcanu le păstra ca înii
istorice sau ca documente pentru volumul pe care
nu găndea să-l scrie n' despre care nu au
declarat nimic. Era vorba de a cont de
"23 August n' după" de care a vorbit de mai
multe ori ca despre o cont pe care dorește
mult să o scrie dar nu știu când împreună
rile ar fi prietnice pentru că în carte el dorea
să povestiască faptele așa cum le vedea el,
arătând multe rile Uniunii Sovietice în forș puz
Parkid. Și de data aceea, adică când vorbea

3. n' este epigramă

Ca? 2. n' epigramă n'
a port din am
mi le aduce
acora
dura

despre această cortă, eu în loc să-i arăt că ar
fi o cortă criminală îl încurajam, și i-am ⁹¹
spus că e păcat că nu scrie măcar note ca să
nu uite faptele.

În esență mi-am întors cu Patroșcanu să ascu-
tă tot ce știu, că a vorbit, gândit sau făcut, doar
portulul m'ar întreba spunând, așa cum am fă-
cut-o că eu nu discutăm cu el, ci eram
prietenă cu Elena și că el venea la mine doar
pentru a-mi cere revizii de corectore a manuscri-
nelor, nu din cauza legăturii dintre noi.

Atunci eu credeam că dacă lui Patroșcanu i s'ar
canta pe creier, eu am să mori pentru țară,
și voiam pentru că mi dădeam bine seama că
toate aceste fapte ale lui sunt dovezi de tră-
dare ale lui, am acceptat să m'înt portulul,
să m'înt la anchetă, să raporț închiisoare, și
acum ^{raport} unușor mi s'au minciunile mele, pentru el.

Am mintit și pentru că mi s'era frică de fap-
tele mele din război pe deportați mi s'au dădeau
seama de gravitatea actelor savante de mine
și de gravitatea căzută din dau seama pre-
zentei, când Patroșcanu a devenit pentru mine
un trădător, ambicios și core în mod criminal
mi-a întrebuintat, făcându-mă portul la crimele
lui.

97)
A nu vorbesc despre
intervențiile la mine și Hong
cu filieră.

Fiind închisă în Rahovei, în ziua de 50 cînt,
(mi aduc aminte clar data pentru că a doua zi 1 august
tot regimul meu s'a schimbat) dupe moșii am au-
zit bătăi în perete. Între bătăi cine e, mi s'a
răspuns "Aici un profesor universitar Belu L. Lber"

Apucosenu să răspund „Aici e Leva”. Când mi-a
apucat o mare frică și nu am mai putut să vor-
besc cu el. Am inventat un alt nume și am
negat că aș fi eu cu toate încercările lui de
a afla. A lăsat foata noaptea fără ca eu
să-i răspund,

Nu vroiam să vorbesc cu el din cauza moti-
 ve: primul e că aveam credință superstițioasă
 că ei înțeleg înii poarta neuronoc, ajutându-
 din cauza lor la tichisoare, (eu mă consideram
 atunci nevinovată și nu mi-a trecut)
 din cauza că în clipa când Elena Pătrășcanu-
 tunci când vedeam într-o odaie la ușa ușa-
 înii trimisese un semn dela ea, o bucată de
 stofă pe care era scris numele unor personaje de
 la teatrul de Păpuși, eu fuseseu mutată în Ba-
 hovei. Al doilea motiv era că nu vroiam
 să-l amint eu despre arestarea Pătrășcanilor.

13
A doua zi mi am mai putut registra ² în am răs-
puns recunoscând că sunt eu. Mi-a spus că 93
vinte bine că sunt lângă el, că lui i s-a dat
de mâncare bine, prima dată și după mult timp
și că să vorbească noaptea mai mult, între orele
1 și 5 când poze doarme. Mi-a încercat să mînece
cu mânerul lingurii gaura ce era în perete lă-
gă tubul de calorifer. Noaptea am stat de vor-
bă, dar mie îmi era teamă de frig și în ace-
los timp somn așa că nu statam de vorbă
atât cât ar fi dorit el. Apoi faptul că mi s'a
schimbat regiunea m'a făcut să m'a gîndesc că
poate se și știu că am vorbit cu el și că voi
fi mai supravegheată.

Am spus că am vorbit cu el de două ori
pentru că mi s'a cerut o precizare dar nu știu
să spun exact. Știu că a stat lângă mine
doar câteva zile.

Mi-a spus că a aflat despre mesteacănii Pa-
tascănilor și despre rezoluție. Că bănuiește
că și ei sunt cu noi în închisoare și eu i-am
spus că nu pentru că Elena este în a-
casă. Mi-a cîntărit despre soția lui și Henry.

Mi-a cîntărit ce chestii mi s'au pus de

74 către auctoritatea. Am răspuns că am fost între-
bata despre discuțiile politice auzite, despre 94
fuga lor în legătura cu Praga, despre relațiile
cu Manila, despre faptul că eu am trăit cu
Pătrășcanu (fapt care i-l ascundeam în casă)
și i-am spus răspunsul meu că nu știu
nimic.

Mă aștept să mă mentin la această afi-
matie, să nu revin asupra ei, să răspund
scind, să plâng dacă pot.

În legătura cu relațiile mele cu Pătrășcanu
mi-a spus că este o prostie și că el poate spu-
ne când va fi iute bat că eu nu am relații
cu nimeni. Eu l-am rugat să spună că trăiesc
cu Hory, pentru că așa declaroam că să as-
cund legătura mea cu Pătrășcanu, pe care o
găseam morală și de care mi era rușine.

Spunând că îl iubesc foarte mult pe Hory mi
mintiău. Este prietenul cel mai bun al meu și
când i-am făcut cel mai mare rău, și-lindos
să continue relații de prietenie cu Pătrășcanu a-
tunci când el se satura de ei și îndemnându-l
să mintă.

În legătura cu Praga i-am spus că mi am
pomenit de Nicol și mi-a spus că am făcut

fiu.

102

103

Mi-a spus să fie liniștită, că voi scăpa repede din închisoare, că nu există motive pentru care să fie ținută acolo. 95

Mi-a amintit că ne vom muta la Ghera și s'a înțeles cu mine că în caz de surturi din celulă să desenez la clorid cu un chibrit în pătat și înăuntru murărilor celulei.

Mi-a spus că anchetatorul meu extra-mural lui Bodnoroș și foarte puțin important lui Patârșcanu.

Că la ziua de anchetă a fost fătut, că e extenuat de flămânz și slab, că nu doarme mai deloc. Apoi la o a doua convorbire mi-a amintit că a pierdut mâncare bună.

și mi'a îndemnat să mă țin de ciobă și mă-naliga chior dacă nu mi-i place.

Mi-a spus că a vorbit el la anchetă despre Patârșcanu dar nu-mi amintea ce. Era o corac-teizare vorbind și despre orgoliul lui, nu faptelor lui.

Și este imposibil să-mi se amintească că am fi vorbit cu el un lucru important din afară de cele declarate.

Dupa discutia avuta cu Patroscau in
legatura cu consensul dat de a nu scrie
la o eventuala ancheta, cand Patroscau
nu a inteles cu ce cred, Hory ori sa
saca si cand eu am afirmat acut lu-
crul, am vorbit cu Hory si l-am in dem-
nat daca ar fi inteles sa nu spui ni-
mice din cece stia el direct dela Patro-
scu sau Elena sau cece stia doar dela
mine.

Dela mine stia despre buni, fotografie
si acte, dar nu se uita in pochet, stia
despre otrava, despre instalarea cu Pogor-
neanu.

Ce stia dela Patroscau nu am precizat
si mi am stat sa enumar caz cu caz. Si in
general i-am spus sa nu vorbeasca si
sa spue ca si mine ca nu a discu-
tat politica cu Patroscau, ca eram amon-
doi prieteni cu Elena

Dupa arestarea Elenei la care fussem
martora, nu am dus de indata la Hory si

de organizație îl obliga la aceasta. Dar
 eu ~~nu~~ gândeam nu ca un membru de 98
 partid. ci Am mai făceam acest lucru pen-
 tru a-l salva pe Pătrășcanu, în cele șase
 luni de închisoare, sau mai puțin în ultimele
 trei mîi desbînțeam de acest sentiment și
 apăsarea și-mi dau seama în oarecare mî-
 nă de defectele lui fără însă a înțelege
 pe deplin că era un simplu trădător, nici
 măcar cîmpus de a ideii și de am bîrle și por-
 bechism. Dar eu mîi țineam la încredere,
 și nu vroiam să se afle aceasta. Nici nu
 mi-a trecut prin cap că acum ar fi de de-
 toria mea să mă duc să spun adevărul și
 mă înglobam în minciună și îl trăgeam
 și pe Hony după mine -

La începutul lui ianuarie am fost chemat
 la ministerul Artelor și mi s-a comandat a
 lucra pentru expoziția Europeană. Am fost ex-
 trem de fericit și am luat aceasta ca un sem-
 bu că mi s-a acordat ior încredere. Lucrarea
 în schiță a fost aprobată și am început
 lucrul în mare la expoziție.

Cu o zi înainte de deschidere, când
mai aveam foarte puțin de terminat, au
fost anunțate că o comisie formată din
sov. Rollei și sov. Ilvira Anușan au res-
pins lucrarea fără să accepte să discute
eventuale modificări, ca fiind formalistă.

Toți arhitecții de la expoziție erau foarte
măhniti și nu înțelegeau critica făcută.

Discutând cu Hory acestea, am fost
de acord că este o măsură luată în
privința mea personală, pentru ca numele
meu prieten a Păthascailor săi figureze
într-o expoziție. Alt fapt a fost anunțat
de către Editura de Stat că un manus-
cris al meu cu ilustrații, o poveste în
versuri pentru copii a fost pierdută.

Aceste două fapte m-au speriat și
mai atunci am pus problema că ori pu-
tea fi ion avertat, că cu siguranță că i
se va face totuși proces lui Păthascailor
și discutând cu Hory tot eu am spus că
dacă ori îți rigi lucrul acesta mai
bine am pleca pe munte și m-am odată.

20 Tot în ianuarie 1950 a venit Harry la mine
n' mi-a spus că el are impresia, în ¹⁰⁷ ~~134~~ ¹⁰⁹ ~~115~~
ma faptului că nu i s'a dat carnetul de
partid - că asta este tot din cauza lui
Pătrăscu, n' că va fi internat la
Elias, unde i se va cere să afirme la
proces fapte nedreptăți despre Pătrăscu.

Deci chiar în ianuarie 1950 noi încă nu
ne dădeam bine seama de crimă lui
Pătrăscu, n' mi se porea că cece a fă-
cut el nu furnizează suficientă ma-
terie de proces, că ar mai fi nevoie de
complexități false.

Eu i-am spus să nu se necăjească
ci să accepte tot ce i se va cere, că pen-
tru la proces va spune ce-i va dicta
constituția. Dar că eu ori spune adevărul
în locul lui. Eram atât de afundată
în orbire că prin asta nu înțelegeam să
spun tot ce știu el despre Pătrăscu
ci să nu spun fapte false.

I-am mai spus că dacă Partidul i-o
cere să spună oare minciuna nu știu

21
dacă spunând situația lui, ar fi mai bună,
pentru că ar fi un org. core etc. prea multe.
Despre Nicol Goss.

135
101

L'am cunoscut pe Nicol Goss în anul
1938 în clubul sportiv Politehnica din care
faceau parte cunoscuți ai mei: Loe Ricci, col-
gă de școală care nu-l mai frecventa în 1938, Eugen
Bălan, Melita Gheorghi, surorile Mănescu etc.
Me-am împrietenit, venea la mine, îmi tr-
măta flori, discuri, cărți. La început mișcă-
mă, dar fiind reparată pe Henry Brauer din
geologie, l-am amenințat că mă voi împrieteni
cu Nicol și din această amenințare ~~am~~ că-
gându-l mai des și el fiind eretic de
amabil, și grație bunei lui având și po-
sibilitatea să-și manifeste amabilitatea
mi-am îndrăgostit de el.

Nicol Goss pe atunci masterise de cântec
am în birou tehnic cu reprezentanți de uro-
nii din Cehoslovacia. Măsură la Ploști
a rafinării, era eretic de muncitor, dar un
negustor core căuta să câștige cât mai mult
bani, având însă și gusturi literare, plăcând
muzica și teatrul.

22 Când mureții ocupa Cehoslovacia este obligat
să lucreze cu ei fapt care îl neputa mult. El era
evreu. Când crin legionarii, în mureți în for¹⁰²
mă amuță ca a hotarot plăcerea lui în Vab.
șina cu mama lui în mureț roagă să-i cu-
stovarasesc până la Constantinopol ca să nu
se despartim atât de brusc și ca motiv pentru
lume știu că eu voi ajuta pe mama lui să
se simtă mai puțin prost păronii d'for, mure
lase a făcă și un nepot.

Plec (1940) cu ei și stau la Constantinopol
și săptămânii. Mai întâi de plecare face un act
de vânzare al tuturor mobililor pe numele meu
și un act de cîștiri al apartamentului pe
doriarii.

La Hamburg mureț d'nebi în afara de faptul că
canta în ultimul moment să mă convingă să plec
cu ei fapt ce nu accept pentru a nu lase pe pă-
rînt și pe for și pragul războiului.

Am scris câteva scrisori mureț cheama tot,
apoi poște se înțeluse și nu mai primise
decît mesagii prin Crucea Roșie de 25 curi
cu adresa cu tot iscalite puțin pentru că eu
avusesem mult de furcă cu legionarii când
m'am întors. Ghetaria în înobilul for

nu recunosteam actele mele, ⁴⁰ ~~nu~~ ¹¹² ~~am~~ ¹³⁷ ~~am~~ ¹⁰³
 și Nicol Gross căruia ~~am~~ îi scrisesem acest
 devenise prudent. Chiar de la început eu îl
 rugasem să scrie pe adresa mamei pentru că
 la mine în bloc chiar prima lui scrisoare se
 ratăcise apingându-i alți rușini care lui au
 adus-o.

După rebeliune reîntru în casă, scot rușinile
 și predau casa procuristului Gross. ~~Nicol~~
 Tot după rebeliune pleacă și sora lui în Pol-
 tina lăsându-mi în portiere câteva bijuterii.

După 23 august, îmi amintesc că nu era încă
 iarnă, îmi telefonează un colonel Eisinger vor-
 bind bine românește și mă roagă să fiu a
 dăru și la Athene Palace la ora 11 dim. el ve-
 nind din portea lui Gross.

Mă întâlnesc cu el. El îmi spune că a lucrat
 cu Nicol la Cairo, că îl apreciează mult, că
 a venit să-mi spună că Nicol se gădărește
 numai la mine, că vorbește mereu de mine
 și mamei lui la fel și-mi dă o broșă de fi-
 ligran de argint. Am stat cu el cam un sfert
 de oră răsărânu și să treacă pe la mine
 înainte de plecare.

Viie peste câteva zile în Dionisie unde îmi

24 Vorbesti despre Nicol, despre copii lui, că a lă-
cuit în țară, (cred că era de origine română) că
a lucrat în petrol, apoi s'a unit la pînă
mule n' la plecare m'a întrebat dacă nu
am treaba în oraș, ca e cu moriuc. M'am
dus cu el până la prietenul meu Botan n'
m'a lăsat în fața casei. I-am trimis voile-
turii Nicol să-mi scrie.

Cam peste o lună primesc un telefon n' vine
la mine un ofițer tânăr cu o scrisoare scurtă
De Grăciun primesc un buchet de goroafe cu
contra de vizită a lui Nicol.

În primăvara 1945, cum oșteau deja bine pe
Patroșcau, primesc cu al treilea telefon dela
un domn Butler, secretar la legoție. Euglyci că
are un plic pentru mine. Mă duc n'-mi
dă un plic de carte de vizită cu cîteva rân-
duri n' a nicaî batrîna de aur. Iui spun că
îi pot aduce rîșpiu. Mă duc la legoție
după cîteva zile n' los a scrisoare. Mă trece
un timp n' îmi telefonează din nou că plicu-
l e concediu n' dacă am vreu comision.

Îl scriu la ceai. Vine la mine n' dis-
cutăm lucruri generale, nimic de core rîni
amintse. Am uitat să spun că chi o pînă

112 113 129
data când m'a văzut m'a închebat deca' m'
fusesem eu în loji de doamna Patroscam la
un spectacol sovietic la Ana - și spunea 105
de ca' nuntea bune prietene. Atunci m'a fa-
cut impresia ca' m'a i-a fost pe plac.

2 Apoi prietere dela Nicol căteva scriitori pui
porta cu rugămintă m' de afaceri. S'a caut sa-i
trimit mobile, sa' aflu ce face procuratorul lui
cu buni, sa' uicere sa' aflu dacă m'a n' pot
relua fiind vânduta sub legionari.

În 1947 vara prietere a telegrama ca' va fi în
ziile de X la Praga și dacă m'a pot veni.

— Povestind Patroscamilor acesti vizita
legati el m'a spune ca' mai bine a' face
sa' m'a ablu ca' dacă cinea m'a o vedea o
face impresia proasta.

Nici m'a m'a gădit la posibilitatea plecării din
carga de buni și de pasaport m'a plecat cu
Elena și Hory la Mongolia unde Patroscam
a sosit într-o zi cu avionul foarte fericit cu
pleacă la Bruxelles la Congres ca' a ia și pe Elena
și pe mine m'a lăsa la Praga de unde m'a vor
lua la întoarcere. Ca' vor vizita și țatul de
Papuri de care m'a tot vorbiam.

Elena m'a spune sa' m'a spui la Mongolia.

cu oști, telor că plec cu ei că să nu se
 nască iivordii și orile că eu merg să lu
 plici. El lăsa pe Henry foarte năpăstiat că i-au
 stricat vacanța, și după a și de Buc. pleacă
 cu avionul Băncii Naționale la Praga. În Buc era
 numai sora mea și zi, părinții mei era la ~~stat~~.
 Constantinopol cu Moritili.

La Praga, stau 4-5 zile până vine Nicol.
 El cu mine 3 zile apoi se duce la Praga
 revine a și si plăcă și apoi la Londra.

Este schimbat arata rău, oboară, nu poate
 merge decât iacet. De la început mi s'apare
 că trebuie să mă hotărâse să-l iau de tot
 bol, că eu nimeni nu îl va înțelege mai bine,
 că voi duce cu el o viață modestă, pentru
 că n-a cheltuit tot banii în timp. El bănuia că
 mi s'ia bine pe marea lui. Mi s'apare că a
 lucrat pentru război cu Englezii dar nu mi da
 detalii. El de la început vorbea și totuși că
 nunt prieteni cu Patroscau. Mi s'apare
 să-i dau un răspuns cu căsătoria în afară
 că acum nu pot hotărâ nimeni pentru că nu
 pot părăsi țara. Ca relațiile mele de prietenie
 cu Patroscau nunt foarte strâns, că
 Patroscau are o situație mai dificilă în
 Praga el fiind mai modest și ca o prietenie
 să-i facă un rău plecare mea, nici nu

discut cum s'or produce acrosta. plicore, din
moment ce refuz. De altminteri el are foarte
puțin bani la el și mi spune că dacă
mi-i vor apunga va vinde ceorul de aer.

Mai vizita la Mosa a doua zi la praz cu
munchiul lui Lica Gross și Bucur și venim
la Praga pentru afaceri comerciale.

Mai discut cu Nicol despre comunisti pe
care eu îl apăr fata de socialismul de care
vorbește Nicol, dar chiar atunci regret că nu
am citit mai mult ce s'a-i pot da argumente
vorbind despre țară. Mi aduc aminte precis
că nu am vorbit cu el deschis, spunându-i
păreră critică tocmai că el s'a nu pomenesc
la hardie citând pentru mine prețuri a unui
ministru comunist.

Am fost vizitată de arhitectul d'ocă și au
destăruit prețurile mea foarte cu Potroscan
afirmă că nu i-au pomenit nici un ciobănuș,
dar am vorbit de Potroscan și de Elu-
ni termenii elogiori.

M'am avut nici o clipă impresia că sunt
foarte de liberă, mi s'a făcut nici o pro-
punere de informații, mi-a promis numai
că din când în când mi va scrie pentru
a-mi reaminti căsătoria.

Mi-a spus că lucrează la Cămin Bridge în

laborator, ca' este asistent, ca' leafe e un 108
de aceea vorbeste n la radio, ca' locuete tot
a suama lui doi ca' daca eu doresc nu putu
apara. Progeta ca' mi a stuit n' ma convinge
in 1940 n' plec cu el. 'Vorbu' d'apre cum oare
dii, Buc, toti putemu lui.

Apoi lui spune ca' dora cu xul de poreu
ca' au nevoie de mai mult. Lami el n' l'os
de universitate n' n'ia negotul dor ca' n' tru
n' fie profesor universitat' n' n' fie che-
myat la Buc n' tie o confimta.

Tui spune ca' a 'divent cetatiau engli.
Tui povesteti viata la Londra nuli Boulon-
dameub, greuteti l. alimentau.

Mici lui veda dii ce in ce auo gues
n' report amuute gesturi n' in acelos timp
nu simau so l' figuse in aceti putine
zile. Pleceau lui in a usurot n' in' tona
in sora n' n' se pou au poierit n' acosi
n' Donichii Balau ca' nu au fort de loc
~~in' fura~~ in' p'ersonata bine de Nicol. Mici
macor nu i-au veris.

In toamna a venit Levedei Borbu cu sote
pe ea n' pe sora ei la curso de copii. Mi-au
spus amandoi ca' helue n' ma decid, ca' bi-
col este mult mai donito acum decand m'a
revogel n' vii la Londra.

29

118

118

143

109

Cu Lebedei am stat de vorba si marimam con-
me ducea la bagov unde eram inorlati la
Păhosceni.

De Crăciun 1948-49 primisem un pachet de 2kg
din Elveta. Misotit de o scrisoare dela a doam-
a cămii mame mui. mi reamintete nimic, că
ar fi o pictura a lui M. a serei lui M. mi
trimita un cadou.

Amint aceto primisem ior un pachet din El-
veta cu cafea ceai ciocolata rondeli. for-
misi o scrisoare.

De anul nou pentru prima data în toată
o scrisoare lui Nicol, felicitându-l. Ior
putea să fi venit răspunsul într-un timp.

dema Constanti

16 Martie 1950

Cum am mințit la anchetă :

La prima mea arestare eram cu totul sub influența promisiunii făcute lui Pătrășcanu de a minți la toate întrebările puse. Nu-mi dădeam atunci seama că ceea ce făcuse Pătrășcanu și la care luasem și eu parte era "trădare" dar știam că sunt greșeli grave și că aveam și eu partea mea de răspundere, pentru că luasem parte, aprobasem și niciodată nu criticasem atitudinea lui ci din contră îl influențasem greșit.

Mai aveam următoarele motive : ascunsesem banii la Harry, întrebuițasem pe sora mea și pe tatăl meu pentru servicii ilegale de bani, luasem otravă dela V. Goldenberg și nu vroiam să-i nenorocesc pe ei toți. Mai vroiam cu tot dinadinsul să ascund legătura mea cu P. de care îmi era rușine pentru că știam că fusese imorală.

După câteva luni de închisoare sentimentul meu pentru P. se schimbă. Mă gândeam la egoismul cu care mă băgase în lucruri de care eu fără el nu aș fi avut habar și aș fi mărturisit vina, dacă nu ar fi trebuit să trag ~~xxxxxxxxxxxx~~ ațâția oameni după mine. M'am hotărât să mărturisesc ceea ce știa numai el și eu mine și care pentru mine era extrem de greu de mărturisit, legătura dintre noi.

Apoi am fost eliberată. Faptul că vorbisem cu Silber mi se părea inerent închisorii și veștile pe care le-am trimis spre casă nu-mi dădeam seama că constituie o vină, mi se părea uman să o liniștesc pe mama, nevinovată de faptele mele. Nu-mi dădeam seama că caldă disciplina de partid, nici că vrând să liniștesc pe mama le dădeam posibilitatea să mă liniștească și ei pe mine.

Si atitudinea și sfaturile lui Belu Silber m'au influențat, făcându-mă să persist în atitudinea mea. Dar în esență mi-era frică de pedeapsa ce o meritam pentru faptele mele. Totuși un sfat bun, poate că-l urmam.

Acasă cât am stat, eram fericită a fi scăpat de închisoare. La Partid când m'am adresat, tot minșind, pentru a fi reprimată în organizație mi s'a spus să aștept. Am stat acasă mai bine de un an, și ajunsesem să mă liniștesc că nu va fi proces. Cu câteva zile înaintea arestării mi-am dat seama că lucrurile vor reîncepe și de groază m'am gândit să mă omor cu Harry.

✕ Aici eram pornită să mint în continuare. Dar chestiunile erau puse atât de direct că trebuia să răspund. Eram însă atât de obișnuită cu minciunile mele, cu un fel fals de a privi activitatea

mea, reducând la minim răspunderea mea personală că chiar când porneam să mărturisesc un fapt îl ocoleam. Așa am făcut cu Pogoneanu. Cu banii am vrut să ascund participarea sorei și tatălui meu. Si acuzația de spionaj m'a înspăimântat pentru că mai credeam încă că s'ar putea ca ancheta să nu fie dusă în căutarea numai a adevărului, ci cu toate că sunt nevinovată ași putea fi acuzată totuși de spionaj.

Faptul că mi-am dat seama că Pătrășcanu și Elena, după ce mi-au cerut mie să mint, fără să încerce în nici un fel să mă previe, au mărturisit faptele lor, m'a făcut să-mi dau mai bine seama, cât am fost de oarbă în privința lor. Acest lucru mi s'a părut josnic pentru că Pătrășcanu era sigur că eu îmi voi ține promisiunea de a minți. Atunci mișcam zis că și eu fac la fel cu Harry și am încercat ~~mai~~ să-l previn că Pătrășcanu și Elena au vorbit.

Am socotit însă că pentru fapte ce știa numai de la mine nu trebuia să sufere el și l-am prevenit că eu nu am spus că el știe de Pogoneanu și otrăvă.

După ce mi s'a părut că tot ce credeam eu că e grav pentru mine am spus, m'am liniștit și mă simțeam cu conștiința împăcată. Mai cu seamă faptul că știu că nu am avut nimic de aface cu străini și nici cu Nicol Gross, m'a făcut să mi se pare vinele mele reale mai puțin grave.

Dorința mea de a repara cât de puțin greșelile mele, m'a făcut să iau hotărârea de a fi absolut sinceră. Totuși anchetatorii socotesc că eu mint mereu pentru că am mințit doi ani cu îndârjire.

Când m'am hotărât să mărturisesc faptul că am trimes bilete lui Harry am făcut-o pentru a nu mai avea nimic pe conștiință și pentru a dovedi că dorința mea de a nu ascunde nimic este pusă în practică. Si sunt iar bătută de minciună.

Întâlnirile mele cu englezii trimeși de Nicol Gross, nu le-am considerat niciodată ca lucruri secrete sau vinovate. Tot așa și relațiile mele cu Lazăr, fostul secretar al lui Nicol Gross sunt atât de normale, că nici nu m'am gândit la ele.

Nu mint când spun că nu-mi amintesc unele lucruri ca de pildă conversațiile ce ~~se~~ le auzeam. De foarte multe ori, eu eram de față și mă uitam doar la Pătrășcanu gândindu-mă în altă parte. În toate aceste discuții și acțiuni pe mine mă interesa doar situația lui și faptul că e mulțumit sau nemulțumit, că-i merge bine sau rău. Nu eram interesată de sensul politic al lucrurilor decât prin el. M'am simțit nedreptățită și mi-a fost și frică de invinuirile aduse și în loc să caut să le spulber prin adevăr, am mințit.

ss. Lena Constante

22 Martie 1990

La prima mea anchetă eram cu totul sub influență promisiunii făcute lui Patascanu de a mîntî la toate întrebările puse. Mă-mi dădeam atunci seama că ceace făcuse Patascanu, și la core luasem și eu parte era „trădare” din străin ca mult greșeli grave și că aveam și eu parte mea de răspundere, pentru că luasem parte, apoi basem și niciodată nu criticasem atitudinea lui ci din contra îl și influențasem greșit.

Mai aveam următoarele motive: ascunseseam banii la Hanu, între buintosem pe sora mea și pe tatăl meu pentru servicii ilegale de bani, luasem otrăvă dela V. Goldenberg și nu vroiam să-i menționez pe es totu. Mai vroiam cu tot dinadinsul să ascund legătura mea cu P. de care ini era rusine pentru că străin, că fusese imorală.

După cătorea lui de închisoare sentimentul meu pentru P. se schimbă. Mă gîndeam la egarsmul cu care mă băgase în lucruri decare eu foră el nu ar fi avut habar, și ar fi mîntîrit și omul, totu dorea să nu se fi bîntuie să tag apăsă omului după mine. M'am hotărât să mîntîritesc ceace stia numai el și eu mine și core pentru mine era extenu de mîntîrit, legătura dintră noi.

Apoi am fost eliberată. Faptul că vorbiseam cu Silber mi se porea că erent închisorii și vestele pe care le-am ținut spre cose mă-mi dădeam seama că constituie o vină, mi se porea că mă-mi dădeam seama că constituie o vină, mi se porea că mă-mi dădeam seama că constituie o vină.

tesc pe mama - nevoința de fapte mele. Mi-mi²⁷
dădeam nama că calc disciplina de partid, ¹¹³
ca năud să liniștesc pe mama le dădeam porți-
livată să mă liniștească și ei pe mine.

Si obiceiurile și obiceiurile lui Belu și Iliu m-au
influențat, făcându-mă să persist în atitudine
mea. Dar în esență, mi-era frica de pedeapsa ce a-
muntam pentru faptele mele și totuși un sfârșit bun, poate că-l^{am}

Acasă cât am stat, eram fericit de a fi scapat de
închiisoare. La partid când m-am adresat, tot mi-a trecut,
pentru a fi reprimată în organizație mi s'a spus să
arstăpt. Am stat acasă înor bine de un an, și aju-
răm să mă liniștesc că nu ca fi proces. Cu câteva
zile înainte arestării mi-au dat nama că lucrurile
vor începe și de groză m'am gândit să mă țin cu
Hony.

Aici eram pusă să munt în continuare. Dor
chestiunile erau puse atât de direct ca să te lăsa să
răspund. Eram însă atât de obisnuită cu minci-
nile mele, cu un fel fals de a priori activitatea
mea, reducând la ^{minim} ~~stare~~ răspunderea mea perso-
nală ca chiar când puneam să mărturisesc un
fapt îl ocoleam. Așa am făcut cu Pogonaru. Cu
săuși am avut să ascund participarea soiei în tătă-
lui meu. Si acuzația de spionaj m'a înspăimân-
tat pentru că mai credeam încă că s'ar putea
ca ancheta să nu fie dusă în căutarea numai a
adevărului, ci cu toate că sunt nevinovată-a-
puta fi acuzată totuși de spionaj.

Faptul că mi-au dat nama că Pătrășanu și
Elena, după ce mi-au cerut mie să munt, for-
să în cerce și aici un fel să mă puer, au mărturi-
nit faptele lor, m'a făcut să-mi dau mai bine

scama, cât au fost de oarbă în privința lor. ¹¹³ Acest lucru mi s'a părut josnic pentru că Patascanu era sigur că eu îi voi face promisiunea de a mîni. ¹¹⁴

Atunci mi-am zis că n'eu fac la fel cu Hanu n'au încercat să-l previn că Patascanu n'Ellen au vorbit.

Au socotit însă că pentru fapta ce stia numai dela mine nu trebuia să sufere el și l'am prevenit să eu nu am spus de că el stie de Pogoneanu n'otrava.

Dupa ce mi s'a părut că tot ce credeam eu că e grav pentru mine am spus, m'au liniștit și m'au simțeam cu conștiință împăcată. Mai cu seamă faptul că stiu că mi am avut nimic de apăs cu stăruiri, și nici cu Nicol Gross, m'a făcut să mi se pare vinete mele reale mai puțin grave.

Dorindu-mea de a rapara cât de puțin greselile mele, m'a făcut să iau hotărârea de a fi absolut sinceră. Totuși anchetatorul socotește că eu mint mereu pentru că am mintit doi ani cu îndrăzneală.

Când m'au hotărât să mărturisesc faptul că am trimis bilete lui Hanu am făcut-o pentru a nu mai avea nimic pe conștiință și pentru a dovedi că dorința mea de a nu ascunde nimic este pusă în practică. Și sunt iar bătăuș de micuș.

Înălțările mele cu Eugly și trimis de Nicol nu le-am considerat nici odată ca lucruri secrete sau oinovate. Tot așa și relațiile mele cu Lajoș, fostul secretar al lui Nicol Gross sunt atât de normale, că nici nu m'am gândit la ele.

Am mintit când spun că nu-mi amintesc unele lucruri ca de pildă conversațiile ce le au-

zeam. De foarte multe ori, eu eram de fată ²⁴ și
 mă uitam doar la Patroscu gândeindu-mă la
 alta parte. În toate aceste discuții și acțiuni

(pe) mă simțeam mai interesată de viața lui, și șep-
 tul că e mult mai mult sau puțin mai puțin, că-i merge
 bine sau rău. Mă eram interesată de sensul poli-
 tic al lucrurilor decât prin el.

Mă am simțit nedreptățită și mi-a fost și frică
 de învinuirile aduse și în loc să caut să le spun
 prin adevăr, am tăcut.

Lena Constanta

12 Martie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, București, declar :

Chiar la prima mea arestare, eram îngrozită la gândul că și Harry ar putea fi arestat. Nu pentru că mi-ar fi fost frică că el să nu vorbească, ci pentru că e un om extrem de bolnav [REDACTED]

[REDACTED] Apoi socoteam că el este extrem de puțin vinovat, că numai din cauza mea menținuse relații cu Pătrășcanii, relații de care se plictisise de mult timp. Eu insistam să le continue din două motive : în primul rând totdeauna îmi făcea plăcere să fie cu mine, în al doilea rând când era și el Elena avea cu cine vorbi și eu puteam sta mai mult cu Pătrășcanu.

La prima arestare, în primele trei luni primeam ziarele și am văzut deseori numele lui în programul radio așa că mă liniștisem.

La a doua arestare aveam din nou această teamă. Când din cuvintele anchetatorului și văzând cămașa lui Harry am înțeles că este aici, am fost amărâtă. Apoi i-am auzit glasul. Cereau o carte. Cărțile erau atunci pe masa de lângă camera mea, nr. 11. Am bătut în uge și am întrebat dacă e nevoie de cartea de o citeam eu. Nu știam dacă Harry mi-a auzit vocea. Voiam cu tot dinadinsul să știu că sunt și eu aici, gândindu-mă că se va simți mai puțin singur și amărât. Eu cu toate că îmi părea ~~mult~~ atât de rău că este arestat, din când în când îmi spuneam că e la câțiva metri de mine și asta îmi făcea bine.

Am început să fiu atentă când l-am auzit tușind. De câte ori tușea și el și sora mea mă gândeam că din cauza mea sunt aici

Pentru că sunt pictoriță am știut cum să întrebunțez chibriturile. Un chibrit aprins și stins imediat nu scie. Trebuie să ardă o parte din lemn și dacă este stins lemnul încă rogu trebuie udat ca să rămâie mai mult cărbune. În prima închisoare scriesem astfel niște versuri și făcusem niște desene mici, cu voia pazei.

Intr-o dimineață la spălat, l-am auzit pe Harry tușind precis din camera 8. Am tușit și eu și mi s'a părut că mi-a răsu-puns tot tușind. Atunci am observat, în următoarele ieșiri la closet, că geamul acelei camere este singurul din toate la înălțimea mâinii și așezat oblic. Dacă paza stă puțin mai departe de uvetă poți arunca un bileț pe geam ieșind dela closet. Atunci m'am gân-

dit să-i scriu câteva cuvinte. La început nu m'am gândit deloc să-i dau vreun sfat. Am rupt un colț mic de ziar, aveam mereu câte o bucată de ziar cu care ștergeam masa, sau pe care puneam pâinea și cu chibritul am scris sau "mi-e dor de tine" sau "ași vrea să fiu cu tine". Am ținut bilețul în buzunar și când am ieșit dela closet dimineața, l-am aruncat sau mai bine zis l-am lăsat să cadă pe geam. Mai scrisesem în bilet: "Desenează o cruce pe peretele stâng al closetului". Aceasta ca să știu că a primit bilețul. Am aruncat primul bilet cam după 1 Febr. eram în camera 11.

De câte ori am fost la closet m'am uitat și nu am văzut nicio cruce. Mi-a fost frică că Harry nu a primit bilețul și că va fi măturat și poate descoperit. Aveam emoții, așteptând. Dar a doua zi nu s'a întâmplat nimic.

Apoi ancheta continuând și eu fiind mereu învinuită că am mințit, dându-mi seama că eu ajunsesem într-o situație extrem de gravă din cauză că respectasem promisiunea făcută lui Pătrășcanu (la prima închisoare) aici nu am mințit din cauza promisiunii făcută lui Pătrășcanu, și că acum îmi dădeam seama că atât Elena și P. făcuseră mărturisiri fără să le pese de noi, nu am vrut să fac la fel cu Harry. Cum eu povestisem totul despre bani, nu vroiam ca el să mintă și să fie prins în minciună. Știam și că dacă eu acasă aș fi hotărât să spui tot adevărul, l-aș fi hotărât și pe el să facă la fel. Deci eu eram răspunzătoare de toată atitudinea lui Harry.

+ Am scris tot pe ziar cu chibritul un al doilea bilet "Spune tot ce știi". Prin asta eu înțelegeam să mărturisească tot, în legătură cu Pătrășcanu și cu el și cu mine, trecând deci peste orice înțelegere trecută. Am scris și "A și S au spus tot". Am scris spune tot despre bani" gândindu-mă că poate el șovotind asta ca o vină gravă a lui și ne mai fiind banii la el că îi va fi frică să mărturisească. Am adăugat, cred, tot în acest bilet, "Nu am nimic cu tine" nu că aș fi știut lucrul acesta dela anchetă, dar Harry este fricos și vroiam să-i dau curaj. Din nou îi spuneam să scrie o cruce la closet. Am aruncat bilețul tot dimineața, egând dela closet. (Într-primul și al doilea bilet de câteva ori fiind la closet am ciocănit de două ori în perete și Harry de câteva ori mi-a răspuns ciocănind și el. Asta o făceam fără nici o intenție rea, îmi făcea plăcere să comunic cu el). După ce am aruncat bilețul m'am dus să mă spăl și observând că paza s'a depărtat o clipă pe culoar am bătut în geam repede și am continuat să mă spăl.

Nu sunt sigură de tot, dar cred că al doilea bilet l-am aruncat fiind în cameră. Harry nu mi-a răspuns.

Ancheta pusesese dela început întrebarea : Cine ne-a pus pe mine și pe Harry să ne împrietenim cu Pătrășcanii. Eu știam că prietenia noastră se datora întâmplării.

118

Când am fost întrebată de americani, am răspuns că nu știu nimic, așa cum este, dar am făcut legătura între aceste întrebări și cele referitoare la drumurile mele la Ankara și Praga și am înțeles că sunt acuzată de spionaj. Fapt pe care mi l-a spus și anchetatorul spunând că nu am de ales decât între ștreang și glonț.

Am citit mărturiile lui Elena și Pătrășcanu referitoare la Americani. Amândoi scriu că am fost de față, Elena nu e sigură de Harry. Am auzit-o pe Elena spunând cu gura ei că eu am fost de față dar că nu e sigură de Harry. Cum eu nu-mi puteam absolut aduce aminte acest lucru, m'am gândit să verific prin Harry dacă da sau nu acest lucru s'a întâmplat. Eram sigură că nici el nu știe, și eu bănuiam că Pătrășcanii se vorbiseră să spuie că am fost de față. Dece mă gândeam că prin aceasta vor să minimalizeze importanța întrevăderii, pentru că în primăvara 1945, nu eram chiar atât de vechi prieteni ca să aibă de față cu noi discuții foarte importante. Apoi e curios și greu de crezut că un ministru ar aduce la o consfătuire 2 femei și pe Harry. Și faptul că Elena nu spunea de Harry, ci numai de mine mi s'a părut și un fel de răzbunare a ei.

Eram la celulă când tot pe o bucată de ziar (îmi era extrem de frig și-mi pusesem la spate sub bluză o foaie de ziar luată dela closet, pe care garda a confiscat-o după două zile) și tot cu chibrit am scris al treilea bilet: "Știi tu că au fost Americani la mine ? Sășa spune că au fost". Nu-mi aduc aminte să fi scris altceva decât să facă o cruce pt. da și un cerc pt. nu și pusesem în hârtie și un chibrit ars.

Dela carcără îl auzeam mult mai clar tușind pe Harry. Cum am stat acolo mult timp, învățasem să deosebesc și șgomotele diferitelor uși. Harry în timpul acela tot mai tușea rău și eu tușeam câteodată spontan, câteodată artificial.

Am ținut al treilea bilet mai mult la mine până când a treia zi dimineața i l-am băgat pe geam. Am auzit șgomot în cameră cât mă spălam. Cum mă gândeam că din nou Harry poate nu va răspunde și cum garda auzind se vede că apa curge mai departe, trecuse mi se pare să dea mătura dintr'o odaie în cealaltă, m'am apropiat repede de geam și am și am șgoptit "Au fost la mine americani?"

Nu am auzit nici un răspuns, este adevărat că a trebuit să mă depărtez repede. Am rămas tot fără răspuns la closet. De data aceasta mi-am spus însă că poate Harry răspunsese vorbit și că nu mai crede necesar să răspundă altfel.

Tot stând în ~~xxxxxx~~ carceră și gândindu-mă, mi-a trecut prin cap că eu nu spuseseam la anchetă că am povestit lui Harry despre Pogoneanu și otrăvă. Deci dându-i sfatul să spuie tot, el își putea aduce aminte și aceste lucruri și iar eram pînă cu o minciună (pe care eu atunci o consideram nevinovată). Dar nu mai aveam chibrituri. Am încercat atunci să descopăr un nou mijloc de a scrie. (Tocmai aceeași ingeniozitate a mea, care aici mi-a făcut atîta rău este ce se aprecia la mine în teatrul de Păpuși).

Nu știu să spui data, dar pot reconstitui aceasta. La început am stat în picioare, în carceră apoi pe pe saltea, apoi iar în picioare. Într-o noapte am adormit cred, pentru că am căzut și m'am agăriat tare la mîmă. Această agărietură mi-a dat ideea de a scrie cu sânge. Apoi avusesem o infecție la mîsea și gingia sîngera.

Am scris al patrulea bilet mai încet tot rupînd coaja de pe agărietură sau ~~xxxxx~~ ^{ținînd} o buchișcă de vată la gingie în care mușam apoi bățul de chibrit mic.

Știu că am scris astfel două bilete dar nu mai știu ce am scris într-unul și ce în celălalt. Eram extrem de obosită și îmi era și puțin foame. Apoi eram și exasperată de vegnicile epitete de canalie și minciinoasă pe care mi se părea sincer că nu le mai merit pentru că nu am avut nici o înțelegere nici cu Nicol nici cu alți străini.

Știu că unul din ele l-am băgat pe geam după masă, pentru că am profitat de faptul că a sunat telefonul și paza s'a dus să răspundă. Apoi am fluturat și batista că să atrag sigur atenția lui Harry. L'am întrebat și "ce mai faci" dar tot zadarnic.

Am scris următoarele fraze în biletele 4 și 5 (nu pot reda textual) "sunt bănuită de a fi spioană". "Eu nu am spus că tu știi de Pogoneanu (sau Piki) "Tu ai spus?" "Să nu spui că știi de otrăvă" "Zizi este aici" "Ași vrea să fiu cu tine" "Te știu". Nu-mi aduc aminte să fi ~~xxxxx~~ scris, cum mi s'a spus că "Zizi spune altceva" dar sigur că am scris, pentru că nu înțelegeam decît mi se spune, în legătură cu banii că eu mint. (Cu toate că se crede că eu am o memorie foarte bună, de multe ori, din zăpăceală sunt foarte uitucă. Sora mea Zizi știe foarte bine acest lucru și Harry s'a întîmplat și el să mi-l reproșeze). Din clipa în care am povestit despre bani, nu am avut cea mai mică intenție să mint sau să înșur. Si sumele precise nu mi le pot aminti nici acum.

Mi-am dat seama din clipa cînd am încercat să-mi fac o auto-critică cinstită, că după ce îl povățuisem sincer pe Harry să nu ascundă nimic la anchetă, nu trecuseră decît câteva zile și îl învățam iar să tacă din gură anumite lucruri știute dela mine, deci să mintă

în legătură cu Pogoneanu și otrava.

În al 4-lea bilet îi indicasem 3 semne convenționale: un cerc, o cruce, un pătrat. Nu mai pot preciza la ce se refereau aceste semne. În ultimul bilet schimbasesem aceste semne cu un alt limbaj. După ce m'ar fi auzit pe mine tușine, trebuia să numere până la 15 și apoi să tușească ca să-mi răspundă da, să numere până la 30 ca să-mi răspundă nu. Am tușit de câteva ori, am tot numărat și am renunțat la bilete.

Am mai bătut însă de câteva ori la closet și de 2³ ori mi-a răspuns. Ultimul bilet l-am trimis în jurul zilei de 15 Februarie. Nu înainte, poate o zi, două, după. Luasem hârtie de la closet.

Din clipa în care mi-am dat seama că sinceritatea mea trebuie să existe pe toate planurile am renunțat și la acest semn. Am uitat să spun că am mai ciocănit cred de două ori la geam, fără a arunca vreun bilet, trecând iute de la closet. (tot la camera 8).

ss. Lena Constante

23 Martie 1950

Subsemnata Lena Constant, domiciliată în str.
Dionisie, kupa 12. București, declar:

Chiar la prima mea arestare, eram îngrozită la gândul că n' am putea fi arestată. Mă fusesem mi-ai fi fost frică că el să nu vorbească, ci fusesem e un om er-
teu de bolnav, [redacted] Apoi vorbiam că el este er-
teu de bolnav, că nu mi-ai
dii cauza mea murmurase relații cu Patroșcanu, relații de
core x plicite de nimic timp. Eu insistam să li con-
fime dii dăna motive: în primul rând fusesem a dii
fața plăcea să fie cu mine, în al doilea rând cănd era
n' el, Elena avea cu cine vorbi n' eu puteam sta mai mult
cu Patroșcanu.

La prima arestare, în primele trei luni primeam ziare
n' am văzut desori numele lui în programul radio sau
că mă liniștiseră.

La a doua arestare am am dii nou această traumă. Când
dii curiozitate arhetatou lui, n' văzând cămăsa lui Hony
am înțeles, că este aici, am fost foarte amărățată. Apoi i-am
auzit glasul. Cere a corti. Cortile erau atunci pe mura
de lângă camera mea, nr. 11. Am bătut în ușa, n' am înțet-
bat dacă e nevoie de corti ce o creșam eu. Mă stram
dacă Hony mi-a auzit vocea. Voriau cu tată diina diușul
să nu ca mult n' eu aici, gândindu-mă că x o diuș
mai puțin nu gii n' amărățată. Eu cu toate că dii porea at-
de rai că este arestat, dii când dii când dii spuneam că
e la cățea metru de mine n' asta dii fața diu.

Am început să fiu ateuță când l-am auzit tușind. De
câte ori tușea n' el n' sora mea mă gândeam că dii cauza

mea mult aici.

13

134

107

Pentruca' nunt pictorile' au stuit cu sa' intebeam to' chibriturile. Un chibrit apina' n' stiu' imediat nu' scrie. Trebuie sa' arda' o porti' din lemn, n' daca' esti stius' lemnul' iaca' noru' te lue' urdat ca sa' ramãie mai mult co'burne. In prima inchisoare scriusesem astfel niste versuri n' facusem niste deseu mici, cu vora poezi.

Int'a diuineatq' la spãlot, l'am auzit pe Harry Linski precis din camera 8. Au furit n' eu n' mi s'a pãrut cã mi-a rãspuns tot furind. Atunci am observat, in urmasoarea cãriri la closet, cã' geamul aalei camere este hingurul din toate la inãltimea mãinii, n' aszat oblic. Dacã poza stã putin' mai deoparte de ciueta, poti' amuoa un bilet pe geam iesind dela closet. Atunci m'am gãndit sã-i scriu cãtva cãrute. La inceput nu' m'am gãndit de loc sã-i dau oea' indicatie sau oea' spãt. Au rupt un colt mic de gjar, au'eam meru' cãte o bucata' de gjar cu core' stãgeam maa, sau pe core' pãneau pãneau, n' eu chibritul au' scris sau "mi-e dor de tine" sau "am oea' sa' fii cu tine". Au fãcut biletul in buzunar n' cãnd au iesit dela closet diuineatq' l'am amecat sau m'ai bine gis l'am lãsat sa' arda' pe geam. Mai scrihesem in bilet: "Desueaga' o cruce pe peretel' stãng al closetului". Aceasta cã' sa' stiu' cã a primit biletul.

Adãu' gis au' De cãte ori' au' fost la closet au' am uitat n' nu' au' vãzut nici o cruce. Mi-a fost frica' cã Harry nu' a primit biletul n' cã' va fi matorat n' poate descoperit. Aveam emotie, asteptãnd. Dar a dãu' gis nu' s'a întâmplat nimic. Apoi

Apoi ancheta continuãnd, n' eu fiind meru' ino' mita' cã au' munit, mai eu rãamã m'ocunoscãnd cã a' fi luat parti' la i'ituria cu Americanii, apoi

+
Am amecat
munt bilet
cam
dupa' / Febr.
sau la
eram in
camera 11.

+ aici nu am
mărit din
cauza pomii
săuăi rădăcinii
Patoscau.

+ Am scris în "A. și S. au spus tot."

128
408
129
dău du-mi Kama ca eu apăsesc. Că e situație
Keru de gravă din cauză că respectarea promisiunii fa-
cută lui Patoscau (la prima lichidare) n' a' acuzat
dădău seama că atât Elera n' n' P. făcuseră n' o în-
rîșiri fără să le pese de noi, nu am vrut să fac
la fel cu Hamy. Cum eu povestisem totul despre
bani, nu noriam ca el să mîntă n' să fie prins în
mîncău nă. Știam n' ca' dacă eu acasă an' fi potu-
răt să știu tot adevărul, l' an' fi hatarat n' pe el
să' facă la fel. Deci eu eram răspungător de tota
atitudinea lui Hamy.

Au scris tot pe gior cu chibritul ars un al d'oi la
bilet: "Spune tot ce ști." Prin asta eu lîte legeam să
măitînisească tot, în legătura n' cu Patoscau n' cu
el n' cu mine, tocînd deci peste ori ce înteligen-
țecută. Au scris "Spune tot despre bani" gîndind
mă' ca' poate el locatînd asta ca o vină' gravă a lui,
n' me mai fînd banii la el ca' îi va fi fîcă' să mîr-
tărisască. Am adăugat, cred, tot în acest bilet,
"Nu au nimic cu mine" nu ca' an' fi știu l' cînt
acasta dela anchetă, dar Hamy este fricos n' noriam
să-i dau curaj. Din nou îi spuneam să scrie cînce la dînt.

Au anunțat biletul tot dintr-un alt, erînd dela
clăset. (Între pînuul n' al d'oi la bilet de cîteva
ori fînd la clăset am crocînt ~~de~~ dăna ori în perete
n' Hamy de cîteva ori mi-a răspuns crocînt d' o
el. Asta o făceam fără nîci o înteligență, mi
făcea plăcu să comunic cu el) După ce am anunțat
biletul mi'am dus să mîa' spăl n' observînd că poza
s' a depărtat o clipă pe culoar am bătut în pînuu repede
n' am continuat să mîa' spăl.

Fapt pe care mi l-a spus m'anchetatorul
Mădăcă, m'au de aludat că iute
Harry și gloriu.

de mine mi s'a părut și un fel
de zgârnire a ei.

Mu mult rigura de fată, dar cred că al doilea bilet
l'au aruncat fiind în carcera. Harry mi mi-a răspuns.

Ancheta pusese dela început între bătă : Cui nu a
pus pe mine și pe Harry să ne împietorim cu Pătoscau.
Eu, stram că prietenia noastră n' datora în taință.

Când am fost între bătă de americani, am răspuns
că nu știu nimic, așa am fost, dar am făcut lega-
tura între aceste între bătă și cele referitoare la drume-
rile mele la Aurora și Piața și am înțeles că sunt
acuzată de spionaj. Am citit înăntările lui Elena
și Pătoscau referitoare la Americani. Când am venit
că am fost de fată, Elena nu e rigura de Harry. Am
așezat-o pe Elena spunând cu jura ei că eu am fost
de fată dar că nu e rigura de Harry. Cum eu nu mi
putam absolut aduce aminte acest lucru, m'au gâ-
dit să verific prin Harry dacă da sau nu acest lu-
cu s'a întâmplat. Eram rigura că nici el nu știu,
și eu bănuiau că Pătoscau n' vorbira să știu
că am fost de fată. Dece? Mă gândeam că prin
această vor să minimalizeze importanța înțelesului,
pentru că în primavara 1945, nu eram chiar atât de
vechi prieteni ca să ai ba de fată cu noi discuții
foarte importante. Apoi e curios și greu de crezut că
un ministru ar aduce la o consfățuire, 2 feuri,
și pe Harry. S'a spus că Elena nu spunea de Harry, ci numai,
Eram la celulă când tot pe o lucrata de zi,
(cui era erhem de frig și mi puseseră la spate sub blu-
za o fâie de ziar luată dela closet, pe care gânda a
confiscat-o după două zile) și tot cu chibrit am scris
al țeslea bilet : Hă tu că am fost Americani la

13
110
nuin? Sasa spune ca' au fost." Nu-mi aduc
aminte sa' fi scris altceva decat sa' faca o cruce pt. da,

n'au cur
it. am
la cloet
n' puseu
ai tati n'
un chibrit

125
Dela carcera' il auzeam mult mai clar tute
pe Harry. Cum am stat acolo mult timp, invatam
sa' deosebesc n' sgonotele diferitelor uri. Harry in
timpul acela tot mai tusa rau n' eu tuseam cati-
odată spontan, cati odata artificial.

Am tiut al teiler bilet mai mult la mine pa-
ua' cand a ^{teia} datu' fi dup' elinveata i l-am bagot
pe geam. Am auzit sgonot in camera' cat ma ho-
lam. Cum ma gandeam ca' din nou Harry poate
nu va raspunde, n' cum gonda auzind se vede ca' dha
ange mai departe tocusi mi se pore sa' dea matara
dint' o adai in cealalta, mi-am apropiat repede
de geam n' am soptit. Am fort la mine american?

Am auzit n'ci un raspuns, este adevarat ca
a te buit sa' ma' departe repede. Am rãnos tot forã
rãspuns la cloet. De data aceasta mi-am spus insã
ca' poate Harry raspunde corbit n' ca' nu mai crede
necesar sa' raspunda' altfel.

Tot stãnd in carcera', n' gãndindu-mã, mi-a to-
cut prin cap ca' eu nu spuse la ancheta ca' am
poclotit lui Harry despre Pogonaru n' otrava. Deci
dãndu-i sfatul sã spui tot, el i' putã aduce a-
minte n' aceste lucruri n' iar erau pũnsã cu o rãuicir-
nã (pe care eu atunci o consideram nevinovată)

Doi nu mai aveau chibrituri. Am incercat atunci
sa' descopri un nou mijloc de a scrie (Tocmai aceasta
in geniozitate a mea care aici mi-a facut atata rau
este ce se apesca la mine in teatrul de Pãpuri.)

135 ~~444~~

Mu stiu sa spui data, dar pot reconstitui aceasta.
La inceput au stat in picioare, au cocera, apoi s'au saltat,
apoi tot in picioare, Int'o noapte am adormit cred, ¹²⁶ pentru
au cãzut și mi'au zgãrjat toa la mână. Aceasta zgã-
rietura mi'a dat ideea de a scrie cu sânge. Apoi auvenit
o infectie la masea și gingia sângera.

Am scris al 4 bilet mai dicet tot rupând coaja de pe
zgãrietura sau făcând o bucată de cată la gingie in
care muiam apoi bățul de chibrit fume.

~~Am acut bilet~~ Stiu că am scris astfel două bilete din
nu mai stiu ce am scris in t'unul și ce in celălalt. E-
ram extenuat de oboseală și nu era n' putin foamă. Apoi
eram și exasperat de vesnicia epilete de cavalerie și
minciunoasă pe care mi se punea nicău că nu le meri-
merit pentru că nu am avut nici o înțelegere nici cu
Nicol și cu alți străini.

Stiu că unul din ele l'am bagat pe geam după
mase, pentru că am profitat de faptul că a sunat te-
lefonul și poza s'a dus să răspundă. Apoi am fluturat
și batista că să atagă figură aturții lui Hong. L'am in-
tebat și „ce nuci faci” dar tot zadarnic.

Am scris următoarele proze in biletele 4 și 5. (nu
pot reda total) „Sunt băimța de a fi spioană.”
„Eu nu am spus că tu ești de Pogoncau (sau Pitici)”
„Tu ai spus?” „Să nu spui că ești de otravă”
„Hiz, este aici” „Am oea să fii cu mine”. „Te sânt”

Mu-mi aduc aminte să fi scris, cum mi s'a spus
că „Hiz spune altceva” dar sigur că am scris, pentru că
nu înțelegeam de ce mi se spune, in legătura cu banii,

ca' eu nu'mt. (Cu toate ca' n' crede ca' eu am a tre-
moie foarte buna, de multe ori, din gâpăceala¹³⁸ foarte
foarte ustica. Iora mea ti'gi r'te' bin' acest lucru,
n' Honey s'a iustăplut n' el sa' mi-l reproze.)

Din clipa in care am poverit despre buni, nu
am avut cea mai mica intentie sa' mi'nt sau sa'
incure. Si numele precise nu mi le pot aminti nici
acum.

Mi-am dat seama din clipa cand am incercat
sa' mi fac o auto-critica cinstita, ca' dupa ce il
probatu'iu sem' n'icer pe Honey sa' nu ascunda' nimic
la ancheta, nu te cusera' decat cativa zile n' il
inoatam tot sa' faca' din gura' anumite lucruri
stute dela mine, deci sa' mi'nta, in legatura' cu Pa-
goncau n' otrava.

In al 4te bilet ii indicam 3 xeme concu'tio-
nale: un cerc, o cruce, un patrat. Nu mai pot
preciza la ce n' refeream aceste xeme. In ultimul
bilet schimbam aceste xeme cu un alt limbaj.

Dupa ce m'ar fi auzit pe mine turind, trebuia
sa' numere pãna la 15 n' apoi sa' tureasca ca sa' mi
raspunda' da, sa' numere pãna la 30 ca sa' mi
raspunda' nu. Am turit de cativa ori, am tot
numarat n' am reușit tot la bilete.

Am s' mai batut insa' de cativa ori la cloet
n' de 2-3 ori mi-a raspuns. Ultimul bilet l-am
trimis in ziua zilei de 15 februarie. Nu incau't,
poate o zi, doua, dupa'. Luam hote' dela cloet.

~~Apoi am trecut la mine in camera.~~

Apoi am fost recusa cîteva zile în camera,
înaintea de a umbla în baie. Camera 8 nu mi s'
era luminată și mai mult cîntîc am bătut
de cîteva ori în peretele camerei mele core dîndu-
mpe camera 10. Bănuiam că Hany ar fi acolo,
că tusea lui se auzea tot depăîrîta. De cîteva
ori mi-a răspuns prin două bătăi. Mici acoste
încercam să auză un caracter de înțelegere și
mă înteam mai puțin amarăta cînd îi
răspunde. Mă gîndeam că mi^{ne} mai despozi
decît un perete.

Dimineața în care mi-am dat seama că înțîn-
tărea mea trebuie să existe pe toate planurile am
reunțat și la acest semn.

Au uitat să spun că am mai ciocănit ore de
două ori la geam, făcînd a arunca oarecîle, tocînd
sînt de la cloșet. (Tot la camera 8)

Lea Contant

23 Martie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, București, declar :

Despre întâlnirea mea cu Nicol Gross:

În anul 1940, luna Octombrie, am stat la Istanbul două săptămâni cu Nicol Gross și mama lui Betty Gross. Atunci pentru prima dată, Nicol mi-a propus să nu mă întorc în țară ci să plec cu el în Palestina. El nu a precizat modul plecării nevorbind de "căsătorie". Cu toate că țineam mult la Nicol am refuzat din următoarele motive : să nu fug de pericolul războiului lăsând pe părinții mei ; să nu-l las pe prietenul meu Harry, evreu sub legionari, deci în pericol, să nu plec cu Dna Gross, care ~~xxx~~ răsfățată și egoistă abuza de prietenia mea pentru Nicol.

Nicol știa dela mine că îmi pare rău de despărțire. Chiar în prima scrisoare, trimisă din Palestina, repetă popunerea, scriindu-mi să-i telegrafiez imediat dacă vreau să viu. Îi scriu explicându-i din nou refuzul, dar în toate scrisorile ce-i mai scriu, îi spun mereu cât mi-e de dor de el și că aștept sfârșitul războiului pentru a ne reîntâlni.

Cât a durat războiul și până la Pătrășcanu, convingerea și dorința mea era să-l regăsesc pe Nicol. Când vine Eisinger în 1944, sunt bucuroasă să aflu că Nicol nu m-a uitat. Chiar când primesc în 1945 brățara prin Butler, o țin câteva luni cu bucurie.

Încep să-i scriu din ce în ce mai rar lui Nicol dar nu-l lămuresc că sentimentele mele stău schimbat, pentru că nu-mi dădeam seama că legătura mea cu Pătrășcanu va lua pentru mine asemenea proporții și dintr'un sentiment urât de prudență și cochetărie. Am scris acestea pentru a explica că în 1947, Nicol mai putea încă crede că sentimentele mele nu se schimbaseră. În timpul războiului, vorbisem des și cu Laetitia Barbu de Nicol, se poate că la Londra și ea să-i fi vorbit despre sentimentele mele.

În vara 1947, cred că în Iulie, primesc o telegramă dela Nicol spunându-mi că va fi la Praga în zilele de . . . data precisă nu o mai știu și că mă roagă să vin.

L. P. Odenberg
de la / prin
evreii de la
de la

Am fost bucurată de telegramă și pentru că mi s-a
bine că Nicol se mai gândește la mine și pentru impresia care
credeam că i-a face lui Pătrășcanu faptul că inspiram cuiva o
dragoste care ținea după 7 ani.

Cu toate că mi-ar fi făcut plăcere să-l văd pe Nicol
și mai cu seamă să călătoresc, nu m'am gândit că aș avea po-
sibilitatea unei plecări : bani și pașaport. Apoi preferam să
fiu cu P. la Mangalia, decât cu Nicol la Praga.

Am plecat la Mangalia cu toții, Pătrășcanu, Elena, Harry.
Pătrășcanu din când în când pleca la Buc. Intr-o zi a venit cu
avionul spunând că este delegat la congresul de la Bruxelles, că
o ia și pe Elena și că făcând escală la Praga s'a gândit să-mi
facă această plăcere și că mi-a făcut și mie pașaport. Că voi
sta la Praga până se vor întoarce ei de la Bruxelles. Întrebând
de bani mi-a spus că avionul este gratuit și că la Praga mi
va da el bani în coroaie cehe. Eu aveam 8 monezi de aur cu mine
dar la Praga nu aveam ce face cu ele.

Am plecat a doua zi la Buc., și a treia la Praga.
Sora mea Zizi m'a condus la aeroport. Harry a rămas la Mangalia
extrem de supărat pe noi, spunând că i-am stricat vacanța.

În avionul Băncii Naționale, cu care plecam, am făcut
cunoștință cu Dl. Sassu funcționar la Bancă. Prin legăție aveam
o cameră reținută la Hotel Palace. La prânz am luat masa la
legăție și după masă am ieșit cu toții să ne plimbăm.

Chiar în seara aceea, luând masa la restaurant cu Pătrăș-
canii, el a început să-mi spuie să renunț la întâlnire și să
vin cu ei. Și Elena a spus-o dar mai rece. Eu tare aș fi făcut-
o dar trebuiau vize și mulți bani, avionul se plătea în dolari.

Am rămas singură la Praga. Am vizitat orașul pe care-l
mai cunoșteam din 1937, expozițiile de marionete, etc. Am luat
contact prin atașatul comercial român cu Dl. Vavrich, decorator
la Teatrul "Spejlel și Hurvinek" întâlnindu-l chiar la teatru
unde am luat schițe pentru a servi construirii scenii de la
Buc. M'am dus la Tars să mă interesez de bilete pentru întoar-
cere și am aflat că costa foarte scump, mi se pare 50 dolari.

Ori înainte de plecare, Pătrășcanu mi lăsesse 1000 coroa-
ne cehe. L'am întâlnit întâmplător pe Dl. Sassu, care a fost
foarte amabil, interesându-se de felul cum aș putea cheltui
mai puțin. Mi-a spus că există posibilitatea de a plăti biletul
la Buc., și că ar fi bine să telefonez la Buc., pentru a ruga
să mi se trimească bilet, și că aș putea cumpăra bilete și
pentru Pătrășcanii, făcându-le și lor o mare economie.

Eu însă am așteptat să vie Nicol, crezând că el ¹³¹gândit la cheltuiala drumului meu.

Am stat singură 5-6 zile. Ii telegrafiasem lui Nicol că am sosit dându-i adresa mea. Am primit răspunsul cu ora sosirii lui. M'am dus să-l aștept la aeroport, cu toate că aceasta era o mare cheltuială, taxi-ul luând mi se pare 200 coroane pentru acest drum. Ori banii ce-i aveam erau foarte măsurăți și eu luam masa din cauza aceasta sau la mine în cameră, cumpărând ceva din oraș sau la automate.

Am stat cu Nicol 3 zile, apoi o zi a plecat la Brno sau la Bratislava, a mai stat o zi și a plecat.

Chiar din prima seară mi-a cerut să-l iau de bărbat. Mi-a spus că nu mai are bani, că câștigă la Cambridge extrem de puțin dar că dacă acesta ar fi un motiv de refuz, s'a gândit să se reocupe de negustorie. Că la Praga va vedea și ce posibilități are în a relua legăturile lui de afaceri. Mi-a mai spus că dacă traiul în comun cu mama lui îmi displace, e hotărât să se despartă de ea. Că experiențele pe care le-a avut în timpul despărțirii i-au dovedit că nimeni nu va ține la el atât de desinteresat și sincer ca mine, că îi pare extrem de rău că nu și-a dat seama de acest lucru la Istambul, ca să fi insistat în propunerea lui.

Știu că ar fi trebuit să-i răspund sincer că nu îl mai iubesc, dar nu am făcut-o. În mine se amestecau mai multe sentimente: vanitatea mulțumită; mă simțeam și răzbunată pentru că aveam credința că înainte de război eu îl iubisem mai serios pe el decât el pe mine și mi se părea just ca lucrurile să se întoarcă pe dos; meschinul gând că poate odată voi avea nevoie de el, în legătură cu vorbele lui Pătrășcanu despre o plecare cândva; mai era și dorința de a nu-l jigni.

Pentru a fi absolut sinceră, poate că dacă Nicol ar mai fi fost un om bogat ași fi fost mai puțin obiectivă privind-l. Dar gândul de a locui la Cambridge, departe de toți ai mei, cu un om pe care nu-l mai iubeam, departe de altul și ducând printre străini o viață de meschină economie, nu mă atrăgea deloc.

Pentru a face refuzul meu mai puțin supărător, i-am explicat că nu pot în momentele acelea părăsi țara, că fiind

prietenă cu Pătrășcanii, fuga mea ar avea repercusiuni ¹³²ra lor și asupra familiei mele. Că situația lui Pătrășcanu nu este destul de solidă în Partid, el fiind socotit un moderat și că tov. lui nu au toată încrederea în el. La acestea Nicol mi-a răspuns că eu păținesc toată viața, din cauză că sunt o prietenă prea devotată. (se gândea și la nezasurile mele cu legionarii din cauza lui).

În aceste 3 zile am luat masa împreună și ne-am văzut regulat scrisorile. În restul timpului, el mai avea treabă cu unchiul lui și cu direcția uzinelor cu care lucrase, după cum mi-a spus el.

La un prânz a venit să mă ia dela hotel cu unchiul lui, Lick Gross, venit la Praga din Bac., tot pentru afaceri de magin. Eu nu-l văzusem de câțiva ani, aveam impresia că-l păcălise pe Nicol, în 1940 când prin intermediul lui, ieși vânduse biroul lui unui domn Popovici. Cum Lick Gross a lucrat tot timpul cu acesta eu credeam că e partag la afacere. Nicol mi-a spus că eu mă înșel, că Lick este un om cumsecade, că are nevoie de el, și că la Bac., în legătură cu mobilele ce le păstram să rămâi în contact cu el, făcând ce-mi va spune.

Am întrebat pe Nicol ce a făcut în timpul războiului și-a povestit că în Palestina a suferit din cauza mentalității govine de acolo, că ar fi vrut să plece să lucreze la petrol în Irak (sau Iran) dar că nu o putuse lăsa pe mama lui singură, nici cu sora și cumnatul pentru că se certaseră pe chestiuni bănești. Că în fine numai când ajunsese în Egipt lucrase pentru război într'un birou cu Eisinger, dar că de îndată ce xxxxxx putase pleca în Londra pentru că dorea să se dedice științei. Că îi fusese greu să se acclimatizeze dar că acum se simțea bine cunoștea bine limba, primise cetățenia, fapt xxxx ca-1 dăduse posibilitatea să vie la Londra.

Am insistat să afla lucrările în detaliu din două motive: ce făcuse Nicol nu să mai interesea deloc și cum bănuiau că lucrase într'un birou de informații preferam să nu știu precis, pentru că eram în 1947 și comunistă.

Am spus lui Nicol că sunt înserioasă în Partid și am discutat cu el despre comunism în opoziție cu socialismul dela Londra. Mizația era teoretică și eu am regretat atunci că din lipsă de lecturi și studiu, nu aveam destule argumente să-i opun.

Am criticat ce se întâmplă la noi în țară, nu numai din motivele că atunci când ești departe de țară, aperi și ce nu-ți place, dar și pentru că Nicol să nu poată povesti în Anglia prietenilor (nu mă gândeam la ceva mai grav) criticile, spunând

că vin dela L.C., cea mai bună prietenă a Pătrășcanilor. Dar principalul discuțiilor noastre a fost despre prieteni, despre amintirile noastre comune și din când în când repetirea propunerii de căsătorie.

Nu am discutat cu Nicol, dacă aș primi, cum am proceda nici când aș pleca, nici cum.

De mai multe ori, s'a văitat că nu are bani și m'a întrebat dacă eu am suficient. Am fost extrem de mirată, pentru că mă așteptam ca el să acopere cheltuielile drumului meu, măcar în parte, știa doar că situația mea era aceeași. Spunându-i că eu mai am numai câteva sute de coroane, mi-a răspuns că la nevoie își va vinde ceasul de aur. Am refuzat, explicându-i că voi cumpăra biletul din țară unde îmi va fi mai ușor să-l plătesc.

Tot așa, din lipsă de bani, a renunțat de a cumpăra un cadou mamei lui ca să-mi poată lăsa mie 500 (coroane) (4-500).

Mi-a spus că pentru a veni la Praga se împrumutase de bani. La Buc., fostul lui secretar Lazăr mi-a spus că îi datorează bani și lui Lică Gross, dar nu știu când acesta i-a dat acești bani.

Nicol Gross nu a venit la mine la hotel și nici eu la el, ci doar în hall. Știtudinea lui însă a fost foarte tandră, încercând mă mereu să ne plimbăm prin grădini seara și eu cerând să stăm la cafenea pentru că încercările lui mă făceau să sufăr neghiind cum să procedez mai bine pentru a le înlătura fără să-l jăguiesc; în acele momente nu-mi era numai indiferent ci nesuferit.

La refuzul meu repetat, el mi-a spus că nu renunță la ideea lui și că din 6 în 6 luni îmi va scrie pentru a-mi da adresa așteptând învoirea mea.

134 140 133
Chiar cât era Nicol la Praga am telegrafiat sorii¹²⁴ la Buc., să cumpere 3 bilete de avion. Neprimind răspuns am telefonat și am rugat-o să se ocupe ea sau să-l roage pe Micșă să o ajute. Între timp mă dusesem și la Wagons Lit să văd dacă nu revenea mai ieftină întoarcerea cu trenul dar era mai complicat pentru că necesita și viza ungară și bani tot atâtia aproape.

M'am gândit că poate fac prost că cer 3 bilete și între telegramă și telefon am chemat Parisul, legatia României unde știam că stau Pătrășcanii și am vorbit cu Elena. Mi-a spus că ei nu au nevoie, având bilete cumpărate direct și că ar fi vrut să viu și eu la Paris cum îmi spuseseși la plecare dar era complicat de avut viză în așa scurt timp. Așa că la telefon am rugat-o pe sora mea să trimeată un singur loc.

Când s'a întors Nicol de la Brno, nici nu mai știam ce să vorbesc cu el. Îmi aduceam aminte mereu mici supărări pe care mi le făcuse la Buc., cu atâtia ani înainte, și-mi părea oarecum bine că la rândul lui era amărât. Ne-am dus la cinematograful seara, apoi ne-am plimbat puțin și a doua zi de dimineață l-am condus la biroul Tova din oraș unde ne-am despărțit el plecând spre Anglia.

Mi se pare că după 3 zile veniau Pătrășcanii.

Eu mă întâlnisem cu tov. Mocanu la automat în ziua când Nicol era la Brno și-mi promisese să aranjeze o gedință specială de filme de păpuși pentru ziua întoarcerii Elenei. Lucru pe care l-a făcut. L-am mai întâlnit și pe Sassu și împreună am fost la Tova unde am aflat că biletul meu sosise.

Pătrășcanii s'au întors mi se pare tot la ora mesiei de prânz, după amiază am văzut filmele, seara am dormit cu ei la legatie, a doua zi dimineața am făcut târguelli în oraș și la prânz am plecat cu avionul spre țară.

Am stat la Buc., o zi plecând din nou la Mangalia. Am povestit totul Dorichii Bălan.-

ss. Iena Constante

23 Martie 1950

Subsemnata Leoa Constanta, domiciliata in
str. Dionisie Lupu 12, Bucuresti, declar:

Despre infatimarea mea cu Nicol Gross.

+ El nu
a precizat
modul plecării
mei din cadrul de
"căsătorie"

În anul 1940, luna octombrie, am stat la Iași și
donaș săptămânii cu Nicol Gross în mama lui Betty Gross.
Atunci pentru prima dată, Nicol mi-a propus să nu mai
uitor în țară ci să plec cu ei în Palestina. Cu toate că fi-
meam mult la Nicol am refuzat din următoarele motive:
Să nu fug de pericolul războiului, lăsând pe părinții
mei; să nu-l las pe prietenul meu Harry, care, nu le-
gionari, deci în pericol; să nu plec cu Duș Gross, care
răsfățat și egoist, abuzează de prietenia mea pentru Nicol.
Nicol s'ia dela mine că iui pot rău de despotism.
Chiar în prima scrisoare, trimisă din Palestina, repetă
propunerea, scriindu-mi să-i telegrafiez imediat dacă
reau să vin. Îi scriu explicându-i din nou refuzul,
dar în toate scrisorile ce-i mai scriu, îi spun mereu
cât iui e de dor de el și că aștept sfârșitul război-
lui pentru a ne reîntâlni.

Cât a durat războiul, și până la Patascanu, con-
vingerea în dorința mea era să-l regăsim pe Nicol.
Când vine Einstein, în 1944, sunt bucuroasă să afl
că Nicol nu mi-a uitat. Chiar când primesc în 1945
bătăiea prii Butler, a port câteva luni cu bucurie.

Încep să-i scriu din ce în ce mai rar lui Nicol,
dor nu-l lămuresc că sentimentele mele s'au schim-
bat, pentru că nu-mi dădeam Hana ca legătură mea
cu Patascanu era lina pentru mine asemenea propozi-
și dintr'un sentiment unit de prudență și de cochetărie.

Au scris acestea pentru a explica ca' in 1947, Nicol
mai putea inca crede ca' sentimentele mele nu ¹³⁸ ~~138~~ ¹³⁹ ~~139~~
basmă. In timpul războiului, vorbim des și cu soacra
Barbu de Nicol, și poate ca la Londra și ca să-i fi
vorbit despre sentimentele mele.

In vara 1947, cred ca' in iulie, primesc o telegramă
de la Nicol spunându-mi ca' va fi la Praga in zile
de .... data precisă nu o mai știu, și ca' mă rog să
vin. Au fost bucuroasă de telegramă și pentru că im
păina bine ca' Nicol și mai găndeste la mine, și
pentru impresia core credeam ca' i-o face lui Pătrășcanu
faptul ca' inspiram ciuva o dragoste core fiindcă după
Fauri.

Cu toate ca' mi-au fi făcut plăcere să-l văd pe Ni-
col, și mai cu seamă să călătoresc, nu mi-am gă-
ndit ca' ar avea posibilitatea unui plecon: baui și
pasaport. Apoi preferam să fiu cu P. la Mungalia, de-
cât cu Nicol la Praga.

Au plecat la Mungalia cu totu, Pătrășcanu, Elena, Hoz.
Pătrășcanu din când in când pleca la Bru. Într-o zi
a venit cu avionul, spunând ca' este delegat la con-
gresul dela Bruxelles, ca' o ia și pe Elena, și ca' făcând
escala la Praga s'a găndit să-mi facă această plăcere
și ca' mi-a făcut și miș pasaport. Ca' vor sta la
Praga până se vor întoarce ei dela Bruxelles. In-
te bând de baui, mi-a spus ca' avionul este gratuit
și ca' la Praga mi va da el baui și coroane cehe.
Au plecat a doua zi la Bru., și a treia la Praga.
Sora mea Li zi mi'a condus la aeroport. Hany a rămas
la Mungalia, erhem de reparat pe noi, spunând ca'

Eu eram și
marș de au
cu mine dor la
Praga nu am
ce face cu ele.

3
i-am stricat vacanta.

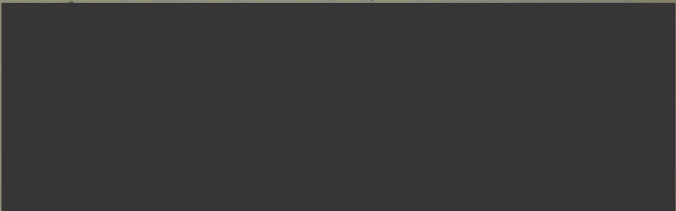
137 138 136
În avionul Băncii Naționale, cu care plecam, am
făcut cunoștință cu D^{le} Ioscu funcționar la Banca.
Pînă la gară aveau o cameră retrasă la Hotel Poba.
La prânz am luat masa la legăție și după masă
am avut cu toții să ne plimăm. A doua zi Patașcani
Chiriac și Hara aceea, luând masa la restaurant
cu Patașcani, el a început să-mi spună să revin
la învățare și să vin cu ei. Sta Elena a spus-o, dar
nu ai reu. Eu tot am fi făcut-o dar trebuiau vize
și mulți bani, avionul se plătea în dolari.

Am rămas îngura la Praga. Am vizitat orașul, pe
care-l mai cunoșteam din 1937, expoziții de urologie
rețele etc. Am luat contact pînă la absența comercial
român cu D^{le} Vavrich, decorat la Teatrul „Svejk” în
Havane. Învățându-l chiar la teatru, unde
am luat schițe pentru a servi construcții scenei de la
Buc. M-am dus la Tora să mă interesez de bilete
pentru însoțire și am aflat că costa foarte scump,
mi se pare 50 dolari. Ori înaintea de plicare, Pataș-
cani mi-a lăsat 1000 coroane cehe. L-am învățat
învățându-l pe D^{le} Ioscu, care a fost foarte amu-
bil, interesându-se de felul cum am putut cheltui
mai puțin. Mi-a spus că exista posibilitatea de
a plăti biletul la Buc. și că ar fi bine să tele-
fonăm la Buc. pentru a ruga să mi se trimită
bilet, și că ar fi putut cumpăra bilete și pentru Pataș-
cani, făcându-l și el o nouă economie.

Eu însă am așteptat să vin Nicol, crezând că el s'a

4
gândit la cheltuiala drumului meu.

Am stat singura 5-6 zile. Mi telegrafiasem lui Nicol
cã am sosit dându-i adresa mea. Am primit răspunsul
cu ora soniei lui. M'am dus să-l aștept la aeroport,
cu foarte cã aceasta era o mare cheltuiala, तरी-
ul luând
mi se puse 200 coroane pentru acest drum. Ori banii
ce-i aveau erau foarte murați, și eu luam mura
dus cauza aceasta sau la mine încau era, cum pãrând
ceva din oraș sau la automate.

Am stat cu Nicol 3 zile, apoi o zi a plecat la Bruș
sau la Bratislava, a mai stat o zi și n'a plecat.

Chiar în prima noapte mi-a cerut să-l iau de bărbat.
Mi-a spus că nu mai are bani, că căștigă
la Cambridge external de puțin dar că dacă acesta or
fi un motiv de refuz, s'a gândit să se ocupe de
negustorie. Că la Praga va vedea și ce posibilități
are și a luat legăturile lui de afaceri. Mi-a vor-
bit spus că dacă țineu în comun cu mama lui i-
displace, e hotărât să se despartă de ea. Că expe-
riențele pe care le-a avut în timpul despartirii i-au
dădedit că nimeni nu va ține la el atât de de-
năstărit și nimeni ca mine, că îi puse external de
râu că nu și-a dat seama de acest lucru la

Standul, ca sa' ~~nu~~ ¹³⁹ fi cuprinsat ¹⁴⁸ in ¹³⁸ marmura lui.
 Alin ca' ar fi trebuit sa' i raspund sincer ca' ¹³⁹
 mai iubesc, dar nu am facut-o. In mine se amestecau
 mai multe sentimente: vanitatea multu' multa; ma' sim-
 team n' razbunata pentru ca' aveam credinta ca' o
 iuraste de razboi cu el iubindu-mai teros pe el
 decat el pe mine n' mi se parea fost ca lucrul
 sa' se intoarca pe dos; meschinul gand ca' poate
 odata voi avea nevoie de el, in legatura cu vorbele
 lui Patoscaiu despre o plecare candva; mai era
 n' dorinta de a nu il jigni.

Pentru a fi absolut sincera, poate ca' daca' Nicol
 ar mai fi fost un om bogat ar fi fost mai putina
 obiectiva privindu-l. Dar gandul de a locui la
 Cambridge, departe de toti ai mei, cu un om pe
 care nu-l mai iubeam, departe de altii, n' du-
 cand multe thăci o viata de meschina economie
 nu ma' atragea deloc.

Pentru a ~~nu~~ ^{face} ~~trăci~~ refuzul meu mai putina supa-
 rata, i-am explicat ca' nu pot in momentul acela
 parasi tara, ca' fiind prietena cu Patoscaiu, fuga
 mea ar avea repercusiuni asupra lor n' asupra
 familiei mele. Ca' situatia lui Patoscaiu nu este
 destul de solida in Partid, el fiind socotit un
 moderat, n' ca' tot. lui nu au soata in vedere
 in el. La aceasta, Nicol mi-a raspuns ca' eu
 pasturesc soata: viata, din cauza ca' nu e prietena

6 mea devotată. - (se găndea n' la necozurile mii
cu legionarii din cauza lui.)

140

În aceste 3 zile am luat marea înfărmare n' no-
am văzut regulat zile. În restul timpului el
mai avea treaba cu unchiul lui n' cu direcția
uzinelor cu core lucrare, după cum mi-a spus el.

La un prânz a venit să mă ia de la hotel cu unchiul
lui Lica Gross, venit la Praga din București. Tot pentru
afacii de masini. Eu mi-l văzusem de câțiva
ani, aveam înfărmare că-l păcălise pe Nicol, în 1940
când prin intermediul lui, Nicol vânduse biroul
lui unui Domn Popovici. Cui Lica Gross a lucrat
tot timpul cu acesta eu credeam că e portor la
afacii. Nicol mi-a spus că eu mă înșel, că Lica
ești un om cum se cade, că are nevoie de el, n'
că la București îi legătură cu automobilele ce le portau
și rămân în contact cu el, făcând ce-mi va
spune.

L'am înțeles pe Nicol ce a făcut în timpul
războiului. Mi-a povestit că în Palestina a suferit
din cauza mentalității sovietice de acolo, că ar fi vrut
să plece să lucreze la petrol în Irak (sau Iran) dar că
nu a putut lăsa pe mama lui răgusă, nici cu sora n'
cumnatul pentru că n' ar fi putut pe chestii bănuți. Că
în fine nu mai când ajungere în Egipt lucrare pentru
război într'un birou cu Einstein, dar că de îndată
ce putuse pleca la Londra pentru că dona să n' de-
dice mii de lei. Că li fusesse greu să n' aclimatizeze
dar că acum n' simțea bine, curioasă bine lui ba, pri-

mise cetăţenia, fapt ce -i dăduse ¹⁴⁰ posibilitatea să vină
la Londra. ~~150~~ 141

Eu nu am insistat să află lucrurile în detaliu
din cauza motive; ce făcuse Nicol nu mă mai
interesa deloc, şi cum bănuiam că lucrare în t'nu
birou de informaţii preferam să nu ştiu precis, pu-
tucea eram în 1947 şi comunistă.

Ț-am spus lui Nicol că sunt înscrise în Portid, şi
am discutat cu el despre comunism şi apozitie cu socio-
lismul de la Londra. Discuţia era teoretică, şi eu am
reputat atunci că din lipsă de lecturi şi studii, nu
aveam destule argumente să -i opun. Nu am criticat
ce se întâmpla la noi în țară, nu numai din motivele
că atunci când ești deportat de țară, apoi şi te ru-
place, dar şi pentru că Nicol să nu poată povesti
în Anglia prietenilor - (nu mă gândeam la ceva mor-
gao) criticele, spunând că oia dela d. C., cea uoi
buna' prietena' a Pătrăscanilor.

Dor principalul discutiilor ~~la~~ moarte a fost des-
pre prietenii, despre amintirile noastre comune, şi din
când în când repetarea propunerii de căsătorie.

Nu am discutat cu Nicol, dacă ar trebui, cum
am proceda, nici când ar pleca, nici cum.

De mai multe ori, s'a văstat că au ore buni, şi
m'a întrebat dacă eu am răfăcut. Am fost cîm-
de mîscată, pentru că mă așteptam ca el să acopere
cheltuielile drumului meu, înăuntru în port, şi, dar
că n'întreba nău era acian. Spunându-i că eu nu
am numai câţiva nău de coraue, nău a răspuns

ca' la nevoie in' va vinde ceasul de aur. Am refu-
zat, explicându-i ca' voi cumpăra biletul din 1942
unde mi va fi mai usor să-l plătesc. 18

Tot așa, din lipsa de bani, a renunțat de a cum-
păra lui cadou mamei lui ca să-mi poată lăsa mie
500 coroane (4-500).

Mi-a spus că pentru a veni la Praga n' am pu-
tut cu bani. La București, postul lui Hector Logoi m'a
spus că în dotarea lui n' lui lica' gross, dar nu
știu când acesta i-a dat acești bani.

Nicol gross nu a venit la mine la hotel n' nici
eu la el; ci doar în hall. Atitudinea lui lica' a fost
foarte "austriacă", încercând mereu să ne plăim bătă prin
grădini kara, n' eu cerând mereu să stăm la cafea,
pentru că încercările lui m'a făceau să mă simțeam
cum să procedez mai bine pentru a le în lătura fosta sa l
pignus c; în acele momente mi-mi era numai indiferent
ci m'eu ferit.

La refuzul meu repetat, el mi-a spus că mi-am renunțat
la ideea lui, n' că din 6 în 6 luni mi va scrie
pentru a-mi da adresa lui acceptând învoia mea.

Chiar c  t era Nicol la Praga am telegrafat
sorei mele la Buc. s   c  mpere 3 bilete de avion.
Murmur  nd r  spuns am telefonat    am rugat-o
s   se ocupe ea sau s  -l roage pe Mica sa o ajute.

  ntre timp ma dusesem    la Wagon L s   v  d
dac   nu venea mai eficient   torcerea cu tornel
dor era mai complicat pentru c   necesita    viz  
ungari    bani totu astatia aproape.

Dela M  ung  ndil c   poate fac prost c   ar
3 bilete    into telegrami    telefon am chemat
Parisul, Legatia Rom  n   unde stiam c   stau Pa-
t  scanu    am vorbit cu Elena. Mi-a spus c  
ei nu au nevoie, av  nd bilete c  mporate direct,
   c   ar fi vrut s   ori    eu la Paris cum   m   p  -
reseri la plecare dor era complicat de avut
viz      ast   scut timp. Ast   c   la telefon am
rugat-o pe sora mea s   t  nuta un h  giu loc.

C  nd s     stors Nicol dela Praga, nici nu mai
stiam ce s   vorbesc cu el.   mi aduceam aminte
mereu sursei r  p  r  ri pe care mi le f  ceam la Buc.
cu astatia   i   c  r  to,   -mi p  rea oarecum b  n c  

la rândul lui era amărat. ¹⁴³ Me-am dus la ¹⁴⁴ cinematograful Teatrului, apoi me-am plimbat puțin și a doua zi de dimineață l-am condus la biroul
Torei din oraș unde me-am despărțit, el plecând
spre Anglia.

Mi se pouca după 3 zile veniau Patroșcau.
Eu mă întâlnisem cu Tot. Măcar la aeroport
în ziua când Nicolă era la prânz și mi s-a spus
să aștept o sedință specială de filmare de păpuși
pentru ziua întorcerea Elenei. Dar eu pe cine l-a făcut.
L-am mai întâlnit și pe Tot și mi s-a spus
fapt la Tot mi se am aflat că biletul meu so-
rise.

Patroșcau s-a mai întâlnit mi se pou tot la ora mesiei
de prânz, după amiază am văzut filmule, kasa am
dormit cu ei la legătură, a doua zi dimineață am
făcut singureli în oraș și la prânz am plecat cu
avionul spre țară.

Am stat la București, a zi plecând din nou la
Mangalia. Am povestit totul Dorică Bolan.

Lena Cantauti

23 Martie 1950

DECLARATIVE

Subsemnata Lena Constante, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, București, declar că la începutul anului 1945, adică în primele luni (voi încerca să stabilesc data mai precis în cursul declarației) ^{Florin Teodoru era ca era pe la Florin Teodoru} ~~Lucrătorii erau~~ Lucretia Pătrășcanu m'a rugat să vorbesc cu Pogoneanu pentru a aranja o întrevvedere între ei, cât mai discretă. Întâlnirea trebuia să aibă loc la mine în bloc, la etajul 7, (eu stau la etajul 6) într'o garsonieră mobilată, dar nelocuită, a cărui chirie era Florin Teodoru, prieten cu Bela Silber. Florin Teodoru se mutase de câteva luni într'o casă mai mare și îi lăsase lui Bela cheia garsonierii ca s'o folosească cum vrea.

M'am dus la Octavian Neamtu și i-am spus că ași vrea să vorbesc cu Pogoneanu și că îl rog să îl cheme la el a doua zi de dimineață. Nu i-am spus nimic mai mult.

A doua zi între 10-11 dimineața m'am dus la Neamța acasă nu țin minte numele străzii, dar este lângă școala de război. Eu am sosit înaintea lui Pogoneanu. Când a venit, Neamța ne-a lăsat singuri și i-am transmis comisionul lui Pătrășcanu. A acceptat și am fixat întâlnirea pentru ora 4 sau 5, nu țin minte exact. Nu știu nici dacă era pentru a doua zi sau a treia.

In ziua fixată, Pătrăşcanu a venit la mine şi împreună ne-am urcat sus, la garsonieră. Nu-mi aduc aminte dacă el avea cheie

dar este mai probabil că eu o luasem dela Silber. Am stat sub doar câteva clipe. Odaia era prăfuită și urâtă. Am coborât pentru că nu vroiam să mă vadă Pogoneanu acolo.

Au trecut aproximativ 15-20 minute și Pătrășcanu s'a reîntors la mine spunându-mi că nu mai are rost să aștepte, că se vede că Pogoneanu a renunțat să vie.

Cum el aranjase ca mașina să vie să-l ia mai târziu, îi rămânea un timp liber și a rămas la mine într'o situație sentimentală.

Cam peste un sfert de oră a sunat la ușa. Cu un capot pe mine și ciufulită m'am dus să deschid. În dormitor obloancle erau trase, în atelier pe jumătate, deci vestibulul era slab luminat prin ușa cu geam. Nu am aprins becul în vestibul și am deschis ușa pe jumătate. Pe palier era întuneric. L-am văzut pe Pogoneanu și în spatele lui un domn, a cărui față nu am văzut-o deslăguit. Pătrășcanu mi-a spus dupe întâlnire că era Buzeghi, pe care eu nu-l văzusem niciodată.

Pogoneanu mi-a spus că sus nu răspunde nimeni. I-am răspuns că Pătrășcanu este la mine, că se urce din nou sus și Pătrășcanu va veni imediat să deschidă. M'am simțit foarte stingheră tot timpul de faptul că eram în capot și cu părul în dezordine și mi-era frică ca Pogoneanu să nu bănuiască ceva.

Am intrat în casă și l-am anunțat pe Pătrășcanu care a săbovit puțin să se aranjeze și a plecat sus.

Nu aș putea preciza cât timp a stat sus, dar nu mult și a revenit la mine. Poate o jumătate de ceas. A stat puțin, mi-a spus că era și Buzeghi, fapt de care părea mirat. Nu știu dacă chiar atunci sau ulterior mi-a spus despre Pogoneanu ori că nu e serios, ori că nu-și dă seama de realități, o critică ce arăta că nu a fost mulțumit de atitudinea lui Pogoneanu.

Mașina a venit și a plecat repede.

Despre ce a vorbit cu Pogoneanu nu știu în detalii. Ce ți minte precis este că mi-a spus că el socotește că în primii ani după război el este pentru o politică cu opoziție. Că el ar vrea ca Partidul să nu preia imediat conducerea țării, ci să se întărească și să câștige într'adevăr încrederea țării, așa cum începuse după 23 August. Dar că Partidele istorice fac greșeli de tactică.

Data întâlnirii :

Legătura mea sentimentală cu Pătrășcanu a început la 24 Februarie, ziua când a avut loc manifestația din Piața Palatului. După manifestație au venit la mine și Pătrășcanu și Elena, Belu, Betea și Silber. Pătrășcanu socotea că în timpul și cu pri-

lejul manifestației se plănuiise un atac împotriva lui. Era într-o mare surexcitare și a decis să nu doarmă acasă rămânând la mine.

Ce s'a întâmplat în noaptea aceea am socotit atunci un accident datorit emoțiilor zilei.

Au trecut cam 10-15 zile fără ca noi să mai vorbim măcar de acel accident și fără să mai rămănem singuri. Dar atmosfera dintre noi era cu totul schimbată și prietenia simplă dinainte nu mai exista.

Pătrășcanu pleacă la Cluj să asiste la serbarea preluării Ardealului de către administrația românească. Pe cât îmi aduc aminte asta trebuie să se fi întâmplat după 6 Martie. Cred că era un semn de încredere în guvernul Groza al Uniunii Sovietice.

Cum se întoarce dela Cluj, îmi telefonează și vine la mine în cursul dimineții. Îmi spune că toată noaptea, în drum spre Cluj s'a gândit la situația nouă survenită între noi și că trebuie să vorbim despre aceasta pentru a clarifica raporturile dintre noi.

Că își dă seama că nici pentru el nici pentru mine mai cu seamă, nu ar fi vorba de o simplă aventură, ci de ceva mai grav în care el nu se poate angaja, neavând nici dorința nici posibilitatea de a divorța. Dar să rămănem prieteni ca înainte pentru că el nu vrea să o priveze pe Elena de prietenia mea și a lui Harry; că ea găsește rar oameni care să-i placă. Se sunt de acord cu punctul lui de vedere de a uita acel mic accident.

Dar o zi două mai târziu Pătrășcanu revine la mine și caldă hotărârea luată.

Deci, ca Pogoneanu sunând la ușa să ne deranjeze, întrevederea trebui să fi avut loc dupe Cluj.

Cum cred că contractul de închiriere a lui Florin Teodorescu se termina la 23 Aprilie, întrevederea putea avea loc între aprox. 15 Martie și 23 Aprilie. Este exclus ca ea să fi avut loc înainte de 6 Martie.

În minte precis că între ziua de 24 Februarie și convorbirea dupe Cluj au trecut peste 10 zile. Apoi mi-au trebuit cel puțin 4 zile pentru a aranja întâlnirea. Ori dela 24 Februarie până la 6 Martie nu sunt decât 10 zile. Apoi pentru că Pătrășcanu să aibă ideea de a fixa întâlnirea la mine în bloc, înseamnă că luate deja obiceiul să vie la mine singur și că asta nu-l mira pe agent.

Cum Pătrășcanu în declarația pe care am citit-o vorbește de două întâlniri, cea dela Torosian de care eu nu îmi aduc aminte poate să fi fost înainte de 6 Martie.

Eu nu cunoșteam nici încercarea lui de a fi numit președintele Consiliului de Miniștri. Știam că dorește acest lucru, dar

nu că a uneltit pentru a-l prini.

Aga însă cum reiese din calculul ce-l fac în legătură cu data întâlnirii, cred că întâlnirea aceasta, acest subiect nu mai era actual, din moment ce la 6 Martie guvernul Groza se formase.

Poate că Pătrășcanu încercă cele două întâlniri avute cu Pogoneanu. --

ss. Lena Constante

31 Martie 1950

1)
149
208
~~158~~
149
Declarație

Subsemnata Lena Constanta, domiciliata in str. Dionisie Lupu 12, Bucuresti - declar ca la inceputul anului 1945, odica in primele luni (scriperea sa stabilese data mai precis in cursul declaratiei, Lucretia Patascanu m'a rugat sa vorbesc cu Pogonaru pentru a aranja o intalnire intre ei, cat mai discreta. Intalnirea trebuia sa aiba loc la mine in bloc, la etajul 7, (eu stam la etajul 6) si t'o garsoniera mobilata, dar nelocuita, a camii chinias era Florin Teodoru, prieten cu Belu Silber. Florin Teodoru s mutat de cateva luni intr' o casa mai mare, si i lasase lui Belu cheia garsonierii ca s'o foloseasca cum vrea.

Stiu ca Belu plasase acolo pe Ghe Constantinoski, gazetar dela Moscova, si cu aceasta ocazie vazusem eu garsoniera.

De existenta garsonierii stia si Patascanu si Elena si Horia care ceru lui Belu sa i-o dea lui dar fusese refuzat.

Pentru a aranja aceasta intalnire nu puteam vorbi la telefon. Acasa la Pogonaru nu fusese niciodata si tot la telefon mi fi trebuit sa ma amint. Atunci m'am gandit la Octavian Moanitu prieten bun cu Pogonaru, cu care stiam ca s vede

des. Chiar eu fuseseu invitatata de dăna 203
ori la masă la Meautu cu Pogoneanu Homu 150
glopetia, Mae Popescu, Silber. În afara de
Silber totu me cunoasteau din campaniile mo-
nografice ale Institutului Social Român, condus
de Dimitrie Gusti.

Octavian Meautu era directorul Fundațiilor
Regale, unde eu lucram din când în când ilu-
stratii, așa că eram des în localul din Lătitia.

M'am dus la Octavian Meautu și i-am spus că
aș vrea să vorbească cu Pogoneanu, și că îl rog să
îl cheme la el a doua zi de dimineață. Eu i-am
spus nimic mai mult.

A doua zi între 10-11 dimineață m'am dus la
Meautu acasă, nu știu minute însumele răzvr, dar este
lângă școala de răzvr. Eu am sosit înaintea lui
Pogoneanu. Când a venit, Meautu me-a lăsat
singuri și i-am transmis conținutul lui Patas-
canu. A acceptat și am fixat întâlnirea pen-
tru ora 4 sau 5, nu știu minute exact. Eu știu nici
dacă era pentru a doua zi sau a treia.

În ziua fixată, Patascanu a venit la mine,
și în vremea ne-am uncat nes, la garsoniera.
Eu mi aduc aminte dacă el avea cheie, dar este
mai probabil că eu o luasem de la Silber.

Am stat nes doar câteva clipe. Odoara era
maximă și urâtă. Am coborât pentru că am oriaș

3
sa' ma' vada' Pogoneanu acolo.

Au trecut aproximativ 15-20 minute și Po-
tascanu s'a recitator la mine spunându-mi
că nu mai are rost să aștepte, că se vede că
Pogoneanu a renunțat să vie.

Cum el aranjase ca moșina să vie să-l
ia mai târziu, îi rămânea un timp liber, și a
rămas la mine într-o situație neobișnuită.

Cum peste un sfert de ora a murat la ușa. Cu
un capot pe mine și ciurșul tău m'am dus să des-
chid. În dormitor obloanele erau toxe, și atele
pe jumătate, deci vestibulul era slab luminat
prin ușa cu geam. Nu am aprins becul în vestibul,
și am deschis ușa pe jumătate. Pe palier era
cîntăreț. L'am văzut pe Pogoneanu, și în spatele
lui un domn, a cărei față nu am văzut-o deslu-
șit. Potascanu mi-a spus după cîntăreț că
era Buzzeș, pe care eu nu-l văzusem niciodată.

Pogoneanu mi-a spus că nu mi răspunde mi-
mei. I-am răspuns că Potascanu este la mine,
să se urce din nou sus, și Potascanu va veni
imediat să deschidă. M'am nîmțit foarte stîm-
gherită tot timpul de faptul că eram în capot
și cu pînă în dezordine și mi-era frică ca Po-
goneanu să nu bănuiește ceva.

Am cîntărit în casă și l'am anunțat pe Potascanu
care a zăbovit puțin și se aranjase și a plecat sus.

4) Nu am putea preciza cât timp a stat ¹⁵² ~~nu~~, dar
nu mult și a revenit la mine. Poate ¹⁸ ~~ființat~~ ²⁷¹ 152
de ceas. A stat puțin, mi-a spus că era în Buzzești,
fapt de care până mirat. Nu știu dacă chiar
atunci sau ulterior mi-a spus despre Pogoneanu
ori că nu e senos, ori că nu și da seama de re-
alități a critica ce arăta că nu a fost mult timp
de abilitățile lui Pogoneanu.

Marina a venit și a plecat repede.

Despre ce a vorbit cu Pogoneanu nu știu în detaliu.
Ce țiu minte precis este că mi-a spus că el socotește
că în primii ani după război el este pentru o politi-
că cu opoziție. Că el ar vrea ca Partidul să nu
preia imediat conducerea țării, ci să se lăturească
și să câștige într-adevăr încrederea țării, așa cum
începu după 23 august. Dar că Partidul istorice
fac greșeli de tactică.

Data întâlnirii.

Legătura mea sentimentală cu Patrascanu a
început la 24 Februarie, ziua când a avut loc
marșul festativ din Piața Palatului. După marșul
festativ am venit la mine în Patrascanu, în Elve-
țiu, Betta și Silber. Patrascanu socotea că în
timpul și cu prilejul marșului festativ se plănuise
un atac împotriva lui. Era într-o mare nerăbdare
și a decis să nu doarmă acasă rămânând la mine

153 212
Ce s'a întâmplat în noaptea aceia am socotit
atunci un accident datorit lui ~~lui~~ ^{ei} 153

Au făcut cam 10-15 zile faia ca noi să mai
vorbim măcar de acel accident și faia să mai
rămănem nișuri. Dar atmosfera din te mori era
cu totul schimbată, și prietenia noastră dinainte
nu mai exista.

Pătrăscu pleacă la Cluj să asiste la înba-
rea melurii Ardealului de către adunim totă
românia mea. Pe călărie aduc acum aminte
asta te buie să se fi întâmplat după 6 moarte.
Cred că era un semn de încredere în guvernul
groza al Uniunii Sovietice.

Cum se întorcea de la Cluj, îi telefonează și
vine la mine în cursul dimineții. Îmi spune
că toate noaptea, în drum spre Cluj s'a găndit
la situația noastră personală din te mori, și ca te-
buc să vorbim despre aceasta pentru a clarifica
raporturile din te mori. Că în da' răma că nici
pentru el nici pentru mine mai cu răma nu
ar fi vorba de o simplă aventură, ci de ceva
mai grav în care el nu se poate angaja, ne-
vădând nici dorința nici posibilitatea de a divor-
ța. Dar să rămănem prieteni ca înainte pentru
că el nu vrea să o piardă pe Elena de priete-
nia mea și a lui Harry; că la găsit vor

213
oamenii core să-i placă. Eu nunt de acord cu
punctul lui de vedere ^{la} suitea acel unic accident.

Dar a zi dăru mai târziu Patașcau revine la
mire și calcă hotărârea luată.

Deci, ca Pogoneanu revinând la casă să nu de-
raujize, întrevederea te bui să fi avut loc după
Cluj.

Cum cred că contractul de închinare a lui Florin
Teodorescu se termina la 23 Aprilie, întrevederea
puta avea loc între aprox. 15 Martie și 23 Aprilie.
Este exclus ca ea să fi avut loc înainte de
6 Martie.

Tu mi-ai spus că între ziua de 24 Februarie
și convorbirea după Cluj au trecut peste 10 zile.

Apoi mi-ai spus că te bui cel puțin 4 zile pentru
a aranja înălțătura. Ori de la 24 Februarie
până la 6 Martie nu sunt decât 10 zile.

Apoi pentru că Patașcau să aibă ideea de a
fixa înălțătura la mire în bloc, înseamnă că
luase deja obiceiul să vie la mire singur și că
asta nu-l mira pe agent.

Cum Patașcau în declarația pe care am ci-
tit-o vorbește de dăru înălțătura, cea dela
Toroniu de care eu nu am adus aminte poate
să fi fost înainte de 6 Martie.

Eu nu curiozeam nici încercarea lui de a fi

155
244
155
161
nuunt preedintele Comisiunii de Ministrin. ¹⁵⁵
ca' doreste acest lucru, dar nu ca' a inelut pentru
a-l pini.

Asa, iusa cum reuse din calculul ce-l fac
in legatura cu data instalnirii, cred ca in
instalnirea aceasta, acest subiect nu more
actual, din moment ce la 6 Martie guver-
nul goza se forme.

Poate ca' Patoscaun ~~mai~~ in circa ale doua
instalniri avute cu Pogoncaun.

Lena Cantauti

31 Martie 1950

156
185 21
156
A.

DECLARAȚIE

=====

Subsemaata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12, declar următoarele :

Relațiile dintre PATRASCANU și POGONEANU, îmi aduc aminte că, câteva zile după 6 Martie, PATRASCANU a venit la mine și m'a rugat știind dela mine că îl cunosc pe POGONEANU, să caut să-l văd și să-l rog din partea lui să se întâlnească cu el în blocul în care locuiam eu, dar cu un etaj mai sus, într-o garsonieră liberă a cărui cheie o păstra BELLU SILBER, care o pusese la dispoziția lui PATRASCANU în scopul acestei întâlniri.-

Întâlnirea trebuia să fie secretă și PATRASCANU mi-a atras atenția în mod deosebit că trebuie să procedez cu multă atenție.- M'am dus la Fundațiile regale și l-am rugat pe directorul Fundațiilor, OCTAVIAN NEAMTU, să-l cheme a doua zi de dimineață la ora 10 pe POGONEANU la el acasă, pentru că vroiam să-i vorbesc, nu i-am spus ce.-

A doua zi la zece, POGONEANU și cu mine ne-am întâlnit și i-am transmis dorința lui PATRASCANU.- POGONEANU m'a întrebat dacă tot la casa conspirativă din Armenească.- I-am explicat unde și a rămas înțeles și a rămas înțeles pentru ziua următoare la ora 5 după masă sau 4,30 nu mai știu.-

La 4 și ceva, PATRASCANU a venit la mine și ne-am dus sus împreună să vedem garsoniera unde PATRASCANU a rămas singur să aștepte.- După aproximativ jumătate de ceas a coborât, spunându-mi că a așteptat de pomană, că el POGONEANU probabil nu a vrut să vie.- I-am spus că nici mie nu mi-a făcut im-
sia de a fi fost prea încântat de invitația lui PATRASCANU.-

După 10 minute am auzit soneria la ușă, -era POGONEANU care s'a scuzat de întârziere, însoțit de încă un domn.- Bătuseră sus și cum nimeni nu deschisese coborâse jos la mine să se intereseze.- Le-am spus să urce din nou fără să-i pot-
tesc la mine și PATRASCANU i-a urmat.-

Nu-mi amintesc exact cât a ținut convorbirea, dar nu

a trecut de jumătate de ceas.-

PATRASCANU a coborât la mine și l-am întrebat dacă a fost mulțumit de întrevvedere.-

Mi-a răspuns că POGONEANU nu-și dă seama de realități.-

Din spusele lui PATRASCANU, am aflat că el i-a propus lui POGONEANU următoarele pe care mi le-a făcut cunoscut chiar el.-

PATRASCANU a atras mai întâi atenția lui POGONEANU că desfășurarea evenimentelor declanșate de P.C.R., adică soluționarea conflictului guvernamental prin formarea guvernului GROZA, vor duce la pieirea partidelor istorice și le-a oferit următoarea soluție : Partidele istorice să ceară regelui numirea lui PATRASCANU în postul de Președinte al Consiliului de Miniștri și în schimb el le promitea o colaborare în guvernarea țării și o acțiune comună de rezistență împotriva scopului P.C.R. de a le desființa.-

PATRASCANU nu s'a arătat mulțumit de felul cum a primit POGONEANU propunerea lui de colaborare împotriva P.C.R. și mi-a spus că POGONEANU își face mari iluzii despre ajutorul anglo-american în acest scop.-

Aceasta îmi este declarația pe care o dau semnez și susțin.-

ss/. LENA CONSTANTE

16 Noembrie 1950.-

152
~~187~~
158

Declarație

#

Subsemnata Lera Constant, de profesie pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, de-
clor următoarele:

Relațiile dintre Patascan și Pogonaru. Îmi
aduc aminte că, câteva zile după 6 Martie
Patascan a venit la mine și mi-a rugat,
ținând de la mine că îl curioș pe Pogonaru,
să cânt să-l văd și să-l rog din partea lui
să se întâlnească cu el în blocul în care locuiau
eu, dar cu un etaj mai sus, sub o garsonieră
liberă a cărei cheie o păstra B. Heller care o
pusesse la dispoziția lui Patascan în scopul
acestei întâlniri.

Întâlnirea trebuia să fie secretă și Patascan
mi-a atras atenția în mod deosebit că trebuia să
procedez cu multă atenție. Mi-am dus la Fundația
le Regale, și l-am rugat pe Directorul Fundației,
Octavian Meandru, să-l cheme a doua zi de di-
minea la ora 10 pe Pogonaru la el acasă
pentru că oricum să-i scriese, mi-i-am spus ce.

A doua zi la ~~ora~~ Pogonaru și cu mine
L. Constant

ne-am întâlnit și i-am spus dinaintea lui
Pășcau. Pogonaru nu aștepta decât tot
la casa conspirativă din Mureș. I-am
explicat unde n-a rămas citelul pentru ziua
următoare la ora 5 după miază sau 4.30 noaptea.

La 4 și ceva, Pășcau a venit la mine,
și ne-am dus noi împreună să vedem gora.
Într-una Pășcau a rămas singur să as-
tepte. După aproximativ jumătate de ceas
a coborât, spunându-mi că a așteptat de
pomana, că el, Pogonaru probabil nu a putut
să vie. I-am spus că nici mie nu mi-a fă-
cut impresia de a fi fost prea încăntat de
invitația lui Pășcau.

După 10 minute, am auzit soneria la uși.
Era Pogonaru care s'a scuzat de întârziere, în-
notit de încă un dom. Bătărașul său și cum
nimic nu deschise coborâse jos la mine și
se intereseze. Le-am spus să urce din nou
fără să-i poftesc la mine și Pășcau i-a
urmat.

Mi-mi amintesc exact cât a fost convor-
birea, dar nu a trecut de jumătate de ceas.

Pășcau a coborât la mine și l-am în-
tebat dacă a fost multă vreme de așteptare.
Mi-a răspuns că Pogonaru nu n'a dat năme
de realitate.

Din spusele lui Pășcau, am aflat că el
x. Constant

i-a papus lui Pogoneanu una à loare pe
care mi le-a făcut cunoscută chiar el 159

Patascau a atras mai întâi atenția lui
Pogoneanu că desfasurarea evenimentelor declara-
te de P.C.R. adică soluționarea conflictului
guvernamental prin formarea guvernului Goga,
vor duce la pierrea partidelor istorice și le-
a oferit următoarea soluție: Partidul istoric
și ceara regelui numirea lui Patascau în
postul de Președinte al Consiliului de Miniștri.
și în schimbul el le promitea o colaborare
în guvernarea țării și o acțiune comună de
rezistență împotriva scopului P.C.R. de a le
desființa.

Patascau nu s'a arătat mulțumit de felul
cum a primit Pogoneanu papusea lui de co-
laborare împotriva P.C.R. și mi-a spus că Po-
goneanu își face mari iluzii despre apăsătorul
Anglo-American în acest scop.

Această iuri este declarația pe care a dat
numai în scris.

Leuza Constant

16 noiembrie 1950

DECLARAȚIE

=====

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12, declar următoarele :

Intrevederea dintre PATRASCANU și doi americani anume ROBERTS și MADISON.-

Nu-mi aduc aminte data exactă, aproximativ în primăvara 1945, la cererea formulată de PATRASCANU am acceptat să-i pui la dispoziție atelierul meu de pictură din Str. Dionisie Lupu 12, etajul VI., pentru a se întâlni într'o seară cu doi americani, ROBERTS și MADISON.- Această întrevedere a fost propusă și aranjată de BELLU ZILBER care a fost de față. ELENA PATRASCANU, eu și HARRY BRAUNER am stat în odaia alăturată.-

După plecarea americanilor fiind de față la discuția dintre ZILBER și PATRASCANU am aflat că în această întrevedere PATRASCANU se interesase de felul cum înțeleg angli americanii să-și ducă politica la noi în țară, de felul cum înțeleg să sprijine partidele istorice în lupta lor contra P.C.R. și de opoziția pe care înțeleg să o facă Uniunii Sovietice dacă aceasta ar vrea să-și adâncească influența la noi în țară, mai mult decât fusese stabilit prin Armistițiu și înțelegerile internaționale.-

Această întrevedere a păstrat un caracter de luare de contact amical între cei de față, un simplu schimb de vederi, fără luare de angajamente între cei prezenți ; cel puțin așa reeșea din cele ce am auzit eu.-

Cred însă că PATRASCANU și ZILBER s'au ferit să discute toate punctele conversației avute cu americanii, de față cu mine.-

Această întrevedere a avut un caracter secret, atrăgându-mi-se atenția să nu vorbesc despre ea nimănui.-

Aceasta este declarația mea pe care o dau, susțin și semnez.-

ss/ LENA CONSTANTE

16 Noembrie 1950.-

B

161

170

161

Declarație

Subsemnata Leuca Constante, de profesie pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12 declar următoarele:

Întrovederea dintre Patascan și doi americani
nume Roberts și Madison

Eu-mi aduc aminte data exactă, aproximativ în primăvara 1945, la cererea formulată de Patascan am acceptat să-i pun la dispoziție atelierul meu de pictură din str. Dionisie Lupu 12. etajul II. pentru a se întâlni într-o încăpere cu doi americani, Roberts și Madison. Aceasta întrovedere a fost propusă și aranjată de Belu Silber core a fost de fapt. Elena Patascan, eu și Homy Brauner am stat în odaia alăturată.

După plecarea americanilor, fiind de fapt la discuția dintre Silber și Patascan, am aflat că în această întrovedere, Patascan a interesat de felul cum înțeleg Anglo-Americanii să-și ducă politica la noi în țară, de felul

cum înțeleg să sprijine partidele istorice
în lupta lor contra P.C.R. și de opozi-
ția pe care înțeleg să o facă Uniunii
Sovietice dacă aceasta ar vrea să-și adu-
cească influența la noi în țară mai mult
decât fusese stabilit prin 'amnistia' și în-
țelegerea internaționale.

Această întrvedere a păstrat un caracter de
luare de contact amical între cei de față, o
simplă schimb de vederi, fără luare de an-
gajamente între cei prezenți; cel puțin așa reșter-
din cei ce am auzit eu.

Cred însă că Patascan și Filles s-au ferit
să discute toate punctele conversației avute
cu americanii, de față cu mine.

Această întrvedere a avut un caracter
secret, atrăgându-mi o atenție să nu vor-
besc despre ea nimănui.

Aceasta este declarația mea pe care o dau
măstii și reunez

Lena Comanici

16 Martie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor,
domiciliată în Str. Dionisie Lupu Nr. 12, declar următoarele :

Legăturile lui PATRASCANU cu VISOIANU :

Din conversațiile auzite de mine, între PATRASCANU
și BELLU ZILBER, am aflat că BELLU ZILBER, a organizat la
HERANT TOROSSIAN, în Str. Armenească 14, întrevederi între
PATRASCANU și național țărăniști.- Aceasta s'a petrecut în
lunile Ianuarie-Februarie 1945.- Din conversațiile auzite am
aflat că la una sau mai multe din întâlniri, nu pot preciza,
a fost de față VISOIANU.-

El era prieten bun cu BELLU ZILBER, care-l aprecia
foarte mult.- Si PATRASCANU avea o părere bună despre VISOIANU,
spunând că e un om deștept și cinstit.-

Nu știu ce anume s'a discutat cu VISOIANU.- Dar
știu că în aceste întâlniri se discuta politică dusă de P.C.R.,
căutându-se o înțelegere între participanți spre a împiedica
planurile P.C.R., care tindea spre o cât mai dârză luptă și
distrugere a partidelor istorice.-

PATRASCANU le dădea sfaturi în privința politicii
pe care trebuiau să o ducă istoricii împotriva P.C.R., socotind
că existența lor este o piedică în calea anexiunii țării de
către Uniunea Sovietică.-

Știu că BELLU ZILBER îl vedea pe VISOIANU mai des,
și că îi povestea lui PATRASCANU ce vorbiseră, dar nu pot da
nici o precizare în această privință.-

Nu-mi amintesc data când PATRASCANU mi-a povestit
mie și ELENEI PATRASCANU că VISOIANU a venit la Ministerul de
Justiție să-i ceară sprijinul în următoarea chestiune : Guver-
nul îi ceruse lui VISOIANU să dea o scrisoare, sau să iscăleas-
că doar o scrisoare prin care să depute predarea banilor depuși
de țară în Elveția, Guvernului Român.- Refuzând să dea scrisoa-
rea și temându-se de arestare, venise să ceară sprijinul lui
PATRASCANU.-

Nu-mi amintesc cum a procedat PATRASCANU, dar știu
că l-a apărut pe VISOIANU.-

Câtva timp mai târziu, Dl. BRATESCU-VOINESTI l-a

172 93
oprit pe HARRY BRAUNER pe culoarele Ministerului de Informații și l-a rugat "știind că e un bun prieten al lui PATRIG CANU", să-l anunțe că VISOIANU e în siguranță. 163

Aceasta este declarația mea pe care o afirm, susțin și semnez.-

ss/. LENA CONSTANTE

18 Noembrie 1950.-

Declarație

Subsemnată Leva Constanta, de profesie pictor, domiciliată în st. Dionisie Lupu 12, declar eu^{so} mătoarele:

Legăturile lui Patascanu cu Visoianu:

Din conversațiile auzite de mine, între Patascanu și Belu Silber, am aflat că Belu Silber a organizat la Heraut Toronian, în st. Anuemasca 14 într-o sedință între Patascanu și naționali țăraniști. Aceasta s-a petrecut în lunile ianuarie - februarie 1945. Din conversațiile auzite am aflat că la una sau mai multe din întâlnirile, nu pot preciza, a fost de față Visoianu.

El era prieten bun cu Belu Silber, care-l aprecia foarte mult. Ști Patascanu avea o părere bună despre Visoianu spunând că e un om destept și cinstit.

Nu știu ce arun me s-a discutat cu Visoianu. Dar știu că în aceste întâlniri se discuta politica dusă de P.C.R. cămpându-se o înteligență între participanți și se auzia predică planurile P.C.R. care făcea sp^{un} căt mai dintră luptă în distrugerea partidului istoric.

Patascanu le dădea sfaturi în privința politicii pe care trebuiau să o ducă istoricii și politicienii P.C.R. so-
cotind că existența lor este o piedică în calea așezării țării de către Uniunea Sovietică.

Știu că Belu Silber îl vedea pe Visoianu mai des, și că în povestea lui Patascanu ce conținea dar nu pot da nicio precizie în această privință.

Mi-mi amintesc data când Patascanu, mi-a povestit mie în Elnei Patascanu că Visoianu a venit la Ministerul de Justiție să-i ceară sprijinul în următoarea chestiune: guvernul îi ceruse lui Visoianu să dea o scrisoare, sau să iscălească două scrisoare prin care să dispună predarea banilor depuși de țară în Elveția, guvernului Român, Refuzând să dea scrisoarea și ținându-se de arstare, venise să ceară sprijinul lui Patascanu.

Mi-mi amintesc cum a procedat Patascanu, dorindu-și că l-a apărut pe Visoianu.

Căteva timp mai târziu, Dr. Brătescu Vărnăștei l-a apărut pe Harry Brauner pe culoarele Ministerului de Informații și l-a rugat, știind că e un bun prieten al lui Patascanu, să-l amintească lui Visoianu și în siguranță.

Acasta este declarația mea pe care o afirm, restul în sumă.

Leuă Constante

18 noieembrie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor,
domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12, declar următoarele :

Legăturile lui PATRASCANU cu palatul :

Povestindu-mi despre 23 August, PATRASCANU mi-a spus că a fost în legătură pentru aceasta cu regele, că el a scris împreună cu ELENA PATRASCANU declarația citită de rege, că a locuit în ilegalitate la colonelul ULEA, la o fermă, apoi la Săftica în pensiune la o vilă unde întreținerea lor a fost plătită de palat.-

La sfârșitul anului 1947 sau începutul 1948, PATRASCANU a trecut într-o dimineață cu mașina pe la mine ca să mă ducă la atelier.- Mi-a povestit atunci că el se duce la rege și că vrea să-l învețe sau să-i ceară, - nu pot preciza termenul - să se opuiască la prelungirea termenului Tribunalului pentru vinovații de război, el socotind că e timpul să se termine cu răsbunările.-

Imi mai amintesc dar fără să fiu absolut sigură, că a căutat tot prin rege să se opuiască la înființarea pedepsei cu moartea.-

Stiu că a avut și alte discuții cu regele fără să le cunosc conținutul pentru că mi-a spus odată că speră că regele știe să fie discret și să nu spuie nimănui cele ce vorbesc împreună.-

În general PATRASCANU vorbea frumos de rege și mi-a spus că-și dă seama că regele îl primește cu simpatie și are încredere în el.-

Ăflând de izgonirea regelui a fost extrem de afectat explicându-mi într-o discuție avută cu el și cu ELENA că regele era ultimul obstacol în calea anexiunii țării de către U.R.S.S.-

Câtva timp după plecarea regelui, cum eu și ELENA vorbeam în fața lui despre lucrările de catalogare ce se făceau la palat, PATRASCANU și-a adus aminte cu îngrijorare

că i-a oferit regelui cărțile lui cu dedicații și se temea de
impresia ce ar putea face aceasta dacă s'ar găsi cărțile. 1.66

Aceasta este declarația mea, pe care o afirm, susțin
și semnez. 2

ss/. LENA CONSTANTE

18 Noembrie 1950.-

Declarație

Subsemnata Elena Constanta, de profesie pictor,
domiciliata in str. Dionisie Lupu 12, declar urmatoarele:

Legaturile lui Patascanu cu palatul:

Poveștindu-mi despre 23 august, Patascanu mi-a spus că a fost în legătură pentru această cu regele, că el a scris în preumă cu Elena Patascanu declarația citită de rege, că a locuit în ilegalitate la Colonelul Ulea, la o fermă apoi la Saffica în pensiune la o vilă unde iertimera lor a fost plătită de Palat.

La sfârșitul anului 1947 sau început 1948, Patascanu a avut o discuție cu masina pe la mine ca să mă ducă la atelier. Mi-a povestit atunci că el se duce la rege și că oare să-l iubească sau să-i ceară, - nu pot preciza termenul - să se apuce la prelucrarea termenului Tribunalului pentru oimorări de război, el socotind că e timpul să se termine cu războaiștii.

Mă mai amintesc, dar fără să fiu absolut sigură că a căutat tot prin rege să se apuce la înfruntarea pedepsei cu moartea.

Știu că a avut niște discuții cu regele fără să le cunosc continutul pentru că mi-a spus odată că oare că regele știe să fie discret și să nu spună

nimănui cele ce vorbește în penună.

În genere Patoșcanu vorbea furios de rege și mi-a spus că - și da' naama că regele îl prindea cu nișpatii și are încredere în el.

Aflând de izgonirea regelui a fost extenuat de afect și explicându-mi într-o discuție avută cu el și cu Elena că regele era într-unul obstacol în calea ameninșării țării de către U.R.S.S.

Câteva timp după plecarea regelui, cum eu și Elena vorbeam în fața lui despre lucrările de catalogare ce se făceau la palat, Patoșcanu și-a adus aminte cu surprindere că i-a oferit regelui cântecul cu dedicație și se temea de impresia ce ar putea face această dăca să ar gaze cântecul.

Aceasta este declarația mea, pe care o afirm cu încredere și încredere.

Elena Cantantă

18 Noiembrie 1950

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor,
domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12, declar următoarele

Intrebare :

În urma cărui fapt s'a hotărât PATRASCANU să se
întâlnească cu POGONEANU și alții în casă la Dumneata ?

Răspuns :

Casa în care locuiesc eu este un bloc mare cu 79 de
apartamente, deci PATRASCANU și-a dat seama că acei cu care
se întâlnea nu vor fi remarcați.- El însuși venea din când
în când la mine, nu mai atrăgea atenția portarilor obișnuiți
cu el.- Apoi eram singură doar eu în apartament și era sigur
de discreția mea.-

Intrebare :

Cu ce persoane s'a întâlnit PATRASCANU în mod se-
cret în casa dumitale și în care timp ?

Răspuns :

PATRASCANU s'a întâlnit în locuința mea din Str.
Dionisie Lupu 12 în primăvara anului 1945 într'o seară cu
doi americani, ROBERTS și MADISON aduși de BELLU ZILBER.-

S'a mai întâlnit tot în apartamentul meu cu BELLU
ZILBER în timpul și după excluderea lui din P.C.R. la sfâr-
șitul anului 1947.-

Intrebare :

Întâlnirea cu POGONEANU unde a avut loc ?

Răspuns :

Tot în blocul în care locuiam eu, cu un etaj deasu-
pra mea, la etaj VII, într'o garsonieră care era la dispoziția
lui BELLU ZILBER ; proprietarul ei FLORIN TEODORU, mutându-se
într'un apartament mai mare, îi lăsase cheia lui ZILBER.-

Intrebare :

La fiecare din aceste întâlniri cine a participat ?

Răspuns :

La întâlnirea cu americanii ROBERTS și MADISON a
participat PATRASCANU și ZILBER.- ELENA PATRASCANU, HARRY
BRAUNER și eu am stat în odaia vecină.- La sfârșit am intrat

și noi în atelier unde avusese loc discuția.-

La întâlnirile cu ZILBER luam parte și ELENA și PATRASCANU și HARRY BRAUNER și eu.- Dar se întâmpla să vorbească numai PATRASCANU cu ZILBER în colțul ferit al atelierului și odată au închis ușile dintre odăi.-

La întâlnirea cu POGONEANU a luat parte și BUZESTI.- Acest lucru ~~mi~~-a spus PATRASCANU, eu am văzut doar silueta unui om pe culoar în spatele lui POGONEANU.-

Intrebare :

Ce știți dela PATRASCANU în legătură cu scopul acestor întâlniri ?

Răspuns :

Scopul întâlnirii cu americanii a fost dorința lui PATRASCANU de a afla care ar fi intențiile anglo-americane în țară, cum ar înțelege să sprijine partidele istorice reacționare în lupta lor împotriva P.C.R. și eventual ce atitudine ar avea dacă U.R.S.S. ar căuta să treacă peste convențiile încheiate, amestecându-se în afacerile interne ale țării,- pentru a sprijini P.C.R.-

Scopul întâlnirii cu POGONEANU a fost propunerea pe care i-a făcut-o PATRASCANU.- PATRASCANU îi propunea ca Partidul național-țărănesc să ceară regelui numirea lui PATRASCANU în postul de președinte al Consiliului de Miniștri, informându-l pe POGONEANU că politica P.C.R. caută să desființeze partidele istorice reacționare și că prin numirea lui, el le-ar putea da un ajutor efectiv, colaborând cu ele la guvernare.-

Scopul întâlnirilor cu ZILBER era divers.- ZILBER vroia să-i comunice mersul cercetărilor în cazul lui ; vroia să-l convingă, să-l ajute vorbind pentru el la Partid, vroia să discute și să se informeze de ce se întâmplă în Partid și în B.P.- ELENA vroia să-l distreze pe ZILBER pentru că îi era milă de el.-

Aceasta este declarația mea, pe care o afirm, susțin și semnez.-

ss/. LENA CONSTANTE

22 Noembrie 1950.-

Declarație

Su buseu nata Lena Constante, de profesie pictor, domiciliata în st. Dionisie Lupu 12, declar următoarele:

Întrebare: În urma căruia fapt s'a hotărât Pătrascu 4a să se instalească cu Pogonaru în altă în casă la Dumitru?

Răspuns: Casa în care locuiesc eu este un bloc nou cu 79 de apartamente deci Pătrascu n-a dat seama că aici eu care se instalează au vor fi remarcați. El dintr-un vechi din când în când la mine nu mai atrăgea atenția portierilor obișnuiți cu el. Apoi eram sigură doar eu în apartament, n'era sigur de discreția mea.

Întrebare: Cu ce persoane s'a instalat Pătrascu în mod secret în casa dumitale și în care timp.

Răspuns: Pătrascu s'a instalat în locuința mea din st. Dionisie Lupu 12 în primăvara anului 1945 într-o cameră cu doi americani, Roberts și Madison aduși de Belu Liller.

L. Constante

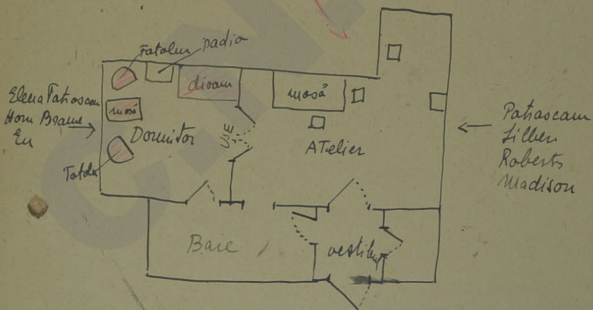
Și a mai întâlnit tat în apartamentul meu cu
Belu Liller în timpul și după excluderea lui
din P.C.R. la sfârșitul anului 1947.

Întrebare: Întâlnirea cu Pogonaru unde a a-
vut loc?

Tat în blocul în care locuiam eu, cu my etaj
deasupra mea, la etaj. VII, într-o garsonieră care
era la dispoziția lui Belu Liller; proprietarul ei
Florin Teodorescu, mutându-se într-un apartament
mai mare, îi lasase cheia lui Liller.

Întrebare: La fiecare din aceste întâlniri cine
a participat?

La întâlnirea cu Americanii Roberts și Madison
a participat Patascanu și Liller. Elena Patascanu
și Harry Brauner și eu am stat în odaia vecină. La
sfârșit au vizitat și noi în atelier unde au avut
loc discuția.

La întâlnirile cu Liller luam parte și Elena
Patascanu și Harry Brauner și eu. Dar se întâmplă
să vorbească numai Patascanu cu Liller în cabinetul
frit al atelierului și odată au închis și ușa

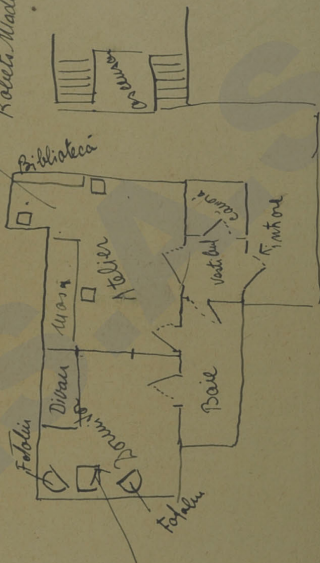
de la cabinet

Instalarea unitii Patoscau in America:

in anul 1945 la inceputul primavarii.

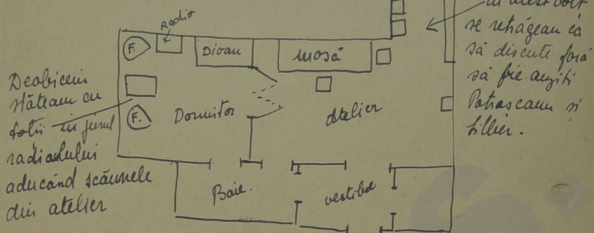
Patoscau Ellen
Americani
Roberta Madison

Lena Constanta

22/10/1950

diute odăi.

La înfălmirea cu Pogoncau a luat parte și Buzgești. Acest lucru mi l-a spus Patascau, eu am fost văzut doar silueta unui om pe culoar în spatele lui Pogoncau.

Întrebare: Ce știți de la Patascau în legătură cu scopul acestor înfălmiri?

Răspuns: Scopul înfălmirii cu americanii a fost dorința lui Patascau de a afla cum ar fi interesele anglo-americane în țară, cum ar înțelege să sprijine Partidul istorice reacționare în lupta lor împotriva P.C.R. și eventual în lupta ce astăzi ar avea dacă U.R.S.S. ar căuta să treacă peste convențiile încheiate amestecându-se în afacerile interne ale țării pentru a sprijini P.C.R.

Scopul înfălmirii cu Pogoncau a fost propunerea pe care i-a făcut-o Patascau. Patascau în propunerea ca partidul național-tărănesc să ceară regelui numirea lui Patascau în postul de Președinte al Consiliului de Miniștri, ^{în formându-l} explicându-i lui Pogoncau că politica P.C.R. caută să desființeze partidele istorice reacționare și că prin numirea lui, el le-ar putea da un ajutor efectiv, colabo-

șters de mine
d. Cont

corectat de mine
d. Cont

d. Cont

răd cu ele la guvernare.

Scopul întâlnirilor cu Filles era divers. Filles
vroia să-i comunice mersul cerceșărilor în copil
lui; vroia să-l convingă să-l ajute vorbind pentru
el la Partid; vroia să discute și să se informeze
de ce se întâmpla în Partid și în B.P. Elles
vroia să-l distragă pe Filles pentru că îi era unită
de el.

Acosta este declarația mea, pe care o afirm
sustin și semnez

Leusa Constanta

22 noiembrie 1950.

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONȘTANȚE, de profesiune pictor, domiciliată în str. Dionisie Nr. 12, declar următoarele:

În trebare:

Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe NICOL GROSS?

Răspuns:

L-am cunoscut pe NICOL GROSS în toamna anului 1937, cu ocazia unei mese într-o grădină de vară la care lua parte un grup de prieteni de ai mei între cari EUGEN BALAN, MELITA ISCOVICI, FLORICA MOȘIL, NIKI KUNDACCIAN.

Întrebare:

În declarațiile anterioare ați arătat că l-ați cunoscut pe NICOL GROSS în anul 1938. Care este realitatea?

Răspuns:

În declarația mea anterioară este adevărat că m'am însculat dar îmi amintesc precis că a fost în anul 1937 pentru mi-am adus aminte că s'a întâmplat după întoarcerea mea de la Paris unde lucrasem la expoziția română, fapt care îmi dădea o oarecare valoare.

Întrebare:

V'ați mai întâlnit de atunci cu NICOL GROSS?

Răspuns:

În toamna anului 1937, l-am mai întâlnit de câteva ori în același grup de prieteni. În ajun de Crăciun fiind rugată de EUGEN (GIBEL) BALAN, director la Monitorul Oficial, să aranjez scena de teatru la Monitor, am lucrat acolo până pe la ora 9 seara apoi BALAN m'a condus acasă. În drum mi-a spus că va trece pe la NICOL GROSS și a insistat să viu și eu ca să o cunosc pe mama lui care, pretindea el, era o femeie cultă și distinsă. Astfel am fost prima dată la NICOL acasă. După aceia relațiile au devenit mai amicale. În cursul anului 1938 am fost de câteva ori la NICOL GROSS acasă, el a venit la mine dar mai des ne-am întâlnit în grup ieșind în oraș. Interveniind între noi o neînțelegere NICOL s'a simțit jignit și relațiile noastre s'au răcit. Plecând în Septembrie 1938 la Praga, m'am întâlnit acolo cu NICOL care venise pentru treburi și pleca a doua zi la Londra. Am luat masa seara cu el și am fost la un

bar. A doua zi dimineață l-am condus la gară. La întoarcerea mea în București, ne-am văzut iar, mai înainte fiind invitată adeseori și de mama lui. Relațiile au continuat la fel în cursul anului 1939 și 1940. În Sept. 1940, NICOL m'a anunțat că a decis să plece cu mama lui în Palestina, plecare pe care o ținea secretă față de prieteni și rude și m'a rugat să accept să am grijă de ea și luxurile lor. M'a mai rugat să plec cu ei până la Constantinopol, ca să le fie mai ușoară despărțirea de țară, mai cu seamă mamei lui și ca să le fac anumite servicii de bani și de lucruri. Am plecat cu ei. Am stat 10-12 zile cu ei la Constantinopol, apoi ei au plecat spre Palestina și eu m'am întors în țară.

Întrebare:

Ce anume fel de serviciu ți-a cerut NICOL GROSS să-ți faci în vederea plecării din țară?

Răspuns:

Să duc în valiza mea îmbrăcăminte de valoare și să primesc o sumă de bani pe vapor pentru el, lucru care l-am acceptat și l-am îndeplinit primind în portul Constantinopol un pachet cu bani pe care i l-am predat, bani în valută străină, dolari și lire sterline.

Întrebare:

Data fiind că la arhivă de dvs. recunoașteți că între dvs. și NICOL GROSS s'au creiat raporturi de încredere reciprocă?

Răspuns:

Între mine și NICOL GROSS, s'au creiat raporturi de deplină încredere.

Întrebare:

Datorită raporturilor dintre dvs. și NICOL GROSS, pe persoane ați mai cunoscut în directă apropiere a lui NICOL GROSS?

Răspuns:

Afară de câteva rude, am cunoscut pe dl. LAZAR funcționar în birou, pe dl. GRUNBERG și BAUER, toți funcționari ai biroului, pe MOSI RUBINSTEIN, pe generalul MANOLESCU, pe dl. și d-na NACHIAS, pe dr. NISSEIN și pe unchiul său LICA GROSS, pe procuristul lui GROSSU, pe vrăul lui ELIAN, actual director la Ară.

Întrebare:

Cu care din aceste persoane se întâlnea NICOL GROSS, la el acasă?

Răspuns:

Cu dl. LAZAR, cu MOSI RUBINSTEIN, cu gen. MANOLESCU, cu dl. și

d-na HSCMIAS, d-ra NISSIM, LICA GROSS, GROSS și ELIAN.

Întrebare:

La ce intervale de timp se întâlnea cu aceștia?

Răspuns:

Pe LAZAR îl vedea zilnic, pe MOTI RUBINSTEIN de vre-o două ori pe lună și chiar mai des, pe generalul MANOLESCU, foarte rar, mai mult în legături de afaceri, pe NACHMIAS la ea, pe d-ra NISSIM în anul 1940 a văzut-o des pentru că venea la acelaș club de tenis, pe LICA GROSS aproape zilnic și pe GROSSU la fel. Pe ELIAN oal puțin odată pe săptămână.

Întrebare:

În afara locuinței lui, unde se mai întâlnea GROSS cu aceștia cât și cu d-ta?

Răspuns:

Cu LAZAR se întâlnea numai acasă sau la birou, cu MOTI RUBINSTEIN erau în vizite reciproce, cu gen. MANOLESCU nu știu precis, cu NACHMIAS, la biroul lui NACHMIAS, cu d-ra NISSIM la clubul Politehnica, la el acasă și la ea. Pe LICA GROSS nu știu, pe GROSSU nu-l întâlnea decât la el, pe ELIAN la fel. Cu mine se întâlnea la mine, la el, la Snagov, la clubul de tenis, la GINEL BALAN.

Întrebare:

Ce raporturi exista între GROSS și aceștia și ce discuții avea cu ei?

Răspuns:

Cu nici unul dintre aceștia nu știu să fi avut relații de natură politică.

Întrebare:

Dece crezi acest lucru?

Răspuns:

Pentru că cu unii cunosc personal relațiile lui amicale și cu alții, relațiile de afaceri, din spusele lui NICOL.

Întrebare:

De obicei când te întâlneai cu GROSS cine mai era de față?

Răspuns: Cu totul alți oameni decât cei citați mai sus. Un grup de prieteni tineri, camarazi de sport și distracții.

Aceasta-mi este declarația pe care o dau, susțin și sermez.

ss. Lena Constante

12 Aprilie 1951.

Declarație

Subsemnata Elena Constant de profesie pictor documentară în str. Dionisie 12 declar următoarele:

Întrebare: Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe Nicol Gros.

L-am cunoscut pe Nicol Gros în toamna anului 1937 cu ocazia unei mese ținută la grajduri de ora la care lăsa portul un grup de prieteni de-ai mei, între care Eugen Bălan, Melba și coorii, Florica Moril, Kiki Mardaccian.

Întrebare: În declarațiile anterioare ai nădat că l-ai cunoscut pe Nicol Gros în anul 1938. Care este realitatea?

Răspuns. În declarația mea anterioară este adevarat că m-am întâlnit din nou amândoi precum că a fost în anul 1937 pentru: mi-am adus aminte că s-a întâlnit după un timp la casa mea de la Biserica Sfinții Petru și Pavel la expoziția română, fapt care mi-a dat ocazia să-l cunosc.

Întrebare: V-ați mai întâlnit de atunci cu Nicol Gros?

Răspuns. Da, m-am mai întâlnit.

Întrebare: Când și în ce împrejurări?

Răspuns: În toamna anului 1937 l-am mai întâlnit de câteva ori în același grup de prieteni. În ajun de Crăciun fiind rugată de Eugen (Gigel) Bălan, director la Monitorul Oficial să organizez scena de teatru la Monitor, am lucrat acolo până pe la ora 9 seara apoi Bălan mi-a condus acasă. În drum am spus că va trece pe la Nicol Gros și a insistat să mă duc să-l cunosc pe mama lui care pălădise el, era o femeie cultă și distinsă. Astfel am fost primită de Nicol acasă.

După aceea relațiile au devenit mai amicale. În cursul anului 1938 am fost de câteva ori la Nicol Gros acasă, el a avut

Stas de mînd
Elena Constant

E. Constant

la mine din mai des m. au intrat intru grup cespind
si oras. Interzicand si in mai a meit elgen Nicol'sa simit
ignit si abatele moarte sau naist. Plecand in septembrie
1938 la Pragă, m'au intrat acola cu Nicol cor acun
pentru kibun n'pleca a doua zi la Londra. Au luat uoq
zona cu el si au fost la un bor. A doua zi dimineata l'au
condus la gori la interocina aua in Bucure. m'au völet
bor. Mai des ca inainte fiind uortata adiesori m'au uaua
lui. Relatiile au continuat la fel si cursul anului 1939
si 1940. In sept. 1940 Nicol mia acunat ca a decis sa
plece cu aua lui in Palestina, plecand pe cor o fura se-
to ~~facta~~ de mitem n'au de m'au ^{augot sa} acceptat n'au griji
de cosa n'lucreie lor. M'a uai augot sa plece cu ei p'au
la Constantinopol ca sa le fie mai usor de dispoitua
de tot, M'ai cu stama uaua lui n'ca sa le fac amintu
mirei de bai si de lucun. Au plecat cu ei. Au stat
10-12 zile cu ei la Constantinopol, apoi ei au plecat spre
Palestina si eu m'au uors in tot.

Inte bore: Ce amina fel de serocii si-a ceut Nicol gon
sa si fac si udeua plecand diu tota.

Reşpuns: Sa' duc si valga mea in bracamti de valoare
si sa p'aua a uaua de bai pe vapor pentru el, lucre
cor l'au acceptat si l'au udeplinit p'mina si portu
Constantinopol un pachet cu bai pe cor l'au pudat, bai
si valuta. M'aua doli sau lina stergine.

Inte bore: Dati fiind cel aratati de Loonta recunoasteti ca
n'au d'au uortata. N' Nicol gon s'au creat raporturi de in-
credere reciprocă.

Reşpuns: Inte mine n' Nicol gon sau creat raporturi
de deplina in credere.

Inte bore: Daponta raporturi lor diu d'au uortata n' Nicol
gon ce persoana ar mai auoresut si directa apropiere a lui
Nicol gon.

Reşpuns: Apoi de cativa m'au au auoresut pe D' Lora
functiounu in brau pe D' Hualing si Bauer, rot si m'au uors

L. Contate

de la mine
L. Comant

al. Brănuțiu, pe Mot. Rubinstein, pe Gh. Măgulescu, pe
Generalul Măgulescu, pe Pl. n. Dăc. Machinias, pe D. n. Măgulescu
pe unchiul lui, Lica Grom, pe procurorul lui, Grom, pe varul
lui, Elian, actual director la Aero.

Întrebare: Cu care din aceste persoane te întâlneai în
gros la el acasă?

Cu D. S. Logoi, cu Mot. Rubinstein, cu gen. Măgulescu pe D.
D. Machinias, D. n. Măgulescu, Lica Grom, Grom și Elian.

Întrebare: La ce intervale de timp te întâlneai cu acesta?
Pe Logoi îl vedea zilnic, pe Mot. Rubinstein de vreo 2
ori pe săptămână și chiar mai des, pe generalul Măgulescu foarte
rar, mai mult în legătură de afaceri, pe Machinias la fel,
pe D. n. Măgulescu în anul 1940 a văzut-o de pînă la venirea la
aerodromul de la Ișle, pe Lica Grom aproape zilnic și pe Grom
la fel. Pe Elian îl puteai vedea pe săptămână.

Întrebare: Te afla locuitor în, unde te întâlneai Grom cu
acesta cât și cu D. n. Măgulescu?

Cu Logoi te întâlneai numai acasă sau la birou, cu Mot. Ru-
binstein erau în vizită aici, pe Mot. Rubinstein sau în străinătate,
cu Machinias, la biroul lui Machinias, cu D. n. Măgulescu la clubul
Poli. Tehnică, la el acasă și la ea. Pe Lica Grom nu știu, pe
Grom nu l-am întâlnit decât la el, pe Elian la fel. Cu mine
te întâlneai la mine, la el, la brașov, la clubul de tenis,
la Gheorghe Bălan.

Întrebare: Ce raporturi exista între Grom și acesta
și ce discutați avea cu ei?

Răspuns: Cu nici unul dintre aceștia nu știu să fi
avut relații de natură politică.

Întrebare: De ce crezi acest lucru?

Răspuns: Pentru că eu am cunoscut relații cu el în calitate de
șef al biroului și cu alții, relații de afaceri, din ofițerii lui.

Întrebare: De obicei când te întâlneai cu Grom cum
mai era de fapt?

Răspuns: Cu totul alți oameni decât cei citați mai
sus. Un grup de prieteni, stineri, camioane de sport și di-
facter. Aceștia au fost de obicei la Aero sau în București.

12 aprilie 1951

D E C L A R A T I E

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesie pictor, domiciliat în str. Dionisie Lupu Nr. 12, București, declar următoarele:

Intrebare:

Cu care dintre fruntașii fostelor partide istorice și elemente ale burgheziei a întreținut PATRASCANU relații secrete după 23 August 1944?

Răspuns:

Am cunoștință că PATRASCANU a întreținut asemenea legături cu VISOIANU, BUZESTI, POGONEANU, GHITA POP, AUSCHNIT, XENOPOL și BOGOSSIAN.

Intrebare:

Unde s'a întâlnit PATRASCANU cu fiecare dintre aceștia?

Răspuns:

După câte știu eu nu se întâlnea cu fiecare separat, ci în grup la TOROSSIAN, în casa denumită conspirativă din str. Armenească nr. 14. Cu POGONEANU s'a întâlnit și în str. Aleex. Sihleanu. Cu POGONEANU și BUZESTI s'a întâlnit în str. Dionisie Lupu în apartamentul neocupat al lui FLORIN TEODORU. În casa lui TOROSSIAN deasemeni s'a mai întâlnit cu VISOIANU, BUZESTI, POGONEANU, GHITA POP, AUSCHNIT, BOGOSSIAN și nu știu sigur dacă și cu XENOPOL.

Intrebare:

Precizați în timp când au avut loc aceste întâlniri?

Răspuns:

Prima întâlnire dintre PATRASCANU - și după știința mea - VISOIANU și AUSCHNIT, a avut loc în seara de 31 Dec. 1944. Scurtă vreme după aceea a mai avut loc o nouă întâlnire la care a luat parte BUZESTI și POGONEANU. În cursul lunii Februarie 1945, a avut loc întrevederea cu POGONEANU în str. Sihlianu. După 6 Martie 1946, a avut loc întrevederea din Dionisie Lupu cu BUZESTI și POGONEANU. După cât îmi amintesc în cursul lunii Ianuarie 1945, tot la TOROSSIAN a mai avut loc o întâlnire la care a luat parte și ELENA PATRASCANU și la care era prezent printre alții care nu îi știu, GHITA POP. Îmi amintesc de încă

o întâlnire tot la TOROSSIAN dar nu pot preciza nici data nici cei prezenți.

Intrebare:

De unde aveți cunoștință despre aceste întâlniri?

Răspuns:

Despre întâlnirile dela TOROSSIAN a vorbit PATRASCANU, de față cu mine, cu ERENA, cu SILBER și cu TOROSSIAN. Despre cea din seara de 31 Dec. 1944 cu VISOIANU și AUSCHNIT mi-a spus întâi HARRY BRAUNER care era acasă la PATRASCANU când PATRASCANU, TOROSSIAN și SILBER s'au întors la miezul nopții acasă. Ulterior s'a vorbit despre ea în fața mea. Celelalte întâlniri dela TOROSSIAN le-am cunoscut din spusele lui PATRASCANU. Despre cea cu GHITA POP mi-a vorbit ELENA PATRASCANU. Întâlnirea lui POGONEANU și BUZESTI din Dionisie Lupu a fost aranjată chiar de mine și cea din Sihleanu cu POGONEANU deasemeni.

Intrebare:

La cererea cui ai mijlocit d-ta întâlnirea dintre PATRASCANU și POGONEANU?

Răspuns:

La cererea lui PATRASCANU?

Intrebare:

Dar celelalte întâlniri de cine au fost mijlocite și la cererea cui anume?

Răspuns:

Stiu că au fost mijlocite de SILBER și TOROSSIAN, unele din ele la cererea lui PATRASCANU.

Intrebare:

Care dintre întâlniri a fost cerută de PATRASCANU?

Răspuns:

Nu știu. BELU SILBER ar putea răspunde precis.

Intrebare:

Ce știți că s'a discutat la fiecare dintre aceste întâlniri?

Răspuns:

Stiu precis ce s'a discutat în întâlnirile mijlocite de mine între POGONEANU și PATRASCANU; PATRASCANU cerea lui POGONEANU, dat fiind situația de criză de guvern în care se afla țara, să accepte colaborarea cu Partidul Comunist numai în formulă, PATRASCANU președinte al Consiliului de Miniștri, explicându-i că după părerea formată de el în urma informațiilor ce le are, anglo-americanii nu pot da un ajutor imediat parti-

tidelor istorice și-i sfătuia să nu se lase înălțurați dela guvern. Ii cerea să propuie regelui ca acesta să-l ceară pe PATRASCANU ca Președinte al Consiliului. Ii mai arăta lui POGONEANU că Partidul Comunist Român devine din ce în ce mai tare grație sprijinului Uniunii Sovietice și că ei trebuie să ție seama de acest lucru pentru a nu pierde nici una din pozițiile lor și că din partea lui vor avea tot concursul în acest scop. PATRASCANU avea tot interesul ca partidele istorice să se menție la putere pentru că considera că ele erau o cheazășie a independenței țării, și a relațiilor mai departe cu apusul împotriva Partidului și implicit a Uniunii Sovietice.

Intre PATRASCANU și ceilalți reprezentanți ai partidelor istorice, nu știu detaliu fiecărei convorbiri. PATRASCANU mi-a explicat însă că se întâlnește cu ei considerând că numai existența partidelor istorice poate menține țara în legătură cu celelalte țări din apus, legături de care PATRASCANU se arăta foarte interesat. În acelaș timp PATRASCANU vroia să afle dela ei dacă au vre-o garanție de sprijin din apus în acțiunea lor împotriva comunismului.

Intrebare:

Ce hotărâri a luat PATRASCANU împreună cu aceștia?

Răspuns:

1. să-i previe de hotărârile luate împotriva lor de către P.C.R.
2. să caute să saboteze aceste hotărâri?
3. partidele istorice să facă toate eforturile pentru a-și menține și consolida toate pozițiile de conducere pe care le ocupau în diferite ministere și instituțiuni publice.
4. în activitatea lor politică să nu atace fățiș Uniunea Sovietică.
5. să ceară insistent sprijinul puterilor din apus, Angliei și Americii, PATRASCANU arătându-le că lupta pentru stăvilirea succeselor P.C.R. nu trebuie privită ca un fapt izolat ci se înglobează în lupta pe plan internațional împotriva planurilor imperialiste ale Uniunii Sovietice - după cum spunea PATRASCANU.

Intrebare:

Cum au fost îndeplinite aceste hotărâri?

Răspuns:

Pe baza hotărârilor luate PATRASCANU acționează astfel:

- 1.- menține neschimbat aparatul justiției, făcând doar

o epurație superficială, ferindu-se de a avea în jurul său colaboratori dintre comuniști și este nevoit să facă reforma justiției de către P.C.R. focmai în 1947.-

2.- caută să salveze cât mai mulți intelectuali burghezi chiar dintre cei cu activitate legionară dela epurații de pildă cum ar fi Pf. PETROVICI, prof. BORBELIAN, EUGEN BALAN, NEAMTU dela Fundațiile Regale și alții pe care nu mi-i amintesc în momentul de față.

3.- duce campania din Transilvania cu discursul dela Cluj cu caracter naționalist șovin, trecând sub tăcere activitatea naționaliștilor români în special a partidului național țărănesc.

4.- se întâlnește personal cu americanii ROBERTS și MADISON, informându-se de sprijinul pe care l-ar da României împotriva Uniunii Sovietice, informându-i în acelaș timp de planurile P.C.R. și dezvoltându-le ideile lui politice.

5.- încearcă să ocupe postul de președinte al Consiliului de Miniștrii.

6.- caută să reducă la minimum activitatea Tribunalului Poporului.

7.- caută să menție societatea Astra din Transilvania - asociație culturală a păturii celei mai reacționar burgheze.

8.- menține activitatea Fundațiilor Regale la țară prin căminele culturale.

9.- prin articole, conferințe, diferite publicații, numirea lui ca profesor universitar caută să câștige simpatii și priză în mase și în partid cu scopul de a-și imprima mai ușor linia politică.

10.- în timpul cât făcea parte dintr'o comisie la Ministerul de Externe numește în posturi diplomatice de mare importanță oameni credincioși lui, cum sunt: MOISIL, ambasador la Ankara, TOROSSIAN consul general la Paris; RAICU ministru la Varșovia, STOILOV ambasador la Paris; ZEVEDEI BARBU secretar de legăție la Londra, LAZAREANU recomandat de SILBER la New-York; tot la New-York o prietenă a ELENEI PATRASCANU, VIORICA ZUBCOV.

11.- știu că în cursul anului 1945, PATRASCANU a continuat să menție legăturile cu reacțiunea prin BELU SILBER care se întâlnea regulat cu VISOIANU; prin PEPI

LEIBOVICI, o avocată care lucra cu XENOPOL și era vecină cu ei în bloc și care venea în fiecare zi la PATRASCANU și lucrau totdeauna închiși în birou; nu pot preciza ce anume transmita sau primea prin acești emisari.

12.- în ce privește celelalte hotărâri nu cunosc cum au fost îndeplinite.

Intrebare:

Pe ce se bazează spusele Dvs.?

Răspuns:

Pe ceea ce mi-a comunicat PATRASCANU și pe ce am observat singură?

Intrebare: Care mai are cunoștință de cele declarate de d^{le} m^{re} Dvs.?

În total de aceste declarații are cunoștință PATRASCANU, ELENA PATRASCANU, ZILBER; în oarecare măsură TOROSSIAN și parțial HARRY BRAUNER.

Aceasta este declarația mea pe care o dau, semnez și subscriu.

ss. Lena Constante

26 Aprilie 1951.

Declarații

Se învârtă la Lera Constanta, de profesie pictor, domiciliat în st. Dionisie Lupu 12, București, declară următoarele:

Întrebare: Cu care dintre frumozii fostei portide istorice și obiecte ale burguziei a intervenit Patascanu relații sexuale după 23 august 1944.

Răspuns: Am cunoștință cu Patascanu a intervenit asigurați legătură cu Vitorianu, Buzet, Pogonaru, Ghita Pop, Aurschut, Xucopol și Bogonaru.

Întrebare: Unde s'a întâlnit Patascanu cu fiecare dintre acești.

Răspuns: După câte știu eu nu se întâlnea cu fiecare separat, ci în grup la Torozan, în casa denumită conspirativă din st. Amuzament nr. 14. Cu Bogonaru s'a întâlnit în st. Al. Lăblău. Cu Pogonaru în Buzet. S'a întâlnit în st. Dionisie Lupu în apartamentul necropol al lui Florin Teodoru. În casa lui Torozan discutau și mai întâlneau cu Vitorianu, Buzet, Pogonaru, Ghita Pop, Aurschut, Bogonaru și nu știu sigur dacă și cu Xucopol.

Întrebare: Precizat în timp când au avut loc aceste întâlniri.

Răspuns: Prima întâlnire dintre Patascanu și — după știința mea — Vitorianu și Aurschut a avut loc în noaptea de 31 dec. 1944. După aceea după aceea a mai avut loc o nouă întâlnire la care a luat parte Buzet și Pogonaru. În cursul lunii Februarie 1945 a avut loc o intervenție cu Bogonaru în st. Lăblău. După 6 Martie 1945, a avut loc o intervenție din Dionisie Lupu cu Buzet și Pogonaru. După cât mi s'a amintit în cursul lunii Iunie 1945 tot la Torozan a mai avut loc o întâlnire la care a luat parte și Eliza Patascanu și la care era prezent pentru alții care nu îi știu, Ghita Pop. Mi s'a amintit de încă o întâlnire tot la Torozan din noiembrie sau decembrie 1944 sau începutul anului 1945.

Intrebare: De unde aveți cunoștințe despre aceste întâmplări?

Răspuns: Despre întâmplările de la Toronțiu a vorbit Patascanu, de fapt cu mine, cu Elieș, cu Lălie, și cu Toronțiu. Despre cea din noaptea de 31 dec. 1944 cu Vișniacul ^{auschuit} nu-o știu după Henry Bauer care a dat de mine la Patascanu când Patascanu, Toronțiu și Lălie s-au uitat la meșter după acasă. Ulterior s-a vorbit despre ea la fața neagră.

adaptez de mine
L. Constant

Celălalte întâmplări de la Toronțiu le-am cunoscut din spusele lui Patascanu. Despre cea cu flinta sap mi-o vorbit Elieș Patascanu. Întâlnirea lui Pogoncu cu Buzgești - Buzgești aceluși meșter - din Bistrița după a fost aranjată chiar de mine, și cea din Lălie cu Pogoncu, deosebit.

stiu de mine
L. Constant

Intrebare: La ce ora eu ai rămas în stația de la Patascanu în Pogoncu?

Răspuns: La ce ora la Patascanu.

Intrebare: Dar celălalte întâmplări de care au fost mijlocite și la ce ora eu am fost?

Răspuns: Stiu că au fost mijlocite de Lălie în Toronțiu, unde din la ce ora la Patascanu.

Intrebare: Core din aceste întâmplări a fost scrisă de Patascanu.

Răspuns: Nu stiu, poate Lălie ar putea răspunde precis.

Intrebare: Ce stii că s-a discutat în aceste întâmplări?

Răspuns: Stiu precis ce s-a discutat în aceste întâmplări mijlocite de mine între Pogoncu și Patascanu. Patascanu cerea lui Pogoncu, din fiind situat de criza de guvern și dor să afle starea sa accepta colaborarea cu Partidul Comunist numai în formale, Patascanu prezentat al Consiliului de Miniștri, explicându-i că după pînă formată de el și mine informațiile ce li ore, singur amercamii au pot da un ajutor imediat portidelor istorice și-i făcuse să nu se lase de la guvern. Și cerea să propună explici ca acesta să-l ceară pe Patascanu ca Președinte al Consiliului. Și mai arăta lui Pogoncu că Partidul Comunist Română dăruie din ce în ce mai tare gratis sprijinului Uniunii Sovietice și că ei te vede să fie scutit de acest lucru pentru a nu pierde nici un din poștile lor în ca' chi-porta lui vor avea tot concursul și acest scop. Patascanu avea tot interesul ca portidul istoric să se mențină la putere pentru a considera ca' ele erau a cheșonă a se defuă la țară, și a relatiilor mai defuă cu apusul în politica Partidului și înflorit a Uniunii Sovietice.

L. Constant

[illegible]

afaz, legatuz di con Patapcau, de orať post Nitinat. h

cornu minimi

Case P.C.R.

in confor da voa pognit a conduca a con li ocuau du
diput am autu a mudilau pullice.

Quercus, Potamogeton, Arctostaphylos, etc.

En ukenalitet af Mennesket, forvekslet + d. h. om Mennesket forveksles.

1) Medicine much better than before

P.C.R. received in 1994.

Régale n.° 687. fu con lui nu. - : ann. 109 di morte di lui.

...and the ...
...and the ...

... e a primeira vez que se viu a cor da floresta em
... a primeira vez que se viu a cor da floresta em

Prüfung zu P.C. R. in der Veranstaltung "Lehrstuhl für Politik". 1. Semester.

- 5) "Incearca sa ocupe postul de Presedinte al Comitetului de Ministri.
- 6) Cauta sa reduca la minimum activitatea Tribunalului Popular.
- 7) Cauta sa mentina societatea Astra din Transilvania - asociatie culturala a patriei celui mai mare reacionar burghez.
- 8) Mentina activitatea Fundatiilor Regale la Iorga prin camuflaj cultural.
- 9) Prin articole, conferinte, diferite publicatii, munirea lui de profesor universitar cauta sa castige simpatii si priza in mare si in parte din scaput de a-i in pusa unor usor luvii politica.
- 10) In timp ce facea parte dintr-o comisie la Ministerul de Externe numeste in posturi diplomatice de mare importanta oameni cu inclinacii lui cum sunt: Morosil, ambasador la Ankara; Toroman, consul general la Paris; Hodor, Ambasador la Paris; Raicu, ministru la Varsavia; Levedici Bolcu, secretar de legatie la Londra; Logoreanu, recomandat de Lillies la New York; tot la New York a putut sa elui Patroscu, Victorica Lubov.
- 11) In ca si consul amical 1945 Patroscu a continuat sa mentina legaturile cu reactiunea prin Belu Lillies care se intalnea regulat cu Victorianu; prin Pepi Leborvici a contactat core lucra cu Xenopol si era vecina cu ei si eloc si core sevea in fiecare zi la Patroscu si lucrau totdeauna inchin in birou; nu pot preciza ce anume transmita sau primea prin aceste emisori.
- 12) In ce priveste altele habon cu cunoscu cum au fost indeplinite.

Intrebare: Pe ce se baza spurele de unavortna

Raspuns: Pe ceea ce mi-a comunicat Patroscu si pe ce am observat singura.

Intrebare: Cine vor ore cunoscuti, de celi declarati de unavortna noi sus.

Raspuns: In total de acesti declarati de cunoscuti Patroscu

Elia Patroscu, Lillies; in vorecile noastre Toroman si partial Hony Brauer. Acesti este declarati una pe core a dau si unu si subscris Lena Comrat 26 Aprilie 1951

Steno de unu d. Comrat

DECLARAȚIE

=====

Subsemnata LENA CONSTANTE de profesiune pictor domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12 București, declar următoarele :

Intrebare :

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe BUTLER ?

Răspuns :

L-am cunoscut pe BUTLER în anul 1945, la începutul anului, când mi-a telefonat invitându-mă să vii să-l văd la legația britanică, având pentru mine un comision de la prietenul meu NICOL GROSS care se afla în Egipt.-

Intrebare :

Cine este acest BUTLER ?

Răspuns :

În perioada aceea BUTLER era unul din secretaarii legației engleze.-

Intrebare :

Ce relații ai avut cu acesta ?

Răspuns :

Prin BUTLER am corespondat cu NICOL GROSS.-

Intrebare :

Unde și de câte ori v'ați întâlnit cu acesta ?

Răspuns :

M'am întâlnit cu BUTLER de trei ori la Legația britanică și odată la mine acasă.-

Intrebare :

La fiecare întâlnire cu BUTLER ce ați discutat ?

Răspuns :

La prima întâlnire care a avut loc la 11 dim. la legația britanică, mi-a predat un plic cu o brățară de aur care avea pe ea gravată data despărțirii mele de

NICOL și o broșă de filigran din partea D-nei GROSS mama lui NICOL.- Mi-a transmis cu această ocazie numai compimente, oferindu-se să transmită prin Legație scrisorile mele către NICOL GROSS.-

După câteva zile m'am dus la legație și i-am dat lui BUTLER o scrisoare către NICOL.- În această scrisoare erau numai lucruri fără importanță.-

Cu prilejul întâlnirii cu BUTLER pentru a-i preda scrisoarea către NICOL m'a întrebat BUTLER dacă mă aflu în bune relații cu familia PATRASCANU.- La această întrebare i-am răspuns lui BUTLER că mă aflu în foarte bune relații cu ei.-

A treia oară m'am dus la legație chemată iar de un telefon al lui BUTLER pentru a-mi preda un răspuns dela NICOL.- M'am dus la Legație într'o dimineață și BUTLER mi-a predat o scrisoare dela NICOL.-

După două săptămâni mi-a telefonat din nou spunându-mi că pleacă în concediu și mi-ar putea duce o scrisoare către NICOL.- Întrebându-l cum să-i parvie scrisoare mi-a spus că ar putea veni chiar el s-o ia.-

A venit la mine într'o după masă, a stat cam jumătate de ceas, i-am dat scrisoarea către NICOL.-

Întrebare :

Ce conținut avea scrisoarea primită dela NICOL GROSS prin BUTLER ?

Răspuns :

NICOL GROSS aflând dela BUTLER cât și din scrisoarea ce-i scrisesem că mă aflu în relații de prietenie cu familia PATRASCANU îmi cerea ca în baza prieteniei noastre să-i dau informații despre PATRASCANU și situația din țară, asigurându-mă că prin aceasta nu va cauza nici mie nici prietenilor mei nici un neajuns.-

Întrebare :

Cum ai dat satisfacție cererii lui NICOL GROSS?

Răspuns :

În urma propunerii făcută de NICOL GROSS prin scrisoarea transmisă de BUTLER, i-am răspuns tot prin BUTLER dându-i informațiile cerute.-

Intrebare :

Arătați în mod concret ce anume informații cerea NICOL GROSS și ce fel de informații i-ați transmis ?

Răspuns :

26. În primul rând NICOL GROSS îmi cerea să-i vorbesc despre activitatea și ideile lui PATRASCANU și despre atmosfera din țară și starea de spirit din țară, în legătură cu trupele sovietice și ce știu despre planurile Partidului Comunist.- Din toate acestea i-am scris despre ideile politice ale lui PATRASCANU dușmănoase Partidului și Uniunii Sovietice, despre dezamăgirea lui că lucrurile în țară nu merg pe calea pe care o dorea el de rezistență față de pretențiile sovietice, de dorința lui de a se menține partidele istorice la putere, despre întâlnirile secrete ale lui PATRASCANU în acest scop ; despre activitatea Partidului Comunist sprijinit de Uniunea Sovietică de a lovi rapid în partidele istorice și în burghezie, de faptul că PATRASCANU se plângea de cheltuelile enorme ocazionate de armata sovietică, de felul în care armata sovietică era privită de populație denaturând faptele și arătându-le din punctul de vedere al burgheziei.-

Intrebare :

27. Prin cine ați cules informațiile ce le-ați predat lui GROSS ?

Răspuns :

32. Dela PATRASCANU, SILBER și din public.- Dela PATRASCANU tot ce privea felul lui de a gândi și acțiunile lui, dela SILBER o parte din întâlnirile lui PATRASCANU și amândoi mi-au vorbit despre cheltuelile ocazionate de armatei sovietice.- Starea de spirit am observat-o personal în conversațiile cu toți cei din jurul meu.-

Intrebare :

32. Ai continuat legăturile pe linie informativă cu NICOL GROSS și până când ?

Răspuns :

I-am scris 3 scrisori și m'am întâlnit cu el la Praga în 1947 luna Iulie.-

197 78
188

33

Intrebare :

Cum i-au parvenit lui NICOL scrisorile ?

Răspuns :

Prima scrisoare repet că am trimis-o prin BUTLER.- In această scrisoare i-am spus că accept propunerea lui dar că nu vreau să am deaface cu englezi și cu nici un fel de oameni trimiși de el, ci îi voi scrie doar când voi găsi eu ocazii prielnice.- M'am gândit la aceasta pentru că vorbind cu PATRASCANU de BUTLER, înainte de a primi propunerea lui NICOL, adică spunându-i că merg la legația engleză, PATRASCANU mi-a spus că e periculos să am deaface cu englezii și că să nu-l mai văd pe BUTLER.-

A doua scrisoare am scris-o spre sfârșitul anului 1945 și am trimis-o prin LAETITIA BARBU.-

A treia scrisoare am scris-o în 1946 spre toamnă și am trimis-o prin mama LAETITIEI BARBU care pleca la Londra.- A patra scrisoare am scris-o dela Ankara.-

Intrebare :

In ce au constatat legăturile dintre PATRASCANU și NICOL GROSS prin intermediul dumatile ?

Răspuns :

PATRASCANU știa de corespondența mea cu NICOL GROSS și de faptul că-i transmit informațiile ce le aflu dela el cum și activitatea lui.-

Aceasta îmi esre declarația mea pe care o dau semnez și susțin.-

ss/. LENA CONSTANTE

28 Aprilie 1951

Declarație

Subsemnata Lura Cămbăntu de profesie pictor
domiciliată în str. Dionisie Lupu 12 București. declar
următoarele:

Întrebare: Când și în ce împrejurări l-a cunoscut pe
Butler?

Răspuns: L-am cunoscut pe Butler în anul 1945, la vice-
putul anului, când mi-a telefonat invitându-mă
să vin să-l cîșt la legatia britanică avînd pentru mine
un comision dela prietenul meu Nicol Gros. care se afla
în Egipt.

Întrebare: Cine este acest Butler?

Răspuns: În perioada aceea Butler era unul din secretarii
legatiei egiptene.

Întrebare: Ce relații ai avut cu acesta?

Răspuns: Pînă Butler am corespondat cu Nicol Gros.

Întrebare: Unde și de cîte ori v-ați aflat cu acesta?

Răspuns: M-am întâlnit cu Butler de trei ori la legatia
britanică notată la mine acasă.

Întrebare: La fiecare întâlnire cu Butler ce ați discutat?

Răspuns: La prima întâlnire care a avut loc la ora 11 dim.
la legatia britanică, mi-a pus un plic cu o fotografie de
amă care avea pe ea gravată data despartirii mele de Nicol
Gros de fiul meu de azi din partea lui Gros. Mă
amintesc că mi-a spus că această ocazie m-am
amintit oferindu-se să transmise pînă la legatia
scrișorii mele către Nicol Gros.

Dupa catina zile m'am dus la legatie si i-am dat
lui Butler a scrisoare către Nicol. ~~Inte~~ Aceasta scrisoare
erau numai lucruri foarte importante.

Cu prețul urât mi s'a dat Butler pentru a-i putea scrie
către Nicol m'a iutebat Butler dacă m'o află în bunu reb.
și cu familia Patascau. La aceasta intrebare i-am răspuns
lui Butler că m'o află în foarte bunu relații cu ei.

A doua oară m'am dus la legatie chemata ion de un tele-
fon al lui Butler pentru a-mi putea da răspuns dela Nicol.
M'am dus la legatie tot într-o dimineață și Butler m'a
putut a scrie către Nicol.

Dupa oca două săptămâni am o telefonat din nou spu-
rându-mi că placă și congediu și m'or putea duce a
scrie către Nicol. Inte bătându-l cum s'o-i poate scrie
mi o spus că ar putea veni chiar el să ia.

A venit la mine căt'a după aceea, a stat cam jumă-
tate de oră. I-am dat scrisoarea către Nicol.

Inte bar: Ce conține acea scrisoarea primită de la
Nicol Gross prin Butler?

Răspuns: Nicol Gross află d' dela Butler căt' și din scri-
soarea ce-i scriesem că m'o află în relații de prietenie
cu familia Patascau și că m'a dat în baza prieteniei noastre
asigurându-mă s'o-i dau informații despre Patascau și
situația din țară asigurându-mă că prin aceasta am va
cauza nici unei prietenilor nici un neajuns.

Inte bar: Cum ai dat satisfacție cerinței lui Nicol Gross.

Răspuns: În urma propunerii ^{scuete} ~~scuete~~ dela Nicol Gross prin
scrisoarea transmisă de Butler, i-am răspuns tot prin Butler
dându-i informațiile cerute.

Inte bar: Arătați în mod concret ce anume informații
cunoaște Nicol Gross în ce fel de informații i-ati transmis.

Răspuns: În primul rând Nicol Gross mi-a cerut s'o-i vorbesc
despre activitatea și despre ideile lui Patascau și despre
atitudinea lui față de țară și starea de spirit din țară, în legătura

Patoșcau nu-ă spus că e periculos să am di-afoci cu
cugli și că să nu-l mai văd pe Butler.

A doua scrisoare am scris-o spre sfârșitul anului 1945
și am trimis-o prin Gaetilia Borbu.

A treia scrisoare am scris-o în 1946 spre Traian și am
trimis-o prin Mama Gaetiliai Borbu care pleca la Londra.

A patra scrisoare am scris-o dela Aukora.

Intrebare: În ce an acontat legăturile dintre Patoșcau
și Nicolă Gros prin intermediul duminale.

Răspuns: Patoșcau stă de corespondență mea cu Nicolă
Gros și de fapt eu și-i transmiț informările ce le aflu
de la el cum și activitatea lui.

Aceasta sunt este declarația mea pe care o dau
măi și subsemn.

Lena Comanescu

28 aprilie 1951.

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu Nr. 12, declar următoarele:

Intrebare:

Când și în ce împrejurări l-ați cunoscut pe BUTLER?

Răspuns:

L-am cunoscut pe BUTLER în anul 1945 la începutul anului când mi-a telefonat invitându-mă ca să vii la el la Legația Britanică., spunându-mi că are pentru mine un comision dela prietenul meu N. GROSS care se afla în timpul acela în Egipt.

Intrebare:

Arătați cine este acest BUTLER?

Răspuns:

BUTLER era secretar la legația britanică.

Intrebare:

Ce relații au existat între dvs. și BUTLER?

Răspuns:

Prin BUTLER am corespondat cu N. GROSS.

Intrebare:

Când, unde și de câte ori v'ați întâlnit cu BUTLER?

Răspuns:

De trei ori la legația britanică și odată la mine acasă, în luna Ianuarie și Februarie 1945.

Intrebare:

Ce ați discutat cu BUTLER de fiecare dată când v'ați întâlnit cu el?

Răspuns:

Prima dată mi-a transmis complimente dela N. GROSS și mi-a predat un plic conținând o brățară de aur având gravată pe ea data de 3 Oct. 1940 când la Constantinopol N. GROSS îmi făcuse propunerea să plec mai departe cu el, și o broșă de filigran de argint din partea d-nei GROSS mama lui N. GROSS. S'a angajat să transmită prin legăție scrisorile mele către N. GROSS.

A doua oară m'am dus la legația britanică, peste 4-5 zile să-i duc lui BUTLER răspunsul meu către N. GROSS cum convehi-

sem la despărțire. Cu acest prilej m'a întrebat dacă mă aflu în relații bune cu familia PATRASCANU cu care mă văzuse la teatru. I-am răspuns că suntem foarte buni prieteni și să lucrez cu d-na PATRASCANU.

A treia oară am fost chemată telefonic la legăție pentru a primi răspunsul ce-l trimisese GROSS la scrisoarea mea. Mi-a predat scrisoarea fără altă conversație.

Cu BUTLER m'am văzut a patra și ultima oară la mine acasă. Mi-a telefonat că pleacă în concediu la Londra unde se află și N.GROSS și că poate să-i ducă personal răspunsul la scrisoarea ce o primisem. Întrebându-l cum să i-l transmit, mi-a spus că va veni personal să-l ia. A venit la mine într-o după masă, a stat jumătate de oră, fără să pomenim de conținutul scrisorii.

Întrebare:

Ce v'a spus BUTLER despre relațiile sale cu N.GROSS?

Răspuns:

BUTLER mi-a spus că l-a cunoscut pe N.GROSS la Cairo, unde au lucrat împreună în serviciul de informații britanic.

Întrebare: Ce propuneri ați avut din partea lui N.G. prin BUTLER?

Răspuns: În scrisoarea transmisă prin BUTLER, N.GROSS îmi cere să-i dau informații despre situația din țară.

Întrebare:

Ați acceptat propunerea lui N.GROSS de a-i da informații?

Răspuns:

Am acceptat propunerea lui N.GROSS.

Întrebare:

Ce informații ai predat lui BUTLER pentru N.GROSS?

Răspuns:

În scrisoarea trimisă prin BUTLER i-am dat informații despre situația politică și economică a țării, despre starea de spirit în legătură cu armatele sovietice și P-C.R. și i-am scris despre ideile politice și activitatea secretă a lui PATRASCANU.

Întrebare:

În afară de informațiile trimise lui N.GROSS prin BUTLER i-ați mai trimis și alte informații și prin cine anume?

Răspuns:

Da, am continuat să păstrez legătura făcută de BUTLER cu N.GROSS prin alte persoane particulare, nu prin englezi, întrucât PATRASCANU îmi atrăsese atenția că este periculos pentru mine cât și pentru el să am întâlniri cu străinii, mai ales atrăgându-mi atenția că BUTLER este un spion cunoscut la noi în țară.

Am mai trimis două scrisori ce conțineau informații tot de acelaș fel. Am trimis o scrisoare la sfârșitul anului 1945 prin LAETITIA BARBU și alta în anul 1946 prin mama LAETITIEI BARBU. O ultimă scrisoare am trimis-o prin poștă în anul 1947 dela Constantinopol.

Intrebare

Prin cine ai cules informațiile ce le-ai predat lui N.GROSS?

Răspuns:

Informațiile ce le dețineam proveneau dela PATRASCANU, BELU ZILBER și din cele văzute de mine.

Intrebare:

Cine a cunoscut activitatea dumitale pe linie informativă în colaborare cu N.GROSS?

Răspuns:

Activitatea mea pe linie informativă cu N.GROSS a fost cunoscută numai de PATRASCANU.

Intrebare:

Când a cunoscut PATRASCANU activitatea dumitale și dela cine?

Răspuns:

PATRASCANU a cunoscut activitatea mea dela început chiar dela mine adică aproximativ în luna Februarie 1945.

Intrebare:

Pe linie informativă a existat colaborare între dumneata și PATRASCANU?

Răspuns:

Da, a existat.

Intrebare:

În ce a constatat colaborarea cu PATRASCANU despre care dumneata vorbești că a existat?

Răspuns:

PATRASCANU cunoștea corespondența dusă cu N.GROSS și știa că-i transmite informațiile ce le aflu dela el.

Intrebare:

Ce informații ți a spus PATRASCANU să transmiți lui NICOL?

Răspuns:

PATRASCANU mi-a spus să-i scriu lui NICOL despre ideile lui politice și activitatea lui secretă.

Intrebare:

Ce anume ai transmis lui N.GROSS despre activitatea lui PATRASCANU?

Răspuns:

I-am transmis printre altele despre legăturile lui PATRASCANU secrete cu partidele istorice și elementele burgheziei reacționare, despre atitudinea lui antisovietică și anti partinic.

Intrebare:

Ce te-a făcut pe dumneata să accepți propunerea lui N.GROSS de a-i transmite informații din țară?

Răspuns:

Faptul că m'a asigurat că depe urma acestor legături nu va suferi nici PATRASCANU nici eu, dorința mea de a-i face un serviciu lui N.GROSS și în acelaș timp credința că îl servesc pe PATRASCANU.

Intrebare:

Prin ce mijloace ți se făcea confirmarea primirii fiecărei scrisori de informații de către NICOL GROSS?

Răspuns:

De fiecare dată confirmarea a fost diferită. La scrisoarea trimisă prin BUTLER mi-a răspuns printr'o scrisoare obișnuită. La scrisoarea trimisă prin LAETITIA BARBU mi-a răspuns printr'un buchet de garoafe cu o carte de vizită într'un plic cu emblema legației britanice. La scrisoarea trimeasă prin mama LAETITIEI BARBU tot printr'o scrisoare obișnuită și la scrisoarea trimeasă de mine dela Ankara prin invitația făcută să vii la Paris.

Menționez că după scrisoarea trimeasă prin BUTLER a sosit în țară VERA MELAN aducându-mi cadru 3 m.de stofă dela NICOL GROSS fără alt mesagiu.

Intrebare:

În afară de mijloacele arătate cum ați mai menținut legătura cu GROSS?

Răspuns:

Ne-am întâlnit la Praga în Iulie 1947.

Intrebare:

Ce motiv te-a determinat să pleci la Praga pentru a lua contact cu NICOL GROSS?

Răspuns:

Întâlnirea cu GROSS la Praga a fost posibilă datorită lui PATRASCANU care s'a arătat interesat de această întâlnire.

Intrebare:

Dece credeți acest lucru?

Răspuns:

Pentru că PATRASCANU mi-a înlesnit această călătorie fără ca eu să-l rog.

Intrebare:

La Praga ce directive ați primit dela N.GROSS?

Răspuns:

In urma celor spuse lui N.GROSS de mine despre PATRASCANU, N.GROSS îmi cere să nu mă mai întorc în țară ci să plec cu el la Cambridge în Anglia pentru a mă pune la adăpost de orice neplăcere date fiind legăturile mele cu el și cu PATRASCANU.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, semnez și subscriu.

ss. Iena Constante

28 Aprilie 1951.

Declarații

Subsemnatul, Elena Constant, de profesie pictor, domiciliată în str. Dionisie după 12, declar următoarele:

În treburi Când m' am văzut pe profesorul P. oltă cuosec pe Butley

Răspuns: l' am cunoscut pe Butley în anul 1945, la începutul anului când m' a telefonat în vizitându-mă să veni la el la legăta britanică: spunea că m' a văzut pentru mine în comisiune de la preterul meu M. Gross care aflat în timpul aceluia în Egipt

În treburi Anotă cum este acest Butley

Răspuns: Butley era secretar la legăta britanică

În treburi Ce relații au existat între dumneavoastră și Butley

Răspuns: Prin Butley am corespondat cu M. Gross

În treburi Când și unde v' ați întâlnit cu Butley

Răspuns: De trei ori la legăta britanică m' a dat: la mine acasă, în luna Ianuarie și Februarie 1945.

În treburi Ce ați discutat cu Butley de fiecare dată când v' ați întâlnit cu el?

Răspuns: Prima dată m' a transmis complimente de la M. Gross și m' a predat un plic continuând a vorbi de am avut gravată pe ea data de 3 oct 1940 când la Constanta m' a dat M. G. mi a făcut propunerea să plec mai departe cu el, m' a botez de fiu la un de argin de la patre. Din G. m' a dat lui G. l' a angajat să transcrie prin legăta sovietice unele cote M. Gross

O data oară m' am dus la legăta britanică, pe la 4-5 zile s' a dat lui Butley răspunsul meu către M. G. cum conveșteam la despărire. Cu acest prilej m' a întrebat dacă m' a aflat în relații bune cu faimă la Patrascau cu care m' a văzut la teatru. V' am răspuns că sunt foarte buni prieteni și că m' am

ce. Dr. Pothoscau.

A treia oară am fost chemați telefonic la legăție pentru a primi răspunsul la-l trimisese Gross la scrisoarea mea. Mi-a predat scrisoarea fără altă convingere.

Cu Butley nu am vorbit a patra și ultima oară la mine acasă. Mi-a telefonat că pleacă în concediu la Londra unde se află și M. G. și că poate să-și ducă personal răspunsul la scrisoarea ei a prieteniei. Într-o bună zi cum să-l fi însumat, mi-a spus că va veni personal să-l ia. A venit la mine într-o după-amiază tot a jumătate de noapte, i-am dat răspunsul către M. G. și am vorbit cu el lucruri banale, fără să punem de continență scrisorii.

Întrebare Ce o-a spus Butley despre relațiile sale cu M. G. Gross.
Răspuns. Butley mi-a spus că l-a cunoscut pe M. G. la Căminul unde am lucrat în prima zi serviciul de informații britanic.

Întrebare. A propus mi-a arătat din partea lui M. G. prin Butley.
Răspuns: În scrisoarea însumată prin Butley, M. G. nu cere de-
dau informații despre situația din țară.

Întrebare: Atunci acceptat propunerea lui M. G. de a da informații.

Răspuns: Am acceptat propunerea lui M. G.

Întrebare: Ce informații ai predat lui Butley pentru M. G.

Răspuns: În scrisoarea însumată prin Butley i-am dat informații despre situația politică și economică a țării, despre starea de spirit în legătura cu armatele sovietice și P.C.R. și i-am scris despre ideile politice și activitatea secretă a lui Pothoscau.

Întrebare: În afara de informațiile furnizate lui M. G. prin Butley i-ai mai trimis și alte informații și prin cine anume?

Răspuns: Da și-am continuat să potestez legătura făcută de Butley cu M. G. prin alți persoane particulare, nu prin englezi, întrucât Pothoscau mi-a atras atenția că este periculos pentru mine că și pentru el să am contacturi cu străinii, mai ales atunci când mi-a atras că Butley este un spion cunoscut la noi în țară.

Am mai trimis două scrisori ce continuau informațiile tot de același fel. Am trimis a scrisoarea la sfârșitul anului 1945 prin dr. Lăzăr Boșcu și alta în anul 1946 prin mama dr. Lăzăr Boșcu. O ultimă scrisoare am trimis-o prin poșta în anul 1947 de la Constantinopol.

Întrebare Prin cine ai celelalte informații ce le-ai predat lui M. G.

Răspuns. Informațiile ce le detineam proveneau de la H. Couderc

Patroscam, Pele țilii n' din cele vajute de mine.

În te bore: Cine a curoscut activitatea d'umtali ²² pe l'ui
informația în colaborare cu N. Goss

197

Răspuns: Activitatea mea pe l'ui în formația cu N. G. a
fost curoscută numai de Patroscam.

În te bore: Când a curoscut Patroscam activitatea d'umtali
n' dela cine.

Răspuns: Patroscam a curoscut activitatea mea dela cine.
p'ut chin dela mine adica apor. în luna Februarie 1945.

În te bore: Pe l'ui informația a existat ~~sa~~ colaborare între
dumneata și Patroscam.

Răspuns: Da, a existat.

În te bore: În ce a constatat colaborarea ^{cu Patroscam} (despe con d'umtali,
c'hesti-că a existat).

Răspuns: Patroscam curoscuta corespondența d'ua cu N. Goss
și țig ca-i transmiț în informații ce li aflu dela el.

În te bore: Ce în informații țig spus Patroscam sa transmiț
lui Nicol.

Răspuns: Patroscam mi-a spus sa-i scriu lui Nicol despre
ideile lui politice și activitatea lui secretă.

În te bore: Ce amine ai transmiț lui G. despre activitatea lui
Patroscam.

Răspuns: Y-au transmiț multe alteli despre legături le lui
Patroscam secretu cu portideli istorice și elementele burghezie-re-
actionare, despre atitudinea lui anti-sovietică și anti-portidică,

În te bore: Ce te-a făcut pe dumneata sa accepti propoziția
lui N. G. de a-i transmiț în informații d'ui țig.

Răspuns: Faptul că mi-a arătat că de pe unu acestor în-
formații nu va suferi nici Patroscam nici eu, dorința mea
de a-i face un serviciu lui N. G. și în acestor fiind credute sa
c' sevesc pe Patroscam.

În te bore: Prin ce mijlocu țig se facea confirmarea primii în
fiecărei scrisori de li formula de către Nicol Goss.

Răspuns: De fiecare dată confirmarea a fost diferită.

La scrisoarea trimisă prin Butler mi-a răspuns p'ut la scrisoarea
obligatorie. La scrisoarea trimisă prin Iachetă Borbu nu-a răs-
puns p'ut un buchet de goroafe cu a gort de oțet. Aik' sa p'lic
cu emblema legăturii britanice. La scrisoarea trimisă prin reu-
Iachetă Borbu s'at p'ut la scrisoarea obligatorie și la scrisoarea

știri de mine
h. Constant

L. Constant

timora de mine de la Aurora mi uریفat, facuta sa vi
la Poria.

Intrebare Mentionez ca dupa scrisorile trimise prin Prut
a sosit in togi Vera Muta cu aducandu-mi cadou 3 m. de stofa
de la Nicol G. foie alt mesaj.

Intrebare In afara de neplacut asistat cum ati mai men-
tiut legatura cu Gion.

Raspuns Me-am uریفut la Praga in iunie 1947.

Intrebare Ce motivati a de la micat sa pleci la Praga
pentru a lua contact cu Nicol G.

Raspuns Intalnirea cu Gion la Praga a fost posibilă do-
torita lui Patroscu care sta asetat in arsenal de aerote-
niatnirea

Intrebare Deci crudet, acest lucru?

Raspuns Pentru ca Patroscu mi-a uریفut acor ta-
colafoni foie ca eu sa-l rog.

Intrebare La Praga a de uریفut ati print de la M. G.

Raspuns In urma celor spuse lui M. G. de mine despre Potos.
com, M. G. mi cere sa nu mai uریفu in togi si sa ple-
cu el la Cambridge in Anglia pentru a ma pune la adăpost
de ori ce neplacut de uریف legaturile mele cu el si cu
Patroscu.

Acosta un este declarati, pe care a dau slungh
si nubs em.

Reva Constanta

28 aprilie 1951.

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu nr. 12 București, declar următoarele:

Când am primit propunerea lui N. GROSS de a-i da informații despre țară din punct de vedere politic și economic, l-am consultat pe PATRASCANU înainte de a răspunde afirmativ lui GROSS. Mi-a dat încuviințarea lui spunându-mi însă să fiu extrem de prudentă în felul cum trimit informațiile. Mi-a mai spus că lui îi prinde bine că atitudinea lui politică să fie cunoscută în Apus.

Nu l-am ținut la curent cu expediția scrisorilor. Nu a știut nici prin cine le trimit nici când, în afară de prima scrisoare trimisă prin BUTLER. De câteva ori m'a întrebat dacă mai păstrez legătura cu NICOL GROSS și i-am răspuns afirmativ.

Văzând că PATRASCANU este interesat mai cu seamă să se afle părerile lui și activitatea lui, i-am scris lui GROSS mai cu seamă despre aceasta.

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, o semnez și subscriu.

ss. Lena Constante

30 Aprilie 1951.

Declorație

Sebeurnata Leva Constant, de profesie pictor
domiciliata în str. Dionisie Lupu 12 Buc. declor
urmatoarele:

Când am primit propunerea lui M. Gorn de a îi da
informații despre totu' din punct de vedere politic și
economic, l-am convinsat pe Patascanu înainte de a
răspunde afirmativ lui Gorn. Patascanu mi-a dat
în circumstanța lui sperându-mi însă să fie extenuat
prezentu' și felul cum tînu' informațiile. Mi-a mai
spus că lui îi prinde bine ca atitudinea lui politică
să fie cunoscută și afus.

Eu l-am trimis la cîntec cu expediția scrișorilor.
Eu a știut încă prin cine le trimis încă când, și apoi
de prima scrisoare trimisă prin Ponty. De câte ori
mi-o scrie lat dacă mai pot să legătura cu Nicol
Gorn și i-am răspuns afirmativ.

Văzînd că Patascanu este interesat mai cu seamă să
se afle pînă la ce activitatea lui, i-am scris lui
Gorn mai cu seamă despre aceasta.

Aceasta mi-e declarația pe care o dau pentru
și subscris

Leva Constant
30/IV/1951

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANȚE, de profesie pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu Nr. 12 București, declar următoarele:

Întrebare:

Redați exact conținutul fiecărei scrisori cu informații transmise lui NICOL GROSS, precum și caracterul acelor informații?

Răspuns:

În prima scrisoare scrisă la începutul anului 1945 și transmisă prin BUTLER îi vorbeam pe larg despre ideile politice ale lui PATRASCANU așa cum le auzisem de la el, spuse mie personal și în cursul conversațiilor lui cu ELENA și SILBER. L-am informat pe GROSS despre atitudinea antipartinică și antisovietică a lui PATRASCANU și despre dorința lui de colaborare cu partidele istorice pentru a pune piedici planurilor partidului, pentru care avusese întâlniri secrete cu diferiți țărâniști.

Îi dădeam informații despre starea de spirit a masselor reacționare din țară față de sovietici. În materie de informații economice îi spuneam cele auzite de la SILBER că armata sovietică cauzează noi cheltuieli țării, informații eronate pe care le punea SILBER în circulație.

În scrisoarea doua trimeasă la sfârșitul anului 1945 cu LAETITIA BARBU. În această scrisoare îi vorbeam despre intenția lui PATRASCANU și încercările făcute de el prin POGONEANU de a ajunge președintele Consiliului de Miniștri, pentru a colabora cu partidele istorice. Îi vorbeam despre drumul făcut în Transilvania și primirea entuziastă făcută acolo de burghezie lui PATRASCANU.

Din punct de vedere economic i-am scris despre înființarea Sovromurilor care dădeau economia țării pe mâna Uniunii Sovietice, împiedicând orice colaborare economică cu Apusul după spusele lui PATRASCANU și SILBER.

În scrisoarea a treia trimeasă în anul 1946 prin mama LAETITIEI BARBU i-am scris despre situația lui PATRASCANU din ce în ce mai proastă, despre zvonurile pe care Partidul

le lăsa să circule despre PATRASCANU în timpul șederii lui la Paris la conferința de pace, despre critica publică făcută de TEODHARI GEORGESCU activității lui la Ministerul de Justiție. I-am scris că în timpul lipsei Pătrășcanilor, MANIU stătuse la ei în vilă la Snagov, fapt care mă neliniștise mult și că eu i-am chemat să vie mai iute înapoi în țară ca să pue capăt acestei campanii de zvonuri.

Ii spuneam că PATRASCANU și SILBER vorbeau despre datoriile de război plătite de România Uniunii Sovietice, ca fiind mai mari decât cele declarate oficial.

În scrisoarea a patra, scrisă de mine dela Ankara sau Constantinopol - cred că Constantinopol - îi vorbeam despre secetă și sărăcia din țară. Si din cele auzite dela SILBER îi scriam că Uniunea Sovietică ne trimite ajutoare dar că el pretinde că parte din ele se reîntorceau în Uniunea Sovietică prelucrate în țară. Ii mai spuneam că situația lui PATRASCANU la Partid este din ce în ce mai proastă și că el nu mai are nici un rol politic în țară.

Intrebare:

Pe cine ai consultat înainte de a trimite aceste informații?

Răspuns:

I-am întrebat pe PATRASCANU dacă să îi scriu lui GROSS despre activitatea lui și situația din țară, explicându-i cererea lui GROSS. El și-a dat încuviințarea dar mi-a spus să fiu prudentă.

Aceasta este declarația pe care o dau, susțin și semnez.

ss. Lena Constante

3 Mai 1951.

Declarație

Se numără Leona Constant, de profesie pictor, domiciliată în str. Dimitrie Lăpuș 12 București, de la o unică Toarelă.

Într-un Redat exact cont. aut. pe care scriori cu în formată transmise lui Nicol Gogoneanu și coractul acestor în formată.

Răspuns: În prima scrisoare scrisă la începutul anului 1945 și transmisă prin Boile și vorbeau pe larg despre ideile politice ale lui Patoșcanu, care le auzeau dela el și prin mine personal și în timpul conversațiilor lui cu Elia și Lilieș. L-au informat pe Gogoneanu despre afecțiunea anti-portugheză și anti-sovietică a lui Patoșcanu și despre dorința lui de colaborare cu partizanii istoriei pentru a pune piedici planurilor portugheze, pentru care aveau să-l ajute cu diferite informații.

Și dădeau în formată despre starea de spirit a naționalist^{ilor} față de sovietici. În materie de în formată economice îi spunea că au găsit dela Lilieș că amănunțile sovietice cauză auor el. Să-l în formată erau pe care le punea Lilieș în circulație.

În scrisorile dăruite multora la sfârșitul anului 1945 cu Lăpuș, Boile. În această scrisoare îi vorbeau despre intenția lui Patoșcanu și încercările făcute de el prin Gogoneanu de a ajunge președintele Consiliului de ministere pentru a colabora cu partizanii istoriei. Și vorbeau despre drumul făcut în Transilvania și prin care se întregia făcând acolo de bugetul lui Patoșcanu.

De pînă de vedea economic i-au scris despre înflorirea economiei lor care dădeau economia și pe marea muncă

Sovietice impedind orice colaborare economică cu
apusul după spusele lui Patroscan N. L.ber.

În scrisoarea mea trimisă în anul 1946 prin Maria Lăpăteș
Borbu i-am scris despre situația lui Patroscan din ce în ce
mai proastă, despre gravurile pe care Partidul le lăsa să circule
despre Patroscan în timpul sederii lui la Paris la conferința
de pace; despre critica publică făcută de Teodor Georgescu
activistă lui la ministrul de finanțe. I-am scris că în
simpul lipsei Patroscanilor, Maria Lăpăteș la ei îi vârlă la
măgare, fapt care mă neliniște mult și că eu i-am
chemat să vie mai întâi înapoi în țară ca să-și pună capăt acestei
campanii de goană.

Îi spunea că Patroscan N. L.ber vorbea despre datorită
de război plătite de România lui, Sovietice ca fiind un
mai decât cele declarate oficial.

În scrisoarea mea, scrisă de mine de la Ankara sau Constantin
mopol - cum că Constantinopol - îi vorbeam despre secrete și
noiația din țară. Și din cele auzite de la L.ber îi scriam că Unirea
Sovietică nu trebuie apăsătoare dar că el puțin de că parte din el
se resistențeau în Unirea Sovietică prelucrate în țară, și mai
spunea că situația lui Patroscan la Partid este din ce în ce
mai proastă și că el nu mai are nici un rol politic în țară.

Întrebare: Pe cine ai consultat înainte de a trimite aceste
informații?

Răspuns: ^{întrebat pe} I-am spus lui Patroscan că îi scriu lui Grom despre
activitatea lui și situația din țară, explicându-i cumva lui
Grom. El și-a dat în circulație dar mi-a spus să fie prudent.

Aceasta este declarația mea pe care o dau, astăzi și
măine.

Lina Constant

3 mai 1951.

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu Nr. 12 București, declar următoarele:

Am primit de la BELU ZILBER trei note informative secrete pe care le-am transmis lui NICOL GROSS la cererea ce o făcuse acesta printr-o scrisoare ce mi-o scrisese la începutul anului 1945, scrisoare transmisă prin dl. BUTLER, secretar la legația britanică.

Prima notă scrisă pe o jumătate de foaie de hârtie format petiție, era scrisă de mână și conținea informații despre cheltuielile cauzate României de întreținerea armatelor sovietice. După spusele lui SILBER, aceste cheltuieli erau foarte mari și el dădea câteva cifre pe care nu mi le amintesc. Această notă am trimis-o împreună cu scrisoarea scrisă de mine prin BUTLER în anul 1945 cam prin lunile Februarie, Martie.

A doua notă, scrisă pe o foaie de hârtie mai mică de mână, dădea informații economice în legătură cu Săvromurile și cu bunurile germane preluate de Uniunea Sovietică ca reparații în contul despăgubirilor de război, BELU arătând că aceste bunuri ar fi trebuit să revie țării ca fiind furate de germani și nu considerate bunuri germane.

Această notă am trimis-o cu LAETITIA BARBU într-o scrisoare a mea.

A treia notă trimisă în 1946 după întoarcerea lui de la Paris vorbea despre tratatul de pace în legătură cu despăgubirile plătite de noi Uniunii Sovietice. BELU arăta date pentru a demonstra că plata reală fusese mai mare decât cea declarată oficial. Această notă era scrisă pe o jumătate de foaie de hârtie subțire, la mașina de scris.

Aceasta este declarația pe care o dau, susțin și semnez.

ss. Lena Constante

9 Mai 1951.

Declorație

Subsemnata Lena Constant, de profesie pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, Buc. declar următoarele:

Am primit de la Belle Liller trei note informative scrise pe care le-am transmis lui Nicol Gion la cina ce a făcut această printr-o scrisoare ce mi-a scris-o la începutul anului 1945, scrisoare transmisă prin Dl. Butler, reședinta la legatura britanică.

Prima notă scrisă pe a firmată de foaie de hârtie format pețică, era scrisă de mână, și conținea informații despre cheltuielile ocozionate Românilor de înfrângerea Armatei Sovietice. După spusele lui Liller, aceste cheltuieli erau foarte mici, și el dădea câteva cifre pe care nu mi le amintesc. Această notă am trimis-o împreună cu scrisoarea scrisă de mine prin Butler în anul 1945 cam prin luna Februarie, Martie.

A doua notă, scrisă pe a foaie de hârtie nouă, mică, de mână, dădea informații economice în legătură cu sovieticii și cu bunurile germane preluate de Armata Sovietică ca reparații și contul despăgubimilor de război, Belle afirmând că aceste bunuri ar fi trebuit să aibe totuși ca fiind furate de Germani, și nu considerate bunuri germane. G. Codre

Acceastă notă am trimis-o cu dactilografia la ambasada
scoară a mea.

A treia notă trimisă în 1946 după întorcerea lui
de la Paris, vorbea despre tratatul de pace în legătură cu
desbăgăbirile plată de mori lumii Sovietice. Pe lângă
date pentru a demonstra că plată reală fusese mai mare
decât cea declarată oficial. Această notă era scrisă pe o
fîmăntă de foaie de hîrtie foarte subțire, la mînașă de
scriere.

Această este declarația mea pe care a dat, susținînd
numele.

Lena Constant

9 mai 1951.

DECLARAȚIE

=====

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor,
domiciliată în Str.Dionisie Lupu Nr.12,București, declar
următoarele :

În prima scrisoare pe care am scris-o lui NICOL
GROSS transmisă prin dl.BUTLER,secretar la legația brita-
nică,dându-i noutăți despre prietenii comuni,îi vorbeam
și despre BELU SILBER spunându-i aproximativ următoarele :
" De când și-a văzut visul cu ochii,lui BELU i-a pierit
tot entuziasmul și este mereu nemulțumit".-

NICOL GROSS îl cunoștea pe BELU SILBER cred că
din 1937 dela prietenul lor comun EUGEN BALAN și apoi și
prin mine.- Nu erau prieteni intimi dar se vedeau și îmi
aduc aminte că s'au întâlnit la mine de mai multe ori când
primeam prieteni și că a'egit cu noi în oraș în grup.-

Într'o perioadă, poate de 1 Mai 1940, când se
faceau percheziții și arestări de comuniști,într'o seară
fiind la NICOL GROSS cu mai mulți prieteni, a sosit EUGEN
BALAN.- A discutat ceva cu GROSS apoi amândoi m'au dus
într'o odaie unde nu era nimeni și mi-au propus să-l adă-
postesc pe SILBER câteva zile pentrucă BALAN care ar fi
vrut să o facă nu putea.-

Am acceptat și mai târziu seara,BALAN l-a adus
la mine cu mașina lui.-

Din relațiile dintre SILBER și GROSS dinainte de
război mai îmi amintesc două fapte.- Unul din ei mi-a spus
și din câte îmi amintesc SILBER este acela, că GROSS i-a
dat o sumă mare de bani în anul 1940 înainte de plecare.-
Nu pot preciza suma - nu lui personal ci pentru o cauză
secretă și îmi amintesc o convorbire dintre ei doi la mine
în casă,când s'au vârat în colțul de lângă bibliotecă și
au discutat în șoapte pentru a nu fi auziți de noi.-

Al doilea fapt este că la Constantinopol ²⁰⁶ anul 1940, luna Octombrie, NICOL GROSS mi-a spus să-i transmit lui SILBER că la sfârșitul războiului, dacă cum crede el numiții vor fi învinși și deci la noi cei de dreapta, - SILBER să-l cheme înapoi făcându-i rost de un post de inginer.-

În Scrisoarea mea trimisă prin BUTLER mai scriam și de prietenia mea cu PATRASCANII și îi spuneam că legătura între noi s'a făcut prin SILBER.-

GROSS îmi răspunde, tot prin BUTLER, cerându-mi informații din țară și mie, dar mai cu seamă lui BELU, dat fiind că-i scrisesem că e nemulțumit și știa că se ocupă cu chestiuni economice.- Nu m'am sfiit deloc să-i spun aceasta lui SILBER pentru că cunoșteam atitudinea lui față de Partid, atitudine dușmănoasă și legăturile lui cu istoricii și străinii, cum și faptul că era gata întotdeauna să spuie tot ce știe tuturor.- SILBER a acceptat îndată și mi-a dat de trei ori informații pentru GROSS.- Prima dată despre cheltuelile armatei sovietice suportate de România. Acestea au fost trimise de mine prin BUTLER.-

A doua oară la sfârșitul lui 1945, trimise prin LAETITIA BARBU, despre chestiuni economice în legătură cu Sovromurile și a treia oară la sfârșitul lui 1946 câtva timp după întoarcerea lui dela Paris, în care vorbea despre tratatul de pace și despăgubirile plătite de noi, după el mai mari decât cele convenite.-

Când m'am întâlnit cu GROSS în 1947 la Praga, i-am transmis din partea lui SILBER intențiile lui de a veni la Londra dacă situația lui de Partid nu se îndreaptă, fapt ce nu-l credea nici el, dar spera un ajutor dela PATRASCANU, și îl ruga să-l ajute și să-i facă legături pentru aceasta.- NICOL GROSS i-a trimis vorbă că el va informa într'un fel oarecare, - eu îi spuseseam că nu mai vreau să am nici un fel de legătură secretă cu el - și-l ruga să-mi mai trimită informații dacă găsește vreo posibilitate de a le transmite.- După câte îmi amintesc BELU mi-a spus că avusese înainte de război o propunere la Londra, de a fi numit profesor de economie politică și că are o sumă de bani depusă la Londra lucruri pe care i le-a spus lui GROSS

La întoarcere i-am transmis lui SILBER cele vor-

bite cu GROSS.- Nu știu dacă i-am mai scris sau nu.-

In convorbirea avută cu el la închisoare ²⁰⁷anul
1948 spunându-i despre ce am fost anchetată, i-am spus că
eu nu am spus că la Praga m'am întâlnit cu GROSS ci că
m'am dus pentru teatrul de păpuși.- Mi-a spus că am făcut
bine și să nu revin asupra declarațiilor mele în nici un
caz.- La rândul meu l-am întrebat dacă el a vorbit despre
GROSS și mi-a spus că nu.-

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, sus-
țin și semnez.-

ss/. LENA CONSTANTE

9 Mai 1951

Declarație

La breușmăta Lina Constant, de profesie pictor
domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12, București, declarăm
următoarele:

În prima scrisoare pe care am scris-o lui Nicolă Gion
transmisă prin dl. Portler, secretar la Legația Britanică,
dându-i ~~scutur~~ ^{scutur} despre prietenii comuni, îi vorbeam și
despre Belu Lăbăș, spunându-i aproximativ următoarele:
« De când și-a văzut obrazul cu ochii, lui Belu i-a picșit tot
entuziasmul și este mereu nemulțumit. »

Nicolă Gion și eu știam pe Belu Lăbăș cred că din 1937-
1938 de la prietenul lor comun Eugen Bălan, și apoi și prin
mine. Mi erau prietenii ăstora doi se vedeau și în unele
amintiri că s-au întâlnit la mine de mai multe ori când
pășeam prietenii, și că a așezat cu noi în oraș în grup.

Între perioada poate de la mai 1940, când se făceau
percheziții și arestări de comunisti, într-o seară fiind la M. Gion
cu mai mulți prietenii a sosit Eugen Bălan. A discutat ceva
cu Gion apoi amândoi m-au dus într-o odaie unde nu era
nimic și mi-au propus să-l odărnăsc pe Lăbăș câțeva
zile pentru că Bălan cere să fi vrut să-l facă pe prieten.
Am acceptat și mai târziu, Bălan l-a odărnăsc la
L. Constant.

cu moșna lui.

Despre relațiile dintre Lălie și Gheorghe dinaintea de război
nu mi amintesc deosebiți. După doi ani mi-a spus,
și după cât mi amintesc Lălie este acela, că Gheorghe i-a
dat o sumă mare de bani în anul 1940 înaintea de plecare.
- Nu pot preciza suma - mi lăsa personal și pentru o cauză
recetă și mi amintesc a convingere dintre ei din la
mure în casa, când s-au vorbit și cunoscut de la gura bătă-
toarei și au discutat și vorbit pentru a mi fi auguri de
noi.

Al doilea fapt este că la Constantinopol în anul 1940
una octombrie, Nicolae Gheorghe mi-a spus să-i trăsese la
Lălie ca la sfârșitul războiului, dacă cum crede el
să-i vor fi învinși și deci la noi cei de după, Lălie să-l
chema și apoi făcându-i rost de un port de ieșire.

Într-o scrisoare mea prietenului lui Butel, mi s-a scris că
prietenia mea cu Patroșcanu și mi s-a spus că legătura
dintre noi s-a făcut prin Lălie.

Gheorghe mi a răspuns, tot prin Butel, cerându-mi informații
din țară și mi-a spus, din nou cu seama lui Belu, dat
fiind că-i scrierile ca e mult timp, și că se ocupa
cu chestii economice. Mi mi-a spus de la să-i scrie
aceasta lui Lălie pentru că amonităm atitudinea lui.

Și de la Butel, atitudine din viața noastră și legăturile lui
cu istorici și străini, cum și faptul că era gata să-l dăruie
să-i scrie tot a ști tuturor. Lălie a acceptat îndată și
mi-a dat de tot mi informații pentru Gheorghe. Prima

dată despre chestiile economice sovietice în țară raportate
de România. Acesta am fost trimis de mine prin Butel
A doua oară la sfârșitul lui 1945, trimis prin Lașcu

Bobu, despre chestii economice și legătura cu sovietici

fi a lui ora la spăritul lui 1946 cător timp
după întorcerea lui de la Paris, si core vorlea ~~despre~~
tatalul de pore n' desbăgub rile plătite de noi, după
el noi noi decât cele cucerite.

Când m'am întâlnit cu fron în 1944 la Praga 209
i-am trasuș de la portia lui fi lile interzicte lui de a
veni la Londra dacă bitatea lui la Paris nu se îndreptă
fopt ce nu - l creda nici el, din spera un apitor de la Paton-
cam, n' el ruga n' - l apite n' sa - i foca legatură pentru
aceasta. Nicol Goo i-o trimis vorba ca - l va informa
un fel corect - eu i' spuseseu ca nu mai veau sa
am nici un fel de legatură secretă cu el - n' l ruga
n' - i mai trimisate informati, daca gonesti oia pomb.
bitali de a li transmise. După cât iini amintire, Bela
mi-a spus ca au sere isanti de rători a propuneri la
Londra de a fi unuș profesor de economii politice n'
ca ne a suma de bani depuso la Londra lucrui pe care
i - au spus lui fron.

La întorcere i-am trasuș lui fi lile cele corectă cu
fron. Mi s'au dăca i-o mai scus sau nu.

În convorbirea avuta cu el la dischisore în anul 1948
spunându - i despre ce am fost archetat, i-am spus ca eu
nu am spus ca la Praga m'am întâlnit cu fron ci ca
m'am dus pentru tratat de Pașcu. Mi-a spus ca am fa-
cut lui n' sa nu vorim asupra declaratiilor mele si aici
nu cog. La rândul meu i-am interbal dăca el a vorbit
despre fron n' mi-a spus ca nu.

Aceasta iini este declarati, pe care a dau, totuși n'
numez
Lina Constanta 9 mai 1951

DECLARAȚIE

=====

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesie pictor domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12, București, declar următoarele :

ELENA PATRASCANU mi-a arătat locul unde amenajase o ascunzătoare când reparase apartamentul în care stăteau.- Ascunzătoarea se afla în biroul lui PATRASCANU, în colțul din stânga sus al bibliotecii.-

Când desena planurile vilei din Snagov, ELENA mi-a spus că are de gând să amenajeze o ascunzătoare cu ocazia clădirii casei.- Mai târziu am întrebat dacă o făcuse și mi-a răspuns că nu.-

Aceasta este declarația mea, pe care o dau, susțin și semnez.-

ss/. LENA CONSTANTE

9 Mai 1951

Dedicație

Sebeurnata Lucea Constanti, de profesie pictor
domiciliata în H. Dionisie Lupu 12. Păc. declar
munaționele:

Eluș Patoșcau mi-a născut locul unde ameva-
jore o ascunțătoare când năpădise apăsutul în
con Hătrian. Ascunțătoarea se afla în fișorul lui
Patoșcau, în colțul din Hătrian sus al bibliotecii.

Când desena flăușele vili de la Snagov, Eluș
mi-a spus că ar de găsi în amănajele o ascunțătoare
cu ocazia eladirii conei. Mai târziu am întăbat dacă
a făcut și mi-a răspuns că nu.

Acum este dedicația mea, pe care o dau, destina-
tă nimeni.

Lucea Constanti

9 mai 1951

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu Nr. 12, declar următoarele:

Am retractat declarațiile făcute în legătură cu relațiile mele pe cale secretă informativă cu NICOL GROSS, convinsă fiind, după ce le-am dat că în orice caz situația mea în proces este atât de gravă că nu pot să o îndrept atât de tardiv. Atunci m'am gândit că dacă tot voi fi pedepsită, măcar să fiu scutită de rușinea de a fi numită spioană, lucru care mi se pare că nu s'ar mai putea șterge niciodată din viața mea. Mă îngrozea și faptul că ar trebui să recunosc relațiile mele la proces de față cu atâția oameni.

Tot din aceleași motive nu am recunoscut aceste fapte de doi ani de când sunt anchetată, sigură fiind că numai o recunoaștere a mea poate să mă învinovățească precis, crezând că probele sunt insuficiente pentru a mă acuza ei că sunt numai bănuită. Mai eram legată la început de promisiunea făcută de PATRASCANU și de faptul că m'a asigurat că el nu va vorbi niciodată. Dându-mi seama de purtarea bună ce s'a avut tot timpul cu mine de către anchetatori și deci de Partid, de faptul că mi s'a dat tot timpul și toate posibilitățile de a-mi recunoaște singură greșelile și deci de a le repara într-o cât de mică măsură, am decis să spui sincer tot ce am făcut și prin pedeapsa ce mi se cuvine să repar greșelile mele și să-mi manifest astfel recunoștința.

Aceasta este declarația mea pe care o dau, susțin și semnez.

ss. L. na Constante

9 Mai 1951.

Declarație

Subsemnata Leoa Cantante, de profesie pictor
domiciliată în str. Dionisie Lupu 12, Buc. declar următoarele:

Am retractat declarațiile făcute în legătură cu relațiile mele pe cale secretă și formativă cu Nicolae Gonișⁱⁿ⁻ concordanță fiind, după ce le-am dat că în orice conjunctură mea și proces este atât de gravă că nu pot să mi-după atât de îndrăg. Atunci nu am gândit că dacă tot voi fi pedepsită, măcar să fiu scutită de responsabilitate a fi numită „spionaj”, lucru care mi se pare că nu l'ar voi putea sterge din istoria din viața mea. Mai înțeleg și faptul că or tu ai să recunoști relațiile mele, la proces, de fapt, cu alături oameni.

Tot din același motiv, eu nu am recunoscut acest fapt de doi ani de când sunt anchetată, și așa fiind că nu-mi o recunoașterea mea poate să-mi înmădătoască, precis, crezând că probele sunt suficiente pentru a mă acuză și că nu-mi aminti. Mai erau legată la început de promisiunea făcută de Patroscu n' de

faptul că mi-a arătat că el nu va colabora.

Daându-mi seama de postura lui și să avertat
timpul cu mine de către anchetatori și deși de Partid,
de faptul că mi s'a dat tot timpul și toate posi-
bilitățile de a-mi recunoaște singura greșelile și de
a le repara într-o cât de mică măsură, am decis
să-mi fac tot ce am făcut, și mi plădapsă și mi
se cuvine să repoz greșelile mele, și să-mi manifest
astfel recunoașterea.

Aceasta este declarația mea pe care o dau, astăzi
și pentru

Lena Constant

9 noi 1951

DECLARAȚIE

=====

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor,
domiciliată în Str.Dionisie Lupu Nr.12,București,declar
următoarele :

Documentul ce mi-a fost dat în păstrare de PA-
TRASCANU în anul 1948 luna Aprilie, după Rezoluția Parti-
dului cu ocazia unei revizuirii ale hârtiilor lui din birou
și dulapul din perete din birou,revizuire ce o făcea cu
gândul unei viitoare percheziții ce i s'ar putea face,
l-am ascuns la HARRY BRAUNER într'o cutie de cacao de 2
kgr.,pusă în dulapul lui de haine.-

După ce am fost eliberată dela prima arestare,
m'am dus la HARRY și am distrus fotografia.- Nu-mi amin-
tesc dacă cu această ocazie am rupt și documentul și nici
locul precis unde ar putea fi.- Locurile pe care le indic
sunt următoarele : în biroul lui HARRY BRAUNER, în lemnă-
ria ce acoperă pereții, lângă geam, sau într'un dulap mare
în hallul de sus al Arhivei în spatele dulapului unde se
mișcă o scândură.-

Ac astăzi este declarația mea pe care o dau,
susțin și semnez.-

ss/. LENA CONSTANTE

9 Mai 1951

Declarație

Librescu-nata Lena Constante, de profesie pictor,
domiciliată în st. Dionisie Lupu 12. Psc. de la u-
nătoarele:

Documentul ce mi-a fost dat în păstare de Po-
țocanu în anul 1948 l-am apărut după rezoluția
Partidului cu ocazia unei revizii ale hârtiilor lui
din birou în dulapul din peretele lui birou, revizuire ce
a fost în găsirea unei scrisori percheziției ce i s'orpu-
tea spre, l'am arătat la Homy Brauner într-o cutie
de cacao de 2 kg, pusă în dulapul lui de haine.

Deși ei au fost eliberați dela pușcărie, mi-au
dat la Homy în amănunt fotografia. Mi-au ară-
tat dacă cu această ocazie am luat în documentul
în aici locul precis unde m'au pusă fi. Locurile pe
care le indic sunt una-toarele: în biroul lui Homy
Brauner, în lemnia ce acoperă peretele, lângă geam,
sau în d'un dulap mare, în tabloul de sus al ușii
și spatele dulapului unde se mișcă o scândură.
Această este declarația mea pe care o dau în fața
vostre.

Lena Constante 9 mai 1951

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, declar că s'ar fi putut
ca documentul dat mie de PATRASCANU în păstrare și de care
nu îmi amintesc ce am făcut cu el, să fi rămas în plicul cu
franci elvețieni pe care i l-am dat sorei mele în păstrare
ZIZI CONSTANTE din str. Alex. Sihleanu nr. 16.

ss. Lena Constante

10 Mai 1951.

Dedorație

La beseu nota Leu a Constante dedorație ca
s'or fi putut ca documentul sot mii de potos.
cau in potos n'elore nu mii au'atse ce au
faut cu el, sa fi raios in plicul cu fauer el.
afieri pe cor i l-au dat sori mela in potos.
Lizi Constante dui st. Alex. Lihlean 16.
Leu Constante.

10 mai 1951.

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu Nr. 12 București, declar următoarele:

La începutul lui 1946, când HERANT TOROSSIAN a plecat la Paris, a venit la mine trimes de BELU SILBER și mi-a cerut adresa lui NICOL GROSS. După cât știu eu, el nu cunoștea legătura mea cu NICOL GROSS decât în partea ei prietenească și nu secretă. Mi-a spus că ar putea avea nevoie de adresă dacă eventual s'ar duce la Londra și i-am dat adresa pe care a notat-o într'un carnet. L-am rugat că dacă îl vede vreodată pe NICOL să-i transmită complimente.

Nu știu să fi făcut uz de adresă. Nu mi-a spus nimic despre aceasta când l-am revăzut și nici NICOL GROSS nu mi-a vorbit la Praga.

Aceasta este declarația pe care o susțin și semnez.

ss. Lena Constante

10 Mai 1951.

Declorații

Lebănata Lina Cantauti, de profesie pictor
dauiciată cu st. Dionisie după 12. Puc. declor următoarele:

La începutul lui 1946, când Herant Toroncu a plecat la Paris, a venit la mine trimis de Belu Liller și mi-a cerut adresa lui Nicol Grom. După cât știu eu, el mi-a înmănat legătura mea cu Nicol Grom decât să poată ei pînă la urmă să mi se revină. Mi-a spus că ar putea avea nevoie de adresă dacă eventual s-ar duce la Londra și i-am dat adresa pe care a notat-o într-un carnet. L-am rugat dacă îl vede creodată pe Nicol să-i transmită complimente.

Mă știu să fi făcut uz de adresă. Mi mi-a spus nimic după aceea când l-am revăzut și nici Nicol mi mi-a vorbit la Praga.

Acum este declarația mea pe care o dau pentru a
nu mai
Lina Cantauti 10 noi 1951.

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor,
domiciliată în Str.Dionisie Lupu Nr.12,București, declar
următoarele :

Intrebare :

Când și în ce împrejurări i-ați făcut cunoscut
lui B.SILBER propunerea lui NICOL GROSS făcută lui de a-i
da informații din țară ?

Răspuns :

Două zile după ce am primit scrisoarea lui NICOL
GROSS prin Dl.BUTLER, adică în Februarie-Martie aproxima-
tiv, anul 1945, după ce am vorbit întâi cu PATRASCANU des-
pre propunerea făcută,cerându-i părerea și el încuviințând
m'am dus la SILBER și găsindu-l singur acasă i-am spus că
eu i-am scris lui NICOL GROSS că el, SILBER, nu e entu-
ziasmat de schimbările din țară pe care totuși le dorește;
la care NICOL mi-a răspuns, rugându-mă să-i transmit pro-
punerea lui,dacă cred că va fi primită, de a-i da infor-
mații din țară cu caracter economic, asigurându-l de fap-
tul că nu risca o indiscreție și nici un pericol.-

Intrebare :

A acceptat BELU SILBER să dea informații pentru
NICOL GROSS ?

Răspuns :

Da, BELU SILBER a acceptat.-

Intrebare :

Arătați, concret cu ce cuvinte a răspuns BELU
SILBER la această propunere ?

Răspuns :

SILBER m'a întrebat în ce fel voi transmite
informațiile, spunându-mi că și pe el îl interesează să
se știe în străinătate unele situații economice necuno-
scute publicului, informându-se dacă calea de trimitere

este sigură.

221

Intrebare :

Care a fost răspunsul Dvs. în ce privește asigurarea cerută de SILBER cu privire la transmiterea informațiilor ?

Răspuns :

Nu-mi amintesc precis dacă i-am spus că voi trimite informațiile prin BUTLER, dar el cunoștea legătura ce BUTLER mi-o făcuse cu N.GROSS, cum și darurile trimise de N.GROSS prin BUTLER.- Stiu că l-am asigurat că nu trebuie să aibă nici o grije în ce privește trimiterea informațiilor și el avea destulă încredere în mine.-

Intrebare :

Ce fel de informații ați primit din partea lui BELU SILBER ?

Răspuns :

Dela BELU SILBER am primit pentru NICOL GROSS numai informații economice.-

Intrebare :

Arătați în câte rânduri și la ce date ați primit dela BELU SILBER informații ?

Răspuns :

Am primit de trei ori informații dela BELU SILBER.- Prima dată cele transmise prin BUTLER la începutul anului 1945 ; a doua oară la sfârșitul anului 1945 ; a treia oară în toamna anului 1946 sau chiar în iarnă.-

Prima notă era scrisă de mână cu cerneală pe o jumătate de foaie de hârtie de format petiție ; a doua pe o foaie de hârtie mai mică, scrisă tot de mână cu cerneală ; a treia notă, pe o jumătate de foaie de petiție, dar de hârtie subțire era bătută la mașina de scris.-

Intrebare :

Arătați în mod amănunțit ce informații cuprindea fiecare notă informativă dată de BELU SILBER ?

Răspuns :

Prima notă conținea informații despre cheltuielile ocazionate de armatele sovietice, țării.- SILBER demonstra cu cifre că cheltuielile aceste erau foarte mari și dădea câteva date lunare pe diferite ramuri economice

dintre care îmi amintesc specificate sectorul petrol și alimentar.-

222

A doua notă cuprindea întâi informații despre înființarea Sovromurilor cu specificarea câtorva societăți și dădea cifre asupra capitalului de bază al întreprinderii cu aportul țării și cel sovietic.- Arăta prin exemplele date că aceste societăți economice sunt în folosul exclusiv al Uniunii Sovietice și în dauna țării.- Mai cuprindea date despre bunurile preluate de nemți în timpul războiului în mod abuziv din țară și care treceau acum ca despăgubiri de război Uniunii Sovietice în contul Germaniei, în loc de a fi restituite României ca și ^{de} bunurile ce aparțineau încă dinainte de război nemților în țară și care deasemeni erau preluate de Uniunea Sovietică.-

A treia notă conținea cifre despre despăgubirile plătite de România Uniunii Sovietice în anii 1945-1946 tot pe sectoare diferite și arăta că sunt mai mari decât cele convenite și cunoscute publicului.-

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez.-

ss/. LENA CONSTANTE

11 Mai 1951

Declarație

Subsemnata Leona Constanta de profesie pictor, domiciliata in str. Dionisie Lupu 12, Buc. declar urmatoarele:

Intrebare: Cand si in ce circumstante i-ati facut cunoscut lui Lillu propunerea lui Nicol Gross facuta lui de a-i da informatii din tara?

Raspuns: Dupa zile dupa ce am primit scrisoarea lui Nicol Gross prin D. Butler, adica in februarie-martie aproximativ, anul 1945, dupa ce am vorbit intai cu Patroscanu despre propunerea facuta, cerandu-i pozele si el in ciuda vârstei, nu am dus la Lillu si gasindu-l singur acasa i-am spus ca eu i-am scris lui Nicol Gross ca el, Lillu, nu e interesat de schimbarea din tara pe care totusi le doreste, la care Nicol mi-a raspuns, rugandu-ma sa-i transmit propunerea lui, daca cred ca va fi primita, de a-i da informatii din tara cu caracter economic, asigurandu-l de faptul ca nu risca nimic a ii discuti si nici un pericol.

Intrebare: A acceptat Belu Lillu sa dea informatii pentru Nicol Gross?

Raspuns: Da, Belu Lillu a acceptat.

Intrebare: Anotati concret ce ce auziti a raspuns Belu Lillu la aceasta propunere?

Raspuns: Lillu mi-a zis ca el se va ocupa de informatiile, sperandu-mi ca si pe el il intereseaza sa se stea in stramutata nula situatia economica necunoscuta pe blocuri.

le forma de - si daca cala de kilometru este rigura.

Intrebare: Care a fost raspunsul dumneavoastra la ce priveste asigurarea ceruta de Lilber cu privire la transmiterea informatiilor?

Raspuns: Mi-am amintesc precis daca i-am spus ca voi trimite informatiile prin Butler, dar el curiozitatea legata de Butler mi-a facut cu M. Gross, cum si danielul trine de M. Gross prin Butler. Sti ca l-am asigurat ca nu te vei sa aiba nici o grija in ce priveste transmiterea informatiilor si el avea destula incredere in mine.

Intrebare: Ce fel de informatii ati primit din partea lui Belu Lilber?

Raspuns: De la Belu Lilber am primit pentru Nicol Gross numai informatii economice.

Intrebare: Anati si cate randuri in la ce date ati primit de la Belu Lilber informatii?

Raspuns: Am primit de trei ori informatii de la Belu Lilber.

Prima data cele transmise prin Butler la inceputul anului 1945; a doua oara la sfarsitul anului 1945; a treia oara la sfarsitul anului 1946 sau chiar in toamna.

Prima nota era scrisa de mana si era scrisa pe a prima - tola de foaie de hirtie de format petiție; a doua pe a foaie de hirtie mai mica, scrisa tot de mana si era scrisa pe a doua - ta nota; pe a prima tola de foaie petiție, dar de hirtie de bătă era batuta la masina de scris.

Intrebare: Anati in mod amănunțit ce informatii cuprindea fiecare nota informativa date de Belu Lilber.

Raspuns: Prima nota continea informatii despre cheltuielile ocazionale de Anulati Sovietice. Lilber demonstra cu cifre ca cheltuielile acestea erau foarte mici si dadea cateva date bune pe diferite ramuri economice din care isi amintesc specificat sectorul petrol si alimentelor.

A doua nota cuprindea in tot informatii despre infectiunea

224
Sorumunilor cu specificarea câtorva societăți și dădea și cifra
capitalului de boja al întreprinderii cu aportul țării și al
societății. Arată prin exemplele date că aceste societăți eco-
nomice sunt în folosul exclusiv al Uniunii Sovietice și nu
daua țării. Mai cuprindea date despre bunurile preluate de
Uniuni în timpul războiului în mod abuziv din țară și con-
tineau acumula ca despagubiri de război Uniunii Sovietice
în costul Germaniei și loc de a fi restituite România ca
și de bunurile ce aportauau încă dinainte de război mu-
șilor în țară și care desigur erau preluate de Uniunea Soviete-
tică.

A treia notă conținea cifre despre despagubirile plătite
de România Uniunii Sovietice în anii 1945-1946, tot pe sectoare
diferite și arată că sunt mai mari decât cele cucerite și
cunoscuta publice.

Această este declarația mea pe care o scutur, dau și
semnez

Lea Constant

11 noi 1951

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12, București, declar următoarele :

Intrebare :

La Praga ce propunere ați avut din partea lui NICOL GROSS ?

Răspuns :

NICOL GROSS mi-a propus să nu mă mai reîntorc în țară, și să plec cu el la Londra, spunându-mi că în afară de sentimentele lui personale, această propunere mi-o face dat fiind situația din țară a lui PATRASCANU, pe care o aflase atunci dela mine.- Mi-a spus că fiind deja plecată, lucrul cel mai greu este îndeplinit și că mai târziu nu se știe ce se poate întâmpla și dacă voi mai putea pleca.- Si că în cazul când PATRASCANU pleacă fără mine, eu rămân în pericol.- A insistat tot timpul celor trei zile petrecute împreună să plec cu el.-

Intrebare :

Cum explicați dumneavoastră propunerea lui GROSS de a nu vă mai întoarce în țară când dimpotrivă interesele lui reclamau prezența dumneavoastră în țară.-

Răspuns :

După ce îi explicasem lui NICOL GROSS situația lui PATRASCANU și intențiile lui ce le avea de a părăsi țara unde nu se mai simțea în siguranță în cazul când situația lor ar fi mai departe aceeași față de Partid, îi spuseseam că eu ^{în} nici un caz nu mai vreau să-i scriu, nici să-i trimit informații mai departe.- Acest lucru admis de GROSS, nu mai avea interes să fie în țară, ci din contra prefera să fiu plecată.-

Intrebare :

Dece ați refuzat propunerea făcută de GROSS ?

Răspuns :

Am refuzat propunerea lui GROSS din mai multe motive.- În primul rând nu vroiam să părăsesc țara și familia mea, cum nu o voisem nici în 1940.- Ași fi făcut acest lucru numai în cazul unei plecări cu PATRASCANII, și deci în fața unui mare pericol; și pentru a nu mă despărți de ei, dar și pentru că știam că dacă ar pleca ei și eu ași rămâne, ași fi arestată pentru a fi cercetată în legătură cu plecarea și activitatea lor.-

În momentul propunerii lui GROSS, situația nu mi se părea prea gravă pentru mine, și mă gândeam că legăturile mele informative cu GROSS sunt imposibil de cunoscute, fiind știute doar de PATRASCANU, SILBER și mine.- Aveam cea mai deplină încredere că ei nu vor spune nimic, nu numai că să mă cruțe pe mine, dar mai cu seamă pe ei.-

Am refuzat propunerea lui GROSS și pentru faptul că el a plasa pe plan sentimental și că eu nu mai puteam răspunde cu nimic sentimentelor lui, și eram din contră legată de altă persoană de care nu aș fi vrut să mă despart pentru totdeauna, acceptând propunerea matrimonială a lui GROSS.-

Mai intervenea în mică măsură și prietenia mea pentru HARRY BRAUNER.- Mă gândeam că eu dacă plec pentru a mă pune la adăpost, în schimb, în cazul fugii PATRASCANILOR, îl las pe el în pericol.-

Aceasta îmi este declarația pe care o dau, susțin și semnez.-

ss/. LENA CONSTANTE

14 Mai 1951

Declarație

Libresimnata Leona Constanta, de profesie pictor, domiciliata in str. Dimitrie Lupu 12, Bucuresti, declar urmatoarele:

Intrebare: La Praga ce propuneri ati avut din partea lui Nicol Gron?

Raspuns: Nicol Gron, mi-a propus sa nu mai mai rintoce in tara si sa plec cu el la Londra spunandu-mi ca' mi ofera de inaltimentele lui personale, aceasta propunere mi-a fost data fiind situata din tara a lui Patroscam, pe care o afara atunci de-la mine. Mi-a spus ca' fiind deja plecata, lucru cel mai greu este indeplinit, si ca' mai totzi nu se stie si se poate intampla si daca voi mai putea pleca. Si ca' in cazul cand Patroscam pleaca fara mine eu rando in pericol. A insistat tot timpul celor trei zile petrecute impreuna sa plec cu el.

Intrebare: Cum explicati de ce nu acceptati propunerea lui Gron de a nu va mai rintoce in tara cand din punct de vedere al intereselor lui declarati prezenta buna dispozitie in tara.

Raspuns: Deoarece si explicandu-l lui Nicol Gron si trandu-l la Patroscam si interesul ce l-a avea de a potoli tara unde nu se mai rintoce si ingrijindu-l in cazul cand situatia lui ar fi mai departe actioni fata de partid, si spunandu-mi ca' eu si aici eu cu eu mai vreau sa-i scriu, aici sa-i trimet informatii mai departe. Acest lucru adus de Gron, nu mai avea interes sa fie in tara, ci din contra prefera sa fie plecata. L. Constanta

Întrebare: Dece ai refuzat propunerea făcută de Gon?

Răspuns: Am refuzat propunerea lui Gon din mai multe motive. În primul rând nu voiam să potârnesc lângă familia mea, cum nu a vorbit nimeni în 1940. Am fi făcut acest lucru numai în cazul unei plăceri cu Patoscau, și deci în fața unui nou pericol; și pentru a nu mă despart de ei, dar și pentru că știu că dacă ar pleca ei și eu ar rămâne, ar fi oprită pentru a fi cercetată și legătură cu plămădă și activitatea lor.

În momentul propunerii lui Gon m-am uitat, nu mi s-a părut prea gravă pentru mine, și mă gândeam că legăturile mele în formă de cu Gon sunt lipsite de cunoștință, fiind fiute din Patoscau, și nu mi s-a părut. Aveam ca unii de-plezia să cred că ei nu vor spune nimic, nu numai să se mai cunte pe mine dar și cu seama pe ei.

Am refuzat propunerea lui Gon și pentru faptul că el a fost pe plan sentimental și că eu nu mi-aș putea răspunde cu nimic sentimentelor lui, și erau din contra legată de altă persoană de care nu ar fi putut să mă despart pentru totdeauna, acceptând propunerea matrimonială a lui Gon.

Am intervenit în războiul nostru și pretenția mea pentru Horay Proana. Mă gândeam că dacă eu plec pentru a mă pune la odăihnă, în schimb, în cazul fugii Patoscauilor, îl las pe el în pericol.

Aceasta mi s-a declarat pe care a dau destinație și semn.

Lina Constant

14 Mai 1951

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONSTANTE, de profesie pictor,
domiciliată în Str. Dionisie Lupu 12 București, declar următoarele :

PATRASCANU cunoștea dela mine și HARRY BRAUNER
că suntem colegi de monografie - adică cercetările Institutului Social-Român cu PIKY POGONEANU, și că relațiile noastre datează de 13-14 ani, că fără a fi relații de vizite, suntem totuși buni prieteni.- Aflase aceste lucruri cu ocazia nimirii lui HARRY BRAUNER la Radio după câte îmi amintesc.-

În anul 1945, luna Ianuarie sau Februarie, PATRASCANU mă roagă să-i aranjez o întâlnire cu POGONEANU, întâlnire secretă.- Nu mai știu dacă el a cerut să fie întâlnirea în apartamentul părinților mei din Str. Alexandru Sihleanu, sau dacă ideea a venit dela mine.-

În acel timp, sora lui POGONEANU îmi telefonase să mă invite la o serbare a elevelor ei dela Școala Centrală.- Eu nu eram în relații cu ea, dar o cunoșteam de mult timp/^{de pe vremea} când fusese măritată cu MIRCEA VULCANESCU.- Fusesem la serbare și am profitat de această ocazie pentru a-i telefona ca să-i mulțumesc de invitație și cu acest prilej i-am spus că o rog să-i transmită lui PICKI rugămintea mea de a-mi da un telefon din oraș.- Nu vroiam să vorbesc cu PICKI nici la el acasă, nici la Minister dar din oricare altă parte nu vedeam nici un pericol pentru că nu aveam nici un motiv să cred telefonul interceptat.-

PIKI mi-a telefonat și i-am făcut propunerea de a veni la mama acasă, unde va fi și ANDREI.- Nu-mi amintesc exact cum i-am spus aceasta, dar cred că pe față,

spunând ANDREI, pentru că mi-am închipuit că cunoscând dela HARRY relațiile noastre cu PATRASCANU va înțelege despre cine e vorba.- POGONEANU a acceptat.-

229

S'au întâlnit într'o după amiază pe la orele 4.- In casa mamei mele, se intră dintr'un mic vestibul deadrep-
tul într'un hall care are o singură ușă spre restul casei.
Nu era nimeni acasă afară de mine care am deschis ușa.-
Desigur femeia de serviciu o fi fost acasă, dar ea nu ve-
nea niciodată să deschidă când vreunul din noi eram acasă
știind că ne ducem noi imediat.-

Nu-mi amintesc cât a ținut întrevederea nici
alte amănunte.- Imi amintesc doar că PATRASCANU mi-a spus
după aceea că i-a plăcut cum își aranjase mama hall-ul și
că e frumos la noi acasă, s'au plăcut, nu știu exact ter-
menul.-

Aceasta este declarația mea pe care o dau, sus-
țin și semnez.-

ss/. LENA CONSTANTE

14 Mai 1951.-

Declarație

Subsemnată, Leona Constant, de profesie pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu 12. Păcurari, declar următoarele:

Patașcam cunoștea de la mică pe Horia Brauer ca fiind un coleg de monografie - adică cercetările Institutului Social Român - cu Piki Pogonaru, pe care reținem foarte bine din data de 13-14 ani, ca fiind o fiică în relații de prietenie, fiindu-ne totuși buni prieteni. Apoi aceste lucruri cu ocazia nunii mamei lui Horia Brauer la Radio după câte îmi amintesc.

În anul 1945, Leona Harmonie sau Felwarie, Patașcam cunoștea să-i aranjeze o întâlnire cu Pogonaru, întâlnire secretă. Nu știu dacă el a cerut să fie întâlnirea în apartamentul prietenilor mei din str. Al. C. Cuza, sau dacă ideea a venit de la mine.

În acel timp, sora lui Pogonaru îmi telefonase să mă îndrept la o serbore a elevilor ei de la Școala Centrală. Eu nu eram în relații cu ea, dar o cunoșteam de mult timp, de pe vremea când fusese îndrăgostită de Mircea Vulcanescu. Fusesem la serbore, și am profitat de această ocazie pentru a-i telefona ca să-i scriu mesaje de îndrăgostire și cu acest prilej am spus că o rog să-i transmită lui Piki asigurarea mea de cămi de un telefon din oraș. Nu vroiam să vorbească cu Piki nici la el acasă, nici la minister, dar din orice altă parte nu vedeam nici un pericol pentru că nu știam nici un motiv să-l cunosc telefonul

înțeleptat.

Piki mi-a telefonat și i-am făcut propunerea de a veni la mama acasă, unde ea fi în Andriei. Mi-mi amintesc exact cum i-am spus aceasta, dar caed că pe față, spunând Andriei, pentru că mi-am închipuit că am vorbit dela Honey relationalmente cu Patroscam va distinge desigur cum e vorba. Roguam a acceptat.

Și am înțeles uită la după-amiaza pe la orele 4. Mă cusa mami mule, se uita dintr-un mic vestibul desăpătat dintr-un hall core ce a rămas încă și pe acestul cor. Mi ero mami acasă afara de un cor cu aer deschis, uq. Dergu femeia de serviciu a fi fost acasă dar ea nu venea încă, odată. Se deschide când venim din noi eram acasă și eu ea nu de-
cem noi înediat.

Mi-mi amintesc că o țintă înțelegerea nici alte amănunte. Mi-mi amintesc doar că Patroscam mi-o spus după aceea că i-o plăcut cum în orașul mama hallul și ea e frumoasă la noi acasă, sau plăcut nu știu exact termenul.

Acasta este declarația mea pe care o dau pentru și
nume

Lea Cantant

14 Noi 1951.

DECLARAȚIE

Subsemnata ELENA CONSTANȚE, de profesiune pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu nr. 12 București, declar următoarele:

Intrebare:

Arată în mod amănunțit tot ce știi despre legăturile lui PATRASCANU cu unii fruntași ai fostelor "partide istorice" și de când au început aceste legături?

Răspuns:

L-am cunoscut pe PATRASCANU în Decembrie 1944 și am stat cu el și ELENA PATRASCANU o săptămână cu ei pe Diham. În afară de noi mai era și TROSSIAN, H. BRAUNNER și M. SEBASTIAN. Intorcându-ne la București, ELENA m'a invitat cu HARI BRAUNNER la ea pentru seara de 31 Decembrie. Eu nu m'am dus, pretextând că sunt bolnavă dar a fost H. BRAUNNER care a doua zi a venit la mine și mi-a povestit că pe la prele 11 noaptea, PATRASCANU împreună cu TROSSIAN au plecat de acasă. ELENA era răcită și stătea în pat. PATRASCANU însoțit de TROSSIAN și SILBER, s'a întors acasă după miezul nopții. ELENA extrem de supărată pe el, a făcut un nou scandal, zvârlind în el cu diferite obiecte și atunci TROSSIAN ca s'o calmeze i-a spus că nu trebuie să fie supărată că doar ea știe că au avut o întâlnire importantă la el acasă.

A doua sau a treia zi, mi-a vorbit și SILBER despre acest scandal. Din cele spuse de SILBER și din cele auzite vorbindu-se între PATRASCANU, ELENA și SILBER despre acest scandal, am aflat că avusese loc la TROSSIAN o întâlnire secretă între PATRASCANU și reprezentanți ai partidelor istorice, nu știu care anume și un reprezentat al burgheziei AUSCHNITZ.

În luna Ianuarie și Februarie 1945, relațiile mele cu familia PATRASCANU au devenit foarte strânse și eram mereu cu ei împreună fie la TROSSIAN, fie la ei acasă.

La aceste întâlniri ale noastre mai luau parte și SILBER și H. BRAUNNER. În timpul acestor întâlniri PATRASCANU vorbea de față cu mine despre ideile lui politice cu SILBER, TROSSIAN și ELENA și în conversațiile lor vorbeau și despre întâlniri avute cu reprezentanți ai partidelor istorice. Am auzit pomenite numele lui VISOTIANU, BUZEȘTI și GHITA POP.-

PATRASCANU nu se ascundea față de mine că duce o activitate secretă dar în timpul cât a avut aceste întâlniri, nu vorbea deschis de față cu mine și cu H. BRAUNER despre conținutul lor. Abia la sfârșitul lui Februarie și în Martie și mai târziu, relațiile noastre mi-au dat prilejul să fiu singură cu PATRASCANU.-

Nu știu precis câte întâlniri a avut în total PATRASCANU.

Eu în afară de prima din 31 Dec. 1944 de care am vorbit, cunosc precis încă alte două întâlniri avute la TOROSSIAN și două întâlniri cu POGONEANU, mijlocite de mine la cererea lui PATRASCANU.-

La cele trei întâlniri dela TOROSSIAN cum am spus au luat parte în afară de PATRASCANU: TOROSSIAN și SILBER, VISOIANU, BUZESTI și GHITA POP, dar nu pot preciza la care din ele a luat parte fiecare dintre ei și nici dacă nu au fost și altele.-

A doua întâlnire care a avut loc la TOROSSIAN, cred că în Ianuarie 1945, știu că a avut loc întâi din spusele lui ELENA, care în seara aceea a venit la mine spunându-mi că PATRASCANU are o întâlnire la TOROSSIAN, o întâlnire politică și apoi din conversațiile auzite ulterior.-

A treia întâlnire am aflat-o dela ELENA. Ea mi-a spus că ia masa la TOROSSIAN, unde se va întâlni cu GHITA POP, un țărănist cu care a fost la Moscova pentru armistițiu; că e un om extrem de simpatice și că îi pare rău că trebuie să-l vadă în ascuns și că nu poate avea relații cu el. Pe cât îmi amintesc era în Februarie 1945.-

Dintr-o conversație avută mai târziu cu POGONEANU și despre care voi vorbi mai jos, rezultă că ar fi fost și el la una sau mai multe întâlniri în str. Armenească.-

Tot din conversațiile auzite între PATRASCANU și SILBER, am aflat că SILBER organiza aceste întâlniri dar nu știu dacă la cererea lui PATRASCANU sau a celorlalți.-

În luna Februarie 1945, PATRASCANU mi-a cerut să-i mijlocească o întâlnire cu POGONEANU. Stia că îl cunosc și că fusesem colegi de monografie pentru că HARI BRAUNER și cu mine îi vorbisem de mai multe ori despre el în legătură cu un post pe care-l avea HARI la radio. Pe atunci Radio-ul depindea de Ministerul de Externe și cădea în sarcina lui POGONEANU. Nu mi-a spus ce anume vrea să vorbească cu el. Punându-se întrebarea unde să aibă loc această întâlnire pentru a fi cât mai secretă, am propus casa mamei mele din str. Sihleanu 16, o stradă liniștită, și foarte puțin frecventată. Cu câteva zile înainte sora lui

POGONEANU, ANINA POGONEANU mă invitase la o serbare școlară la Liceul Central. Pe ANINA POGONEANU o cunoșteam tot depe timpul monografiei, pentru că fusese măritată cu MIRCEA VULCANESCU monografist dar nu eram în relații de vizite cu ea. Am profitat de un telefon ce i l-am dat pentru a-i mulțumi de această invitație ca să-i spui că o rog să-i transmită fratelui ei PIKI POGONEANU să-mi dea un telefon. Cum PATRASCANU îmi atrăsese atenția că întâlnirea este secretă și nu trebuie să știe nimeni despre ea, n'am vrut să-l chem pe POGONEANU la telefon și ci la el acasă nici la Minister (și nici nu-mi aduc aminte dacă mai era la Minister) cu gândul că aceste telefoane pot fi supravegiate. Când m'a chemat POGONEANU i-am spus că-l rog să vie într-o după masă, nu-mi amintesc data, la ora 4 după masă, la mama mea ca să se întâlnească cu "ANDREI". El a înțeles despre cine vorbesc și a acceptat. În acea după masă eu am stat la mama mea unde luam de obicei masa și am deschis eu ușa când a venit PATRASCANU și POGONEANU. Mamei și tatălui meu, pe cât îmi amintesc, le-am spus că ași vrea să-i fac un serviciu lui PATRASCANU, lăsându-l să se întâlnească la ei cu cineva dar nu-mi amintesc să le fi spus că era POGONEANU. Casa mamei mele este compusă dintr'un mic vestibul pe care se deschisese numai ușa unui hall-salon și din acesta se intră în restul casei, adică întâi în sufragerie și din sufragerie în dormitorul părinților mei.

Pe cât îmi aduc aminte convorbirea a ținut cam jumătate de ceas și nu am întrebat ce au vorbit. Nu-mi amintesc nici cine a venit primul, nici cine a plecat primul. Părinților mei le-am spus să nu vorbească despre această întâlnire.

În cursul lunii Martie, PATRASCANU mi-a cerut din nou să-i mijlocesc o întâlnire cu POGONEANU. De data aceasta, mi-a explicat și motivul întâlnirii. Mi-a spus că vrea să afle de la POGONEANU pe ce se baza rezistența partidelor istorice în timpul vrizei de guvern și că vrea să-i atragă atenția că ajutorul pe care aceste partide îl așteaptă de la anglo-americani, nu va veni, că nici nu poate veni, pentru că anglo-americanii nu vor rupe relațiile lor cu Uniunea Sovietică pentru România. Mi-a atras iar atenția, cu mai multă insistență decât prima dată, că întâlnirea trebuie să fie extrem de discretă, să nu știe nimeni despre ea nimic. Nu-mi amintesc a cui a fost ideea să se întrebuințeze ca loc de întâlnire o garsonieră din blocul în care locuiam eu, în str. Dionisie Lupu 12, la etajul VII, un etaj deasupra apartamentului meu. PATRASCANU știa că această garsonieră, până atunci

locuită de FLORINĂ TEODORU, era liberă și că FLORINĂ TEODORU mutându-se într-o casă mai mare, îi încredințase cheia lui SILBER. Stia aceasta cum știam și eu din spusele lui SILBER. SILBER ne-a spus că a împrumutat-o câțva timp lui ILIE CONSTANTINOVSKI. În timpul cât a stat CONSTANTINOVSKI acolo, eu chiar intrasem odată în garsonieră, când femeia de serviciu a lui SILBER, venind să facă curat și uitând să-și aducă o mătură, m'a rugat să-i împrumut eu una. M'am urcat atunci cu ea sus, din curiozitate, să văd cum arată garsoniera și pentru că mi-a spus "face să veniți să vedeți ce mănâncă dl. CONSTANTINOVSKI". Apoi mai avuseseră loc conversații între BELU SILBER și H. BRAUNER, în fața lui PATRASCANU, ELENELI și în fața mea, despre această garsonieră, pe care HARI știind-o goală, îl tot ruga pe SILBER să i-o împrumute, el stând extrem de prost la mână lui. -

PATRASCANU insistând asupra discreției ce trebuie să păstrăm în jurul acestei întâlniri, m'am gândit să nu întrebun-țez de fel telefonul. Știind că OCTAVIAN NEAMTU, directorul Fundațiilor Regale este prieten intim cu POGONEANU; fiind foarte des în timpul acela la el la Fundații, pentru că aveam de ilustrat cărți acolo, având și încredere în discreția lui pentru că și eu îi făcusem un serviciu, m'am dus a doua zi, pe la orele 10 dimineața la Fundațiile Regale din str. Latină și l-am rugat pe NEAMTU să-l cheme pe POGONEANU a doua zi de dimineață la el acasă, mi se pare că tot la ora 10 am fixat întâlnirea, pentru că am să-i spun ceva. Eu nu i-am spus despre ce este vorba și nici el nu m'a întrebat; mi-a spus doar că va face comisionul. Nu-mi amintesc dacă l-am mai întrebat în cursul zilei pe NEAMTU, rezultatul, știu că a doua zi dimineață m'am dus la NEAMTU acasă. Nu-mi amintesc numele străzii, dar este o stradă mică cu nume de ofițer, foarte aproape de Școala de Război. Am sosit înaintea lui POGONEANU, îmi amintesc că am privit pe geam felul în care a coborât din mașină ajutat de NEAMTU. -

NEAMTU locuiește, sau locuia atunci, într'un apartament mai mare, unde avea închiriate două odăi, comunicând între ele și dând amândouă pe un hall comun cu restul casei. Am stat cu POGONEANU într'una din odăi, pe cât îmi amintesc dând spre stradă. Am vorbit cu el foarte puțin. I-am transmis propunerea lui PATRASCANU de a se întâlni cu el a doua zi la ora 4 sau 4,30 și POGONEANU înainte de a-i spune unde, m'a întrebat dacă tot în "casa conspirativă", nume pe care se dăduse casei

lui POROSSIAN, înainte de 23 August când locuise PATRASCANU acolo. I-am explicat unde trebuia să vie, spunându-i că este cu un etaj deasupra mea. La mine venise în timpul războiului, odată în vizită, cred că în 1943. POGONEANU mi-a spus că va veni și nu știu cum am plecat, mi se pare că m'a condus o bucată cu mașina dar nu mai știu sigur.-

I-am spus seara lui PATRASCANU, la ei acasă, unde mergeam aproape seară de seară că POGONEANU a acceptat. A doua zi, PATRASCANU a venit după masă pela ora 4 la mine, fapt ce nu putea să mire nici pe agent, nici pe șofer, pentru că se mai întâmplase să vie înainte de câteva ori deja la mine singur. Dealtminte-i și când venea cu ELENA la mine, uneori veneau separat. M'am urcat cu el sus la garsonieră. Nu-mi amintesc felul în care am căpătat cheia, dacă am cerut-o eu lui SILBER sau a venit PATRASCANU cu ea. Am stat sus cu el doar câteva clipe și l-am lăsat singur să aștepte, eu coborând la mine. După aproximativ 15-20 minute, PATRASCANU a sunat la ușe, știam că e el pentru că suna într'un fel special, apăsând de 5-6 ori pe buton. Mi-a spus că POGONEANU pe semne că s'a răzgândit și că nu va veni. Cum el spusese agentului și mașinei să vie să-l ia peste un ceas, a rămas la mine. Nu pot preciza peste cât timp, poate 10-15 minute am auzit soneria. De obicei nici o cunoștință de a mea nu venea la mine fără să mă anunțe în prealabil. M'am dus la ușe și am rămas foarte prost surprinsă când l-am văzut pe POGONEANU. În spatele lui, mai în umbră mai era un domn. Pentru că eu eram prost pieptănată și cu o rochie de casă pe mine, nu am făcut lumină în vestibul, nici nu i-am poftit să intre, ci am vorbit dela' ușe. POGONEANU mi-a spus că a sunat sus și nu a răspuns nimeni. I-am răspuns că îl rog să se urce iar și că PATRASCANU va veni imediat să le deschidă. PATRASCANU a mai zăbovit câteva minute și s'a urcat sus. A coborât din nou la mine cam după 15-20 minute. A stat foarte puțin pentru că a venit mașina să-l ia. L-am întrebat dacă este mulțumit de întrevvedere și mi-a răspuns întâi: că POGONEANU a venit cu BUZESTI și că nu se aștepta la asta și apoi că POGONEANU i-a făcut impresia unui naiv care nu-și dă seama de realitate, de gravitatea situației și din felul în care PATRASCANU vorbea am înțeles că nu este mulțumit. Câtva timp după această întâlnire, din diferite conversații auzite între ELENA sau SILBER și PATRASCANU, am aflat că el îi propusese lui POGONEANU ca acesta să ceară regelui să accepte numirea lui PATRASCANU ca Președinte al Consiliului de Miniștri ca singura soluție a crizei de

guvern, PATRASCANU promițându-i și asigurându-l că el va sprijini cât va putea partidele istorice, care altfel merg spre desființare pentru că P.C. urmărește acest scop.-

În legătură cu primele trei întâlniri de care am vorbit și cu tot ce auzeam în convorbirile dintre PATRASCANU, ELENA și SILBER, convorbiri în care criticau activitatea Partidului, într-o zi, cred că în luna Februarie sau Martie, era răpadă și noi eram într-o Duminică la Predeal, plimbându-ne cu toții, adică cu ELENA, PATRASCANU și HARI și mi se pare că era și MIHAIL SEBASTIAN, l-am întrebat pe PATRASCANU la un moment dat când mergea înaintea celorlalți, de ce este nemulțumit și duce această activitate ascunsă în Partid. PATRASCANU mi-a explicat atunci ideile lui politice. Mi-a spus că el socotește greșită graba Partidului de a prelua puterea; că în țară situația este grea din cauza urmelor războiului și că nu se poate îndrepta repede; că partidul este încă slab pentru că înainte de război erau cu totul câteva sute și acum sunt zeci de mii, dar că a câștigat multe simpatii în masele populare și dacă ar face o politică de opoziție, lăsând partidele istorice să guverneze, criticând greșelile lor și ducând o muncă de lămurire și îndrumare a muncitorimii, peste 4-5 ani ar putea prelua guvernarea fără teamă de a nu putea face față situației, ceea ce nu era cazul, după spusele lui PATRASCANU, atunci. Că din acest motiv, el, socotind că istoricii fac greșeli a intrat în legătură cu ei pentru a-i sfătui, pentru a le lămuri intențiile P.C. de a-i desființa. Mai mi-a spus că mai are încă un motiv de a dori colaborarea cu partidele istorice. Că numai prin ele se pot menține legăturile economice și culturale ale țării cu anglo-americanii și tot apusul, că în cazul unei rupturi de relații, la dispoziția acestor partide, am rămâne închiși, "după cortina de fier" fără să mai avem cunoștință de ce se petrece în lume, fără a putea călători. Mi-a dat ca exemplu un fapt văzut de el și ELENA la Moscova pe timpul cât au stat acolo cu ocazia armistițiului: o lungă coadă în fața unui cinematograf în care rula un vechi film american, fapt ce lui i s'a părut dovada curiozității și dorului acelor oameni de a ști cum e și în afară de țara lor.-

În afară de această explicație, din conversațiile între BELU ZILBER și ELENA PATRASCANU, am mai aflat unele lucruri discutate în acele întâlniri secrete. Astfel știu că PATRASCANU a vrut să afle de la ei ce ajutor au dela anglo-americanii în lupta lor împotriva P.C. că PATRASCANU le-a atras atenția că lupta care

se dă în țară între partidele istorice și P.C. are o importanță mare și pe plan internațional, că este de fapt lupta între Apus și Uniunea Sovietică care lucrează la noi prin P.C.

Că le-a adus la cunoștință unele planuri ale P.C. privind politica sa față de partidele istorice; că le-a propus și promis sprijinul și colaborarea lui împotriva acestor planuri; au mai discutat critic și activitatea economică a Uniunii Sovietice la noi în țară, socotind că se infiltrează în economia țării cu ajutorul P.C.

Cu toate explicațiile date de PATRASCANU și cu toate cele auzite, eu nu am aflat adevăratul gând, - explicând toată această activitate secretă și dușmănoasă partidului, care l-a călăuzit pe PATRASCANU, decât în Decembrie 1947 când fiind în vacanță cu el ELENA și H. BRAUNER la Păltiniș, lângă Sibiu, am aflat prin radio abdicarea regelui. Imi amintesc că am aflat aceasta la prânz și după masă m'am urcat numai cu ei doi în odaia lor și i-am întrebat de ce sunt amândoi atât de amărâți de această veste. Intr'o discuție mai lungă, aproape o ceartă între noi, PATRASCANU mi-a spus că pentru el, existența partidelor istorice erau o cheazășie a independenței țării, că de aceia a căutat să le ajute și că în urma desființării partidelor istorice numai prezența regelui în țară ne mai despărțea de anexiune la Uniunea Sovietelor și când a fost chemat la București a doua zi a crezut chiar că România, adică P.C. a cerut această anexiune. -

Aceasta este declarația pe care o dau, susțin și semnez. -

ss. Lena Constante

25 Sept. 1951. -

Declorație

Subsemnata Elena Constanta de prof. pictor
domiciliata in str. Dionisie Lupu 12 Buc. declar urmatoarele:

Întru Care: Arata in mod amănunțit tot ce sti despre legaturile lui Patascanu cu unii prieteni ale fostelor "partide istorice" si de când au inceput aceste legaturi?

Răspuns: L'am cunoscut pe Patascanu in Decembrie 1944 si am stat cu el si Elena Patascanu a rămasă cu ei pe Bihari. In afara de noi mai era si Toronian, H. Praun si Hebrau. Intrucând au la Bucuresti, Elena mi a invitat cu Harry Praun la ea pentru xmas de 31 decembrie.

Eu am rămas dintr-o parte ca sunt bolnavă din a fost H. Praun care a dăru și a venit la mine si mi-a povestit ca pe la ora 11 noaptea, Patascanu împreună cu Toronian au plecat de acasă. Elena era răcită si stătea in pat. Patascanu invitat de Toronian si Elena Constanta

s'a întors acasă după miezul nopții. Elena extenuată de supărată pe el, a făcut un mare scandal, zvonindu-i că el cu diferite obiecte și atunci Toronian ca să calmeze i-o spus că nu trebuie să fie supărată, că doar ea știe că au avut o întâlnire importantă la el acasă.

A doua sau a treia zi, mi-a vorbit și Lilien despre acest scandal. Din cele spuse de Lilien mi s-a părut că ar fi vorba de o întâlnire cu Pătrășcanu, Elena și Lilien despre acest scandal au aflat că au avut loc la Toronian o întâlnire secretă între Pătrășcanu și reprezentanții ai partidului istoric, cu alții corecți și un reprezentant al burgheziei Auschmidt.

În luna ianuarie și februarie 1945 relațiile mele cu familia Pătrășcanu au devenit foarte strânse și erau mereu cu ei în prezență fie la Toronian, fie la ei acasă. La aceste întâlniri ale noastre mai erau prezenți și Lilien și H. Brauner. În timpul acestor întâlniri Pătrășcanu vorbea de fapt cu mine despre ideile lui politice cu Lilien, Toronian și Elena și în conversațiile vorbeau și despre întâlniri avute cu reprezentanții ai partidului istoric. Au avut promisiuni minime lui Vișoiu, Bugești și Ghita Pop.

Pătrășcanu nu se ascundea de fapt de mine că ducea o activitate secretă dar în timpul cât a avut aceste întâlniri, nu vorbea deschis de fapt cu mine și cu H. Brauner despre conținutul lor. Abia la sfârșitul lui februarie și în martie și mai târziu, relațiile noastre mi-au dat prilejul să știu ceva cu Pătrășcanu.

Mă știu precis că o întâlnire a avut în satul Pătrășcanu. L. Comănă

3
Ea îi afonă de primă din 31 dec. 1944 de care am
vorbit, cum se precisă încă două întâlniri avute
la Tononau și două întâlniri cu Pogonaru, mijlo-
cite de mișc. la cererea lui Pătrășcanu. 239

La cele trei întâlniri dela Tononau cum am spus
am luat parte în afonă de Pătrășcanu, Tononau și
Lilic, Vitorian, Brăgăre și Ghita Pop. din care pot
preciza la care din ele a luat fiecare dinte ei parte,
și aici dacă am au fost și alții.

A doua întâlnire care a avut loc la Tononau, cred
că în Ianuarie 1945, știu că a avut loc între din
grupul lui Elie, care în data aceea a venit la mine
spunându-mi că Pătrășcanu are o întâlnire la Tononau,
o întâlnire politică și apoi din conversațiile auzite ul-
terior.

A treia întâlnire am aflat-o dela Elie. Ea mi-a
 spus că în ziua la Tononau, unde se va întâlni cu
Ghita Pop, un tononist cu care a fost la Moscova pentru
o anumită misiune; că e un om extrem de simpatic și că îi
poate răni că trebuie să-l vadă în ascuns și că am putea
avea relații cu el. Pătrășcanu amintea era în Februarie 1945.

Dintre conversațiile avute mai târziu cu Pogonaru
și după care vor vorbi mai jos, rețin că o fi fost
și el la una sau mai multe întâlniri din st. amintite.

Tot din conversațiile auzite între Pătrășcanu și Lilic
am aflat că Lilic organizează aceste întâlniri din care
știu dacă la cererea lui Pătrășcanu sau a celorlalți.

În luna Februarie 1945 Pătrășcanu mi-a cerut
L. Comand

so-i mijlocese a intalnicu cu Pogonaru. Hia ca
il curore si ca' fusesem colizi de monografii pentuca
Hony Praun si cu mine si cobisim de mo' au la
ori despu el ii legatura cu un post pe con - l' avea
Hony la Radio. Pe atunci Radio-ul depindea de
de Ministerul de Externe si cãda in juru lui Pogonaru.
Mă mi-a spus ce amune ora sa coboroca cu
el. Pusaindu - se distebora unde sa' aiba loc acosta. In
valmire pentu a fi cãt mai secura, am propus cosa
mauni mela diu H. Likhau 16, a stabela linistita
si foarte putin peccentata. Cu cãteva zile inainte tot
lui Pogonaru, Anina Pogonaru ma' ii vitase la o
mbar scatori la Liceul Central. Pe Anina Pogonaru
a curor tram tot de pe fii pul monografiei, pentuca
fusesse mo' vitata cu Minica Vulcariu monografic de
nu erau in relati de vizi cu ea. Am prop' tot de un
telefon ce il am dat pentu a-i multumiri de acosta
mo' vitatie ca sa-i spus ca o rog sa-i trãsuriti stabela
si Pity Pogonaru sa-mi dea un telefon. Cum Pator
caun lini atoresse atenta ca' intalnicu este secura
si mi ketuse sa' stu mimeri despu ea m'am urut sa l
chem pe Pogonaru la telefon mici la el acora mici la
minister, (si mici au-mi aduc aminte abca mo' ero la
minister) cu gãndul ca' acosta telefoane pot fi supa
vezhiata. Cãnd mi'a chemat Pogonaru i-am spus
co-l rog sa' vie iut'a dupa mo' si, mi-mi amintesc
data, la ora 4 dupa mo' la maura mea ca sa l
intat mearca cu "Anchei". El a iutels despu cine vorbim
si a acceptat. In acia dupa mo' eu am stat la
L. Comaru

131
mama mea, unde luam diobicei marea m^ănu de la
cu ușa când a venit Patoșcau și Pogonaru. Alături
mă așteptam, pe cât îmi amintesc le-am spus că aș
vrea să-i fac un serviciu lui Patoșcau, lăsându-l
să se instaleze la el cu cineva din m^ănu-mi amin-
tase să le fi spus că era Pogonaru. Căsa mamei mele
este compusă dintr'un mic vestibul pe care se deschide
numai ușa unui hall-salon și din acesta se intră în
restul casei, adică intră în sufragerie și din sufragerie
în dormitorul parterului meu.

Pe cât îmi aduc aminte convorbirea a fost cam
furnicată de aer și nu am înțeles ce a înțeles. Nu-mi
amintesc nici cine a venit primul, nici cine a plecat pri-
mul. Parterul meu le-am spus să nu vorbească despre
aceasta înțeleg.

În cursul lunii Martie, Patoșcau mi-a cerut din
nou să-i scriesc o înțelegere cu Pogonaru. De
data aceasta, mi-a explicat și motivul înțelgerii.
Mi-a spus, că vrea să afle de la Pogonaru pe ce se
bazează rezistența partidului istoric în timpul crizei de
guvern și că vrea să-i atragă atenția că apăsătorul pe
care aceste partide îl așteaptă de la anglo-americani.
Nu va veni, că nici nu poate veni, pentru anglo-ameri-
ricani nu vor suferi relații cu noi cu Uniunea Sovietică
pentru România. Mi-a atras în atenție, că nu mi multă
insistență decât prima dată, că înțelegerea trebuie să fie
exclusiv de discentă, să nu stea niciunul despre ea nimic.
Nu-mi amintesc a cui a fost ideea să se înțeleagă
ca loc de înțelegere a găsirea din blocul de care locuiau
L. Coman

eu, în st. Dionisie după 12, la etajul VII, un etaj
deasupra apartamentului meu. Patascanu ştia că acosta-
gosiunea, până atunci locuită de Florin Teodoru, era
liberă şi că Florin Teodoru murise de la o boală
rău, şi încredinţase cheia lui Lilie. Ştia acosta cu
a ştiut şi eu din spusele lui Lilie. Lilie mi-a spus
că a împrumutat o câţeva timp lui Hie Constantinovici.
Pe timpul cât a stat Constantinovici acolo, eu chiar
înţoream a data în gosiunea, când femeia de serviciu
ai lui Hie, venind să facă curat şi uitând să-şi adu-
că o maşină, mi-a rugat să-i împrumut eu una. Mă
amical atunci cu "eu, din curiozitate, să văd cum arată
gosiunea şi pentru că femeia mi-a spus "face să văd în
vârtece maşina dl. Constantinovici". Apoi mai avu-
serăm loc conversaţi între Belu Lilie şi H. Proust, în
fot. Patascanu, Eluşi şi în fot. mea, după acosta gosi-
neura; pe care Hony Hied-a. goală, el tot ruga pe Lilie
să-i o împrumute lui, el stăind estem de prost la uram
lui.

Patascanu insistând asupra discreţiei ce trebuia să a po-
te în jurul acestor întâmplări, mi-am gândit să nu în-
trebuiască de fel telefonul. Fiind că Octavian Mănuţu,
directorul Fundaţiei Regale este prieten intim cu Pogo-
reanu; fiind foarte des în timpul aceluşi la el la Fun-
daţie, pentru că aveam de ilustrat cărţi acolo, având şi
încredere în discreţia lui pentru că şi eu îi făcusem un
serviciu, mi-am dus a doua zi, pe la orele 10 dimineaţă
la Fundaţia Regală din st. Lăzăr şi l-am rugat
L. Comand

pe Meantă să-l chem pe Pogoneanu a doua zi de
dimineață la el acasă și să se poartă tot la ora 10 am
fără întârziere și pe încheie cu să-i spun ceva. ²⁴¹ Ei au
i-au spus după ce este vorba și aici el nu mi-a
răspuns; mi-a spus doar că va face conștient. Au mai
amintit deaceia lămură mai întâi să cunosc pe Meantă
regulamentul, și ca a doua zi de dimineață - mi-au dus
la Meantă și acasă. Au mai amintit ambele stagi, dar
este a stădi mișcă cu mine de ofițer, foarte aproape de
Școala de Război. Au tot înaintat lui Pogoneanu, și
amintit ca am murit pe mare felul în care a colonel
din monarhii ajutat de Curia.

Meantă locuiește, sau locuia atunci într'un aparta-
ment în oraș, unde avea închiriată două odăi, comu-
nicând între ele și două amândouă pe un hall comun
cu restul corii. Au stat cu Pogoneanu într'una din odăi,
pe cât mi-amintesc din stădi. Au vorbit cu el
foarte puțin. I-am spus mișcă pe Pogoneanu
de a se întâlni cu el a doua zi la ora 4, sau 4.30
și Pogoneanu a venit de a-i spune unde, mi-a încheiat
daca tot în "casa conspirativă", numai coră se deslășe
corii lui Tonian înaintea de 23 august când locuie
Pogoneanu acolo. I-am explicat unde te buia să vii,
spunându-i: ca este cu un etaj deasupra mea. La mine
aveam în timpul războiului odăi în vizită, cum că în 1948
Pogoneanu mi-a spus că va veni și mi-a spus cum am
plecat, mi se pare că mi-a condus a lucra cu monarhii
și mi-a spus cum.

I-am spus pe la Pogoneanu, la ei acasă unde
h. Constant

mergeau aproape seara de seara ca Pogoncau a ac-
ceptat. A doua zi, Patroscu a venit dupa noasa pe
la 4 la mine, fapt ce am putut sa-mi rici pe
agent, rici pe sofer, pentuca se mai inchinase sa-
si aint de cativa ori deja la mine singur. Dealtm-
tri n' am venit cu el la mine, surori veneau
separat. Mi-au urcat cu el pe la gasoniera. Mi-au
amintit felul in care am capatat cheia, daca am cerut-o
cu lui Liliu sau a venit Patroscu cu ea. Am stat sas
cu el doar cativa clipe m' l-am lasat singur sa-
si ostept, cu coborand la mine. Dupa aprox. 15-20 de minute, Patro-
scu a sunat la usa, stram ca el pentuca se-
fel special, apasand de 5-6 ori pe buton. Mi-a spus ca
Pogoncau se revine ca s'a raggandit n' ca am va veni.
Cum el spunea agentului n' vorbim sa-
si va-l ca pe-
un ceas, a ramas la mine. Nu pot preciza pe-
sine, poate 10-15 minute am auzit soneria. De obicei
nici a chemat sa-
si a mers la mine fara sa
ma ament in prealabil. Mi-au dus la usa n' am ra-
mas foarte prost surprins ca el l'au vut pe Pogoncau
in spate lui, suri in umbra suri era un domn. Pentuca
eu eram foarte pieptacata n' cu o rochie de cori pe mine,
nu am facut nici un vestiment, nici am i-am poftit
sa-
si, ci am vorbit dela usa. Pogoncau mi-a spus
ca a sunat suri n' am a raspuns suri. I-am raspuns
ca-l rog sa-
si se ince-
si n' ca Patroscu va veni singur.
Patroscu a mai ga-
si cativa
clipe n' s'a urcat suri. A coborand din suri la mine
cau dupa 15-20 de minute. A stat foarte pu-
la Cantab

a venit mai na sa-l ia. L'au iustibat doca' este
multu mit de iustivedu n' mi-a rospus ca, iustij;
ca Pogoneanu a venit cu Bugari n' ca' nu se ostepia la
asta n' apoi ca i-a facut supunia (Pogoneanu) miu
naiv cu mi-a do' naiva de realitate, de gravitate
situatii n' di' felul in care Patascau vorbea cu
vojut ca' nu e multu mit. Catva timp dupa aceea
si tairine dii diferite conversatii angite into' Elena sau
Lilien n' Patascau, au aflat ca' el u' propusese lui
Pogoneanu sa' ca acesta sa' ceara regelui sa' accepte
numirea lui Patascau ca Presedinte al Com. P. lui
de ministri ca singura solutie a crizei de guvern, Pa-
tascau promitandu-i n' asigurandu-l ca' el va spri-
jiu cat va putra partidulu istoric, core altfel murg
npe desfiintare pentru ca' P.C. urmaresti acest scop.

In legatura cu principiile in voluimii de care am
vorbit n' cu tot ce argeam in convorbirile diinte Pa-
tascau, Elena n' Lilien, convorbiri in care criticau acti-
vitatea Partidului, iust'a zi, cred ca' in launa Februarie
sau Martie, era zapada n' noi eram iust'a duminica
la Predeal, plin baidu cu totu, adica cu Elena
Patascau n' Henry n' mi se pou ca' va n' Mikhail Sebo-
rian, l'au iustibat pe Patascau la un moment dat
cand mergea iust'ia celoralalt, dece este multu
mit n' duce aceasta activitate ascusa in Partid.
Patascau mi-a explicat atunci ideile lui politice.
Mi-a spus ca' el doctate gresita graba Partidului de
a prelua puterea; ca' in voia situatia este gres dii
1. Combatu

cauza unuilor războaie și că nu se poate în dreapta
 repede; că partidul este încă slab pentru că înainte de
 război erau cu totul câțiva mii și acum, mult mai
 mulți, din cauză că a câștigat multe simpatii în rândurile po-
 pulare și dacă ar face o politică de opoziție, lăsând
 partidele istorice să guverneze, criticând greșelile lor și
 ducând o muncă de lămurire și îndrumare a munici-
 porii, peste 4-5 ani ar putea lua guvernarea în
 țară de a nu putea face față situației, ceea ce nu era
 cazul, după spusele lui Patascanu atunci. Că din acest
 motiv el, socotind că istoricii fac greșeli a instat în
 legătură cu ei pentru a-i sfătui, pentru a le lămurii
 în texturile P.C. de a-i desființa. Urai mi-a spus că
 mai are încă un motiv de a dori colaborarea cu pa-
 tridele istorice. Că numai prin ele se pot menține lega-
 turile economice și culturale ale țării cu anglo-americani
 și tot apăsul, că în cazul unei rupțiuni de relații, la
 dispoziția acestor partide, am rămas în chin, după co-
 nțința de fier", foră voi avea curiozitatea de ce se petrece
 în lume, foră a putea călători. Mi-a dat ca exemplu
 un fapt răzuit de el și Elena la Moscova pe timp
 când au stat acolo cu ocazia onimizării lui: a lungă coadă
 în fața unui cinematograful în care stău un vechi film ame-
 rican, fapt ce lui i s'a putut dovedi curiozitatea și dorin-
 ței acelor oameni de a ști cum e și în afara de țară lor.

În afara de această explicație, din conversațiile între
 Belu și Elena și Patascanu, am mai aflat unele
 lucruri discutate în acele întâlniri secrete. Astfel
 că Patascanu a vrut să afle de la ei ce apăsor

cu dela angla americani in lupta lor in putina P.C.
 la Patroasca. E-a atins atenta co' lupta core ~~de~~²⁴³
 in vora inte portidela istorice si P.C. au impotriva ²⁴³
 si pe plan international, ca este de fapt lupta inte
 apus si Uniunea Sovietica core lupta la noi pe P.C.
 Ca e-a ~~apena~~^{adusa} cunoscuta unele planuri ale P.C. pri-
 vind politica sa fata de portidela istorice; ca e-a
 propus si promit sprijinul si colaborarea lui impotriva
 acestor planuri; au mai discutat critic si activitatea
 economica a Uniunii Sovietice la noi in tara, socatind
 ca se infiltreaza in economia tarii cu ajutorul P.C.

Cu toate explicatiile date de Patroasca si cu toate
 cele auzite, eu nu am aflat adevaratul gand, explicand
 toate aceste activitati secrete si descurtoase. Partidul
 core e-a catunjit pe Patroasca, dicand in decembrie
 1947 cand fiind in vacanta cu el, si Elena si H. Pranu
 la Paltini, langa Sibiu, am aflat prin radio ^{abdicarea} ~~planul~~
 regelui. Mui amintesc ca am aflat aceste la pranz
 si dupa masa nu am urcat numai eu cu ei doi in camera
 lor si am inceput de ce sunt amandoi atat de amonati
 de aceste vesti. Tot'a discutat mai lungi, aproape o conti-
 nenta noi, Patroasca nu-a spus ca pentru el, existenta
 portidela istorice erau a chigaii a indeparta tarii, ca
 dintr-o a cantat sa le ajute si ca in urma desfiintarii
 portidela istorice numai prinzul regelui in tara nu mai
 dispunea de asemenea la Uniunea Sovietica si cand a fost
 chemat la Bucuresti a dat si a crezut el ca P.C. nu a

constatat de mine
 L. Comanaru

L. Comanaru

72

adica P.C. a n. cent. acosta american.

Acosta este declarata mra, pe care o duc
neste n. muz.

de la Contaul

25 septembrie 1951

DECLARAȚIE

Subsemnata LENA CONȘTANTE, de profesiune pictor, domiciliată în str. Dionisie Lupu nr. 12 București, declar următoarele:

În cursul lunilor Ianuarie și Februarie 1945, din conversațiile auzite între PATRASCANU, ELENA PATRASCANU și SILBER, am aflat că PATRASCANU a avut la TOROSSIAN acasă, în str. Armenească 14, trei întâlniri secrete cu frunțași ai fostelor "partide istorice". Dintre cele câteva nume pomenite în fața mea, a fost și acel al lui VISOIANU. Nu știu însă dacă VISOIANU a asistat la toate întâlnirile nici la care anume. Știu însă că întâlnirile erau organizate de BDLU ZILBER prieten bun cu VISOIANU, căruia îi spunea, când vorbea despre el "VIVI".-

În cursul anului 1945, după aceste întâlniri, l-am auzit pe ZILBER de mai multe ori, poate de trei patru ori, spunându-i lui PATRASCANU că l-a văzut pe "VIVI". Nu am auzit însă că l-ar mai fi întâlnit PATRASCANU. -

L-am mai auzit pe PATRASCANU vorbind despre VISOIANU în anul, pe cât îmi amintesc eu, 1947. L-a povestit, acasă la el, ELENEI PATRASCANU eu fiind de față că VISOIANU venise la el la Minister, în cursul dimineții, să-i ceară ajutorul pentru că se temea că va fi arestat în legătură cu o scrisoare pe care guvernul i-o cerea, scrisoare adresată unei bănci elvețiene, prin care VISOIANU să ceară restituirea unei mari sume de bani, aparținând României și depusă în timpul războiului în Elveția pe numele lui VISOIANU. -

Mai auzisem pe PATRASCANU vorbind de acești bani. El și cu ELENA mi-au povestit, când s'au întors dela Paris, după conferința păcii în 1946, că au petrecut 3-4 zile în Elveția, ei doi singuri, trimeși la Paris acolo pentru o sumă de bani românești depusă la o bancă elvețiană. Altă dată, nu mai știu când, PATRASCANU a vorbit iar de acești bani, spunând că partidul se teme că vor fi cheltuiți de politicienii fugiți din țară pentru propagandă antiromânească în străinătate. -

PATRASCANU i-a spus mai departe ELENEI și mie că el l-a asigurat pe VISOIANU că nu trebuie să aibă nici o grijă de arestare că el va vorbi la partid și după cât îmi amintesc, l-a sfătuit să dea scrisoarea cerută. -

Câteva zile mai târziu, HARI BRAUNER mi-a povestit că fiind

237 255 5
la Ministerul Informațiilor, când trecea pe un coridor, l-a oprit
d-na BRATESCU, prietena lui VISOIANU, funcționară la Minister.

D-na BRATESCU i-a spus că ea știe că el este bun prieten cu
PATRASCANU și că-l roagă să-i transmită acestuia că VISOIANU a
plecat din țară. 246

Aceasta este declarația pe care o dau, semnez și subscriu.

ss. Lena Constante

25 Septembrie 1951.-

Declarație

Subsemnata Elena Constanta, de profesie pictor, domiciliata in str. Dionisie Lupu 12, Bucuresti, declar urmatoarele:

In cursul lunelor ianuarie si februarie 1945, din conservatiile auzite into Patascau, Elena Patascau si Lilien; am aflat ca Patascau a avut la Tomona acasa, in str. Armeneasca 14, trei intalniri scrute cu fruntoni ai fostelor "partide istorice". Dintre cele catorecunum pomenite in fata mea, a fost si acel al lui Visoianu. Nu stiu însă dacă Visoianu a asistat la toate intalnirile nici la cea ultima. Stiu însă că intalnirile erau organizate de Belu Lilien, prieten bun cu Visoianu, căruia îi spusese, când vorbea despre el, "Vici".

In cursul anului 1945, dupa aceste intalniri, l'am auzit pe Lilien de mai multe ori, poate de trei patru ori, spunându-mi lui Patascau că l'a auzit pe "Vici". Nu am auzit însă că l'ar mai fi întâlnit Patascau.

E. Constanta

L'am mai augi-le Pătoscau vorbind despre
Visoriam în acasă, pe cât îmi amintesc eu, 1944. L-a
povestit, acasă la el, Eleni Pătoscau cu fiind de fa-
ră că Visoriam venise la el la ministru, în cursul
dărilor metii, să-i ceară ajutorul pentru că se temea că
va fi arestat în legătură cu o scrisoare pe care gu-
vernul i-o ceria, scrisoare adresată unui bănuș ^{elvețian} ~~belga~~ corectat de mine
me, prin care Visoriam să ceară restituirea unui milion
nume de bani, apăsând românii și depușă în
timpul războiului în Elveția pe numele lui Visoriam.

Mai augi-leu pe Pătoscau vorbind de acest bănuș.
El și cu Elena mi-au povestit, când s-au întors de la
Paris, după conferința Păcii în 1946, că au petrecut
3-4 zile în Elveția, și doi singuri, trimiși de la Paris
acola pentru a ține de bani românii depuși la
o bancă elvețiană. Alți data, am mai știu când,
Pătoscau a vorbit tot de acest bănuș, spunând că Por-
tidul se teme că vor fi chezași de politicienii fugiți
din țară pentru propagandă anti-românească în străi-
nătate.

Pătoscau i-a spus unui deponat Eleni și miui, că el
l-a asigurat pe Visoriam că nu trebuie să aibă nici
o grijă de moarte, că el va vorbi la partid, și după
cât îmi amintesc, l-a sfătuit să dea scrisoarea ceru-
ta.

Câteva zile mai târziu, Horuș Brauner mi-a povestit
că fiind la Ministerul Informațiilor, când trecea pe
un coridor, era aprinț Doamna Brătscu, mietura lui
L. Constant.

3
Vișoiaru, funcționară la Minister. Doamna Paraschiv
i-a spus că ea este că el este bun prieten cu Pătrășcu.
Cău n' are că-l roaga să-i transmită acestuia că
Vișoiaru a plecat din țară.

248

Aceasta este declarația mea, pe care o dau, sen-
zitiv și subseriu

Lena Constanta

25 septembrie 1951

Subsemnata LETA CONȘTANȚA, str. Dionisie Lupu 12, declar următoarele:

Întrebare:

Câte întâlniri secrete cunoști d-ta, care au avut loc după 23 August 1944 între PATRASCANU și diferiți oameni politici?

Răspuns:

Cunosc următoarele întâlniri secrete între PATRASCANU și diferiți oameni politici:

1.- O întâlnire în casa lui TURCOȘIAN din str. Armenească 14, care a avut loc aproximativ între orele 23 și 0,30, în noaptea de 31 Dec. 1944 spre 1 Ianuarie 1945.-

2.- O întâlnire la TURCOȘIAN în cursul lunii Ianuarie 1945, într-o seară, nu știu la ce oră, dar sfârșind către orele 11 seara.-

3.- O întâlnire în str. Sîlcău 16, la domiciliul părinților mei, în cursul lunii Februarie la orele: aproximativ 4 după masă.-

4.- O întâlnire la TURCOȘIAN, tot în Iarna 1945, cred în luna Februarie, pe la orele nouă, fiind poștiți cei prezenți de TURCOȘIAN la masă.-

5.- O întâlnire în luna Martie, orele 4,30 după amiază în str. Dionisie Lupu într-o garsonieră nelocuită aparținând lui FLORIN ȘEBERU.-

6.- O întâlnire la TURCOȘIAN în cursul lunii Septembrie, de care nu-mi amintesc decât foarte vag.

Întrebare:

De către cine și la cererea cui au fost mijlocite fiecare întâlniri în parte?

Răspuns:

Întâlnirile au fost mijlocite astfel:

1.- Prima întâlnire din 31 Dec. 1944 știu că a fost mijlocită de SILBER dar nu știu la cererea cui.-

2.- A doua întâlnire din Februarie 1945, a fost mijlocită tot de SILBER, nu afirm categoric dar cred că a fost cerută de PATRASCANU.

Nu afirm aceasta numai pentru că nu am auzit-o cu urechile mele dar am înțeles-o ulterior.-

3.- Întâlnirea din Sihleanu a fost mijlocită de mine 250
la cererea lui PATRASCANU.-

4.- Despre această întâlnire nu știu nici de cine a fost mijlocită nici la cererea cui.-

5.- Întâlnirea din Dionisie Lupu a fost mijlocită de mine
la cererea lui PATRASCANU.-

6.- Întâlnirea aceasta, pe cât îmi amintesc, a fost mijlocită de mine la cererea lui PATRASCANU.-

Intrebare:

Cine a fost prezent la fiecare întâlnire?

Răspuns:

Au fost prezenți atât cât știu eu, următorii:

1.- La întâlnirea din 31 Dec. 1944 dela TOROSSIAN au fost prezenți: PATRASCANU, BILBER, TOROSSIAN, unul sau mai mulți oameni politici și AUSCHNIT. Eu am auzit vorbindu-se ca fiind prezenți după

2.- Această întâlnire și a doua din Ianuarie, tot la TOROSSIAN de BUZESTI și VISOLIANU. Nu-mi amintesc însă dacă ei au fost la amândouă aceste întâlniri sau dacă la una doar, care, anume, nici dacă au fost amândoi împreună sau la fiecare din ele, câte unul adică sau VISOLIANU sau BUZESTI.-

3.- In str. Sihleanu au fost prezenți la întâlnire numai PATRASCANU și POGORIANU.-

4.- La întâlnirea dela TOROSSIAN din Februarie, au fost prezenți după câte știu eu, PATRASCANU, ELERA PATRASCANU, CHITA POP și TOROSSIAN, dar nu afirm că nu mai erau poate și alții.-

5.- In str. Dionisie Lupu au fost prezenți la întâlnire, PATRASCANU, POGORIANU și BUZESTI.-

6.- La această întâlnire, de care, repet, îmi amintesc foarte vag, cred că în afară de POGORIANU și PATRASCANU fiind la TOROSSIAN acasă să fi fost și el prezent, dar nu știu sigur și nici dacă mai erau alții de față.-

Intrebare:

Ce știi d-ta că s'a discutat la fiecare din aceste întâlniri?

Răspuns:

Nu știu ce s'a discutat la prima și a doua întâlnire decât

din explicațiile date de PATRASCANU și din exemple de conversații auzite ulterior.- PATRASCANU mi-a spus că el a vrut să dea un ajutor partidelor istorice amenințate de politica dusă de P.C.R.

1 - 2. Din cele auzite ulterior cunosc următoarele subiecte discutate în primele două întâlniri dela TROSCIAN, dar nu știu precis în care din aceste două întâlniri:

Despre intențiile și planurile P.C.R. împotriva partidelor istorice.-

PATRASCANU s'a informat de ajutorul ce aceste partide îl au în lupta lor contra P.C.R. dela anglo-americani.-

PATRASCANU a atras atenția acelor fruntași că lupta aceasta din România este de importanță internațională, fiindcă este de fapt lupta de influență asupra României dintre Uniunea Sovietică și Apus. PATRASCANU i-a asigurat de sprijinul și colaborarea lui împotriva planurilor P.C.R. de a desființa partidele istorice.-

S'a discutat infiltrarea Uniunii Sovietice în economia țării cu ajutorul P.C.R.

PATRASCANU i-a sfătuit să se ducă o acțiune fățișă prin ziare și alte manifestări publice, împotriva Uniunii Sovietice.-

3.- Întâlnirea din Sibleanu, PATRASCANU i-a cerut lui POGONEANU ca acesta, la rândul lui, să-i ceară regelui să-l accepte pe PATRASCANU ca Președinte al Consiliului de Miniștri, atrăgându-i atenția lui POGONEANU că este singura soluție pentru partidele istorice și asigurându-l de sprijinul lui.-

4.- Nu știu ce s'a discutat în această întâlnire.-

5.- În întâlnirea din Dionisie, PATRASCANU a repetat cererea făcută lui POGONEANU, atrăgându-i atenția că așteaptă zadarnic un ajutor dela anglo-americani, care nu vor rupe relațiile lor cu Uniunea Sovietică pentru România.-

6.- Nu știu ce s'a discutat la această întâlnire?

Întrebare:

Care a fost scopul urmărit de PATRASCANU prin legăturile sale ascunse cu VISOLIANU, POGONEANU, BUZESTI și alții?

Răspuns:

Am pus și eu această întrebare lui PATRASCANU și el mi-a răspuns, explicându-mi ideile lui. Aceasta s'a întâmplat spre sfârșitul lui Februarie 1945, când eram împreună cu el la Predeal. Ulterior, mi-a mai repetat aceleași idei în diferite ocazii întâmplătoare și anume:

- că el socotește partidul încă prea slab pentru a prelua puterea. .

- că dorește ca în cursul anilor de refacere sau cel puțin 4-5 ani să existe în țară "guvernare cu opoziție".-

- că din aceste cauze dorește menținerea partidelor istorice, ca partide guvernamentale, împotriva dorinței, pe care o cunoaște a P.C.R. de a le desființa cât mai grabnic.-

- că dorește menținerea partidelor istorice și pentru că doar prin ele se pot menține mai departe legăturile noastre culturale și economice cu apusul, legături pe care el, PATRASCANU le consideră necesare țării.-

În concluzie că el va sprijini din toate aceste cauze, partidele istorice.-

Mai târziu, în Decembrie 1947, PATRASCANU mi-a mai dat o altă explicație a acțiunii lui împotriva partidului și al ajutorului dat partidelor istorice, cu ocazia abdicării regelui și anume: că după desființarea partidelor istorice, regele era singura piedică în fața planului P.C.R. de a cere anexarea României la Uniunea Sovietică, plan de care era sigur și-l credea apropiat.-

Aceasta este declarația mea pe care o dau, susțin și demnez.-

ss. Lena Constante

5 Oct. 1951.-

Declarație

Subsemnata Elena Constanta, st. Dionisie Lupu 12
Prec. declar unaătoare:

Intrebare: Cate intalniri neante cum ar fi deosebite,
care au avut loc dupa 23 august 1944 intre Potroscom
si diferiti oameni politici?

Răspuns: Cum oare unaătoare intalniri secrete
intre Potroscom si diferiti oameni politici:

1. - O intalnire in casa lui Toronian din st. Ar.
memosca 14, care a avut loc aprox. intre orele
23 si 0.30 si noaptea de 31 dec 1944 spre 1
ianuarie 1945.
2. - O intalnire la Toronian in cursul lunii ianuarie
1945 int'o hora nu stiu la ce ora, din Hotitii
catala orele 11 ora.
3. - O intalnire in st. L'heanu 16, la domiciliul
parintilor mei, in cursul lunii februarie la
orele aprox. 4 dupa-masa.

4. - O înălțare la Toronian, tot în luna 1945
când ea îi lăsa felucile pe la orela nouă
fiind poartă cei puștii de Toronian la moare.
  5. - O înălțare în luna mortii, neli 4.30 după
amiază în st. Dionisie Lăpuș din 6 gorsoni
mlocuța: aporțnând lui Florin Teodores.
  6. - O înălțare la Toronian în cursul lunii septem-
brie de care nu-ai amintire de căb fonta cog.
- Intrebare : De căb cine n' la cererea cui au fost
mişlocite fiece înălțare în poartă?
- Răspuns : Înălțările au fost mișlocite astfel:

1. - Prima înălțare din 31 dec. 1944 stău că a
fost mișlocită de Lilien din nu stău la cererea
cui.
2. - O darea înălțare din febr. 1945 a fost mișloci-
tă tot de Lilien. Nu afirm categoric din când
că a fost ceruta de Patroscam. Nu afirm acorță
numai pentru că nu am auzit-o cu urechi la sur-
le din am înălț-o ulterio.
3. - Înălțarea din Lihlean a fost mișlocită de
nuie la cererea lui Patroscam.
4. - După acorță înălțare nu stău nici de cine
aport mișlocită nici la cererea cui.
5. - Înălțarea din Dionisie Lăpuș a fost mișloci-
tă de nuie la cererea lui Patroscam.
6. - Înălțarea acorță, pe căb lui amintesc, a fost
mişlocită de nuie la cererea lui Patroscam.

Întrebare: Cine a fost prezent la ficone distanțat?

Răspuns: Au fost prezenți, atât cât stiu eu, următorii: 254

- 1- La întâlnirea din 31 dec. 1944 de la Toronau au fost prezenți: Pătrășcanu, Lăliș, Toronau, unul sau mai mulți oameni politici și Auschwitz. Eu am auzit vorbindu-se că fiind prezenți după aceea: distanțat și a doua din Târnăveni, tot la Toronau de Buzgești și Vitorianu. Mi-am amintit însă dacă ei au fost la amândouă sesiunile distanțat sau dacă la una doar, cum am spus, nici dacă au fost amândoi în prezența sau la ficone din el, câte unul adică sau Vitorianu sau Buzgești.
- 3- În strada Lăliș au fost prezenți la întâlnirea numai Pătrășcanu și Pogoneanu.
- 4- La întâlnirea de la Toronau din februarie au fost prezenți după cât stiu eu, Pătrășcanu și, Elina Pătrășcanu, Ghita Pop și Toronau, dar nu știu dacă nu mai erau poarte și alții.
- 5- În st. Dionisie după au fost prezenți la întâlnirea Pătrășcanu, Pogoneanu și Buzgești.
- 6- La acosta: întâlnirea de care, repet, mi-amintesc foarte vag, cred că în afara de Pogoneanu și Pătrășcanu fiind la Toronau acosta să fi fost și el prezent dar nu stiu sigur și nici dacă nu mai erau alții de față.

În tebor: Ce stii denumate co' s'a discutat la ficione
dii acest iustalrini?

Răspuns: Nu stii ce s'a discutat la puina n' la a
daua iustalrini decât dii explicafile date de Pa.
Korcam n' dii crâmpie de conversati: auzi ultior.
Patorcam nui-a spus că el a vrut să dia un apitor
portidelor istorice auecunitati de politica dusa de P.C.R.

1-2. Dii celi auzi ultior cumose urmasorone
subiecte discutate iu puinele daua iustalrini
dela Toronau, dor nu stii precis dii con dii
acut daua iustalrini:

Despe iustalrile n' planurile P.C.R. impotriva po
tidilor istorice.

Patorcam s'a iufornat de apitorul ce acuti po
tidi il au iu lupta lor contra P.C.R. de la auzo-
americani.

Patorcam a aton atenția acelu fuutor că luf-
ta acuta dii Rouănia este de iufortanta iute-
nationale, fiiideci este de fapt lupta de iufletute
axipa Rouănia diuina Unione Sovietice n' apers.

Patorcam i-a argurat de spii fiul n' colobonon-
lui iufpotrice Rouănilor R.C.R. de a desfiueto
portidile istorice.

S'a discutat iufpioria U.S. iu economia iuoi
cu apitorul P.C.R.

Patorcam i-a sfatuit să iu duca o actiune fe-
kisa iui ziore n' alti manifestatori publice, iu-
potriua Unione Sovietice

L. Combarb

5/ 3. În înălțimea din Sihlaam, Patroscam i-a cerut lui Pogoncam, ca acesta, la rândul lui, să-i ceară regelui să-l accepte pe Patroscam ²⁵⁵ca membru al Consiliului de Miniștri, atrăgându-i atenția lui Pogoncam că este singura soluție pentru porturile "istorice" și asigurându-l de sprijinul lui.

4. - Au știu ce s'a discutat în această înălțime.

5. - În înălțimea din Dionisie, Patroscam a repetat ceea ce făcuse lui Pogoncam, atrăgându-i atenția că atrăgând gașdnicii un ajutor de la anglicani, core nu vor putea relatați lor cu Uniunea Sovietică pentru România.

6. - Au știu ce s'a discutat la această înălțime.

Într-o bună: Core a fost scopul unic al lui Patroscam prin legăturile sale ascunse cu Vitorian, Pogoncam, Brucot și alții?

Răspuns: Am pus și eu această întrebare lui Patroscam și el mi-a răspuns, explicându-mi ideile lui. Această s'a întâmplat spre sfârșitul lui februarie 1945, când eram în primăvară cu el la Prudal. Ulterior, mi-a mai repetat aceleași idei în diferite ocazii în înălțimile și amine:

că el socotește portul dină prea slab pentru a putea putea.

Că dorește ca în cursul anilor de refacere țării să fie 4-5 ani să existe în țară "gubernii cu o-pozitie".

că din aceste cauze dorește menținerea porturilor

istoria, ca partide guvernamentale, nu pot: ca
doin' ar, pe care o cunoaste a P.C.R. de a le desfiinta
cât mai grabnic.

Că doreste mentinerea partidelor istorice n' pentru
ca doar pînă ele se pot mentine mai departe
legăturile noastre culturale n' economice cu apusul,
legături pe care el, Patoscau le considera necesare
totu',

si conchuzia ca el va sprijini din toate aceste
cauze, partidele istorice.

Moș Iorgiu în decembrie 1944, Patoscau nu i-a
mai dat o alta explicatie a actiunii lui impor-
tanta partidelor n' al apriorului dat partidelor is-
torice, cu ocazia abdicarii regelui, n' amne: Că deș-
de ființa partidelor istorice, regele era în gura pîedii
că în fata planului P.C.R. de a cere avaria Rouș-
niilor la Uniunea Sovietică, plan de dare era sigur
n' l crede apropiat.

Aceasta este declaratia mea pe care o dau
mîinii n' sumu'.

Lena Constant

5 octombrie 1951

294 285 1
Prezentul Proces-Verbal de
Interogatoriu este întocmai cu
originalul.-
Lt.Col.de Securitate,

Soluțiu Ion 256

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

1 Septembrie 1952, București
Interogatoriul a început la ora 6,30
" s'a terminat " 14,20

Eu, Lt.de Securitate MICLE TEODOR din D.G.S.S.,
am interogat în calitate de anchetator pe arestata CONSTANTE
LENA, născută la 17 Iunie 1909 în București, de cetățenie
română, naționalitate română, membră P.M.R. din 1945, studii
Scoala de arte frumoase absolvită în 1933, de profesie pic-
tor scenograf la Teatrul "Tândărică", cu ultimul domiciliu
în București Str. Dionisie Lupu Nr.12, necăstorită, fiica
lui CONSTANTIN - funcționar, mama JULIETA - casnică, origina
socială mic burgheză, până în 1945 în P.M.R.- În străinătate
am fost la Paris-Franța în 1933-1934, studii Paris 1937 Ex-
poziția Internațională.- Constantinopol-Praga 1938 - conce-
diu.- Italia 1934 concediu.- Praga 1948 Iulie, Ankara 1948
Ianuarie - concediu.- Am făcut parte din grupul contrarevo-
luționar a lui PATRASCANU.- Nu am fost condamnată și nici
judecată.-

41
Intrebare :

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut pe PATRAS-
CANU ?

Răspuns :

Pe PATRASCANU l-am cunoscut în vara anului 1943
la Poiana Tapului.- Mi-a fost prezentat de soția lui pe care
o cunoscusem anterior cu ocazia unor lucrări pe care le-am
executat la expoziția "Luna Bucureștilor".-

40
Intrebare :

Cum a evoluat cunoștința dintre d-ta și PATRASCANU

././.

ss/.CONSTANTE LENA

Răspuns :

L-am revăzut pe PATRASCANU după 23 August 1944 cu ocazia unei vizite ce am făcut-o soției sale care era bolnavă și cu care lucram la U.P.-

Deasemeni am cunoscut că el duce o activitate împreună cu unii membrii ai fostelor partide istorice și l-am ajutat în această activitate care era îndreptată împotriva Partidului Comunist.-

Am cunoscut astfel poziția lui PATRASCANU față de problemele ce se puneau, legăturile sale cu partidele istorice și relațiile sale cu agenți ai serviciilor de spionaj american și englez.-

Intrebare :

43 Ce membrii ai serviciului de spionaj american cunoști d-ta că au fost în legătură cu PATRASCANU ?

Răspuns :

Stiu că PATRASCANU a fost în legătură cu MADISON și ROBERTS agenți ai serviciului de spionaj american (Statele Unite).-

Intrebare :

44 De unde știi d-ta că aceștia erau agenți ai serviciului de spionaj american ?

Răspuns :

Stiu aceasta deoarece PATRASCANU mi-a spus acest lucru, din felul conspirativ cum am organizat eu și BELLU ZILBER întâlnirea lui PATRASCANU cu MADISON și ROBERTS, precum și din cele ce s'au discutat la această întâlnire.-

Intrebare :

45 Cum ați organizat această întâlnire conspirativă ?

Răspuns :

În primăvara 1945, PATRASCANU mi-a spus că trebuie să se întâlnească cu MADISON și ROBERTS și această întâlnire trebuia să fie foarte conspirativă.- De față erau soția lui și ZILBER.-

Am propus apartamentul meu ca loc de întâlnire, deoarece blocul are 74 apartamente și nu bate la ochi oricine ar intra.

S'a fixat data întâlnirii care a avut loc peste câteva zile.- PATRASCANU a venit singur, iar americanii au sosit în-

soțiți de BELLU ZILBER.-

Intrebare :

Ce s'a discutat cu ocazia acestei întâlniri ?

Răspuns :

PATRASCANU a întrebat cu ocazia acestei întâlniri despre sprijinul pe care se poate baza el din partea americanilor în acțiunile pe care le duce.- PATRASCANU a arătat legăturile lui partidele istorice și faptul că el va colabora cu aceste partide și că dorința lui este ca sistemul parlamentar să rămână neschimbat.- A arătat că el dorește să colaboreze cu S.U.A. și cu istoricii împotriva U.R.S.S-ului și a Partidului Comunist.- Intr'un cuvânt arăta că se pune cu totul la dispoziția pentru aceste scopuri.-

Deasemeni vroia să știe părerea americanilor în această privință.-

Discuția a avut loc în limba engleză între ZILBER și americani, ZILBER traducea iar PATRASCANU, a discutat cu americanii și în limba franceză.-

Intrebare :

Ce întâlniri a mai avut PATRASCANU cu MADISON și ROBERTS ?

Răspuns :

Stiu că PATRASCANU a mai avut întrevederi cu MADISON și ROBERTS la Snagov și Paris.-

Prezentul Proces-Verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine, drept care susțin și semnez propriu.-

ss/. LENA CONSTANTE

LT.DE SECURITATE,

Micle Teodor

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

1 Septembrie 1952

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 6 și 30 minute. Interogatoriul s'a terminat la ora 14 și 20 minute.

Eu, locotenent de securitate Micle Rodol din D.G.S.S. am interogă în calitate de anchetator

1. Numele Constante (pe arestatul, reținutul, martorul)
2. Prenumele Gheorghe
3. Anul, luna și ziua nașterii 1909 Iunie 17
4. Locul nașterii București
5. Cetățenia Română
6. Naționalitatea Română
7. Apartenența politică PMR din ce an 1945
8. Studii Școală de arte frumoase absolvită în 1933 (când, unde și ce școală a absolvit)
9. Profesia pictor scenograf
10. Ultimul loc de muncă și funcția Teatrul Tândălica - pictor scenograf
11. Ultimul domiciliu București str. Dionisie Lupu 12
12. Situația familială necăsătorit

(soția, copil, numele lor, vârsta)

lor, domiciliul și ocupația)

13. Origina socială tatăl Constantin - funcționar, - mamă Iulietta - cârmă - mic burghez (averea părinților până la 23 August 1944 și în prezent)
14. Activitatea politică până în 1947 PMR - 1945

(în ce partide politice a fost)

Participare în alegeri)

15. Decorații, distincții și premii guvernamentale nu

(Înainte și după 23 August 1944)

16. În ce armată a făcut serviciu, grad, funcție nu

17. Dacă a fost prizonier nu

(unde și când)

18. Dacă a fost în străinătate, unde, când și în legătură cu ce - Paris - France

1933-1934 Hudii - Paris 1937 Zborul internațional - Constantinopol
1938 Guedio - Italia 1938 Guedio Roma 1948 - 10 lei -
1948 S.P.N. - Guedio

19. Dacă a participat în bande, în organizații contra-revoluționare

Am făcut parte din grupul contra-revoluțio-
ner o lui Petrescu

20. Dacă a fost judecat, când, din ce cauze, de cine și la ce pedepse a fost condamnat nu

Întrebare:

„Când și în ce împrejurări l-a cunoscut
pe Petrescu?”

Răspuns: L-am cunoscut pe Petrescu în
vara anului 1943 la Paris, Popului 44-a
fort pregătit de noile lui pe care o cunos-
eam anterior la ocupia mea lucrări pe care
l-am executat la expozitie. L-am descoperit
întrebat cum o cunoscut cunoscuta din
la la Petrescu

Răspuns: L-am revăzut pe Petrescu după
23 August 1944 la ocupia mea și pe care o
facut-o noile mele care era bolnavă și cu
care lucrări la U.P. Am continuat să

Semnătura,

Lea Constant

Urmare: ne vedem

260

Deosemeni sau amuzant că el dădea activitate
impresiei cu unii membri ai forțelor politice
istorice și l-a pus pe seama în aceste activități
care erau încheiate în puterea partidului
comunist.

Am amuzant că el punea în Pătrășanu
fapt de problemele ce se puneau, legăturile
sale cu partidele istorice și relațiile cu
agenții și servicii de spionaj americani și englezi.
Întrebare

Cum membrii și servicii de spionaj americani
cunoscute de la că au fost în legătură cu Pătrășanu.

Răspuns

Știu că Pătrășanu a fost în legătură cu
Madison și Roberts agenți și servicii de
spionaj americani (Statele Unite).

Întrebare De unde știu de la că acesta erau
agenți și servicii de spionaj americani.

Răspuns Știu aceasta deoarece Pătrășanu
mi-a spus că el lucra, din felul inspirativ
cum au organizat cu și Belle Silber în
intermedul lui Pătrășanu cu Madison și Roberts
precum și din el a se discuta la acesta
într-o literă.

Întrebare Cum ați organizat aceste întâlniri
inspirative?

Răspuns În primăvara 1945 Pătrășanu mi-a
 spus că trebuie să se întâlnească cu Madison și
 Roberts și acesta într-o literă trebuie să fie foarte

Semnătura,

Leva Cantauts

Urmare: conspirativă de furtă erau soția lui și fiul: Bella.

Am propus apartamentul meu ca loc de întâlnire deoarece ^{stău} în 74 apartamente și au sate la ochi oricui ar intra.

La first sata întâi lucruri care o arată la parte între jile. Petrescu a venit singur iar americanii au primit însoțite de Bella și Ilber.

Întrebare

Ce s-a discutat cu ocazia acestei întâlniri. Răspuns Petrescu a întrebat cu ocazia acestei întâlniri despre sprijinul pe care se poate baza el din partea americanilor în acțiunile pe care le dorește. Petrescu a arătat lucrurile lui cu partidele istorice și faptul că el va colabora cu aceste partide și că dorința lui este ca sistemul parlamentar să rămână nemulțumit. A arătat că el dorește să colaboreze cu S.U.A. în istoria împotriva URSSului și a Partidului Comunist. Nu e un curănt suta să se pună cu totul la dispoziție pentru aceste scopuri.

Dorim să vă dăm părerea americanilor în aceste privințe.

Într-un o arată la în limba engleză între Ilber și americanii, Ilber traduce iar Petrescu a discutat cu americanii și în limba franceză.

Întrebare Ce întâlniri s-au mai avut Petrescu în Madison și Roberts.

Răspuns Nu e Petrescu a mai avut întere-

Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către arestat sau martor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Lea Campreanu

Întrebat
"cine"
"sprijin"
L. Campreanu

296 270 6
Urmare: deri cu Ibadism si Polisty la Sagar si Paris.
Prezentul piers verbal locu citit curant 261
curant si corespunde in totul cu cele dularote
de mine drept care sustin si reunez propriu.
Lena Constante

Anchetator
U de xcuritate
Hendri Mi J

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

Arestata CONSTANTE LENA născută în București la 17 Iunie 1909, fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București Str. Dionisie Lupu Nr.12.-

2 Septembrie 1952, București
Interogatoriul a început la ora 7,25
" s'a terminat " 14,30

48 Intrebare :

A cunoscut PATRASCANU membrii ai fostelor partide istorice reacționare ?

Răspuns :

Da, a acunoscut.-

49 Intrebare :

Ce membrii ai fostelor partide istorice reacționare a cunoscut PATRASCANU LUCRETIU, de cari ai d-ta cunoștință ?

Răspuns :

Stiu că era prieten și în relații cu VISOIANU, NICULESCU-BUZESTII, POGONEANU, GHITA POP, deasemeni era în foarte bune relații cu AUSNIT, cu care a avut o serie de întâlniri secrete în cursul anului 1945 înainte și după 6 Martie, cu scopul pregătirii unei lovituri de Stat prin care să preia puterea, iar după 6 Martie urmărea să răstoarne guvernul PETRE GROZA.-

50 Intrebare :

De unde știi d-ta acest lucru ?

Răspuns :

Stiu acest lucru din discuțiile avute cu PATRASCANU din discuțiile duse între PATRASCANU, ELENA PATRASCANU și BELLU ZILBER, discutând cu ei această problemă și chiar eu

././.

ss/. LENA CONSTANTE

am organizat în acest scop două întâlniri secrete, între PATRASCANU și POGONEANU.-

Intrebare :

De cari întâlniri conspirative ai d-ta cunoștință?

Răspuns :

Eu am cunoștință de 5 întâlniri conspirative cari au avut loc în cursul anului 1945, din cari două au fost organizate prin mine.-

Prima întâlnire a fost organizată în casa lui TOROSIAN din Str. Armenească 14, în noaptea de Anul Nou 1945 între orele 23-0,30.- PATRASCANU a plecat de acasă dela el unde sărbătorea revelionul și s'a întâlnit în secret cu AUSNIT, VISCIANU, SILBER BELLU și TORROSSIAN.-

- A doua întâlnire a avut loc tot în casa lui TOROSSIAN în cursul lunii Ianuarie 1945, a participat PATRASCANU, VISCIANU, BUZESTI și ZILBER.-

- A treia întâlnire am organizat-o eu în casa părinților mei în Str. Sihleanu.- La această întâlnire conspirativă a participat PATRASCANU și POGONEANU.-

- A patra întâlnire a avut loc în casa lui TOROSIAN unde a participat PATRASCANU, GHITA POP, ZILBER.-

- A cincea întâlnire am organizat-o eu într'om garsonieră din blocul din Str. Dionisie Lupu Nr.12 la etajul 7.- Au participat la această întrevvedere conspirativă PATRASCANU, POGONEANU și NICULESCU-BUZESTI.-

Intrebare :

Arată cum ai organizat d-ta întâlnirile conspirative ale lui PATRASCANU cu POGONEANU ?

Răspuns :

PATRASCANU știa că îl cunosc bine pe POGONEANU și m'a rugat să-i aranjez eu o întâlnire.- Mi-a atras atenția că ea trebuie să fie cât mai secretă și nu trebuie să știe nimeni de acest lucru.- I-am propus casa părinților mei, care este pe o stradă liniștită, cu o circulație foarte redusă și unde poate intra din vestibul direct în hall unde se poate discuta în liniște.-

Deoarece mă temeam ca telefonul lui POGONEANU să nu fie interceptat și pentru mai multă prevedere nu l-am căutat eu direct, ci am rugat-o pe ANINA POGONEANU sora lui POGONEANU să-i spună că vreau să-l văd.- Astfel el m'a căutat și am fixat întâlnirea cu PATRASCANU.-

A doua întâlnire am organizat-o tot la cererea lui PATRASCANU.- Pentru ca să nu iau contact eu direct cu POGONEANU, am rugat pe OCTAVIAN NEAMTU să-l cheme la el acasă pe POGONEANU, deoarece am ceva să-i vorbesc lui POGONEANU.- Ne-am văzut a doua zi la NEAMTU, i-am spus că PATRASCANU vrea să-i vorbească și am fixat întâlnirea spunându-i să vină în blocul unde locuiesc la etajul 7 într-o garsonieră care nu era locuită atunci.- Cheia o avea ZILBER BELLU și PATRASCANU a cerut-o pentru acest scop.-

S'a fixat ca loc de întâlnire acest bloc, deoarece având sute de locatari, venirea lui POGONEANU nu bătea la ochi, iar PATRASCANU venea des la mine, astfel că venirea lui părea ceva normal.- A venit PATRASCANU, a urcat sus, și a așteptat.- El a așteptat vre-o 20 de minute și după aceea s'a coborât la mine, spunându-mi că n'au venit.- După puțin timp a sunat soneria la mine.- M'am dus, am deschis și am văzut că era POGONEANU cu NICULESCU-BUZESTI, le-am spus să urce sus și a urcat apoi și PATRASCANU.-

Si cu ocazia acestei întâlniri PATRASCANU mi-a spus că trebuie ca întâlnirea să fie extrem de secretă și de aceea am luat și eu toate măsurile de precauție la aranjarea acestei întâlniri.-

Intrebare :

Care era scopul acestor întâlniri și ce s'a discutat la ele ?

Răspuns :

Stiu din cele ce mi-a spus PATRASCANU că el voia să dea o lovitură de Stat și să fie el președinte al Consiliului de Miniștri.-

În acest scop el se baza pe ajutorul partidelor istorice, al fostului rege și al anglo-americanilor.-

Încă din 1944 începutul lui 1945, știu că el a arătat reprezentanților partidului național-tărănesc că Partidul Comunist, reprezintă un pericol pentru partidele istorice și se oferea să lupte împreună împotriva Partidului Comunist și a liniei lui politice.-

Deoarece anglo-americanii nu puteau da un ajutor imediat, el propunea să fie el numit președinte al Consiliului de Miniștri și să colaboreze cu partidele istorice pentru ca în felul acesta partidele istorice să nu fie în-lăturate dela guvernare.-

PATRASCANU vedea că Partidul Comunist se întărește din zi în zi, iar partidele istorice pierd pozițiile una câte una.- El considera însă că existența partidelor istorice, este un obstacol în calea apropierii și colaborării dintre România și Uniunea Sovietică și de aceea urmărea să întărească pozițiile acestor partide, iar prin aceasta voia să mențină influența țărilor din Apus în România pentru a le opune Partidului Comunist și Uniunii Sovietice.-

Intrebare :

Ce hotărâri s'au luat în acest sens.?

Răspuns :

PATRASCANU și-a lua angajamentul să previe partidele istorice de toate hotărârile Partidului Comunist.-

Să caute să saboteze hotărârile Partidului.-

Național-țărăniștii să facă toate eforturile pentru a menține și consolida pozițiile de conducere pe care le dețineau în diferite ministere, în instituțiile publice și în viața economică a țării.-

- În activitatea lor politică s'a luat hotărârea să nu atace în mod fățiș Uniunea Sovietică.-

- Să ceară insistent sprijinul anglo-americanilor, PATRASCANU arătându-le că lupta pentru stăvilirea succesorilor Partidului Comunist, nu trebuie privită ca un fapt izolat, ci se înglobează în lupta pe plan internațional împotriva Uniunii Sovietice.-

- PATRASCANU trebuia să caute să ia conducerea Partidului Comunist și să-i imprime o linie împotriva Uniunii Sovietice și de colaborare cu anglo-americanii.-

PATRASCANU a sperat până la începutul anului 1946, că va putea da lovitura de Stat.- Incepând dela sfârșitul anului 1946, PATRASCANU văzând că există pericolul ca activitatea lui să fie descoperită, a început să facă pregătiri pentru a fugii din țară, sperând că fiind în străinătate va fi folosit de anglo-americiani.-

Prezentul Proce's-Verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în total cu cele declarate de mine.-

ss/. LENA CONSTANTE

LT.DE SECURITATE,

Micle Teodor

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat / Constante Elena născută în București
 la 17 Iunie 1909 fiica lui Constantin și Gabriela, de
 profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 bucurate str. Dobriște Lupu 12

2 Septembrie 1952

Orașul București

Interogatorul a început la ora 7 și 25 min.

s'a terminat la „ 14 și 30 ”

Intrebare: A cunoscut Pătrășconu membrii ai forțelor
 partide istorice reactionare?

Răspuns: Da, a cunoscut.

Intrebare: De membrii ai forțelor partide istorice
 reactionare a cunoscut Pătrășconu secret, de
 care ai dăta cunoștințe?

Răspuns: Știu că era prieten și în relații cu
 Vășianu, Niculescu - Buzescu, Pogonaru, Șchița
 Pop, de asemenea era în foarte bune relații cu Așutiu,
 cu cari a avut o serie de întâlniri secrete în
 cursul anului 1945 înainte și după 6 Martie
 cu scopul pregătirii unei lovitură de stat prin
 care să schimbe puterea, iar după 6 Martie, urmân-
 derea să răstoarne guvernul Petru Gроза.

Intrebare:

De unde știi dăta acest lucru?

Răspuns: Știu acest lucru din discuțiile avute
 cu Pătrășconu, din discuțiile duse între Pătrășconu

Urmare: Elene Petrescu și Bella Silber, discutând cu ei aceste probleme și chiar eu am organizat în anul următor două întâlniri viete, între Petrescu și Pogonaru.

Intrebare: De cari întâlniri conspirative și de ce cunoști? —

Răspuns: Eu am cunoștință de 5 întâlniri conspirative cari au avut loc în cursul anului 1945 din cari două au fost organizate prin mine. —

Prima întâlnire a fost organizată în casa lui Toroseanu din str. Armenească 14 în noaptea de anul nou 1945 între orele 23-0,30. Petrescu a plecat de acasă după el unde s-a întâlnit și s-a întâlnit în secret cu Ștefăniță, Visoianu, Silber Bella și Toroseanu. —

A doua întâlnire a avut loc tot în casa lui Toroseanu în cursul lunii Ianuarie 1945 a participat Petrescu, Visoianu, Buzescu și Silber.

A treia întâlnire am organizat-o eu în casa părintilor mei în str. Sicleanu. La această întâlnire conspirativă a participat Petrescu și Pogonaru.

A patra întâlnire întâlnire o am avut în casa lui Toroseanu unde a participat Petrescu, Ștefăniță, Pop, Șilber.

A cincea întâlnire am organizat-o eu într-o garsonieră din blocul din str. Dimitrie Lupașcu nr. 12 la etajul 7. Au participat la aceste întâlniri conspirative, Petrescu, Pogonaru și Hiculescu-Buzescu.

Intrebare

Protești cum ai organizat de la întâlniri conspirative ale lui Petrescu cu Pogonaru?

Semnătura,

Lena Constanta

Urmare: Rozpucis Petrosanu stia ca il cunosce 267
bine pe Poponeanu si m'a rugat sa-i aranj
cu o intalnire. M-a atins atentia ca ea
trebuie sa fie cat mai secreta si nu trebuie
sa stie nimic de acest lucru. I-am propus
ca sa parintilor mei care este pe o strada Cuistie
cu o circulatie foarte redusa si unde poate
intru din vestibul direct in hall unde se
poate discuta in liniste.

Deoarece ma temeam ca telefonul lui Poponeanu
sa nu fie interceptat si pentru mai multa siguranta
nu l-am contactat sa direct si am rugat-o
pe Arina Poponeanu sora lui Poponeanu sa ii
spuna ca mesaj sa-l vada. Astfel el m'a contactat
si am fixat intalnirea cu Petrosanu.

Aduna intalnire am organizat-o tot la
cererea lui Petrosanu. Pentru ca sa nu
i-am contact cu direct cu Poponeanu am
rugat pe Otorian Hecutu sa-l chema la el
si sa pe Poponeanu deoarece am ceva sa-i
vorbesc lui Poponeanu. Ne-am vazut o ora
zi la Hecutu si am spus ca Petrosanu va
sa-i vorbeasca si am fixat intalnirea pentru data
sa vina in blana unde locuiesc la etajul
7 intru la persoane care nu era locuita atunci.
Chis o ora Silber Belle si Petrosanu o cerut
pentru acest scop.

Se fixat ca la o intalnire sunt bbe
deoarece avand nite de locatori viroci lui
Poponeanu nu tinea la ochi sa Petrosanu
venea din la curie astfel ca venirea lui parca

Semnatura,

Lea Constante

Urmare: era normal. Avenit Pătrăscanu o curat
 over si a oșteptat. El a oșteptat over 20 de
 minute si după aceea e uborat la mine sperându-mă
 că n'au venit. După puțin timp o curat
 conștient la mine. M'au dus am dăchis si
 am vădit că era Poponeanu cu Hinculescu -
 Bupari. Le-am spus să urce over si a
 jucat epur si Pătrăscanu.

A cu regia s'auz înăl mî PATRĂȘCANU m-a
 spus că trebuie ca înăl mîre să fie extrin de
 secret si de aici am luat si eu toate măsurile
 de precauție la organizarea pînă înăl mîre.

Intrebas

Core era scutul scutul înăl mîre si a se discutat
 la ele.

Răspuns: Pînă din cele a mi-a spus Pătrăscanu
 că el voia să dea o conștientă de stat si să fie
 el președintele al comitetului de ministrii.

Si iscut sup el se baza pe epurorul partidului
 istoric, al partidului depe si el anglo-americiuist.

Si că din 1944 înăl mîre lui 1945 stin că
 el e oșteptat reprezentanșilor partidului național
 torănesc că partidul comunist reprezintă un
 pericol pentru partidul istoric. Si se oștore
 să lupte împotriva împotriva partidului Comunist
 si o luptă lui politică.

Deoarece anglo-americiușii nu puteau da
 un epuror imediat el propunea să fie el
 numit președintele al comitetului de ministrii si
 să colaboreze cu partidul istoric pentru
 ca înăl mîre partidul istoric să nu

Semnătura,

Lena Căstăruț

Urmasare: fie iustificate de la guvern. - 268

Pătrăscu vede că Partidul Comunist se
interesează din zi în zi, iar partidele ale istoriei
pierd pozițiile una câte una. El consideră
însă că existența partidelor istorice este un
obstacol în calea apropiării și colaborării
dintre România și Uniunea Sovietică și dădea
numerele să intereseze partidele acestor partide
dar prin aceasta vor să mențină în flaut
tărâș din epoca în România pentru a li
opune partidului Comunist și Uniunii Sovietice
întrebari

Ce hotărâri s-au luat în acest sens?

Răspuns

Pătrăscu și-a luat angajamentul să poartă
partidele istorice de toate hotărârile Partidului
Comunist.

La ce este să reboteze hotărârile partidului
National țărănesc să poartă toate oportunitățile
pentru a menține și consolida pozițiile de
conducere pe care le dețin în diferite
ministere, în instituțiile publice și în viața
economică a țării

- În activitatea lor politică să lucreze hotărârea
să nu stea în mod fals Uniunea Sovietică.

- Să se ceară insistent sprijinul Anglo-ame-
ricanilor, Pătrăscu arătându-le că lupta
pentru stăvirea inamicilor Partidului Comunist
nu trebuie privită ca un fapt izolat ci ca
implicată în lupta pe plan internațional
impotrivă Uniunii Sovietice.

Semnătura,

Lea Contente

Urmare: - Tătescu trebuie să cante să i-a convins
Partidului Comunist și să-i imprimă o linie
impotriva Uniunii Sovietice și de colaborare
cu Anglo-Americanii. —

Tătescu a operat până la începutul
anului 1946 să se pună de lătură de
stat. Începând de la sfârșitul lui 1946 Tătescu
văzând că există pericolul ca activitatea
lui să fie descoperită a început să facă
preparații pentru a fugii din țară sperând
că fiind în străinătate va fi folosit de Anglo-
Americani. —

Prezentul proces verbal l-auc citit înaint
cu înaint și corespunde în totul cu cele
declarați de mine. —

Domn Comuniste

Încheiat.

St de securitate

Șer. M. M. M.

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

Subsemnata CONSTANTE LENA, născută în București la 17 Iunie 1909, fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București Str.Dionisie 12.-

4 Septembrie 1952, București

Interogatoriul a început la ora 6,25

" s'a terminat " 13,45

Intrebare :

Ai arătat d-ta în Procesul Verbal de Interogatoriu din ziua de 2 Septembrie 1952 că LUCRETIU PATRASCANU urmărea să pună mâna pe conducerea Partidului Comunist cu scopul de a-i trasa o linie antisovietică și a se pune în slujba intereselor Angliei și Statelor Unite.- Arată d-ta de unde știi acest lucru ?

Răspuns :

Stiu aceasta din cele ce mi-a spus PATRASCANU și din activitatea depusă de el în acest scop și pe care eu o cunosc.-

Deasemeni știu că PATRASCANU este un vechi dușman al Uniunii Sovietice.- El mi-a povestit despre șederea sa în Uniunea Sovietică și că a fost foarte bun prieten cu troțkiștii și buhariniștii, mi-a spus și nume dar le-am uitat.- Avea mare admirație pentru aceștia și mi-a spus că aceștia n-au nici o vină.- Mi-a dat și o carte a lui TROTKI, despre care mi-a spus că este foarte bună.- Deasemeni știu că a adus o carte antisovietică dela Paris "Zero și Infinitul" în care erau apărați troțkiștii și buhariniștii.-PATRASCANU a lădat foarte mult această carte și era de acord cu punctele de vedere expuse în ea.- Mi-a dat-o și mie s'o citesc.-

El urmărea luând conducerea Partidului Comunist să colaboreze cu anglo-americanii împotriva Uniunii Sovietice.-

270

Intrebare :

Ce activitate cunoști d-ta că a depus PATRASCANU în acest scop ?

Răspuns :

PATRASCANU a căutat să-și creieze o cât mai mare popularitate.- El a căutat în acest scop să țină cât mai multe conferințe, nu pierdea nici cel mai mic prilej pentru ca numele său să apară în ziare.- Chema ziaristi, dădea interview-uri ziarelor, își trimitea fotografia la toate ziarele.- Chiar pe mine, pe HARRY BRAUNER și pe soția sa, ne-a pus să facem reportagii despre felul cum a fost primit în diferite orașe în Transilvania când a ținut conferința dela Cluj.- Deasemeni am făcut un reportaj cu o vizită a lui la Mangalia.- Aceste reportagii le-a trimis ziarelor.- El căuta să-și facă reclamă prin toate mijloacele.- El vedea că având o popularitate cât mai mare, Partidul Comunist nu va putea lua măsuri împotriva sa pentru faptele sale, iar demascarea lui ar fi fost mai grea spunea el, deoarece ar fi trebuit să se țină seama de popularitatea lui.-

A căutat să-și creieze prieteni personali devotați lui.- Oameni care nu aveau nimic comun cu Partidul Comunist, pe care i-a pus să se înscrie în Partid.- Se ferea de membrii de Partid și prefera să aibe elemente reacționare în Minister.-

Deasemeni PATRASCANU a sabotat hotărârile Partidului Comunist și ale guvernului.- Acest lucru l-a făcut în mod continuu.-

Intrebare :

Arată d-ta concret cum a sabotat PATRASCANU hotărârile Partidului și Guvernului ?

Răspuns :

Deoarece conform hotărârii Partidului și Guvernului, legea pentru pedepsirea criminalilor de război trebuia prelungită, s'a întocmit un decret în acest sens, care trebuia semnat și de fostul rege.-

Aceasta era necesar deoarece în termenul fixat, nu putuseră fi judecați toți criminalii de război.-

Trecând pe la mine pe la ora 10 dimineața să mă ia cu mașina pentru a mă duce la atelier, mi-a spus că merge la palat să vorbească cu regele să nu accepte sub nici un motiv prelungirea acestei legi și speră că regele nu-l va trăda povestind cuiva intervenția lui.-

Tot despre fostul rege mi-a spus : "I-am spus multe omului acesta și dacă nu va fi discret, va fi vai de pielea mea".-

Când la 30 Decembrie 1947, s'a produs abdicarea regelui, noi eram la Păltiniș în casa mitropolitului (eu, PATRASCANU și soția lui).- Când a aflat aceasta, PATRASCANU a fost distrus, era extrem de furios.- El vedea în înființarea Republicii Populare Române, distrugerea planurilor sale și era furios deoarece aceasta ducea la o mai mare apropiere între R.P.R. și Uniunea Sovietică.- El considera că existența monarhiei fusese o piedică în apropierea dintre România și Uniunea Sovietică și era extrem de necăjit că această piedică fusese înlăturată.-

Când a văzut că planurile și activitatea sa sunt descoperite, mi-a cerut ca în caz când voi fi cercetată, să nu spun absolut nimica, orice s'ar întâmpla, mi-a mai spus că acțiunile lui în legătură cu palatul, nu vor putea fi descoperite, deoarece despre ele au cunoștință numai fostul rege și NEGEL și amândoi au plecat din țară.-

- PATRASCANU a sabotat reforma Justiției și nu a vrut să facă această reformă, tergiversând-O cât a putut și nu a făcut-o decât când nu a mai avut încotro.- Acest lucru l-a făcut deoarece el se baza pe elementele reacționare din magistratură pentru acțiunile lui.-

- PATRASCANU prin acțiunile sale a căutat să imprime în Partidul Comunist, o linie naționalist șovină.-

Intrebare :

Arată d-ta ce cunoști în legătură cu această activitate a lui pentru a imprima o linie naționalist șovină ?

Răspuns :

PATRASCANU a ținut o serie de conferințe și cursuri cu caracter naționalist șovin.- O activitate mai intensă în acest scop a depus cu ocazia unei călătorii de inspecție în Ardeal, în calitate de o avea ca ministru de Justiție.- Cu această ocazie l-am însoțit și eu.-

PATRASCANU a ținut același discurs în mai multe

281 272
localități din Ardeal între care și la Cluj.- El mi-a spus că Partidul nu are această linie, însă el v'a imprima-o.- Pentru aceasta era foarte preocupat să arate că el vorbește în numele Partidului Comunist și chiar ne-a întrebât în mai multe rânduri dacă este clar acest lucru și se înțelege perfect și lămurit acest lucru în discursurile sale.-

Aceasta pentru a compromite linia Partidului Comunist în chestiunea națională.- El căuta deasemeni să vorbească că în numele Partidului, deoarece socotea că prin aceasta arată că nu este o acțiune personală, că vorbește în calitate de membru al Comitetului Central al Partidului Comunist și Partidul nu va putea condamna cele spuse de el.-

El era încurajat în această acțiune de elementele din jurul său în frunte cu BETEA, elemente pe cari PATRASCANU le introdusese și în Partid.-

Deasemeni și la Sibiu a ținut o conferință cu nuanță naționalist-șovinișă accentuată.- Aceasta cu ocazia unei alte călătorii în Ardeal, apoximativ cu un an mai târziu.-

PATRASCANU vroia ca să arate că se interesează de problema Ardealului pentru ca să fie trimis la Conferința de Pace.- El spunea că în felul acesta nu se va putea ca să nu fie trimis.-

A menținut societatea reacționară ASTRA din Ardeal, societate culturală reacționară, pentru a se servi de ea în scopurile sale.-

Menține activitatea Fundațiilor regale și a acestora la țară prin căminele culturale, împiedicând ca linia Partidului Comunist să pătrundă la țară prin căminele culturale.- Acest lucru l-a făcut la rugămintea mea.- Fundațiile țineau de Ministerul Justiției și palatul regal și PATRASCANU a intervenit la palat în acest scop.-

Intrebare :

Ce alte fapte cunoști d-ta că a săvârșit PATRASCANU în scopul preluării puterii în Stat și a conducerii Partidului Comunist ?

Răspuns :

În scopul de a prelua puterea printr'o lovitură de Stat și pentru a acapara conducerea P.C.R.-ului, PATRASCANU a căutat să numească în diplomație, o serie de oameni cari să servească scopurilor sale în străinătate.- Astfel cu ajutorul lui GH. TATARESCU, a numit în diplomație oameni pe care

fi socotea credincioși lui și anume pe TOROSIAN, consul general la Paris, ZEVEDEI BARBU la Londra, VIORICA ZUBCOV în Statele Unite, GRIGORE MOISIL ambasador la Ankara.- I-am cerut soției lui ZEVEDEI ca să ia legătura acolo cu NICOL GROSS.- Când au plecat la Londra le-am dat o scrisoare pentru NICOL GROSS.- Deasemeni PATRASCANU a vrut să trimită în străinătate pe BETEA și STEFAN POPESCU, în care scop a obținut la Paris niște burse de studii pentru ei.- Plecarea s'a târăgănat, iar apoi BETEA a fost surprins în mașină cu niște americani dela Legatie.- Fiind somați să se oprească, BETEA a isbutit să fugă și să se ascundă.- Stiu că PATRASCANU era la curent cu activitatea lui BETEA în timpul cât acesta se ascundea de autorități.-

În timpul epurărilor PATRASCANU pentru a-și face partizani, a căutat să salveze cât mai mulți fasciști și reacționari ca profesorul PETROVICI, profesorul BARBELIAN, EUGEN BALAN, PETRE NEAMTU dela "Fundatiile Regale", -și pe alții pe care i-a scăpat dela epurare.-

Când s'a pus problema arestării lui VISOIANU din cauza fondurilor furate în Elveția, VISOIANU a cerut sprijinul lui PATRASCANU, care l-a salvat dela arestare.- După câteva zile d-na BRATESCU-VOINESTI prietena lui VISOIANU, i-a spus lui HARRY BRAUNER să-l înștiințeze pe PATRASCANU că VISOIANU a isbutit să fugă din țară.- PATRASCANU s'a bucurat foarte mult când a aflat această veste.-

PATRASCANU cunoștea planul de fugă din țară a lui TORROSIAN și a fost de acord.- TORROSIAN mi-a spus mie că vrea să fugă, că a găsit o posibilitate, dar că este foarte riscant și mi-a spus să-i comunic aceasta și lui PATRASCANU.-

Eu i-am spus aceasta lui PATRASCANU care a fost de acord ca TORROSIAN să încerce să fugă din țară.- Tot eu am aflat de arestarea lui TORROSIAN și l-am înștiințat pe PATRASCANU că TORROSIAN a fost prins.-

PATRASCANU era complet de acord cu părerile unui anume VALIANI cu care se văzuse la Paris.-

Deasemeni știu că PATRASCANU a luat legătura cu ROBERTS și MADISON spioni americani, pentru a vedea pe ce sprijin se poate bizui din partea americanilor.-

ss/. CONSTANTE LENA

Prezentul proces-verbal, l-am citit cuvânt cu
cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.- 274

ss/. CONSTANTE LENA

Lt.DE SECURITATE

Micle Teodor

SE/4 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Constante Elena născută în București
la 17 Iunie 1909 fiica lui Constantin și Julietta,
de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
cămin în București str. Doxice 12
4 Septembrie 1952 1952
Orașul București

Interogatorul a început la ora 6 și 25 minute

s'a terminat la " 13 și 45 "

Intrebare: Ai arătat d-ta în procesul verbal
de interogatoriu din ziua de 2 Septembrie 1952
că Lucretia Pătrășcanu urmarea să pună
mâna pe conducerea partidului Comunist cu
scopul de a trasa o linie antisovietică și a
se pune în slujba intereselor Angliei și
Statelor Unite. Arată d-ta de unde îți sunt
lucruri?

Răspuns: Știu aceasta din cele ce mi-a
spus Pătrășcanu și din activitatea depusă
de el în acest scop și pe care eu o cunosc.

Deosemeni știu că Pătrășcanu este un
vechi dușman al Uniunii Sovietice. El mi-a
fost tot deosemeni despre vederea sa în Uniunea
Sovietică și că a fost foarte bun prieten cu
troțkistii și buhariniștii, mi-a spus și nume
dăc le-aș putut. Avea mare admirație
pentru acestia și mi-a spus că acesta n'au

Urmare: nici o vină. Mi-a dat și o carte a lui
Trotki, după care mi-a spus că este
foarte bună. Deosemeni stii că a scris
o carte autobiografică de la Paris, zero și
însușitul în care erau epistole Trotkistii
și buharinștii. Pătrăscu a lăsat
foarte multă vreme carte și era de acord
cu punctele de vedere exprimate în ea.
Mi-a dat și mi s'o citesc.

El urmarea lucrul conducerea partidului
comunist și colabora cu Anglo Americanii
impotriva Uniunii Sovietice.

Intrebare Ce activitate curtea d-ta că
a depus Pătrăscu în acest scop?

Răspuns

Pătrăscu a contat să-și merze o căt
mai mare popularitate. El a contat în acest
scop să tina cât mai multe conferințe,
nu pierdea nici cel mai mic prilej pentru
a nume să se oporă în țară. El mergea
ziaristii, dădea interviuri ziarelor, în
trimitea fotografiile la toate ziarele. El era
pe lângă pe Harry Brauer și pe soția sa și a
pus să facă reportaj după felul cum
a fost primit în diferite orașe în Prusia
bună caud o tina conferințe de la
Deosemeni au făcut un reportaj cu o oprită
a lui la Merselis. Aste reportajii l-a
trimis ziarelor. El conta să-și facă cel puțin
pînă toate mijloace. El credea că avea
o popularitate cât mai mare partidul
comunist și va putea lua răscara împotriva

Semnătura,

Lea Constante

Urmare: ca pentru faptele sale i-ar demasca
lui or fi fost mai pres spus el deoarece
or fi trebuit sa se tina seama de popularitate
lui.

A contat sa-i crece prieteni personali
devotati lui, oameni cari au crescut si mai
comuni in partidul comunist pe cari i-a
pus sa se inscrie in partid. Se pres de
membrii de partid si prefera sa aiba elemen
te reactionare in minister.

Deasemenea Patrescu a sabotat hotararile
partidului comunist si ale guvernului
pentru lucru la o fura in mod continuu.

Intrebare

Brate d-ta cumet cum a sabotat Patrescu
nu hotararile partidului si guvernului?

Raspuns

Deoarece conform hotararii partidului si
guvernului legea pentru pedepzirea criminalilor
de razboi trebuia prelungita s-a intrermit
un decret in acest sens care trebuia semnat
si de partul regel.

Alina era necesar deoarece in termenul
fapt nu putusera fi judecati toti crim
nelii de razboi.

Prezenta pe la mine la ora 10 dimineata
sa mai ia cu mine pentru a ma duce la
atelier, mi-a spus ca merge la felat sa
vorbeasca cu regele sa nu accepte nici un
un motiv prelungirea scutirii legi si opera sa
regele sa-l va tina pe totdeauna curat.

Semnatura,

Leva Constante

Urmare: *ex teo ventis lui.*

Tot deprezintul rege nu o spus^{se} sau spus multe omului aceste si deia nu vo^{ia} fi desret ce fi voi de pielea nea."

Când la 30 Decembrie 1947 de produs abdicarea regelui noi eram la Paltin în casa mitropolitului (cu Petrescu si notii lui) când o sflat aceste Petrescu a fost distins, era extrem de furis El vides în înfuntorea Republicii Populare Române distrugerea planurilor sale si era furis deoarece aceste ducea la o mai mare epopie între RPR si Uniunea Sovietică. El considera că existența monarhiei fusse o predictă în epopiea dintră România si Uniunea Sovietică si era extenu de neajut că aceste predictă fusse în laturata.

Când a văzut că planuri ^{si aduștoia} sunt desopite si mi-a cerut ca în cog ca voi fi ceratata să neapm absolut nimica orice iar în timpla, nu a mai spus că actiunile lui în laturata cu psaltul nu vor putea fi desopite deoarece despre el au unstante numai fntul rege si Regel si eușudi au pleat din toră.

- Petrescu a năbostat reforme justitiei si nu o vult să face aceste reforme tergiorrând-o iat a putut si n'o fous-o deist când nu o mai erut încotr. Aest lare l-o fous demou el se baze pe chmentile rectionare diu magistatură pentru actiunile lui.

- Petrescu prin actiunile sale a contat să impime în portidul Comunist o liniea nationalist sovina.

Semnătura,

Leuă Constante

Plasurile
si actiunile
si actiunile
Leuă Constante

Urmare: Intrebare: Are-ti d-ta ce uneste in 277
 legatura cu aceasta activitate o lu pentru a
 impune o linie nationalist sovina?

Raspuns:

Petrăscu a ținut o serie de conferințe și
 discuțiuni cu caracter nationalist sovina. —
 Activitatea mai interesantă în acest scop o depune
 cu ocazia unei călătorii de inspectie în Ardeal
 în calitate de o mare comunistă de partit
 bu aceasta propriu zis a fost însoțit și el. —

Petrăscu a ținut același discurs în
 mai multe localități din Ardeal între
 care și la Cluj. — El mi-a spus că partidul
 nu are această linie însă că el va impune.
 Pentru aceasta era foarte preocupat să arate
 că el vorbește în numele partidului comunist
 și că el nu s-a întors în mai multe rânduri
 'deoarece este clar că este lucru și se poate face perfect
 și la muncă și la lucru în discursurile sale.
 Această pentru o compunere linie partidului
 comunist în chestiunea natională. El cauta
 desigur să vorbească în numele partidului
 deoarece motiva că prin aceasta arată că este
 o activitate personală că vorbește în calitate
 d' membru al comitetului central al partidului
 comunist și partidul nu va putea condona
 nici oare de el. —

El era încurajat în această activitate
 după jurul său în fața lui Petre, element
 pe care Petrescu l-a introdus și în partid
 deoarece și la el și a ținut o conferință

Semnătura,

Leu Comunist

Urmare: cu rezultate nationaliste dinno accentuate.
Acorda cu dragie unei alte calatorii in Ardeal,
aproximativ una cu mai tarziu.

Patrascanu vroia copo crata co se intereseaz
de problema Ardeului pentru ce ne fie
termina la infinitate de pace. El spunea co
in felul acesta une se va putea co se ne fie
termina.

A mentionat societatea restrictionara Arta din
Ardeal inactivitate culturala restrictionara pentru
ce se parea de ce in scopurile sale.

Mentione activitatea Fundatiilor Regale
in a acorda la tara prin cimirile culturale
impiedicand ca linia portidului comunist
sa patrunda la tara prin cimirile culturale.

Ast lucru la facut la rapuntesa mea.
Fundatiile tinera de ministerul justitiei si
palatul regel in Patrascanu a intervenit la
felul in care se rap.

Intrebare Ce este faptul unu d-ta in a
carorin Patrascanu in scopul puluorii
puterii in stat si e conducerea portidului comunist?

Raspuns

In scopul de a puluori puterea pintoa Comitari
de stat in pentru a escapa conducerea PCRului
Patrascanu a cantat sa numescia in diplomaatie
o serie de oameni cari sa se vedea rapuntesa
pale in strainatate. Astfel in apitorul lui
in Patrascanu a numit in diplomaatie oameni
pe cari ii recita ordonari lui si anume pe
Tarascan, unul general la Paris, ZEVEDI BARBU.

Semnatura,

Lora Constanta

Urmare: la Londra, Viorel Zubkov în Statele Unite, Grigore Moisil ambasador la Ankara. Y-eu am avut nochia lui Zeveder ca să-i o legătură acolo cu Nicol Gros, când eu plecat la Londra la-eu dat și o scrisoare pentru Nicol Gros. Deosemeni Petrescu a avut să trimite în străinătate pe Betes și Hefon Popescu, în pore scop a obținut la Paris niste burse de studii pentru ei. Peoresa pe torăgionat iar epri Betes a fost surprins în morime cu niste americani dela legatie. Fînd cîmști să se oprească Betes o izbîtit să fugă și să se ocumide stiu că Petrescu era la curent cu activitatea lui Betes în timpul cît acesta se ocumidea de autoritate.

În timpul epurărilor Petrescu pentru ori face parte și conțut să salveze cît mai multe forști și uestionari ce profesorul Petrovic, profesorul Borbelov. După Bolon, Petre Hecutu dela Fundatiile Regale și pe altii pe cari i-o sapet de epurare.

1. Cînd s'a pus problema arestării lui Vișorane din cauza fondurilor furate în Elveția, Vișorane a cerut sprijinul lui Petrescu, care l-a salvat dela arestare. După cîteva zile din Brătrescu vinește pretens la Vișorane i-o spus lui Harry Brauner să-l instinteze pe Petrescu să Vișorane o izbîtit să fugă din țară. Petrescu s'a bucurat foarte mult cînd o eflot scurte veste. Petrescu cumpăra planul de fugă.

Semnătura,

Leoa Constante

Urmare: din toro a lui Torosean, si o fust de
surd. Torosean nu o spus nic ca vus so
fuga so o parit o posibilitate dar co este
foarte riscant si nu a spus so-i comu-
canta si lui Patrascanu.

Eu i-am spus siintei lui Patrascanu core
o fust de surd. pe Torosean so incerc so
fuga din toro. Tot eu am aflat de existenta
lui Torosean si Rupeneanu si l-am instructat
pe Patrascanu ca Torosean e fust prius.

Patrascanu era implicat de acord cu parerile
unui om nume Velicu, cu care a voia sa se duc la Paris.

Deoremei tot co Patrascanu a luit
legatura cu Roberts si Madison spioni ameri-
cani pentru a vedea pe ce spijin si poate
sigurii din partea americanilor.

Preputul pricea verbal l-am utit curant
cu curant si corectiune in totul cuale
declorati de mine

Leva Constante

Archetator

U de securitate

Shenallil

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestata CONSTANTE LENA, născută în București la 17 Iunie 1909, fiul lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București Str.Dionisie Lupu 12.-

6 Septembrie 1952, București.-

Interogatoriul a început la ora 6,30

" s'a terminat " 14,15

Intrebare :

60 Ai arătat d-ta în declarațiile consemnate în procesul verbal din 4 Septembrie 1952, o serie de acțiuni făcute de LUCRETIU PATRASCANU cu scopul de a acapara conducerea Partidului Comunist, a da o lovitură de Stat și a se pune în slujba anglo-americanilor.- Arată d-ta ce alte acțiuni mai cunoști că a întreprins PATRASCANU în acest scop ?

Răspuns :

În timpul când BELLU ZILBER era în cercetarea partidului, a avut întâlniri cu PATRASCANU pe cari le țineau în secret.- Eu am aranjat aceste întâlniri la mine.- Pentru ca agentul care-l însoțea pe PATRASCANU să nu știe cu cine se întâlnește ci să creadă că vine la mine, aveam grije ca BELLU ZILBER să vină înainte și să plece după PATRASCANU.-

PATRASCANU îl învăța pe BELLU ZILBER să nu arate faptele sale precum și modul cum să se comporte în fața organelor de Partid.- BELLU era cercetat în legătură cu activitatea lui pe linie de spionaj și legăturile lui cu unii agenți ai serviciului de spionaj american și englez.- Deasemeni BELLU era cercetat pentru legăturile lui cu Siguranța.-

După excluderea lui BELLU ZILBER din Partid, PATRASCANU a continuat să aibe întâlniri secrete cu BELLU ZILBER în modul arătat mai sus, întâlniri aranjate prin mine.-

././.

ss/. LENA CONSTANTE

PATRASCANU cunoștea toate legăturile lui BELLU ZILBER cu agenții serviciilor de spionaj și BELLU ZILBER a fost acela care l-a adus pe MADISON și ROBERTS la întâlnire, ce au avut la mine în casă între PATRASCANU și aceștia.-

- PATRASCANU a făcut afaceri cu aur și devize.-

Când se pregăte, să fugă din țară PATRASCANU își făcea soco-teala că va avea cu ce să trăiască în străinătate.-

- PATRASCANU mi-a spus că el este în stare să facă orice pentru ca numele său să intre în istorie.-

Intrebare :

Arată d-ta ce cunoști privitor la afacerile cu aur și devize ale lui PATRASCANU ?

Răspuns :

PATRASCANU a făcut tot timpul afaceri cu aur și devize, a făcut aceste afaceri printr'un cunoscut al lui RUPENIAN.- Deasemeni a făcut schimburi de monezi de aur prin tatăl meu, el obținând un curs mai favorabil pentru PATRASCANU.- Deoarece PATRASCANU avea franci elvețieni i-a trimis prin sora mea la Ankara.- Deoarece în Turcia monezile de aur erau mai eftine, sora mea a schimbat la Constantinopol francii elvețieni în monezi de aur.-

PATRASCANU își rezervase bani pentru a avea în străinătate după ce ar fugii din țară.-

Când și-a construit casa la Snagov, pentru ca să acopere că și-a făcut-o din afaceri și trafic de devize și aur și ca să aibă o acoperire, deoarece cheltuisese sume enorme pentru aceasta, el a vândut un teren ce-l avea în Predeal.- Terenul l-a cumpărat sora mea și l-a plătit în rate.-

După surprinderea lui BETEA în mașină cu americanii după arestarea lui TORROSIAN când voia să fugă din țară și mai ales după arestarea lui BELLU ZILBER, lui PATRASCANU a început să-i fie frică că va fi descoperită activitatea sa împotriva Republicii Populare Române și a Partidului Comunist. După Congresul Partidului în 1948, mi-a dat spre păstrare circa 7.000 franci elvețieni, circa 60 monezi auziște dolari și documente semnate de ALDEA, MANIU, BRATIANU.- Eu am ascuns banii întâi la HARRY BRAUNER, iar apoi la părinții mei în casă, respectiv i-am ascuns în podul casei.- Din bani am schimbat și dat mamei lui ELENA PATRASCANU.-

Aurul și devizele s'au găsit în podul casei părinților mei la percheziția ce s'a făcut.-

Mi-a cerut ca în cazul când voi fi arestată să nu declar absolut nimica și ne-am înțeles, -cum să ne comportăm la anchetă.-

Intrebare :

Arată d-ta ce înțelegere ai avut cu PATRASCANU în cazul când activitatea lui va fi descoperită și el va fi arestat ?

Răspuns :

După arestarea lui BELLU ZILBER și după rezoluție, PATRASCANU a vrut cu orice preț să afle ce a declarat BELLU ZILBER, a luat în această privință legătura cu cineva, căutând să afle.- A venit la mine și am analizat dacă BELLU ZILBER va vorbi și am ajuns la concluzia că nu va declara nimic, deoarece este în interesul lui să ascundă faptele săvârșite și activitatea lui în legătură cu americanii și englezii și cu PATRASCANU.- Mai ales am analizat noi, BELLU nu are interes să spună despre PATRASCANU, deoarece acesta fiind liber poate încerca să-l salveze pe el ZILBER.-

Mi-a spus că orice s'ar întâmpla eu să nu declar absolut nimica și m'a asigurat să nu am nici o grije, deoarece nici el nu va declara sub nici un motiv activitatea lui.-

Prezentul Proces-Verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.-

ss/. LENA CONSTANTE

LT.DE SECURITATE,

Micle Teodor

SE/4 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat o Constante Elena născută în București la
17 Iunie 1909 fiică lui Constantin și Julia de
proprie pector scenograf, cu ultimul domiciliu
în București str. Honore Lupu 12.
6 Septembrie 1952.

Orașul

București

Interogatorul a început la ora 6 și 30 minute

s'a terminat la „ 14 și 15 ”

Întrebare:

Ai arestat d-ta în declarațiile
consemnate în procesul verbal din 6 Septembrie
1952 o serie de acțiuni făcute de secretin Pătrăș-
conu cu scopul de a se prepara conducerea
Partidului Comunist, o dată o lovitură de stat și
a se pune în deșfab englo americanilor. Strată
d-ta de alte acțiuni mai cunoscute ca o întreprin-
s Pătrășconu în acest scop?

Răspuns În timpul când Belu Silber era
în cercetarea partidului a avut întâlniri
cu Pătrășconu pe care le țineau în secret
cu o mare grijă și multe întâlniri la mine. Pentru
ce esențial core îl învârtia pe Pătrășconu să nu
steie cu cine se întâlnește și să creadă că vine
la mine, creșcu grijă ce Belu Silber nu vine
înainte și ră place după Pătrășconu.

Pătrășconu îl învârtia pe Belu Silber să
nu arate față de poli, precum și modul cum

Urmare: se va ocupa în faza următoare de partid.

Bellu era prezentat în legătură, cu activitatea lui pe linie de spionaj și legătură cu un mic agent și serviciul de spionaj american și englez. Deosebit Bellu era cunoscut pentru legăturile lui cu tipurile.

După excluderea lui Bellu și liber din partid Petrescu a continuat să aibă întâlniri secrete cu Bellu și liber în moduri orotate mai puțin întelept decât ar fi putut fi. —

Pătrăscu a cunoscut toate legăturile lui Bellu și liber cu agenții serviciilor de spionaj. și Bellu a fost suferit care l-a adus pe Madison și Roberts la întâlniri ce s-au avut la mine în casă între Pătrăscu și ei. —

— Pătrăscu a făcut 'afaceri' cu aur și deșeu. Când se punea să fugă din țară Pătrăscu își făcea mototale să se ocupe cu ce se trăgea în străinătate. —

Pătrăscu mi-a spus că el este în stare să facă orice pentru ca numele său să intre în istorie. —

Între care Arde și te reaminte pînă la afacerile cu aur și deșeu și la lui Petrescu? Răspuns Pătrăscu a făcut tot timpul afaceri cu aur și deșeu și făcând aceste afaceri pînă la un anumit a lui Rupericu. Deosebit a făcut schimburi de monede de aur pînă total nou el obținând un curs mai favorabil pentru Pătrăscu. Deosebit Pătrăscu avea franc elctrici i-o trimis pînă la Ankara. Deosebit în turca monedele de aur erau mai ușoare, tot

Semnătura,

Leoa Comănă

317 292 77
283

Urmare: mea s-a schimbat la Constanta pe
franci electuari in nouei de aur

Petrascu in igervore boni pentru
a crea in stramitate dapa ce or fugie din
tara

Cand m-a construit casa la Snagov pentru
ce ne scapere co m-a facut-o din expieri
si trofici de devize n-a cur m-a co sa aiba
a scoperire, desorece cheltuire sume enorme
pentru aenta, el s-a vandut in terena cu l'oua
in Preskal. Trebul lo amparat xro mea v
lo ptetit in pata.

Dupa surprinderea lui Petre in masina
cu americana, dupa arestarea lui Torosescu
pe cand voia sa fugă din tara m-a mai
pls dupa arestarea lui Bellu Gilest, lui
Petrascu s-a putut sa-i fie fira co va
fi desoperita schortata sa impotriva
Republicii Populare Romane si a Partidului
Comunist. Dupa arestarea partidului in
1948 el mi-a dat ope pastore circa 7000 franci
electuari aia 60 nouei aur aia te dolari
in documente xamete de Skala, Skoni. Petrescu
Eu am osum bonii intai la Harry Brenet,
1st apoi la parintii mei in casa, respectiv i-am
osum in podul casei. Din bani am schimbat
in dat nouei lui Elena Petrascu

Aural in devizele s-au pont in podul casei
parintilor mei la percheptia ce s-a facut.

Nu-a cerut ca in cazul cand voi fi arestata
sa nu declar absolut nimic si sa nu aia te las.

Semnatura,

Lena Constante

Urmare: cum nu ne comportăm la anchetă.

Intrebare Arată date ce înțelegem și sunt cu Pătrăscu în cazul când activitatea lui va fi descoperită și el va fi arestat?

Răspuns După conștientizarea lui Bellu Hilber și după rezoluția Pătrăscu au avut cu voce put să afle că a declarat Bellu Hilber a fost în aceste privințe legătură cu crucea, cantărea să afle. A venit la mine și am pus pe el că Bellu Hilber va vorbi în case apuse la unchiu și nu va declara nimic deoarece este în interesul lui să omida faptele răvărșite și activitatea lui în legătură cu americanii și legătură cu Pătrăscu. Mei alți am pus pe el noi, Bellu nu are interes să spună despre Pătrăscu deoarece este fiind că el poate încerca să-l salveze pe el Hilber.

Mi-o spus că orice dar înțelegem că nu ne declar absolut nimic și nu s'om purtat pe ne am nici o grijă deoarece nu el nu va declara sub nici un motiv activitatea lui.

Prezentul proces verbal și am citit curând la curând și corespunde în totul cu cele declarate de mine. —

Leva Constante

Anchetator
Et de unitate
Theodor Hilp

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestata CONSTANCE ELENA născută în București
la 17 Iunie 1909, fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de pro-
fesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București
Str. Dionisie Lupu, 12.-

8 Septembrie 1952, București
Interogatoriul a început la ora
" s'a termina "

Intrebare :

Dece ai încercat d-ta să induci în eroare ancheta
declarand la 6 Septembrie, că PATRASCANU a dat franci elve-
țieni sorei d-tale, pentru a-i transforma în Turcia în aur?

Răspuns :

Recunosc acest lucru, PATRASCANU mi-a dat mie
franci elvețieni și tot eu i-am predat monezile de aur.-
Eu i-am predat sorei mele.-

Prezentul Proces-Verbal l-am citit cuvânt cu cu-
vânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.-

ss/. CONSTANCE LENA

LT. DE SECURITATE,

Micle Teodor

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestata Constante Elena născută în București
 la 17 Iunie 1909 fiica lui Constantin și Yulietta,
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu
 în București str. Dimitrie Lupu 12.

8 Septembrie 1952

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora ..... și min.
 „ s'a terminat la „ și „

Intrebare: De ce ai încercat d-ta să induci în
erorare suculite declarând la 6 Septembrie că
Pătrăscu e dat frații elvețieni și că d-ta
putea să transforme în Paris în aer?

Răspuns: Recunosc că e adevărat, Pătrăscu
mi-a dat mie frații elvețieni în tot ce
i-am predat nouăle de aer. Că i-am predat nouăle

Repetul proces verbal l-am citit curând cu
urcând și corectându-l în totul cu ale declarate de
mine.

Elena Constante

Închietor
A. de securitate
Theodor St. I.

PROCES-VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestata CONSTANTE ELENA, născută în București la 17 Iunie 1909, fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București Str. Dionisie Lupu Nr.12.-

10 Septembrie 1952, București
Interogatoriul a început la ora 6,15
" s'a terminat " 22,30

Intrebare :

Ai cunoscut d-ta pe un anume NICOL GROSS ?

Răspuns :

Da, l-am cunoscut.-

Intrebare :

Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut d-ta pe NICOL GROSS ?

Răspuns :

Pe NICOL GROSS l-am cunoscut în toamna anului 1937 într'un grup de prieteni comuni.-

Intrebare :

Cum evoluat relațiile între d-ta și GROSS ?

Răspuns :

Relațiile dintre noi au fost de prietenie, devenind foarte strânse, iar în 1940 când NICOL GROSS a părăsit țara eu i-am făcut o serie de servicii, preluând casa lui și mobilierul pe numele meu, deasemeni l-am însoțit la Istanbul cu acea ocazie.-

Intrebare :

Cu ce se ocupa NICOL GROSS ?

Răspuns :

NICOL GROSS a fost proprietarul firmei "Technica

Industrială", deasemeni știu că a fost agent al Intelligence-Service-ului.-

Intrebare :

De unde cunoști d-ta faptul că NICOL GROSS este agentul Intelligence-Service-ului ?

287

Răspuns :

Stiu acest lucru dela NICOL GROSS, deasemeni mi-au confirmat acest lucru un anume VULPESCU care a fost la Cairo în timpul războiului, precum și colonelul EISINGER care a venit la mine în 1944, trimis de NICOL GROSS și care era șeful lui NICOL GROSS.-

Intrebare :

După plecarea lui NICOL GROSS, când ai reluat legătura cu el ?

Răspuns :

În timpul războiului cât a fost posibil ne-am scris. NICOL GROSS semna scrisorile pe numele conspirativ RUTH.-După 23 August 1944, am primit un telefon dela colonelul englez EISINGER.- M'am întâlnit cu EISINGER care mi-a transmis vești dela NICOL GROSS.- Dela colonelul EISINGER am aflat că el este șeful lui NICOL GROSS.- L-a lăudat foarte mult pe NICOL GROSS pentru activitatea depusă în favoarea englezilor.- Colonelul EISINGER știa perfect românește.- El stătuse înainte de război în România lucrând la o societate petroliferă.- Colonelul EISINGER s'a înapoiat la Cairo după circa 2 săptămâni.- În primăvara lui 1945 am primit un telefon dela BUTTLER - secretar al Legației engleze care mi-a telefonat dpunându-mi că vine din partea lui NICOL GROSS.- M'am dus la Legația engleză unde am luat legătura cu el.- Până la plecarea lui BUTTLER prin Mai 1945, m'am întâlnit cu el la legația britanică și la mine acasă.- După plecarea lui BUTTLER a venit dela Londra VERA MELANOVA, care se prezintă la mine din partea lui NICOL GROSS.- VERA MELANOVA fusese la Londra funcționară pe lângă guvernul cehoslovac dela Londra, iar aci fusese numită funcționară la Legația Cehoslovacă din București.-

Intrebare :

Cunoștea PATRASCANU relațiile d-tale cu NICOL GROSS și cu englezii ?

Răspuns :

PATRASCANU cunoștea relațiile mele cu NICOL GROSS precum și faptul că el este agent al serviciului de spionaj

ss/.LENA CONSTANTE

englez.- Cunoștea deasemenea legăturile mele cu colonelul EISENGER, BUTTLER și VERA MELANOVA.- PATRASCANU mi-a dat sfaturi să fiu foarte prudentă.- În urma acestui fapt am aranjat ca întâlnirile cu BUTTLER să le am la mine acasă.- 288

Intrebare :

Când l-ai revăzut pe NICOL GROSS ?

Răspuns :

L-am revăzut pe NICOL GROSS în Iulie 1947 la Praga.

Intrebare :

Ce ai discutat cu PATRASCANU în legătură cu întâlnirea d-tale cu NICOL GROSS ?

Răspuns :

PATRASCANU vedea că acțiunile sale sunt pe cale să fie descoperite, de aceea el hotărâse să fugă în străinătate de unde să ducă o activitate împotriva regimului de democrație populară și a Uniunii Sovietice.- Cu ocazia călătoriei ce a făcut-o în Iulie 1947 la Bruxelles ca delegat la Congresul Juriștilor Democrați, PATRASCANU a intenționat să nu se mai înapoieze în țară.- În acest sens PATRASCANU mi-a spus că se va bucura de tot sprijinul americanilor și englezilor și va colabora, dintre cei ce sunt fugiți din țară numai cu VISOIANU cu care era prieten și căruia îi acoperise fuga din țară.-

PATRASCANU aranjase cu MICSĂ, ca în cazul când nu intervine nimica ca să-i schimbe planul, să-i dea un telefon într-o zi pe care o fixaseră și printr-o parolă aleasă de comun acord să-i spună că rămâne în străinătate pentru ca grupul lui PATRASCANU să știe aceasta.- Dealtfel PATRASCANU făcuse și înainte pregătiri de a fugi din țară.-

PATRASCANU mi-a cerut să-i comunic lui NICOL GROSS hotărârerea pe care a luat-o și să-l întreb dacă poate veni la Londra și cum ar putea fi întrebuințat în cazul acesta.- PATRASCANU vroia să aleagă ca loc de ședere Parisul sau Londra.-

NICOL GROSS a sosit la Praga, deabia după câteva zile dela plecarea lui PATRASCANU la Bruxelles.- Eu în timpul acesta așteptam viza pentru Franța.-

Intrebare :

Cum ați organizat această întâlnire la Praga cu NICOL GROSS ?

ss/. LENA CONSTANTE

Răspuns :

NICOL GROSS mi-a telegrafiat perioada când va veni la Praga, corespunzătoare cu timpul când PATRASCANU pleacă la Congresul Juriștilor Democrați.-

PATRASCANU mi-a aranjat pașaportul pentru a putea pleca.-

Am plecat împreună cu PATRASCANU și soția lui.- Ei au stat o zi la Praga și apoi au plecat la Bruxelles.- Eu am rămas la Praga să-l aștept pe NICOL GROSS, urmând ca apoi să mă întâlnesc cu soții PATRASCANU la Paris.-

Intrebare :

Ce ai comunicat d-ta lui NICOL GROSS ?

Răspuns :

Eu i-am spus despre planul lui PATRASCANU și notarea lui de a rămâne în străinătate.- I-am arătat lui NICOL GROSS care este atitudinea lui PATRASCANU față de Partidul Comunist și Uniunea Sovietică.- I-am arătat linia urmată de PATRASCANU în colaborare cu partidele istorice împotriva Partidului Comunist, i-am arătat care este poziția lui PATRASCANU în partid, în general i-am spus tot ce știam cu privire la PATRASCANU.- NICOL GROSS mi-a spus să venim cu toții la Londra.- NICOL GROSS a stat la Praga 3 zile; telefonând la Paris pentru a vedea dacă PATRASCANU și-a obținut viza, mi-a spus că se înapoiază și ei imediat.-

Intrebare :

Dece s'a înapoiat PATRASCANU ?

Răspuns :

Între timp survenise arestarea lui MANIU.- PATRASCANU își dădea seama că fuga lui în acel moment va fi pusă în legătură cu arestarea lui MANIU și astfel nu se mai putea prevala în străinătate de platforma de comunist și membru al Comitetului Central al Partidului Comunist, platformă de care voia să se folosească în acțiunile pe care le-ar fi dus în străinătate.-

Pentru ca să nu se poată pune în legătură fuga lui cu arestarea lui MANIU, PATRASCANU a dat la Bruxelles un interviu, în care scop a convocat pe ziaristii tuturor ziarelor belgiene, interviu în care a arătat că arestarea lui MANIU era o necesitate.-

Plecând la Paris, a luat aci legătura cu MADISON agent al serviciului de spionaj american cu care a discutat

ss/. LENA CONSTANTE

despre rămânerea lui în străinătate.-

Intrebare :

Ce atitudine a avut MADISON în discuția cu PATRAS-CANU ?

Răspuns :

MADISON i-a arătat că dacă rămâne atunci în străinătate va fi compromis și că e mai bine să se reîntoarcă, deoarece posibilitatea de a fugi în străinătate se va ivi destul de curând.-

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.-

ss/. LENA CONSTANTE

IT.DE SECURITATE,

Micle Teodor

SE/4 ex.

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Constante Elena născută în București
la 17 Iunie 1909 fiica lui Constantin și Iulietta
de profesie pictor necrograf, (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
căminul domo-
ciliu în București Str. Dominele ^{nr. 12}
10 Septembrie 1952

Orașul București

Interogatorul a început la ora 6 și 15 minute

" s'a terminat la " 22 și 30 "

Întrebare: Ai cunoscut d-ta pe un om nume
Nicol Gross?Răspuns Da, l-am cunoscut.Întrebare Când și în ce împrejurări
l-ai cunoscut d-ta pe Nicol Gross?Răspuns Pe Nicol Gross, l-am cunoscut
în toamna anului 1937, într-un grup de
prieteni comuni.Întrebare Cum se evoluat relațiile dintre
d-ta și Nicol Gross?Răspuns Relațiile dintre noi, au fost de
protecție devenind foarte strâns, iar în 1940
când Nicol Gross a părăsit țara eu i-am
făcut o serie de servicii prelucrand casa lui
și mobilierul pe numele meu, deși meu. l-am
întristat la Istambul cu acest oșpie.Întrebare Cu ce se ocupa Nicol Gross?Răspuns Nicol Gross a fost proprietarulElena Constante

Urmare: forme „Technica Industrială”, „Domenii”
 și în a fost agent al „Intelligence Services”.
 „Tutibore” de unde cunoști d. te faptul că
 „Hicol Gross” este agent al „Intelligence Services”?
 Răspuns: „Hicol Gross” este agent al „Intelligence Services”,
 deoarece mi-au confirmat acest lucru, un
 om nume Valproux care a fost la Cairo în timpul
 războiului, precum și colonelul „Eisinger” care
 a venit la mine în 1944 trimis de „Hicol Gross”.
 și care era șeful lui „Hicol Gross”.

„Tutibore” după plecarea lui „Hicol Gross”
 când ai rămas legătura cu el?

Răspuns: În timpul războiului am fost prieten
 cu un om „Hicol Gross” nume scrisorile cu numele
 conspirator „Ruth”. După 23 August 1944, am
 primit un telefon de la colonelul englez „Eisinger”.
 M-am întâlnit cu „Eisinger” care mi-a spus mi-
 seste de la „Hicol Gross”. De la colonelul „Eisinger”
 am aflat că el este șeful lui „Hicol Gross”.
 La Londra foarte mult pe „Hicol Gross” pentru
 activitatea depusă în favoarea englezilor.
 Colonelul „Eisinger” este perfect românesc. El
 stătea înaintea de război în România lucrând
 la o societate petrolieră. Colonelul „Eisinger”
 sa înscris la Cairo după care s-a stabilit în
 Iași. În primăvara lui 1945 am primit un telefon
 de la „Butler” secretar la legătura engleză, care
 mi-a telefonat spunându-mi că vine din partea
 lui „Hicol Gross”. M-am dus la legătura britanică
 unde am fost legătura cu el.

Până la plecarea lui „Butler” în Noi 1945.
 M-am întâlnit cu el la legătura britanică și la

Semnătura,

Leva Constante

Urmare: mine acasă. —

Supă plecarea lui Butler a venit dela Londra Vera Melanova, care s'a prezentat la mine din partea lui Nicol Gross. Vera Melanova fusese la Londra functionară pe lângă guvernul checoslovac dela Londra, iar aci fusese numită functionară la Legatia checoslovacă din București.

Intrebare: Cum stă Patrascanu relativ la d-tale cu Nicol Gross și cu englezii?

Răspuns: Patrascanu cum stă relativ la mine cu Nicol Gross precum și faptul că el este agent al serviciului de spionaj englez. Cum stă deosebit de legăturile mele cu colonelul Epinger, Butler și Vera Melanova. Patrascanu nu a dat sfaturi să fie foarte prudentă. Eu urmaș pentru fapt să am contact cu înțelepciune cu Butler să le am la mine acasă.

Intrebare: Când l-ai revăzut pe Nicol Gross?

Răspuns: L-am revăzut pe Nicol Gross în Iulie 1947 la Praga.

Intrebare: Ce ai discutat cu Patrascanu în legătură cu înțelegerea d-tale cu Nicol Gross?

Răspuns: Patrascanu vedea în activitatea sa mult pe căle să fie demopocrite desceis el hotărâre să fuge în străinătate, de unde să ducă o activitate impropriea regimului de democrație populară și a Uniunii Sovietice. Eu încep călătorie a făcut-o în Iulie 1947 la Bruxelles, ca delegat la "Congresul prietenilor democrației" Patrascanu

Semnătura,

Lena Constante

Urmare: intentiona să nu-și lase însoțirea în țară
În acest sens Pătrășcanu mi-a spus că în va
bucura de tot puținul americanilor și angloilor
și va colabora, dintre cei ce sunt fugiti
din țară numai cu Voronov, pe care va picta
și lăsa în seapere fuga din țară. —

Pătrășcanu propune cu Hicșă, ca în cazul
când me intervine nimic să nu-i schimb
planul să-i dea un telefon într-o zi pe care
o fixaseră și printr-o porcă alor de omu
surd să-i spună să rămâne în străinătate
pentru ce grupul lui Pătrășcanu să stea
acorda. —

Scatfel Pătrășcanu făcuse și înaintate
negotiri de a fugi din țară. —

Pătrășcanu mi-a cerut să-i comunc la
Hicșă Gross hotărârea pe care a luat-o
și să-l înțeleg de ce poate veni la Londra și
cum ar putea fi în tre buintat în cazul acesta

Pătrășcanu vrea să alage pe la de
redere 'Parviz sau Londra. —

Hicșă Gross a sosit la Praga deaba
câteva zile după plecarea lui Pătrășcanu
la Bruxelles. —

Eu în timpul acesta organizez o viză pentru
Fronta. —

Intrebare Cum o te organizat aceste în tel-
ore la Praga cu Hicșă Gross?

Răspuns. Hicșă Gross mi-a telegrafiat
perioada când va veni la Praga, însepu-
zătoare cu timpul când Pătrășcanu pleacă la

Semnătura,

Leva-Cavuta

Urmare: imperial printr-o noua carte. Petrescu
mi-a cerut pentru a putea 293
pleca.

Am plecat împreună cu Petrescu în vîta
lui. Ei au stat o zi la Praga și apoi sînt plecat
la Bruxelles. Eu am rămas la Praga și-l
am cunoscut pe Nicol Gross, unchiul soției
mei în tîrîmă cu vîta Petrescu la
Paris. —

Intrebare Ce ai comunicat d-ta lui Nicol Gross?

Răspuns Eu i-am spus despre planurile
lui Petrescu și hotărîrea lui de a rămîne în țară.

- Eu i-am spus lui Nicol Gross care este poziția
lui Petrescu față de Partidul Comunist
și Uniunea Sovietică. —

- I-am spus că vîsă amestec de Petrescu
de colaborare cu partidele interice împotriva
Partidului Comunist. —

- I-am spus care este poziția lui Petrescu
în partid. În general i-am spus tot
ce știu cu privire la Petrescu.

Nicol Gross mi-a spus că se va veni cu
totu la Londra. —

Nicol Gross a stat la Praga 3 zile. —
Telefonînd la Paris pentru a vedea dacă
Petrescu mi-a obținut viza mi-am
spus că se începe și e imediat.

Intrebare

De ce s'o început Petrescu?

Răspuns Într-un timp survenise opritarea
lui Moșoiu. Petrescu mi-a dat seama

Semnătura,

Leuza Cantuță

Urmare: ce fuysa lui în acel moment va fi pusă
în legea lui cu arătarea lui Moana și astfel
el nu se va mai putea prezenta în străinătate
de platforme de comunisti și membri ai Comite-
tului Central al Partidului Comunist. Platforme
de care vor să se folosească în actualul pe care
li-or fi dus în străinătate.

Pentru ce să nu se poate pune în legea
fuysa lui cu arătarea lui Moana, Petruscu
a dat la Bruxelles un interviu în care
s-a enunțat pe scurtă tuturor jurnali-
stilor, interviu în care a arătat că
arătarea lui Moana era o recuzită.

Plecatul la Paris a luat și legea
cu Madison, agent al serviciilor de spio-
naj american în care a disimulat despre cămo-
flajul lui în străinătate.

Întrebare Ce atitudine o are Madison
în disimularea cu Petruscu

Răspuns Madison i-a arătat că dacă
rămâne atunci în străinătate va fi compromis
și că e mai bine să se reintreacă deoarece
posibilitate de a fuysa în străinătate i se
vor iri dintr-un de curând.

Reputatul proces verbal l-au citit curând
cu curând și răspunsul în totul cu cele
declarații de mine -

Lena Constanta

Comitetul
lt. de curând

Herold M. J.

Semnătura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestata CONSTANCE ELENA, născută în București
la 17 Iunie 1909, fika lui CONSTANTIN și JULIETA, de pro-
fesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București
str. Dionisie Lupu Nr.12.

23 Octombrie 1952, București

Interogatoriul a început la ora 645

" s'a terminat la " 19,35

Intrebare:

1 Ai cunoscut dta pe ~~un anume~~ NICOL GROSS?

Răspuns:

Da, am cunoscut pe NICOL GROSS.

Intrebare:

2 Când și în ce împrejurări l-ai cunoscut dta
pe NICOL GROSS?

Răspuns:

Pe NICOL GROSS l-am cunoscut în toamna anului
1937 într'un grup de prieteni comuni.

Intrebare:

3 Cum au evoluat relațiile dintre dta și NICOL
GROSS?

Răspuns:

Relațiile dintre mine și NICOL GROSS au fost
de prietenie, iar apoi au devenit relații intime. În 1940
când NICOL GROSS a părăsit țara, eu i-am făcut o serie
de servicii, preluând casa lui și mobilierul pe numele
meu, deasemeni l-am însoțit la Istanbul cu această oca-
zie.

Intrebare:

4 Cu ce se ocupa NICOL GROSS?

Răspuns:

NICOL GROSS a fost proprietarul firmei "Tech-
nica Industrială", deasemeni făcea spionaj pentru Inte-
ligence Service" fiind agent al acestei organizații
el culegând informații în special din regiunea petro-
./.

ss/LENA CONSTANCE

liferă.

Intrebare:

295

De unde cunoști dta faptul că NICOL GROSS este agentul Intelligence-Service-ului?

Răspuns:

NICOL GROSS mi-a spus că face spionaj pentru englezi în cursul anului 1939 cu ocazia unei discuții ce am avut-o cu el. El mi-a explicat atunci că trebuie să se introducă pe lângă nemții cari au venit în țară pentru ca să culeagă informații și că în special trebuie să afle despre amenajările pe cari le fac nemții în regiunea petroliferă. Mi-a cerut cu această ocazie să fiu draguță cu nemții pe care îi aduce în casă. Astfel am făcut diverse servicii unui neamț numit GRAMTSCH. Eu începând de atunci îi comunicam lui NICOL GROSS informațiile pe cari le aflam în cerul cunoștințelor mele.

Faptul că NICOL GROSS se ocupă cu spionajul mi-a fost confirmat de un anume VULPESCU care a fost la Cairo în timpul războiului, precum și de colonelul BISINGER care a venit la mine imediat după 23 August 1944, trimis de NICOL GROSS și care mi-a spus că este șeful lui NICOL GROSS.

Intrebare:

Ce instrucțiuni ți-a dat NICOL GROSS în privința culegerii informațiilor.

Răspuns:

NICOL GROSS mi-a spus numai să-i spun zilnic tot ce pot afla. Alte instrucțiuni n'am primit atunci.

Intrebare:

Cine mai cunoștea activitatea lui NICOL GROSS?

Răspuns:

Eu am cules informații dela ZILBER și i-am spus acestuia că NICOL GROSS este în serviciul de spionaj englez. Dealtfel HERBERT ZILBER a fost în legătură și cu NICOL GROSS. Stiu chiar că a primit și bani dela NICOL GROSS. HERBERT ZILBER era foarte bine informat și am cules multe informații dela el.

Intrebare:

Ce informații ai primit dta dela HERBERT ZILBER?

Răspuns:

BELU HERBERT ZILBER mi-a dat în special informa-

ții politice. Mi-a dat și informații privind acțiunile
partidului comunist. El era foarte bine informat și
dădea informațiile verbal eu transmitându-le imediat lui
NICOL GROSS. 296

Intrebare:

Care era natura informațiilor pe care le-ai
transmis lui NICOL GROSS?

Răspuns:

Eul i-am transmis în perioada 1939-1940 infor-
mații militare, politice și economice.

Intrebare:

Până când ai dus dta această activitate?

Răspuns:

Am dat informații lui NICOL GROSS până în Oct.
1940 când am plecat cu el la Istambul. El părăsind
atunci țara.

Intrebare:

Ce discuții ai avut cu NICOL GROSS la Istambul?

Răspuns:

În acelaș timp cu NICOL GROSS a părăsit țara
și un prieten al lui numit MOTI RUBINSTEIN. Acesta mi-a
propus ca după înapoierea mea în țară, să mai fac un
voiaj la Istambul și să aduc un plic conținând infor-
mații.

I-am spus acest lucru lui NICOL GROSS care mi-a
spus că este periculos să fac acest lucru și să aduc
informațiile la Istambul, deoarece acum când am venit
cu ei până la Istambul s'ar putea ca un al doilea voiaj
să pară suspect și să am neplăceri grave. Cu această
ocazie NICOL GROSS mi-a spus că MOTI RUBINSTEIN este
foarte imprudent și mi-a dat ca exemplu că în România,
MOTI RUBINSTEIN era atât de imprudent încât în dorința
de a culege cât mai multe informații, intra cu mașina
în curțile regimentelor, făcându-se că a greșit, pentru
ași da seama de situația trupelor cantonate, acolo și de
armamentul ce-l au.

NICOL GROSS mi-a spus să-i reamintesc lui
BELU HERBERT ZILBER, despre înțelegerea ce au ca dacă
războiul se va termina cu victoria aliaților și comu-
niști vor avea un cuvânt de spus în România, să nu uite
că ei trebuie să colaboreze în sensul celor aranjate.

./.

ss/LENA CONSTANTE.

Am ținut legătura cu NICOL GROSS prin poștă normale atât timp cât a fost posibil. NICOL GROSS mi-a răspuns semnând cu numele RUTH scrisorile ce mi le trimitea. 297

Intrebare:

Cu cine ai discutat dta despre cele discutate cu NICOL GROSS la Istambul.

Răspuns:

Am discutat cu BELU HERBERT ZILBER, despre cele ce mi-a spus NICOL GROSS și el mi-a spus că-și va ține angajamentul.

Deasemeni am discutat cu HARI BRAUN și cu DORICA BALAN despre cele ce mi-a cerut MOTI RUBINSTEIN la Istambul și despre activitatea acestuia.

Intrebare:

Când ai reluat legătura cu NICOL GROSS?

Răspuns:

Am reluat legătura cu NICOL GROSS în Sept. 1944, când a venit în țară sosind dela Cairo, colonelul englez EISINGER. Acesta mi-a telefonat la părinții mei și ne-am dat întâlnire la Athené Palace unde ne-am întâlnit în hall.

Intrebare:

Ce ai discutat dta cu EISINGER.

Răspuns:

EISINGER mi-a spus că a venit dela Cairo, unde a lucrat cu NICOL GROSS care era sub ordinele lui. Am discutat circa 10 minute despre NICOL GROSS transmitându-mi complimente dela el. Mi-a spus că pleacă la Ploești și că va mai sta de vorbă cu mine când se va reîntoarce.

EISINGER vorbea foarte bine românește deoarece lucrase înainte de război ca inginer în regiunea petroliferă la noi în țară.

Intrebare:

Când te-ai revăzut cu colonelul EISINGER?

Răspuns:

L'am revăzut pe colonelul EISINGER după o săptămână. Mi-a telefonat la mama mea în str. Sihleanu și am aranjat să ne întâlnim la locuința mea din str. Dionisie Lupu Nr. 12. A venit pe înserat și mi-a spus că dacă eu păș-
ss/LENA CONSTANTE

trez sentimente bune pentru NICOL GROSS mai are să comunice ceva.

Mi-a spus că NICOL GROSS mă roagă să-i transmit informații din țară. Pentru aceasta va veni cineva la mine prin care să le pot transmite.

Mi-a spus să colaborez și să mă sfătuiesc cu prietenul nostru "economistul" și să fac ce mă va sfătui acesta.

Deasemeni să transmit informațiile pe cari le voi obține eu și pe cele ce mi le va da acesta. Am înțeles că "economistul" este BELU HERBERT ZILBER și m'am adresat lui. EISINGER mi-a spus că interesează în special informații din P.C.R.

Intrebare:

Ce ai răspuns dta la cele cerute de colonelul EISINGER?

Răspuns:

Eu am acceptat să duc această activitate de spionaj. După aceasta colonelul EISINGER a plecat. Tin minte că el fiind cu mașina m'a condus până la DORICA BALAN în actualul Bd. 6 Martie Nr. 93.

Intrebare:

Ce ai discutat cu ZILBER despre comunicarea lui EISINGER?

Răspuns:

După 2-3 zile m'am întâlnit cu HERBERT ZILBER la el acasă în str. Dionisie Lupu Nr. 2 și i-am comunicat cele transmise mie de către NICOL GROSS prin EISINGER, reamintindu-i de angajamentul ce și-l luase în 1940. I-am spus toată discuția mea cu EISINGER și tot ce aflam despre activitatea lui NICOL GROSS din timpul războiului dela Cairo.

HERBERT ZILBER a fost de acord să mă ajute în activitatea mea de spionaj și spunându-i că sunt necesare mai ales informații din cadrul Partidului Comunist, el mi-a spus că mă va introduce pe lângă PATRASCANU astfel ca să pot culege și singură informațiile ce am nevoie. Deasemeni mi-a spus că îmi va da informații și personal.

În legătură cu PATRASCANU mi-a spus că este bine să-l cunosc și să fiu în legătură cu el, deoarece voi putea face eventual servicii lui PATRASCANU în legă-

tură cu serviciul de spionaj englez în cazul când PATRASCANU va avea de comunicat ceva.

299

Astfel începând din Septembrie, spre sfârșit, am început să lucrez cu ELENA PATRASCANU la U.P. HERBERT ZILBER mi-a spus că să mă duc la U.P. să lucrez cu ea.

Intrebare:

Cu cine ai avut legătură din partea "Intelligence Service"-ului pentru transmiterea informațiilor?

Răspuns:

Prin Februarie 1945 mi-a dat un telefon BUTLER, secretar la Legația engleză spunându-mi că are să-mi predea un comision dela NICOL.

M'am dus a doua zi la Legația Britanică în str. Jules Michelet unde am discutat cu BUTLER. Acesta mi-a spus că ce am de transmis lui NICOL GROSS pot transmite prin el. După câteva zile i-am dat lui BUTLER un plic cu informații.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

Anchetator:

Ss/LENA CONSTANTE

Lt. de Securitate

Theodor Micle

Proces-Verbal de interogator

Arestata Constante Elena, născută în București
 la 17 Iunie 1909, fiica lui Constantin și Iulietta
 (Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
 de profesie pictor xerograf, cu ultimul domiciliu
 în București str. Doinice Lupu nr. 12. -
 23 Octombrie 1952

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 6 și 45 min.
 „ s'a terminat la „ 19 și 35 „

Intrebare: Ai cunoscut d-ta pe un prieten
H Nicol Gross?

Răspuns Da, am cunoscut pe Nicol Gross.

Intrebare Când și în ce împrejurări l-ai
 cunoscut d-ta pe Nicol Gross?

Răspuns Pe Nicol Gross l-am cunoscut în
 toamna anului 1939 într'un grup de prieteni
 comuni. -

Intrebare Cum au evoluat relațiile dintre
 d-ta și Nicol Gross?

Răspuns Relațiile dintre mine și Nicol
 Gross au fost de prietenie, iar apoi au devenit
 relații intime. În 1940 când Nicol Gross
 a părăsit țara, eu i-am făcut o serie de
 servicii, pe lângă care lui și mamei sale pe
 numele meu, deosemeni l-am trimis la
 Istanbul cu aceluiași scop. -

Intrebare Cu ce se ocupa Nicol Gross?

Semnătura,

Elena Constante

Urmare: Răspuns: Nicol Gran a fost proprietarul firmei „Technica Industrială” deosebeni făcând spionaj pentru Inteligence Service fiind agent al acestei organizații și obținând informații în special din regiunea petroliferă.

Interogare: De unde sunteți să-l fi știut faptul că Nicol Gran este agentul Intelligence Service-ului?

Răspuns: Nicol Gran mi-a spus că face spionaj pentru englezi în cursul anului 1939 în acare a unei dispoziții ce am avut-o eu el. El mi-a explicat atunci că trebuie să se introducă pe lângă neamuri care au venit în țară pentru că să cuibășe informații și să în special trebuie să afle despre amenințările pe care le face neamurile în regiunea petroliferă. Mi-a cerut cu această ocazie să fac dragăla cu neamurile pe care îi aduce în țară. Astfel am făcut diverse servicii unui neamuri numit Gramsch. Cu începuș de atunci și comunistii lui Nicol Gran informațiile pe care le aflam în cursul investigațiilor mele.

Faptul că Nicol Gran se ocupă cu spionajul, nu o fost emprobat de un omuncu Valpeneu care o fost la birou în timpul războiului primii și de colonelul Ciurpet care o venit la mine imediat după 23 August 1944 și mi-a spus că este refuzul lui Nicol Gran.

Interogare: Ce instrucțiuni ti-a dat Nicol Gran în privința uleiului informațional?

Răspuns: Nicol Gran mi-a spus numai să-i spun zilnic tot ce pot afla. Nete instruc-

Semnătura,

Lea Constantine

Urmare: ti-am năun primit stura.

301

Intrebare Cine mi-a curat activitatea lui Nicol Gross?

Răspuns Eu am ules informatii de Ziller și eu spus curat că Nicol Gross este un serviciu de spionaj cuplez. Scottel Herbert. Ziller o ține în legătură cu Nicol Gross. Oțu alor își exprimă în bani de la Nicol Gross. Herbert Ziller era foarte bine informat și eu ules multe informatii de el.

Intrebare Ce informație ai primit de la de la Herbert Ziller

Răspuns Bebe Herbert Ziller mi-a dat în special informații politice. Mi-a dat și informații privind activitatea partidului comunist. El era foarte bine informat și mi-a dat informațiile verbel cu transmițându-le imediat lui Nicol Gross.

Intrebare Care era natura informațiilor pe care le-ai transmis lui Nicol Gross?

Răspuns Eu i-am transmis în perioada 1940 informații militare, politice și economice.

Intrebare Până când ai dus de la activitate?

Răspuns Am dat informații lui Nicol Gross până în Oct 1940 când am plecat eu la Istanbul. El porocina stura țara.

Intrebare Ce dispoziții ai avut cu Nicol Gross la Istanbul?

Răspuns Eu ules timp cu Nicol Gross a porocit țara și me pșteau el lui

Semnătura,

Lena Compaute

Urmare: numit Moti Rubinstein. Acesta mi-a
propus ca după încercarea mea în țară
să mai fac un voiaj la Istanbul și să
aduc un plic continuând informații.

Î-am spus acest lucru lui Nicol Gross care
mi-a spus că este periculos să fac astfel lucruri
și să aduc informațiile la Istanbul, deoarece
avem cînd eu vinut aici până la Istanbul
s'ar putea ca uneori al doilea voiaj să poartă rezultat
și să am neplăceri grave. Cu această ocazie
Nicol Gross mi-a spus că Moti Rubinstein este
foarte imprudent și mi-a dat ca exemplu că
în România Moti Rubinstein era atît de
imprudent încît în dorința de a culege
cît mai multe informații, intra cu ușurință
în cartele regimului tot făcându-se că e gazdă
pentru o zi de nouă de situația trupelor înaintate
acelorași de ornamentul cu el eu.

Nicol Gross mi-a spus să-i reamintesc lui
Belu, Herbert Zilber, după înțelegerea ce eu
ca deocamdată războiul se va termina cu victoria
aliatilor și comunistii vor avea un curînt
de sprijin în România, să nu uite că ei trebuie să
colaboreze în secolul celor ocupate. —

Am ținut legătura cu Nicol Gross pînă pînă
naua este atît timp cît a fost posibil. Nicol
Gross mi-a răspuns remușcîndu-se cu numele Dietrich
arsoare și mi le trimitea. —

Într-o dată Cu mine ei dispușut să se desprindă
din țară cu Nicol Gross la Istanbul.

Răspuns: Am dispușut pe Belu Herbert Zilber

Semnătura,

Lena Constanta

Urmare: dupa ce ce mi-a spus Nicol Grass si el
mi-a spus ca-i va tina seapajamentul. 302
Domnii au discutat cu Harri Brown si cu
Sorica Bileu dupa ce ce mi-a venit noti
Rubintaru la Istanbul si dupa activitatea
scuturata.

Intrebare Cănd a văzut legătura cu
Nicol Grass?

Răspuns: Am văzut legătura cu Nicol Grass.
În sept 1944 când a venit în țara noastră
dela Berro-, colonelul englez Eisinger, Aasta
mi-a telefonat la părintii mei si ne-a
dat informație la Athene Palace unde ne-am
întălnit în hall.-

Intrebare Ce ai discutat de te cu Eisinger?

Răspuns Eisinger mi-a spus că a venit dela
Berro și că a lucrat cu Nicol Grass care era
sub mâinile lui. Am discutat circa 10 minute
dupa Nicol Grass transmițându-mi esențele
dela el. Mi-a spus că pleacă la Ploesti și
că va mai sta de urbe cu mine când se va redatora.
Eisinger vorbea foarte bine românește deoarece
lucrase înaintea de război ca inginer în regiunea
petroliferă de noi în țara. —

Intrebare Când te-ai revăzut cu colonelul
Eisinger?

Răspuns L-am revăzut pe colonelul Eisinger
după o săptămână. Mi-a telefonat la mama
mea în Str. Lihleanu și am spus că se
întălnim la bucătăria mea din Str. Gionis
după nr. 12. Am rămas pe un minut și mi-a spus că

Urmare: dea cu poartez sentimente bune pentru Nicol Gross noi ore. să-mi comence ceva.

Mi-a spus că Nicol Gross mă rogă să-i transmit informații din țară. Pentru aceasta va veni cineva la mine prin care să le pot transmite

Mi-a spus că Wolberg și să mă sfătuiască cu pictorul nostru „economistul” și să fac ce-mă va sfătuii acesta

Deci-mă să transmit informațiile pe care le voi obține eu și pe cele ce mi le va da acesta. Am întes că „economistul” este Belu Herbert Silber. și m-am adresat lui. Evinger mi-a spus că interesează în special informații din I.C.R. Intrebare Ce și răspuns d-ți la cele cerute de colonelul Evinger?

Răspuns Eu am acceptat să duc această activitate de spionaj. După aceasta colonelul Evinger a plecat. Trebuie să el fiind în marina m'a îndus până la Dorica Bălan în actualul Rd. Libertății nr. 93.

Intrebare Ce și discutat cu Silber după comunicarea lui Evinger?

Răspuns După 2-3 zile m'am întâlnit cu Herbert Silber la el acasă în str. Dimonie, după nr. 2, și i-am comunicat cele transmise-mi de către Nicol Gross prin Evinger. reamintindu-i de suprapunerea ce și-o luase în 1940. I-am spus toate discuțiile mea cu Evinger și tot ce aflasem după activitatea lui Nicol Gross din timpul războiului

Urmare: de la baro

Herbert Silber a fost de acord să mă ajute 303
în activitatea mea de spionaj și spunându-mi
să nu uit recunoașterea mea elilor informații din
rădăcinile Partidului Comunist, el mi-a spus
să mă va introduce pe laupă Petrescu
pentru că se pot culge în năgura infor-
mațiile ce eu nevoie. De asemenea mi-a
spus că mi va da informații și personal. —
În legătură cu Petrescu mi-a spus că
este bine să-l cunosc și să fiu în legătură
cu el deoarece mi puter să obțin astfel servicii
la Petrescu în legătură cu serviciul de
spionaj englez în cazul când Petrescu
va avea de comunicat ceva. —

Antel începând din septembrie, pe scurt,
am început să lucrez cu Sene Petrescu
la U.P. Herbert Silber mi-a spus că să mă
duc la U.P. să lucrez cu el. —

Întrebare: Cum cine ai avut legătură din
partea „Intelligence Services” pentru
transmiterea informațiilor?

Răspuns: Prin Februarie 1945 mi-a dat
un telefon Butler secretor la legisla-
ție engleză spunându-mi că are să-mi
predea un comision de la Hiol.

M-am dus o dată și la legislația Britanică
în str. Jules Kichelet unde am discutat
cu Butler. Acesta mi-a spus că se am
de transmis lui Hiol prin pot trans-
mite prin el. După câteva zile 1-cu dat

Semnătura,

Luna Constanti

Urmare:

Am But let un plic cu informatii.
Prezentul proces verbal tau este cinsent
in cinsent si corespunde in totul cu cel al
ale declarate de mine.

Leva Constanta.

Archetator.

Ut ole recuzitate

Per 4 illip

Semnătura,

(r)
PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU
=====

Arestata CONSTANCE ELENA, născută în București
la 17 Iunie 1909, fika lui CONSTANTIN și JULIETA, de pro-
fesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în str.
Dionisie Lupu Nr.12.

27 Octombrie 1952, București.

Interog. a început la ora 6,20

" s'a terminat " 19,25

Intrebare:

Ai arătat dta în declarația consemnată în proce-
sul verbal anterior că ai transmis informații prin
BUTLER secretar la Legația Britanică. Arată dta ce in-
formații ai transmis?

Răspuns:

26
În scrisoarea predată lui BUTLER secretarul lega-
ției britanice scriam lui NICOL GROSS că am luat legă-
tura conform instrucțiunilor primite cu BELU HERBERT
ZILBER și acesta s'a arătat de acord să mă ajute în
această activitate. Ii scriam că pentru a putea duce
această activitate de spionaj BELU HERBERT ZILBER m'a
recomandat și lui PATRASCANU cu care acesta este prieten.
Ii arătam că PATRASCANU este împotriva liniei partidului
comunist și are ideile lui de colaborare cu burghezia
și cu țările capitaliste în special cu Anglia și Statele
Unite. Ii scriam că BELU HERBERT ZILBER este foarte ne-
mulțumit că PATRASCANU nu a putut pune mâna pe conducerea
partidului Comunist, așa cum sperase în timpul războiului.
Deasemeni că HERBERT ZILBER este nemulțumit de poziția
sa.

Mai transmiteam informații despre:

- Cheltueelile în contul armistițiului. (cu specifi-
cația eifrelor în ce privește livrările).
- Despre situația bunurilor germane.
- Despre proiectele pentru înființarea societăților
economice româno-sovietice.

./.

ss/LENA CONSTANCE

-Despre situația politică din țară arătând care este poziția Partidului Comunist și a celorlalte partide politice. Despre criza de guvern ce avea loc în acel timp.

305

-Despre organizațiile Uniunea Patrioților și Apărarea Patriotică.

-Numărul membrilor Partidului Comunist (cifre) și afluența de înscrieri.

-Sursele de venituri ale partidului comunist.

-Despre felul cum decurge reforma agrară.

-Despre situația agriculturii.

-Informațiile le-am avut dela BELU HERBERT ZILBER și din conversațiile dintre acesta și PATRASCANU.

Intrebare:

Cine mai cunoștea activitatea dta de spionaj?

Răspuns:

Activitatea aceasta de spionaj o mai cunoștea LUCRETIU PATRASCANU căruia i-am spus că NICOL GROSS este un agent al serviciului de spionaj britanic. Dealtfel întrebându-l cum se face că are încredere în mine el mi-a răspuns că are încredere deoarece i-am fost recomandă de BELU ZILBER care i-a vorbit despre mine. După ce NICOL GROSS mi-a cerut informații despre activitatea lui PATRASCANU am discutat cu el despre cererea lui NICOL GROSS.

Intrebare:

Când ți-a cerut NICOL GROSS aceasta?

Răspuns:

După ce am trimis primele informații am primit prin BUTLER o scrisoare dela NICOL GROSS în care mi se dădeau instrucțiuni să-i scriu amănunțit despre poziția lui PATRASCANU, atitudinea lui și activitatea pe care o desfășoară precum și vederile lui pentru viitor.

În urma acestui fapt am discutat cu PATRASCANU și i-am cerut să-mi spună ce să transmit Intelligence Service-ului respectiv lui NICOL GROS privitor la acțiunile lui. PATRASCANU mi-a cerut să scriu că el cere să se prezeze foarte puternic pentru ca să nu i-a Partidul Comunist puterea arătând că este necesar aceasta pentru a menține influența engleză în România.

Intrebare:

Arată Dta ce ți-a cerut PATRASCANU să comunici
./.
sa/LENA CONSTANTE

serviciului de spionaj englez.

315

306

Răspuns:

PATRASCANU mi-a cerut să comunic lui NICOL GROSS respectiv serviciului de spionaj englez că trebuie dusă o acțiune hotărâtă prin toate mijloacele posibile pentru împiedicarea partidului comunist să i-a puterea, și că nu se va face nimica numai cu note diplomatice de protest.

-Arată dorința lui de a colabora cu englezii. Mi-a cerut să comunic că el consideră absolut necesară menținerea partidelor istorice ca partide de guvernământ.

-Că trebuiește împiedicată cu orice mijloace influența URSS în România și trebuie împiedicată o apropiere între URSS și România.

-Că PATRASCANU colaborează cu partidele istorice în acest scop.

PATRASCANU mi-a cerut să comunic că anglo-americanii trebuie să i-a măsuri imediate și să profite de faptul că aparatul de stat este încă în mâna reacționarilor și cât timp acestea mai au cât de cât influență. Eu am scris toate acestea dând și informații asupra colaborării lui PATRASCANU cu VISOIANU și NICULESCU BUZESTI și a întrevederilor avute.

Intrebare:

Ce ai mai discutat în această privință cu PATRASCANU?

Răspuns:

PATRASCANU mi-a spus că este foarte periculosă eu țin legătura pe linie de spionaj cu legația și mi-a cerut ca în nici un caz să nu mă duc eu cu scrisoarea cu informații la legație. În urma acestui fapt i-am cerut lui BUTLER să vină el la mine acasă, iar lui NICOL GROSS i-am scris că îi cer să nu mai am de aface cu membrii ai legației engleze, deoarece este foarte periculos acest lucru pentru mine. Deasemeni deoarece eu sunt acum în permanență cu PATRASCANU, nu pot să mai țin legătura cu legația, deoarece așa fi imediat compromisă.

PATRASCANU se vâita mereu că englezii nu fac nimic, nu i-au nici un fel de măsuri, "barem de ar accepta englezii și americanii soluția să fiu eu prim-ministru".

Intrebare:

Ce alte informații ai mai transmis.

./.

ss/LENA CONSTANTE

Răspuns:

Am arătat că singura soluție pentru ca poziția anglo-americane din România să fie salvate este ca PATRASCANU să fie prim ministru și ca anglo-americani să i-a toate măsurile pentru aceasta.

Intrebare:

Prin cine ai transmis informațiile după ce a plecat BUTLIER din țară.

Răspuns:

În Octombrie 1945 a venit dela Londra VERA MELANOVA care lucrase pentru guvernul cehoslovac dela Londra.

I-a venit la mine cam după 10 zile dela sosirea ei din țară și mi-a spus că îl cunoaște pe NICOL GROSS și de acum pot transmite prin ea scrisori la fel cum am mai trimis. VERA MELANOVA a plecat din țară după arestarea mea.

Intrebare:

Arată data ce informații ai mai transmis data până la arestarea d-tale?

Răspuns:

Am transmis informații privitor la acțiunea lui PATRASCANU precum și alte informații.

Astfel i-am arătat că PATRASCANU este ferm hotărât să saboteze politica partidului Comunist și să colaboreze cu partidele istorice, lucru pe care îl face.

-Astfel am informat că PATRASCANU duce activitate pentru menținerea partidelor istorice și aducerea lor la guvernare.

-În acest scop i-am arătat că eu l-am pus în legătură pe PATRASCANU cu POGNEANU și rezultatul întrevăderii dintre ei.

-Am informat serviciul de spionaj englez despre faptul că BELU ZILBER HERBERT l-a pus pe PATRASCANU în legătură cu doi agenți ai serviciului de spionaj american MADISON și ROBERTS.

-Despre situația pe care o propune PATRASCANU pentru aducerea la putere a partidelor istorice și anume un guvern de concentrare în care să intre aceste partide și având pe el ca prim ministru, aceasta printr-o lovitură de stat care să înlăture guvernul GROZA.

-Am arătat că el a sfătuit pe rege să provoace

././ ss/LENA CONSTANTE

criza constituțională și că cere ca și englezi să-1 sfătuiască pe fostul rege în acest sens. 308

-Despre activitatea lui PATRASCANU în Ardeal.

-Despre sortimentele de mărfuri ce se importă din URSS.

Am mai dat și alte informații, pe care nu mi le mai reamintesc.

Informațiile le-am obținut dela PATRASCANU și BELU HERBERT ZILBER.

Intrebare:

Când ai transmis dta ultima cară informații.

Răspuns:

Ultima cară am transmis informații în Iulie 1947

când m'am întâlnit cu NICOL GROSS la Praga.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

ss/LENA CONSTANTE

Anchetator:

Lt. de Securitate

Th. Micle

Pe
c-a făcut pace
a sa amara --

Urmare: Silber este foarte nemulțumit cu Petrosanu
nu e putut pune mâna pe conducerea partidului
Comunist ora cum spera în timpul
reședinței. Deosemeni cu Herbert Silber
este nemulțumit de politica sa. -

Mai trăsăm în discuție despre.

- Chechelele în cadrul comunistului. -
- (cu specificarea cifrelor în ce privește livrările)
- Despre situația banurilor germane. -
- Despre proiectele pentru infrastructura societății
economice româno-sovietice. -
- Despre situația politică din țara noastră
care este politica partidului Comunist și a celei
partide politice. - Despre legea de guvernare ce
o are în. În acel timp
- Despre organizațiile. Unirea Patrioților și
Mășterii Patrioțiști
- Numărul membrilor partidului Comunist
(cifre) și afluența de înscrieri. -
- Mășile de remitere ale partidului Comunist
- Despre felul cum se curge reforma agrară
- Despre situația agriculturii. -
- Informațiile b-șii sunt date de către Herbert
Silber și din conversațiile dintre acesta și
Petrosanu. -

Intrebare Cum mai cunoaște activitatea
d-tale de spionaj?

Răspuns Activitatea noastră de spionaj
cunoaște activitatea Petrosanu întrucât i-am
 spus că Nicol Grov este un agent al serviciului
de spionaj Britanic. De altfel întrebându-l
am reușit să-l credem în mine el nu a

Semnătura,

Leuq Constant

Urmare: Rospuus i-a inceput să credă încredere deosebită în 2840
 fost recomandat de Beli Zeller care i-a vorbit
 despre mine. - După ce Hicol Gross mi-a cerut
 informații despre activitatea lui Petrascu sau
 disunită cu el despre cererea lui Hicol Gross. -
Gutebore când ti-a cerut Hicol Gross secrete
Rospuus După ce am trimis primele informații
 am primit prin Buller o scrisoare din Hicol
Gross în care mi se dădese instrucțiuni să -
 scriu amănunțit despre poziția lui Petrascu,
 atitudini lui în activitatea pe care o desfășura
 pentru și vederile lui pentru viitor.

În urma acestui fapt am disunit cu
Petrascu și i-am cerut să-mi spună ce
 să transmit Gutelupe - serviciului respectiv
 lui Hicol Gross privitor la situația lui.
Petrascu mi-a cerut să scriu că el
 cere să se prezente foarte puternic pentru
 că se nu i-a partidul comunist puterea
 pretând că este necesar secrete pentru a
 menține influența cuplului în România.
Gutebore Prete dăte ce ti-a cerut Petrascu
 să comunic serviciului de spionaj cuplului.
Rospuus Petrascu mi-a cerut să
 comunic lui Hicol Gross respectiv serviciului
 de spionaj cuplului că trebuie dusă o situație
 hotărâtă prin toate mijloacele posibile pentru
 împiedicarea partidului comunist să i-a puterea,
 și să nu se facă nimic numai cu note
 diplomatice de protest.

- Prete dorita lui de a colabora cu

Semnătura,

Lea Conant

Urmare: eu legi. Ni-o arut să comunici că
el consideră absolut necesare menținerea
partidelor istorice ca partide de guvernă-
ment. —

— Că trebuie să împiedicăm orice influență
influență URSS în România și trebuie
impiedicată o apropiere între URSS și
România

— Că Petrescu colaborază cu partidele
istorice în acest scop.

Petrescu ni-a cerut să comunici
că cuțlă americană trebuie să i-o dăruim
imediat și să profităm de faptul că
aportul de stat este încă în mână
reședințelor noastre timp de câteva
măi cu cât de cât influență —

Eu am scris toate acestea, dar și
informații asupra colaborării lui Petrescu
cu Viorica și Hrușciov. După p. a
înțelegându-l foarte.

Intrebare Ce ai mai discutat în aceste
privință cu Petrescu?

Răspuns Petrescu ni-o spus că este
foarte periculos să eu tui lege țara pe
linia de spionaj cu legătura. Și unii
arut că în viața mea că nu mă duc
eu în scrierea cu informații la legătura
În urma acestei fapte i-am cerut lui
Butler să vină el la mine acasă, dar
lui Nicol Gheorghe i-am scris că îi cer să
nu mai am de a face cu membri ai

Semnătura,

Lena Carant

Urmare: legătici cuplese deoarece este foarte 211
periculos să lucre pentru mine. Deor-
mei deoarece eu sunt omul în pericu-
lanta în Paterson nu pot să mai
tăi legătici în legătici deoarece sîi
fi imediat angajarea. -

Paterson a vîrta mare cî cuplesi
nu făc nimic mi s-a uci un fel de mîncare
„bareu de st. pcepte cuplesi” succesiunii
soluții să fie în prim ministru.

Intrebare Pe alte informații și mai
transmis

Răspuns - Am pretat cî impune soluții
pentru ce poștile cuplo succesiunii din
România să fie soluție este ca Paterson
să fie prim ministru și ca cuplo succesiunii
să fie toate monarhii pentru decora. -

Intrebare Prin cine și transmis informa-
țiile după ce a plecat Bebbles din țară.

Răspuns În Octombrie 1945 a venit Sels
Andre Vers Melanovs care lucrează pentru
guvernul cehoslovac din Londra. I-a
a venit la mine cam după 10 zile de la
soirea ei din țară și mi-a spus că el
amurste pe Nicol' Gross și decumna
pot trimite prin ea scrisori la fel cum
am mai trimis. Vers Melanovs a plecat din țară după orestarea

Intrebare Dintre alte informații și mai
transmis de la părea la brețaci de la?

Răspuns Am transmis în brețaci priet
la cîtunul lui Paterson pe mine

Semnătura,

Lena Cantaut

Urmare: si alte informatii.

Atfel i-am aratat ca Petruscu este
persoana hotarata sa realizeze politica partidului
Comunist si sa colaboreze cu partidele
istorice, lucru pe care il face.

- Atfel i-am informat ca Petruscu
dada activitatea pentru mentinerea
partidelor istorice si educarea lor la
gavarnare...

- In acest scop i-am aratat ca eu l-am
pus in legatura cu Petruscu cu Pop-
neanu si rezultatul intrevederii din te ei.

- Am informat serviciul de spionaj englez
dupa festul cu Alu & Alu Herbert la
pus pe Petruscu in legatura cu doi
agenti si serviciile lui de spionaj americane
Knoxon si Roberts.

- După analiza pe care o propune Petruscu
pentru educarea la putere a partidelor
istorice si anume un proces de encountered
in care si intru aceste partide si vorbim de
el ca prima ministru, acesta primeste o listă
de stat care si intotdeauna guvernul braza.

- Am aratat ca el a refuzat pe rege sa
provoace o criza constitutionala si ca rege
se si angajeaza sa-l sprijine pe fratele
rege in acest sens.

- După activitatea lui Petruscu in
Ardeal.

- După intalnirile de marfuri
pe si in jurul din 4 R.S.

Semnătura,

Henri Constant

Urmare:

Am msi dat si alte informatii 312
pe care nu le iasi remintose.

Informatiile le-am obtinut de la
Petrosescu si Bela Herbert Zilber.
Intrebare: Ceia si transmisi de la ulti-
me ora informatii.

Raspuns: Ultimile ora au transmisi
informatii in Iulie 1944. cand m-am
intalnit cu Hivol Gross la Praga.

Prezentul proces verbal l-am intalnit
cu inaint si corespunde in totul cu
cele declarate de mine.

Lina Constant

Orchestra
de la curtea
Her. Ullrich

PROCES VERBAL DE INTEROGATORIU

=====

Arestata CONSTANCE ELENA, născută în București la 17 Iunie 1909, fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București str. Dionisie Lupu Nr.12.

28 Octombrie 1952, Buc.

Interog. a început la ora 6,35

" s'a terminat " " 18,20

Intrebare:

Ai arătat dta în declarațiile consemnate în procesul verbal de interogatoriu încheiat la 27 Oct. 1952 că dta l-ai întâlnit pe NICOL GORS la Praga. Arată dta când s'a întâlnit această?

Răspuns:

M'am întâlnit cu NICOL GROSS la Praga în Iulie 1947.

Intrebare:

Cum ai aranjat această întrevvedere?

Răspuns:

În Ianuarie-Februarie 1947 am fost la Istanbul în vizită la sora mea VIORICA. Din Turcia am trimis lui NICOL GROSS o scrisoare cu informații între care îi scriam că PATRASCANU intenționează să fugă din țară, deoarece vedea că acțiunile sale sunt pe cale să fie descoperite.

În urma acestui fapt NICOL GROSS mi-a scris că vrea să se întâlnească cu mine la Paris.

Am discutat cu PATRASCANU despre aceasta și el mi-a dat o carte de vizită cu câteva rânduri către ministrul Franței, PAUL BONCUR. Am așteptat un timp și văzând că nu-mi vine viza pentru intrarea în Franța, am discutat din nou cu PATRASCANU care mi-a spus că pleacă la Congresul Internațional al Juriștilor la Bruxelles și că mă va lua cu el până la Praga unde ași putea să mă întâlnesc cu NICOL GROSS.

Am scris lui NICOL GROSS că PATRASCANU va pleca la Bruxelles la Congresul Juriștilor democrați prin Iulie 1947 și voi veni și eu la Praga. El mi-a răspuns telegrafic că va fi acolo la Praga la acea dată.

./.

ss/L.CONSTANTE

36

Intrebare:

Care a fost scopul întâlnirii cu NICOL GROSS?

Răspuns:

314

Scopul a fost de a mă sfătui cu NICOL GROSS în privința fugii mele și a lui PATRASCANU din țară.

Intrebare:

37

Ce ai stabilit cu PATRASCANU în această privință?

Răspuns:

PATRASCANU mi-a spus că vede că nu mai poate duce activitatea pentru a pune el mâna pe putere în stat și că nu vede ~~ea~~ situația politică să se schimbe pe de altă parte fi era frică că activitatea lui va fi descoperită. De ~~acéia~~ mi-a spus că s'a hotărât să fugă în străinătate de unde să ducă o activitate împotriva regimului de democrație populară din R.F.R. și a Uniunii Sovietice. În acest sens PATRASCANU mi-a spus că se va bucura de tot sprijinul americanilor și că va colabora numai cu VISOIANU dintre cei fugiți în străinătate deoarece ceilalți sunt compromiși. Cu VISOIANU era bun prieten și-l ajutase să fugă din țară.

PATRASCANU mi-a cerut să comunic lui NICOL GROSS hotărârea pe care a luat-o și să-l întreb dacă poate veni la Londra și cum va fi folosit.

PATRASCANU a aranjat cu MICSĂ ca în cazul că nu intervine nimica, care să-i schimbe planul, să-i dea un telefon într-o zi pe care o fixaseră și printr-o parolă aleasă de comun acord să-și spună că rămănea în străinătate, pentru ca grupul lui PATRASCANU să știe aceasta. De altfel PATRASCANU făcuse și înainte pregătiri pentru a fugi din țară.

La Praga mi-a spus din nou că el rămâne în străinătate. Eu am rămas la Praga să capăt viza belgiană și franceză pe care n'o aveam și să-l aștept pe NICOL GROSS. NICOL GROSS a sosit la Praga la câteva zile după plecarea lui PATRASCANU.

Intrebare:

Ce ai comunicat lui NICOL GROSS?

Răspuns:

Bu i-am spus lui NICOL GROSS de planurile lui PATRASCANU și despre hotărârea lui de a rămâne în străinătate și de intențiile lui de a activa împotriva partidelor comuniste și a Uniunii Sovietice. I-am spus că el vrea să păstreze o mască de comunist pentru ca astfel activitatea lui să fie mai cu efect și să se poată întoarce la schimbarea actualului regim din R.F.R. cu același reputație de comunist.

./.

SS/LENA CONSTANTE

38

Aceasta deoarece își dă seama că masele muncitorești nu vor merge înapoi și numai astfel va putea tempera avântul maselor.

315

I-am arătat lui NICOL GROSS care este atitudinea lui PATRASCANU față de Partidul Comunist și Uniunea Sovietică. Colaborarea lui cu partidele istorice împotriva partidului Comunist. I-am arătat care este poziția lui PATRASCANU în partid și în general toată activitatea desfășurată de el.

NICOL GROSS mi-a spus ca să venim la Londra.

Intre timp PATRASCANU mi-a telegrafiat că se înapoiază.

Intrebare:

Ce instrucțiuni ți-a dat NICOL GROSS.

Răspuns:

NICOL GROSS mi-a cerut să transmit în continuare informații, aceasta după ce PATRASCANU se hotărâre să se înapoieze.

Intrebare:

De ce s'a înapoiat PATRASCANU?

Răspuns:

Intre timp după plecarea noastră din țară a survenit arestarea lui MANIU. În urma acestei situații PATRASCANU și-a dat seama că dacă fuge din țară în acel moment, fuga lui va fi pusă în legătură cu arestarea lui MANIU și astfel nu se va mai putea prevala în străinătate de platforma de comunist și membru al Comitetului Central al Partidului Comunist, platforma pe care vroia s'o folosească în acțiunile pe care le-ar fi dus din străinătate împotriva Partidelor Comuniste și a URSS-ului.

Pentru ca fuga lui în străinătate să nu fie pusă în legătură cu arestarea lui MANIU, PATRASCANU a dat la Bruxelles un interviu în privința necesității arestării lui MANIU, interviu la care a convocat ziariștii dela toate ziarele.

Dela Bruxelles a plecat la Paris, unde a luat legătura cu MADISON, agent al Serviciului de spionaj american cu care a discutat despre rămânerea lui în străinătate.

Intrebare:

Care a fost discuția ce a avut loc între PATRASCANU și MADISON și care a fost poziția lui MADISON.

Răspuns:

MADISON i-a arătat că dacă rămâne în acel moment

./.

ss/LENA CONSTANTE

în străinătate va fi compromis și că îi cere să se înapoieze
în țară deoarece posibilitatea de a fugii în străinătate i
se va mai ivi destul de curând.

316

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu
cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

ss/LENA CONSTANTE

Locotenent de Securitate
Theodor Micle

Proces-Verbal de interogatoriu

Arestat Constante Elieus născut în București
 la 17 Iunie 1909, fiu al Constantin și Julieta, de
 profesie pictor neoclasic, cu ultimul domiciliu în
 București str. Dionisie Lupu n. 12.

(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)

280 Anul 1952Orașul BucureștiInterogatorul a început la ora 6 și 35 minute" s'a terminat la " 18 și 20 "

Intrebare: Di arată d-ta în declarațiile consem-
nate în procesul verbal de interogatoriu întoc-
mit la 27 oct. 1952 cu d-ta că ai întâlnit pe
Nicol Gross la Praga. Înțelege d-ta că ai
intâmpinat aceasta?

Răspuns: Măsur întâlnit pe Nicol
Gross la Praga în Iulie 1947.

Întrebare: Cum ai organizat aceasta într-
vedere?

Răspuns: În Ianuarie - Februarie 1947 am
fost la Istanbul în vizită la prietenul meu
Morice. Din Turcia am trimis lui Nicol
Gross o scrisoare cu informații între care
îi scriam că Petrescu intenționează să
fugă din țară deoarece vedea că activitățile
sale nu i se puteau fi descoperite.

În urma acestui fapt Nicol Gross mi-a
zis că vrea să se întâlnească cu mine

Urmare: la Paris.

Am disutet cu Petrescume despre acceste
pe el mi-a dat oarte de vizite cu isteva rân-
'duri iste ministru vantu, Paul Boncour.
Am asteptat un timp si vazeam ca nu mi
vine viza pentru intrare in Franta, sau
disutet din nou cu Petrescume rose
mi-a spus ca pleaca la inginerul interuo-
tional el juristilor la Bruxelles si ca mo-
re lasa cu el pana la Praga unde oia
putem sa ma intalnim cu Hicol Gros.
Cui voris lui Hicol Gros cu Petrescume
va pleca la Bruxelles la inginerul juristilor
democrate puii Julie 1947 puii veni si cu la Praga
el mi-a raspuns telegrafic ca va fi acolo
la Praga la acea data.

Intrebare Care a fost scopul intalirii
cu Hicol Gros?

Raspuns Scopul a fost de a ma spatarea
cu Hicol Gros in privinta fuziei mele
cu el Petrescume din tara.

Intrebare Ce ai stabilit cu Petrescume in
acceste privinte?

Raspuns Petrescume mi-a spus ca vede
ca nu mai poate duce activitatea pentru
a pune el inaus pe putere in stat si ca nu
vede ca intrustia politico sa si religiole
pe de alta parte si era frica ca activitatea
lui va fi descoperita. De aceea nu-a spus ca
s'a hotarat sa fuga in strainatate de unde
sa duca o activitate impotriva regimului
de demnitate populara din R.P.R. si a Uniunii

Semnatura,

L. Lombante

Sovietice. Le sunt scris Petrescu
mi-a spus că se va bucura de tot sprijinul
american în ce va colabora numai cu
Vădina diițe și fugite în străinătate
dovădă vitale nu trebuie să
vădina era bună pictură și-l ajutase să
fugă din țară.

Petrescu mi-a cerut să comunic
lui Nicol Gross istoria pe care a lăsat-o
și să-l înțeleagă dintr-o dată veni la Londra
în anul în care s-a făcut.

Petrescu s-a ocupat în Moldova de în
cogul pe un interviu răsărită care să-i
schimbă planul, și-i dă un telefon într-o
zi pe care o fixare și pentru o perioadă
plănușă de comun acord și-i spune că
rămâne în străinătate, pentru că grupul
lui Petrescu să stea pe lângă Kalfel
Petrescu face și înaintea pregătirii pentru
a fugi din țară.

Pe Praga mi-a spus căpore și el rămâne
în străinătate. În anul rămas la Praga să
repet vișe belgiene și franceze pe care
n'a avut și să-l ajut pe Nicol Gross.
Nicol Gross a avut la Praga la cetera zile
după plecarea lui Petrescu.

Interlocuție Ce ei comunică lui Nicol
Gross?

Răspuns În i-a spus lui Nicol Gross
de planurile lui Petrescu și după
istoria lui de a rămâne în străinătate

Semnatura,

A. Constante

Urmare: in de intentiune lui de a activa impotriva
partidului comunist in a Uniunii Sovietice
dau spus ca el vrea sa poarta o marca de
comunist pentru ca astfel activitatea
lui sa fie mai cu efect si sa se poata intorci
la schimbarea puterii in regimul din RPR
de aciori sputetic de comunist. Aceasta
de orice ipoteza ca marea munitorie
nu vor merge inapoi si numai astfel va putea
tempera proutul momeli.

I-am aratat lui Nicol Gross ca este atitudi-
nea lui Petronescu fata de partidul Comunist
si Uniunea Sovietica. Colaborarea lui cu
partidul istoric impotriva partidului
Comunist. I-am aratat ca este pozitia lui
Petronescu in partid si in general tota activitatea
deformati de el.

Nicol Gross nu a spus sa se venim
la Londra.

Inte timp Petronescu mi-a telegrafiat
ca se inaprieza.

Intrebare Ce instructiuni ti-a dat Nicol Gross.

Raspuns Nicol Gross mi-a cerut sa transmit
in continuare informatii, aceasta dupa
ce Petronescu se hotarase sa se inaprieze.

Intrebare Se ce se inaprieat Petronescu?

Raspuns Inte timp dupa plecarea noastra
din tara a survenit oarecarea lui Marin
si urmasii acestei situatii Petronescu
nu a dat nimeni ca deis fuge din
tara in acel moment, fugea lui va fi

Semnatura,

Leuca Cantante

Urmare: pune în legătură cu chestiunea lui
Morine și astfel nu se va mai putea
percepe în străinătate de platforma de
comunist și mai bine el Comitetul
Central al Partidului Comunist, platforma
pe care vor să o folosească în activitate
pe care le-ar fi dus din străinătate
în puterea Partidului Comunist și a URSS-ului.

Pentru ce fugea lui în străinătate și
nu fie pus în legătură cu chestiunea
lui Morine, Petrushevski a dat la
Bruxelles un interviu în privința
necesității chestiunii lui Morine, în timpul
la care a umorizat jurnaliștii de la toate
partidele. —

De la Bruxelles s-a plecat la Paris, unde
s-a lucrat la legătură cu Madison, agent al
serviciului de spionaj american cu care
s-a discutat despre războiul lui în
străinătate.

Întrebare: Care a fost discuția ce o avut
la între Petrushevski și Madison, și care
s-a fost poziția lui Madison?

Răspuns: Madison i-a arătat că deocamdată
rămâne în acel moment în străinătate
ve fi compromisi și că și cere să se însoțească
în toată deoarcă posibilitatea de a
fuga în străinătate și se va mai vorbi
destul de curând.

Prezentul proces verbal l-a avut în
vedere cu cursul și evoluția în

Semnătura,

Lena Căstău

Urmare:

totul ce este declarat de mine
Lena Constanta

Locotenent de suferinta
Herold M. G.

Semnatura,

PROCES-VERBAL DE INTEROGATOR
=====

Arestata CONSTANȚA ELENA, născută în București
la 17 Iunie 1909, fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București
str. Dionisie Lupu Nr. 12.

28 Ianuarie 1953, București

Interog. a început la ora 6,35

" s'a terminat " 13,05

Intrebare:

Ai arătat d-ta în declarațiile consemnate în procesul verbal de interogatoriu din 1 Septembrie 1952 că ai organizat împreună cu HELU HERBERT ZILBER o întâlnire conspirativă între PATRASCANU și MADISON și ROBERTS agenți ai serviciului de spionaj al S.U.A. Arată d-ta cine mai are cunoștință despre această întâlnire?

Răspuns:

În afară de mine, PATRASCANU și ZILBER HERBERT și HELU cari am participat la această întâlnire mai au cunoștință de această întrevedere secretă, ELENA PATRASCANU și BRAUNER HARI.

Intrebare:

De unde cunosc BRAUNER HARI și PATRASCANU ELENA această întrevedere?

Răspuns:

BRAUNER HARI a fost în seara aceluia la mine acasă, când au venit aceștia. A stat în dormitor. Nu-mi aduc aminte precis dacă a fost de față când am propus lui PATRASCANU să se întâlnească la mine cu MADISON și ROBERTS. Eu am discutat cu HARI BRAUNER despre scopul acestei întâlniri și conținutul ei.

ELENA PATRASCANU a venit la mine după ce sosiseră ceilalți, a intrat în baie unde s'a pudrat și apoi a intrat și ea în camera unde se ducea discuția. Ea știa de această întâlnire deoarece participase la discuția avută cu ea în ziua aranjării acestei întâlniri.

./.

ss/LENA CONSTANȚA

Am discutat despre modul cum să organizăm întâlnirea cu MADISON la PATRASCANU acasă.

Întrebare:

Ce alte întâlniri au mai avut MADISON și ROBERTS cu PATRASCANU.

Răspuns:

PATRASCANU s'a mai întâlnit cu MADISON la Snagov și Paris.

Întrebare:

De unde cunoști deta aceste întâlniri?

Răspuns:

Despre aceste două întâlniri mi-a spus PATRASCANU.

Întrebare:

În ce împrejurări ți-a spus despre aceasta?

Răspuns:

Despre întâlnirea avută la Snagov am auzit de la PATRASCANU cu ocazia unei discuții ce a avut-o cu ZILBER HERBERT BELU și cu care ocazie PATRASCANU a pomenit despre întrevăderea de la Snagov, fără a spune ce a discutat. Discuția a avut loc la PATRASCANU acasă. Despre întâlnirea cu MADISON care a avut loc la Paris în 1947 mi-a spus PATRASCANU la Praga.

Întrebare:

Ce ți-a spus PATRASCANU despre această întrevădere?

Răspuns:

PATRASCANU mi-a spus că a discutat cu un bun prieten MADISON care i-a spus că este mai bine să se întoarcă cât mai curând rămâne în acel moment în străinătate fuga lui va fi pusă în legătură cu arestarea lui MANIU și va fi compromis. I-a spus că a făcut foarte bine că a dat acel interviu la Bruxelles privitor la arestarea lui MANIU și că va putea pleca din țară cu altă ocazie care se va mai ivi.

Despre întâlnirea cu MADISON de la Paris l-am auzit pe PATRASCANU discutând la PATRASCANU acasă cu ZILBER HERBERT BELU.

Întrebare:

Ce alți străini a mai cunoscut PATRASCANU?

Răspuns:

PATRASCANU a fost în relații cu generalul
.. / ..
se/LENA CONSTANTIN

SCHUYLER șef al Misiunii S.O.A. Ministrul Angliei, Ministrul Franței la București PAUL BONCOUR.

322

Stiu că se vizitau cu aceștia. Astfel i-am condus eu și HARI BRAUNER la o recepție dată de SCHUYLER. Am mers la șosea noi ne-am dat jos înainte din mașină, i-a dus pe ei și apoi a venit mașina și ne-a luat pe HARI BRAUNER și pe mine. Stiu din pregătirile ce le făceau acasă și din discuția avută cu ELENA PATRASCANU că au invitat la masă pe Ministrul Angliei. Stiu că era în relații cu PAUL BONCOUR.

Eu și cu HARI BRAUNER am mers cu ei la Pasada unde erau invitați de către PAUL BONCOUR. Ei au fost invitați de PAUL BONCOUR iar eu și cu BRAUNER după ce i-am lăsat la Pasada am mers la Predeal iar după masă i-am așteptat pe șosea și ne-am întors la București. Vizitele au avut loc prin 1945.

Întrebare:

Cari au fost relațiile dintre PATRASCANU și acestea?

Răspuns:

Nu cunosc ce relații au existat între PATRASCANU și acestea. Mie PATRASCANU nu mi-a vorbit despre relațiile cu ei.

Cum îl cunosc însă eu pe PATRASCANU el era o sursă bună pentru informații și desigur le-a spus acestora tot ce au vrut să afle și să le comunice intențiile lui.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

ss/LENA CONȘTANȚE

Lt. de Securitate

Th. Mică

Proces-Verbal de interogator

Arestat a Constante Elena născută în București
 la 17 Iunie 1909, fins lui Consulțiu și în lista
 de profesii pictor neograf, cu ultimul domiciliu
 în București str. Dimitrie Cupu 4-12.
 (Data de stare civilă, ultimul domiciliu)

28/ianuarie 1952

Orașul BucureștiInterogatoriul a început la ora 6 și 35 min.„ s'a terminat la „ 13 și 05 „Intrebare: Si arestati d-ta în declaratiile

consemnate în procesul verbal de interogatori
 din 1 septembrie 1952 că ai organizat împreună
 cu Gelu Herbert Zilber o întreprindere comercială
 între Petrasconu și Medonia și pe lângă aceasta
 și servicii de spionaj al S.G.A. Arești d-ta
 cine mai are cunoștințe despre această întreprindere?

Răspuns În sfârșit de mine, Petrasconu
 și Zilber Herbert. Pe laiori am participat
 la această întreprindere mai am cunoștințe de
 această întreprindere secretă; Eluși Petrasconu
 și Brauner Hari.

Intrebare Se cunoșteau Brauner Hari și Petrasconu
 cu Elena această întreprindere?

Răspuns Brauner Hari a fost în casa mea
 la mine până când am venit secretă.
 A stat în dormitor. Nu-mi erau cunoscute peisaj
 și a fost de fapt când am propus lui Petrasconu

Semnătura,

Elena Constant

Urmare: cum nu s'au putut liara la mine cu
Madison si Roberts. Eu am discutat cu
Hori Brăneș după supul scriei în t'bi
si conținutul ei.

'Eliu Petrescu a venit la mine după
ce m'ina i'elalt', a intrat în baie unde
se p'uebat si s'p'ri e intrat si ea în camera
unde a duces discutia. - Ea s'ia de
scanta în t'biire deoseu participare la
discutia scriei cu ozie p'uep'ori scriei
în t'biire.

Am discutat după modul cum se organiza
în t'biire cu Madison la Petrescu scara
Intebare Ce este în t'biire si cum a
Madison si Roberts cu Petrescu?
Răspuns Petrescu s'a mai în t'biuit cu
Madison la Snagor si Paris.

Intebare Ce uind auzit d' te scanta
în t'biire?

Răspuns După scrie done în t'biire uind
opus Petrescu.

Intebare În ce imp'uep'ori t' o opus după
scanta?

Răspuns După în t'biire scrie la Snagor
pu' supit de la Petrescu cu ozie una
discutia e a scrie si în t'biire Herbert Belu
si uind ozie Petrescu a p'ueuit
după în t'biire de la Snagor. for a opus
se a discutat. Scrie o scrie la Petrescu
scrie. După în t'biire cu Madison scrie
scrie de la Paris în 1947 mi o opus Petrescu

Semnătura,

Luc. Com'anta

Intrebare Ce t-a spus Potroscomu despre
scuota interviu?

324

Răspuns Potroscomu mi-a spus că s-a discutat
cu un bun prieten Medicin care l-a spus
că este mai bine să se interviu în doi
rămân în acel moment în străinătate, după
dovădă în legătură cu oarecare lui
Moniu și să se compună. I-a spus că
se poate face bine că se așteaptă să se interviu
la Bruxelles pentru că oarecare lui Moniu
și că se poate plece din țară cu altă viză
care se va mai ivi. —

după interviu cu Medicin de la Paris l-am
așteptat pe Potroscomu discutând la Potroscomu
cârmă cu Giller Herbert. Sălu.

Intrebare

Ce altă stăruință mai umput Potroscomu?

Răspuns Potroscomu a fost în relații
cu generalul Thylet, șeful misiunii S.U.A.
Ministrul Angliei, ministrul Franței la
București Paul Boncourt.

Știu că se vizitau cu aceste. Astfel l-am
întâlnit cu niște prieteni la o recepție dată
de Thylet. Am mers la oraș și ne-am
așteptat în fața din mână, i-a spus pe și
și apoi a venit mai târziu și ne-a spus pe prietenii
noștri și pe mine. Știu din negoțurile cu la fața
seară și din discuțiile scrise cu el și Potros-
comu că se interviu la mare pe ministrul
Angliei, știu că se interviu cu Paul Boncourt.

sema Comandant

Urmas: Eu si un frate, Brainer sau mers cu ei la
Pondra unde erau invitat de catre Paul
Boncourt. Ei au fost invitati de Paul Boncourt
car eu si eu Brainer dupa ce i-am lasat la
Pondra sau mers la Praelah i-or dupa
marea i-au intalnit pe masa si au avut intru
le Brainer. Vizita au avut la fine 1945.

Intrebare care au fost relatia dintre Patrascu
si acestia?

Raspuns de un mare relatii au avut intru
Patrascu si acestia. Mica Patrascu au avut
vorbit despre relatia cu ei.

Cum il cunosc intru eu pe Patrascu el
are o scrisoare buna pentru informatii si desigur
le-o spus acestora tot ce au avut in afle, si
sa le comunice intential lui.

Prezentul proces verbal l-am citit cu mare
cu curiozitate si corespunde in total cu cele
declorati de mine.

Leva Constantin.

Act de recunoscere
Re. Ulvi S

Semnatura,

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR
=====

Arestata CONSTANTE ELENA, născută în București la
17 Iunie 1909, fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie
pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București str.
Dionisie Lupu Nr.12.

16 Februarie 1953, Buc.

Interog. a început la ora 18,10

" s'a terminat " 22,45

Intrebare:

În declarațiile consemnate în procesul verbal
de interogatoriu din 1 Sept. 1952 ai arătat că PATRASCANU a
avut legături cu MADISON și ROBERTS agenți ai serviciului
de spionaj al S.U.A. Arată dta când ai aflat de această le-
gătură a lui PATRASCANU?

Răspuns:

Bu am aflat despre această legătură în primăvara
anului 1945 când PATRASCANU discuta cu ZILBER despre faptul
că urea să se întâlnească cu MADISON și ROBERTS, cari erau
în legătură cu ZILBER. De față la discuție în afară de mine
era și ELENA PATRASCANU.

PATRASCANU spunea că urea să se întâlnească cu
acești americani pentru a transmite punctul lui de vedere,
că dorește colaborarea cu partidele țărănist și liberal.
Să se intereseze de sprijinul pe cari îl pot acorda ame-
ricanii. Discuția a avut loc la ei acasă.

Intrebare:

Dta ai arătat că întrevederea a avut loc în apar-
tamentul d-tale la propunerea pe care ai făcut-o d-ta?. Dece
ai propus dta acest lucru?

Răspuns:

În convorbirea pe care am arătat-o mai sus s'a
discutat și unde ar putea avea loc această întâlnire.

./.

ss/LENA CONSTANTE

PATRASCANU spunea că la el nu se poate. ZILBER HERBERT spunea că la el s'ar observa imediat această vizită deoarece locuiesc prea puține persoane în imobil. Atunci am propus să se întâlnească la mine deoarece imobilul în care locuiam avea 74 apartamente, nu bătea la ochii dacă intrau în imobil MADISON și ROBERTS, iar vizitele lui PATRASCANU erau ceva obișnuit.

Intrebare:

Cine mai are cunoștință de această întâlnire?

Răspuns:

Despre această întâlnire în afară de cei prezenți adică PATRASCANU, ELENA PATRASCANU, ZILBER HERBERT, eu și americani mai știa și HARI BRAUNER căruia eu i-am povestit tot prăvitore această întâlnire. Nu știu precis dacă HARI a fost în dormitor în momentul când PATRASCANU se întâlnea cu americanii.

Intrebare:

Dta ai fost prezentă la discuția dintre PATRASCANU, ZILBER și americani.

Răspuns:

Eu nu am fost de față dar am auzit puțin din discuție prin ușa din această cameră știu că discuția a avut loc în limba engleză între ZILBER și americani, ZILBER traducea lui PATRASCANU, PATRASCANU a discutat cu americanii și în limba franceză. Eu am stat în camera alăturată tot timpul întrevederii și spre sfârșit abea am intrat în odaia unde avea loc discuția. PATRASCANU mi-a spus apoi conținutul discuțiilor așa cum am arătat. Deasemenea din discuțiile dintre ZILBER și PATRASCANU am văzut în linii generale ce s'a discutat așa cum am arătat în declarațiile anterioare. PATRASCANU mi-a spus că ar derii foarte mult să mai aibă o întrevedere cu MADISON și ROBERTS însă e foarte periculos.

Intrebare:

Ce întâlniri a mai avut PATRASCANU cu MADISON.

Răspuns:

Știu că a avut loc o întrevedere la Snagov prin Iunie-Iulie 1945 despre această întrevedere am auzit dintr-o discuție dintre PATRASCANU și ZILBER HERBERT. Au vorbit că s'au întâlnit cu MADISON la Snagov fără a spune însă care a fost motivul întâlnirii și ce s'a discutat.

.4. ss/LENA CONSTANTE

Discuția a avut loc la PATRASCANU acasă.

Stiu că s'a văzut și la Paris în Iulie 1947 cu MADISON. Mi-a spus acest lucru la Praga unde eu așteptam viză pentru Franța și Belgia spre a nu mă întoarce în țară. PATRASCANU urma și el să rămână în străinătate. PATRASCANU însă mi-a telegrafiat că se înapoiază și când a venit la Praga mi-a spus că a discutat la Paris cu MADISON care l-a sfătuit să se înapoieze în țară pentru că dacă rămâne în acel moment în străinătate, fuga lui va fi pusă în legătură cu arestarea lui MANIU și el va fi compromis astfel că este bine să plece altădată deoarece ocazii se vor mai ivi. În afară de cele ce am arătat în declarațiile anterioare nu mai am de adăugat nimic privitor la relațiile lui PATRASCANU și ZILBER cu agenții serp. de spionaj ai S.U.A. MADISON și ROBERTS.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

ss/LENA CONSTANTIN

Lt. de Securitate
Theodor Micle

Proces-Verbal de interogator

Arestata Constanța Elena, născută în București
 la 17 Iunie 1909, fiica lui Constantin și Iuliana,
 de profesie pictor scenograf, ^(Date de stare civilă, ultimul domiciliu) cu ultimul domiciliu în București str. Donnicu Lupu nr. 12.
 16 Februarie 1953.

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 18 și 10 min.
 „ s'a terminat la „ 22 și 45 „

Intrebare: În declarațiile înmănate în
 procesul verbal de interogatoriu din
 1 Sept. 1952 și arătat că Petrescu
 a avut legături cu Hodison în Roberts
 spre a-i servi serviciul de spionaj al S.U.A.
 Arătați de când și aflat de ce
 legătură a lui Petrescu?

Răspuns: Eu am aflat despre această
 legătură în primăvara anului 1945 când
 Petrescu discuta cu Elbet despre
 faptul că vrea să se întâlnească cu
 Hodison în Roberts, ieri erau în legătură
 cu Elbet. De fapt la discuția de afară
 de mine era „ Elena Petrescu.
 Petrescu spunea că vrea să se întâlnească
 cu cînti americani pentru a transmite
 punctul lui de vedere, că dorea colaborarea
 cu partidele trecătoare „ liberal. Să se întreprindă

Semnătura,

Elena Comfanti

Urmare: de spiritul pe care îl pot pierde
americani. Disputa sunt de la ei scara
Gutabore. Iti ai scatat ca intrebarea
sunt de la oportunitate d-tale
la propunerea pe care ai facut-o d-tale?
Deci ai propus d-tale sunt lucruri?

Răspuns: In convorbire pe care am
scatat-o mai ^{puta} pus o discutat, unde
scatat la scarta inteliere. Petruscu
spune ca la el nu se poate. Zilber Herbert
spune ca la el s'ar schimba imediat
scarta viza de care bunica peo putine
persoane in imobil. Atunci am spus
ca in inteliere la nura de care imobil
in care bunica are 74 oportunitate, un
bata la ochi deo intru in imobil
Medim n Roberts, iar viza lui Petruscu
cum era ca discutat.

Gutabore: Bine mai are unu scarta
inteliere.

Răspuns: După scarta inteliere in sfars
de ei prezentat edio Petruscu. Unu
Petruscu, Zilber Herbert, eu n amescari
nei stia si Hori Brauner, iar eu n am
prezentat tot pinto scarta inteliere. He
stia precis deo Hori s'ar in d-tale
in momentul cand Petruscu
inteliere in americani.

Gutabore: Iti ai fost prezentat la discutie
diu Petruscu, Zilber n americani.

Răspuns: Si in eu fost de fata d-tale.

Semnatura,
Lea Constant

Urmare: am supit putin din disutiile 329
 prin care din aceste surse s-au co-
 disutiile o sunt la in lina engleza
 intre 1848 3 americani, 1848 traduce
 din Petrosian, Petrosian o disutiile
 in americani 3 in lina franceza -
 in care s-a in unora disutiile tot
 timpul intercedere o spre sforit
 ele care intrat in ordine unde s-a
 la disutiile. Petrosian nu o spus
 apoi disutiile disutiile o sunt
 sau orat. Desemni din disutiile
 disutiile 1848 3 Petrosian sau in put
 din lina generala si s-a disutiile o
 sau care orat in disutiile disutiile.
 Petrosian nu o spus o o or disutiile
 forte mult si mai albi o intercedere
 in Madras 3 Roberts iura e forte
 periculo.
Intebare la disutiile o mai sunt
 Petrosian in Madras.
Raspuns S-au co o sunt la o intercedere
 la Madras prin lina - Iulie 1945 dupa
 disutiile intercedere sau supit disutiile
 disutiile disutiile. Petrosian 3 Herbert
 Herbert. Au orat o in disutiile in
 Madras la Madras forte o spus disutiile
 sau o forte disutiile disutiile 3 ce
 s-a disutiile disutiile o sunt la Petrosian
 disutiile.
 S-au co o supit la Paris in Iulie 1947

Urmare: ca Nestore. nu o spun acest lucru
le Prapo unde eu este taceu oje pentru
fanta si bulprozie o nu mo intoree
in tra. Potranee urmo, el si
romeno in strinatate. Potranee
nu o nu o, te legrafiet, ro nu o pripe
nu caud o veint la Prapo nu o spus
se o dicitat la Paris cu elledisne
sore la o rpetuek se se vinteprieu in tra
pentru co daco romane in cel uament
in strinatate, fuge lui ro ti puse
in legatura in astorea lui Maniu el
la si compansis otel co ete tiri si
fice elti teltate deroreu rozi x vor nu
iri. In sora de cel a eu arat
in declaratiile anterioare eu nu sene
de edeupet inue pinter la relatile cu
Petranee x teler cu agent. vor de
spidney: J. A. P. Madriu x Robert
Preputat proces verbal l-sen intet
curant cu curant x corpuhi in total
in cel declarati de mine. —

Leva Comfante

It de securitate
Hendrick

20330

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestata CONSTANTE ELENA născută în București la 17 Iunie 1909 fca lui CONSTANTIN și JULIETA de profesie pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București str. Dionisie Lupu Nr. 12

17 Februarie 1952, Buc.

Interog. a început la ora 16,30

" s'a terminat " 18,15

Intrebare:Arată dta ce servicii ți-a cerut PATRASCANU?Răspuns:

Cu vreo zece zile înainte de arestarea lui, PATRASCANU mi-a spus că îi este teamă că va fi arestat deoarece vede că faptele ce le-a săvârșit sunt pe cale a și descoperii și nu știe cât timp va putea să nu declare activitatea sa în cazul când va fi cercetat și deci ar avea să aibă ascunsă la el otrava pentru a se omorâ dacă el preferă mai bine să moară decât să arate activitatea sa.

Tot atunci mi-a spus că el ar sta bucuuros și zece ani în închisoare dacă numele lui ar intra în istorie și și-ar putea îndeplini planurile.

M'a întrebat dacă poate avea încredere să-i ceară doctoriței VALENTINA GOLDEMBERG otrava. Pe doctorița GOLDEMBERG o cunoașteam amândoi. Locuiește pe str. Colbălcescu.

Eu i-am spus că poate avea încredere și atunci el m'a rugat ca eu să vorbesc ca ea și să-i cer otrava.

Intrebare:Ai vorbit dta cu VALENTINA GOLDEMBERG?Răspuns:

Eu am chemat-o pe VALENTINA GOLDEMBERG la telefon și am rugat-o să treacă pe la mine. A venit după 2-3 zile într-o după amiază și i-am spus că PATRASCANU îi cere
./ ss/LENA CONSTANTE

să-i procure otravă pentru că se teme că va fi arestat și că preferă să aibă la el otravă.

Ea a ezitat un timp și apoi a acceptat. 331

Intrebare:

V'a procurat otrava?

Răspuns:

Da, după vreo trei zile VALENTINA GOLDEMBERG a venit la mine și mi-a adus otrava. Mi-a spus că este cianură dar că nu este sigură că este bună pentru că se poate să fie prea veche și PATRASCANU s'o încerce pe o găină.

În chiar ziua aceea sa a doua zi a venit PATRASCANU și i-am dat otrava. Era un praș. alb. PATRASCANU a venit cu un tub alb transparent, deoarece eu îl înștiințasem să vină să i-a otrava. Am pus otrava în tub (era un praș alb) și PATRASCANU a pus tubul în cusătura pantalonilor în față. Deoarece tubul nu încăpea l-am scurtat cu o lamă (tubul era dintr'un fel de celuloid). O parte din otravă am păstrat-o eu.

Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cuvânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

ss/LENA CONSTANTE

Lt. de Securitate

Theodor Micle

Proces-Verbal de interogator

Arestat a Constante Elena născută în București
la 17 Iunie 1909 fiica lui Constantin și Eliza
de profesie pictor necropsic, ^(Date de stare civilă, ultim domiciliu) cu ultimul
domiciliu în București nr. Dionisie Lupu nr. 12
17 Februarie 1953.

Orașul București.

Interogatoriul a început la ora 16 și 30 min.

„ s'a terminat la „ 18 și 15 „

Întrebare: Aveți d-ta ce servicii ti-o cerut
Pătrășcanu?

Răspuns: Eu mes gese zile înscute de
avertora lui, Pătrășcanu ni-a spus că
ii este teamă că 'va fi avertat dintr-o
vedere că feptele u b-o vorbit mult pe cale
s u desoperie si nu stie cât timp va
putia să ne declare' activitatea sa în
acel când va fi avertat si deci or mea
sa si b-o ommuă la el d-tora pentru a
se omora căci el preferă nu-i bine sa
noara oclat sa arete activitatea sa.

Tot atunci mi-a spus că el or ita bucur
si jua în cu în închisoare oclă umela
'lui or intra în istorie si or putia
în deplina planurile.

M'a întrebat oclă poate oclă în vedea
se-i ceară doctorul Valentin Goldenberg

Semnătura,

Elena Constante

Urmare: otrava. Pe degetele Goldeneberg & curatenie curatenie. Doua pe str. Cobălenilor.
Mi s-a spus ca poate oare in creier
a etrusci el nu s-a rugat ca eu sa vreau
ca sa si se i-a otrava.

Intrebare Ai vorbit odata cu Valentin
Goldeneberg?

Raspuns. Mi s-a chemat pe Valentin
Goldeneberg la telefon si mi s-a rugat sa
treac pe la mine. A venit dupa 2-3
jile tuze dupa curatenie si i-am spus
ca Petrascanu ii era sa-i procure otrava
pentru ca se teine sa va fi arestat si sa
prefere sa ite la el otrava.

La o epita un timp si apoi a acceptat
Intrebare Va procurat otrava?

Raspuns. De dupa oare trei zile Valentin
Goldeneberg a venit la mine si mi-a adus
otrava. Mi-a spus ca este curatenie dar
ca mi este si puse ca este buna pentru ca
se poate si sa gese vechi si Petrascanu
sa incerce pe o garna.

De puse june deis sau o otre zi s-a venit
Petrascanu si i-a dat otrava. Era un
prof alb. Petrascanu s-a venit cu un
tub alb transparent, deoarece eu il
instatueam sa incepe sa i-o otrava. Am
pus otrava in tub pe o prof alb/
si Petrascanu s-a pus tubul in unuta
'petite milt' in fata. Deoarece tubul me
incepe l-a sa s'curtat cu o la me

Semnatura,

Lena Constanta

Urmare

344 342
stihel era slui ti'au fel de ululrid.
Oportu slui o'trava suu prestrat-o eu.

Prezentul proces verbal l' auu citat 333
curant cu curant n' corespunde in total
in ali declarate de veeu

Leua Comfaut

U de securitate

Hershillip

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arestata CONSTANTE ELENA, născută în București la
17 Iunie 1909 fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie
pictor scenograf, cu ultimul domiciliu în București str. Dio-
nisie Lupu Nr.12

19 Februarie 1953, Buc.

Interog. a început la ora 18,20

" s'a terminat " 24,05

Intrebare:

Arată dta ce străini a cunoscut HARI BRAUNER?

Răspuns:

Eu știu că BRAUNER HARI a cunoscut pe următorii
străini: PHILIPS THORNTON secretarul Institutului de Folklor
dela Londra. La cunoscut în 1937 când acesta a fost în țară.
LEE MILLER reporteră la revista "Vogue" a cunoscut-o în toam-
na 1938 când a venit în țară.

PENROSS pictor englez a venit în țară împreună
cu LEE MILLER în 1938. FUAD ministru al Egiptului în România,
la cunoscut în 1938 prin LEE MILLER. SAMUEL HOARE - fost minis-
tru al Angliei la București, la cunoscut în 1939 prin FUAD.

LE ROUGETEL - fost consilier la Legația engleză
la cunoscut în 1939. MAKNAB fost atașat militar al Angliei
la București, la cunoscut în 1939. TAMRIOER, fost ministru al
Turciei la București la cunoscut în 1939 prin FUAD.

SCHMIDT - profesor la Institutul de Studii româno-
engleze din București, la cunoscut în 1937 și a venit în țară
din nou în 1948 și a fost găzduit de HARI BRAUNER. BERYL DE
ZOUETTE, dela Institutul de Folklor din Londra a cunoscut-o
în 1938 la Londra și apoi a venit ea în țară în 1939.

JOHN PHILIPS - gazetar american la revista "Life"
A venit în vara 1945 în țară împreună cu LEE MILLER.

JAQUES LASSAIQUE fost atașat cultural la legația
franceză la cunoscut în 1936.

Intrebare:

Cari au fost relațiile lui BRAUNER HARI cu PHILIPS THORNTON?

Răspuns:

Cu THORNTON, HARI BRAUNER a făcut cunoștință prin 1937, când a venit în țară fiind trimis de Institutul de Folklor din Londra al cărui secretar era. BRAUNER HARI a fost cu el într'un sat de lângă Iași, ca să vadă niște dansuri populare.

BRAUNER HARI l-a mai văzut la Londra de două ori când s'a dus prima dată în 1938 și a doua oară în 1939. Prima dată și a doua oară a fost la festivalurile ce s'au dat la Londra în acești ani, festivaluri internaționale de dansuri populare, la care a participat și România. BRAUNER HARI a condus echipa de dansuri românești.

Țin să precizez că am arătat greșit datele, BRAUNER HARI l-a cunoscut pe THORNTON în 1936 la Londra, când BRAUNER a fost la un festival de dansuri naționale.

În 1937 a venit THORNTON în România.

În 1938 BRAUNER HARI a fost cu echipa de dansuri a călușarilor și s'a întâlnit din nou cu THORNTON iar în 1939 a venit din nou THORNTON în țară.

THORNTON venea în țară pretextând că se ocupă cu studierea dansurilor populare românești.

În 1939 THORNTON și apoi BERYL DE ZOETTE folkloris-
tă la același institut de folklor dela Londra, i-au propus lui
BRAUNER HARI să-l finanțeze pentru a înființa la București o
secție a institutului de folklor dela Londra. Englezii i-au
promis lui BRAUNER HARI că îl vor subvenționa și îi vor tri-
mite aparatele necesare.

Intrebare:

Ce ai discutat cu BRAUNER HARI asupra scopului
pentru care THORNTON și BERYL DE ZOETTE propuneau lui BRAUNER
să se înființeze o secție a institutului de folklor dela
Londra?

Răspuns:

BRAUNER HARI era în relații strânse cu legatia
engleză respectiv cu SAMUEL HOARE ministru al Angliei la Bu-
curești, cu MAKINAB atașat militar și LE ROUGETEL despre care
nu știu precis ce funcție avea, pe cari îi vizita foarte des și
le transmitea informații.

./.

ss/LENA CONSTANTIN

BRAUNER HARI fusese scos dela Institutul de Folklor și nu avea nici o acoperire în celace priveau relațiile lui cu englezii, fiind funcționar al unui Institut englez aceste relații ar fi fost normale și îi asigurat posibilitatea de a circula în voie prin țară.

336

Pe de altă parte în acel timp englezii aveau interese, dată fiind situația politică de atunci 1939, să circule cât mai mult prin România ca să se informeze. Având această secție a Institutului de Folklor englez în România, englezii ar fi putut veni în țară sub pretextul de a face cercetări folkloristice.

Toate acestea mi le-a spus BRAUNER HARI în mai multe discuții pe care le-am avut cu el în acea perioadă.

BRAUNER a discutat despre înființarea acestei secții a Institutului de folklor englez cu THORNTON și BERYL DE ZOUETTE aceasta din urmă a fost în țară în 1939, pe BERYL DE ZOUETTE o cunoscuse la Londra. Când a fost la Londra în 1938 a primit o sumă de lire între 50 și 100 dela Institutul de Folklor englez.

Intrebare:

De unde știi tu că BRAUNER HARI transmitea informații englezilor?

Răspuns:

Dela HARI BRAUNER.

Intrebare:

Ce ți-a spus BRAUNER privitor la aceasta.

Răspuns:

BRAUNER HARI mi-a spus că le transmite tot ce poate afla lucruri cari nu se scriu în ziare. Nu știu ce anume informații a transmis.

Intrebare:

Când ți-a spus BRAUNER aceasta.

Răspuns:

HARI BRAUNER mi-a spus aceasta în anul 1939 la mine acasă fiind numai noi doi.

Deasemeni în timpul războiului am mai discutat despre relațiile lui pe linie de informații cu englezii. BRAUNER se temea să nu aibă consecință relațiile lui cu englezii, adică să nu fie arestat.

Intrebare:

Cum a stabilit BRAUNER HARI legătura cu SAMUEL HOARE, MAKNAB și LE ROUGETEL.

Răspuns:

BRAUNER a fost în relații mai strânse cu MAKMAH și LE ROUGETEL pe cari îi cunoscuse prin FUAD ministrul Egiptului în România și pe care îl cunoscuse prin LEE MILLER.

Întrebare:

Cum a cunoscut-o pe LEE MILLER.

337

Răspuns:

LEE MILLER îl cunoscuse pe fratele lui BRAUNER. Acest frate este pictor și locuiește la Paris.

Când a venit în țară în 1938 LEE MILLER l-a cunoscut pe BRAUNER HARI. Ea a venit în România însoțită de PHILIPE PENROSE pictor englez. Eu am făcut un voiaj împreună cu ea, BRAUNER și PENROSE în toată Moldova până în Maramureș, cu mașina și în Ardeal.

LEE MILLER i-a prezentat lui HARI BRAUNER pe FUAD ministrul Egiptului la București cu care BRAUNER a rămas în relații până la plecarea acestuia din țară în 1941.

LEE MILLER a mai venit în țară în 1945 ca reporteră a revistei Vogue dela Londra. A sosit însoțită de JOHN PHILIPS redactor la revista americană Life. Veneau dela Budapesta. Am fost cu HARI BRAUNER, LEE MILLER și JOHN PHILIPS la un restaurant pe Calea Dorobanților. JOHN PHILIPS ne cerea informații despre situația politică. Ceream informații în special despre Partidul Comunist. Eu i-am propus să-l ducem la ZILBER HERBERT care poate să-i dea informațiile ce-l interesau.

Întrebare:

Leeți făcut legătura cu ZILBER HERBERT?

Răspuns:

Eu i-am telefonat lui ZILBER HERBERT după ce am terminat masa și i-am spus că vreau să-i prezentați pe JOHN PHILIPS. I-am spus că sunt la un restaurant cu LEE MILLER și cu un ziarist american și că acestea au nevoie de informații pe cari eu nu le cunosc, dacă putem veni la el. El a acceptat și ne-am dus la el acasă în str. Dionisie Lupu Nr. 2.

ZILBER HERBERT o cunoștea pe LEE MILLER încă din 1938 când LEE MILLER făcuse un chef la ZILBER acasă.

Întrebare:

Ce informații i-a dat ZILBER HERBERT lui JOHN PHILIPS?

./.

ss/LENA CONSTANTIN

Răspuns:

nu știu ce informații anume i-a dat deoarece
ZILBER a vorbit cu PHILIPS în limba engleză și eu n'am în-
țeles. Eu am stat de vorbă în aceeași cameră cu LEE MILLER și
HARI BRAUNER.

Întrebare:

Dece nu i-ai dat dta informații și dece l-ai dus
la ZILBER?

Răspuns:

Eu n'am știut ce punct de vedere să-i împărtășesc,
punctul de vedere oficial sau punctul de vedere a lui PATRAS-
CANU și atunci l-am dus la ZILBER care am știut că va putea
mai bine să-i dea informațiile ce-l interesau.

Întrebare:

Cât timp a stat LEE MILLER în țară în 1945.

Răspuns:

LEE MILLER a stat în vara 1945 trei sau patru zile.
Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu cu-
vânt și corespunde în totul cu cele declarate de mine.

ss/LENA CONSTANTIE.

Dat în fața noastră
Procuror col. ARDELEA NU

Anchetator:
Lt. de Securitate
T. Micle

Proces-Verbal de interogator

Arestata Constanta Elena nascuta in Bucuresti
 la 17 Iunie 1909 fiica lui Constantina si Julieta
 de profesie pictor neurolog., cu ultimul
 domiciliu in Bucuresti str. Domniei Lupu 12 -
 17 Februarie 1953.

Oraşul Bucureşti.

Interogatoriul a inceput la ora 18' si 20' min.
 „ s'a terminat la „ 24' si 05'.

Intrebare: Arestati de ce strairi s'au cunoscut
 Hori Brauner?

Răspuns: Eu stiu ca Brauner Hori
 s'a cunoscut pe 'urmasorii strairi:

Philip Thornton secretarul institutului
 de folklor alba indiana. l-a cunoscut
 in 1937 cand s'au aflat in tara.
 Lee Millet. reporter la revista Vogue.
 s'a cunoscut in toamna 1938 cand
 s'au venit in tara.

Penros pictor englez s'a venit in tara
 impreuna cu Lee Millet. in 1938.

Tuad - ministru al Egiptului in Romania
 l-a cunoscut in 1938 prin Lee Millet.

Samuel Hoare. - fost ministru al
 Angliei la Bucuresti l-a cunoscut in 1939
 prin Tuad.

Le Rougementel - fost consilier la legatia

Semnatura,

Elena Constanta

Urmare: euzlegē le cumunt în 1929.

Maximal: Hateret militar el dylic
le București. le cumunt în 1929.

Jannet: = fort ministree el Turcie le
București le cumunt în 1929 pînă
fread.

Schmidt = profesor le institutul de studii
armene euzlegē diu București le cumunt
în 1927. El e venit în țara diu nou
în 1948 4 e fost șeful de Hori Brauner.
Beryl de Bourette = de la institutul de
folklor diu Londra a cumunt o în
1929 le Londra n epr o venit el în
țara în 1929.

John Philips = gazetar american le
revista Life. A venit în vara 1945
în țara împreună cu Lee Miles.

Yekker Lapsaque = fort etnost cultural
le legetic francez le cumunt în 1936.

Intrebare: Căci au fost relațiile lui
Brauner Hori cu Philips Thornton?

Răspuns: Cu Thornton, Hori Brauner
n făcūt amosintă pînă 1937, cînd a venit
în țara fiind trimis de Institut de Folklor
diu Londra el cîmî director ese. Brauner
Hori a fost cu el într'un sat de lăpă țesă-
la n vedea niște dauneri populari.

Brauner Hori l-a mai văzut le Londra de
două ori cînd o a dus prima dată în 1938
n a doua oară în 1939. Primele două n o dus
ora e fost le festivalul ce s'a dat le Londra

Semnătura,

Leva Căndău

Urmare: în acești ani, festivaluri internaționale de dansuri populare, la care a participat și 340 România. Brauner Hori a condus echipe de dansuri românești.

În război, când s-au orătat președintele Brauner Hori la un moment pe Thoruton în 1936 la Londra iar Brauner a fost la un festival de dansuri uestionale.

În 1937 a venit Thoruton în România. -

În 1938 Brauner Hori a fost un echipe de dansuri călărești și s-a întâlnit din nou cu Thoruton iar în 1939 a venit din nou Thoruton în țară.

Thoruton venea în țară pretinzând că se ocupă cu studiile dansurilor populare românești.

+ În 1939 Thoruton și apoi Beryl de Zouette folklorista la același institut de folklor de la Londra i-au propus lui Brauner Hori să-l finanțeze pentru a înființa o secție la București o secție a institutului de folklor de la Londra. Englezii i-au promis lui Brauner Hori că îl vor subvenciona și îi vor trimite sporurile necesare.

Între timp be ai discutat cu Brauner Hori asupra propunerii pentru care Thoruton și Beryl de Zouette propunuseră lui Brauner să se înființeze o secție a institutului de folklor de la Londra?

Propunerea Brauner Hori era în relații strânsă cu legătura engleză respectiv cu Samuel.

Urmare: Hoare, ministru al Angliei la Bucuresti -
cu Mokrusko etosat. militar si de
Roupetel despre care un stuc precis ce
fiintu are, pe cori ii vizita foarte
des si le transmite in forta.

Brauner Hori fusese nros dula institutului
de Folklor si nu avea nici o ocupatie
in ciaca prusia relatia lui cu anglijii.
Fina functionas al unui institut anglij
sunt relatii si fi sunt normale si si
englezei posibilitatea de a circula in
vie prin tara.

Pe de altu parte in acel timp anglijii
aveau interes, data fiind situatia
politico de atunci 1934-39 circula est
mai mult prin Romania, ce sa se
informeze. Avand aceasta relatie institutului
de folklor anglij in Romania, anglijii si
fi putut veni in tara sub pretextul de
a face cercetari folkloristice.

Toate sentia mi le spus Brauner
Hori in mai multe discutii pe care le-au
putut cu el in acea perioada.

Brauner a discutat despre infiintarea
sentii rectii si institutului lui de folklor
anglij in Thorntun si Beryl de Zouete
avea doi urmasi si fi in tara in
1939. pe Beryl de Zouete a urmasura la
Londra. - Cand o fi la Londra in 1939 sta
a primit o suma de lire intre 50 si 100 -
de la institutul de Folklor anglij.

Semnatura,

Lena Constanta

Urmas: Yutecore De unde sti c-ta ca
Brauner Harry transmitea informatii 341
cu legiilor?

Raspuns De la Harry Brauner.

Yutecore Ce ti-a spus Brauner privitor
la seanta.

Raspuns Brauner Harry mi-a spus ca le
transmite tot ce poate afla lucruri cari
nu pe voie in ziare. - Pe stia ce anume informatia transmitea.

Yutecore Când ti-a spus Brauner seanta

Raspuns Harry Brauner mi-a spus seanta
in anul 1939 la mine sunt fiind un mare
uri din.

Deosemeni in timpul războiului sau mai
dinutet dupa relatiele lui pe linia de
informatii cu englezii. Brauner a trecut
pe un alba corierata relatiele lui cu englezii
adica sa nu fie arstat.

Yutecore: Cum a statolot Brauner
Harry Legatura cu Samuel Haare, Maknab
si de Rougetel.

Raspuns Brauner a fost in relatie una
strana cu Maknab si de Rougetel
pe cari ti cunosc priu. Tusi nu mi-ai spus
Egyptului in Romania si pe care el cunosc
priu Lee Moilet.

Yutecore Cum a cunoscut-o pe Lee Moilet.

Raspuns Lee Moilet il cunoscuse pe
fratele lui Brauner. Isart frate este
pictor si locuiea la Paris.

Cand a venit in tara in 1938 Lee

Urmare: Moiler la cîntat pe Brauner Hori-
ca a venit în România însoțită de
Philippe Penkose pictor englez. 'Eu am
făcut un voiaj împreună cu ea, Brauner
și Penkose în toate locurile până
în Maramureș, cu masina și în Ardeal.

Lee Moiler i-a prezentat lui Hori
Brauner pe Iuad ministrul Episcopiei
la București cu care Brauner a rămas
în relație până la plecarea sa, în
noiembrie în 1941. (aproximativ).

Lee Moiler a mai venit în țară în
1945 ca reporter și revistei Vogue
dela Londra. A avut însoțită de
John Philips redactor la revista ameri-
cană Life. Veneau dela Bucaresta.

Am fost cu Hori Brauner; Lee Moiler și
John Philips la un restaurant pe calea
Sorocaștilor. John Philips se cere
informații despre situația politică.

Cere informații în special despre Partidul
Comunist. 'Eu i-am spus să-l conducă
la Ziller Herbert care poate să-i dea
informațiile re-cîntare.

Intrebare: Yate faceți legătura cu
Ziller Herbert?

Răspuns: Eu i-am telefonat lui Ziller
Herbert după ce am terminat marea și
i-am spus să venă să-i prezintă pe
John Philips. I-am spus să-i meargă la
un restaurant cu Lee Moiler și cu mine

Semnătura,

Lena Constanta

Urmare: ziarist american n-a scutit sa
nevoie de informatii pe aici cu un le 342
sumu, dar puteam veni la el. —

El a sursat n-a sursat dus la el
scara de st. Timonie dupa a: 2. —

Filoz Herbert a murit pe lee Miller.
incep din 1938. cand lee Miller facuse
un chef la Eller scara. —

Intrebare: Ce informatii i-a dat Eller
Herbert lui John Phillips? —

Raspuns: Partea ce informatii omune
i-a dat deosebi la Eller a vorbit cu
Phillips in limba engleza n-a sursat
intrebari. Eu am stat de vorbe in scara
comara cu lee Miller n-a sursat Breinet. —

Intrebare: De ce n-a i-a dat de informatii n-a
dece l-a dus la Eller. —

Raspuns: Eu am stat pe punct de vedere
sa-i importanta: punctul de vedere oficial
sau punctul de vedere a lui Petronache n-a
stanci l-a dus la Eller iar eu
stanc n-a va putea mai bine sa-i dea
informatiile ce l-a interesat. —

Intrebare: Cat timp a stat lee Miller
in tara. Din 1945. —

Raspuns: lee Miller a stat in vara
1945 free sau pastre gile. —

Preputat proces verbal l-a scutit
urmasii cu curant n-a sursat in total
mali dechete de curant. —

Dat in fata noastra

Mod. 185

Brown Col. Proleary

Semnatura,

Lena Constanta

Secretar ef de secretie
The Miller Ep —

PROCES VERBAL DE INTEROGATOR

Arrestata CONSTANTE ELENA născută în București la
12 Iunie 1909 fiica lui CONSTANTIN și JULIETA, de profesie pic-
tor scenograf, cu ultimul domiciliu în București str. Dionisie
Lupu Nr. 12

20 Februarie 1953, Buc.

Interog. a început la ora 9,05

" s'a terminat " 23,10

Intrebare:

În declarațiile consemnate în procesul verbal de
interogatoriu din 27 Oct. 1952 ai arătat că colonelul EISINGER
ți-a transmis din partea I.S. ca în activitatea d-tale de spio-
raaj să tei legătura cu ZILBER HERBERT "economistul" și să
ascuți de sfaturile acestuia. Arată d-ta când și unde ai discu-
tat cu ZILBER HERBERT despre aceasta și ce anume?

Răspuns:

După 2-3 zile după ce am vorbit cu EISINGER - prin
Sept. 1944 am telefonat lui ZILBER HERBERT. M'am dus după amiaza
la el acasă în str. Dionisie Lupu Nr. 2

I-am comunicat lui ZILBER HERBERT că a venit din
Cairo col. EISINGER care mi-a spus că este șeful lui NICOL GROSS
care a lucrat la un birou al serv. de informații la Cairo sub
ordinele sale. Că mi-a cerut să transmit informații și în spe-
cial informații despre Partidul Comunist.

Aceste informații să le transmit printr'un om pe
care mi-l va trimite și care va ține legătura cu mine.

I-am spus că col. EISINGER mi-a spus să colaborez
cu el ca să mă ajute și să-mi dea informații.

Intrebare:

Ce ți-a răspuns ZILBER HERBERT?

Răspuns:

ZILBER mi-a spus că este de acord să-mi dea infor-
mații.

./.

ss/LENA CONSTANTE

Mi-a spus că dorința de a colabora cu englezii o are și PATRASCANU și că mă va introduce pe lângă PATRASCANU ca să pot culege informațiile și direct dela acesta. 344

Mi-a spus că îi va vorbi lui PATRASCANU despre mine și îi va spune că sunt un om de încredere.

Mi-a mai spus că în afară de voi putea culege informații dela PATRASCANU voi putea să-i fac și eu servicii lui PATRASCANU să comunice englezilor când PATRASCANU va avea ceva de comunicat și că voi putea să-i creez o atmosferă favorabilă lui PATRASCANU față de englezi.

Intrebare:

Te-a prezentat ZILBER lui PATRASCANU.

Răspuns:

După câteva zile ZILBER mi-a dat un telefon și mi-a spus să mă duc la Uniunea Patrioților la secția artistică care era condusă de ELENA PATRASCANU. ZILBER și vorbise cu PATRASCANU și de atunci am fost zilnic împreună cu PATRASCANU și ELENA PATRASCANU. În Decembrie 1944 am petrecut vacanța de Crăciun împreună la Biham.

În Ianuarie 1945 PATRASCANU mi-a spus că trebuie să mă înscriu în Partidul Comunist pentru că altfel el nu poate justifica că este tot timpul împreună cu doi oameni care nu sunt în Partid. PATRASCANU ELENA mi-a adus o adeziune pe care eu am completat-o.

Intrebare:

Când ai discutat dta cu PATRASCANU despre legăturile tale cu Intelligence Service-ul și ce anume i-ai spus?

Răspuns:

În Ianuarie 1945 fiind la TOROSIAN am spus că l-am cunoscut pe NICOL GROSS care a lucrat la Cairo într'un birou al serv. de informații sub ordinele colonelului EISINGER, care a venit și mi-a transmis complimente dela el. De față au fost PATRASCANU, HARI BRAUNER, ELENA PATRASCANU. De TOROSIAN nu sunt sigură că a fost atunci prezent și, a auzit conversația.

În februarie am spus lui PATRASCANU și lui ELENA PATRASCANU că a venit BUTLER secretar al Legației engleze și că mi-a adus o brățară dela NICOL GROSS. Acest lucru i l-am spus la ei acasă în str. Vasile Lascăr Nr. 100.

În Martie 1945 la Predeal seara m'am plimbat seara pe o alee care ducea dela pensiunea Crizli spre pădure unde se înfunda, i-am cerut pentru prima dată informații despre scopul întâlnirilor lui secrete cu VISOIANU, NICULESCU

BUZESTI, POGONEANU. Si care este scopul dorinței lui de a colabora cu englezii.

Intrebare:

Ce ți-a spus PATRASCANU în această privință?

345

Răspuns:

Mi-a răspuns că Partidul Comunist este pentru o apropiere strânsă cu Uniunea Sovietică, el este în contra acestei apropieri deoarece el a fost în Uniunea Sovietică și știe cum este acolo. Că în orice caz socialismul din Uniunea Sovietică nu este de crede el. Că el este pentru o colaborare strânsă cu Anglia și America. Pentru aceasta el vede că este necesară menținerea cu orice chip a partidelor liberal și țărănist ca partide de guvernământ, precum și menținerea monarhiei. Mi-a mai spus că el preferă mai bine ca Partidul Comunist să nu aibă reprezentanți în guvern pentru că aceasta înseamnă un prim pas spre desființarea partidelor liberal și țărănist.

Mi-a spus că a luat contact cu VISOIANU, NICULESCU BUZESTI, POGONEANU ca să-i avertizeze de acest pericol și deoarece fiind armata sovietică în țară nu se poate trece peste Partidul Comunist să nu se minimalizeze pericolul pe care îl reprezintă Partidul Comunist. În general mi-a spus că el dorește colaborarea cu partidele istorice și că preferă chiar ca acestea să dețină puterea.

Mi-a spus că dacă Partidul Comunist ocupă poziția acestea nu vor mai putea fi recucerite.

Intrebare:

Ce ai mai discutat cu PATRASCANU asupra legăturilor tale cu Intelligence Service?

Răspuns:

L-am întrebat după ce mi-a spus toate acestea cum se face că are încredere în mine. Mi-a spus că are încredere deoarece i-am fost recomandată de ZILBER HERBERT care i-a vorbit de activitatea mea.

După ce am primit scrisoarea prin secretarul legației engleze BUTLER prin care mi se cerea să transmit informații asupra poziției lui PATRASCANU, am discutat despre aceasta cu PATRASCANU căruia i-am spus că I.S. cere informații detaliate despre planurile lui.

Mi-a spus ca să comunic și totodată eu spunându-i că mă duc la legația engleză, mi-a spus ca în nici un caz să nu mă duc acolo aici voi fi descoperită ci să-l chem mai bine pe BUTLER la mine ceea ce eu am făcut.

./.

ss/LEMA CONSTANTIE

Această convorbire am avut-o cu PATRASCANUL mine acasă spre sfârșitul lui Martie.

Întrebare:

346

Te ți-a cerut PATRASCANU să comunici serviciului de spionaj englez.

Răspuns:

PATRASCANU mi-a cerut să comunic că trebuie dusă o acțiune drastică prin toate mijloacele posibile pentru ca să nu ia puterea Partidul Comunist. Să nu se mai trimeată note diplomatice României cari sunt fără efect ci să se duă o acțiune drastică presând direct asupra URSS, atâta timp cât sunt slăbiți de război și URSS mai are nevoie de sprijinul economic și există o alianță între Anglia și URSS.

Mie după felul cum a vorbit cu mine mi-a făcut impresia că a mai comunicat aceste lucruri și că transmițându-le prin mine le întărește acesta după felul de a vorbi.

Mi-a indicat că se poate împiedica ca România să fie sub influența sovietică făcând tot posibilul să se mențină la putere partidele liberal și național-țărănesc și monarhia.

Să se împiedice ca PCR să ia puterea. Mi-a spus că comunică activitatea lui VISOIANU, POGONEANU, NICULESCU BUZESTI în acest sens, așa cum am arătat în procesele verbale în care am arătat conținutul acestor întrevederi și scopul lor.

Cu POGONEANU a discutat ca să facă regele olovitură de stat și cum nu se putea ca PCR să nu participe la guvern să fie acceptat el ca prim ministru, el luându-și angajamentul să lucreze după interesele engleze și ale burgheziei.

Cerea să se preseze asupra regelui să fie numit el prim ministru.

Restul discuțiilor le-am arătat iar în plus nu-mi mai reamintesc nimica.

Întrebare:

Cine cunoaște că PATRASCANU ți-a dat informații pentru a le transmite serv. de spionaj englez.

Răspuns:

În afară de ZILBER HERBERT nu știe nimeni.

Întrebare:

Unde ai avut aceste discuții cu PATRASCANU când ți-a dat informațiile.

Răspuns:

Numai la mine acasă fiind numai noi doi singuri.
Prezentul proces-verbal l-am citit cuvânt cu
cuvânt și corespunde în tototul cu cele declarate de mine.

ss/LENA CONSTANȚE

Lt.de Securitate

T.Micle

Proces-Verbal de interogator

Arestat Constante Elena născută în București
la 17 Iunie 1909 fiia lui Constantin și Julieta.
(Date de stare civilă, ultimul domiciliu)
de profesie pictor oecograf, cu ultimul domiciliu în București str. Dionisie Lupu 12

20 Februarie 1953

Orașul București

Interogatoriul a început la ora 9 și 05 min.

" s'a terminat la " 23 și 10 min.

Intrebare: Te declaratiile consemnate în
procesul verbal de interogatoriu din 27 Oct 1952
și arată că colonelul Eisinger ti-a furnizat
știi portea I.S. în în activitatea d-tale de
primărie și legătura cu Ziller Herbert
„economistul” și în esutul de spaturi la
scuturii. Arată d-ta când și unde și
discutat cu Ziller despre scuturii și ce
nume?

Răspuns După 2-3 zile după ce am vorbit
cu Eisinger - prin sept 1944 am telefonat
lui Ziller Herbert. M-am dus după amiază
la el acasă în str. Dionisie Lupu nr. 3.

Țam comunicat lui Ziller Herbert că
a venit din Cairo col. Eisinger care m-a
 spus că este soful lui Nicol Gros care
 lucrat la un birou al serv. de infrastructie
 la Cairo sub ordinele sale... Că m-a cerut

Semnătura,

Elena Constante

Urmare: să transmit informații și în general
informații despre Partidul Comunist.

Aceste informații să le transmit
printr'un om pe care mi-l va trimite
și care va ține legătura cu mine
' Yam zpus că, col. Diringer nu-o spus
să colaborez cu el și să mă ajute și
să-mi dea informații.

Interbare Ce ti-a răspuns Ziller Herbert.
Răspuns Ziller nu-o spus că este de
scurt să-mi dea informații

Ni-a spus că dăruita de a colabora
cu englezii o are și 'Pătrăscu' și că
mă va introduce pe lângă Pătrăscu
pentru că să pot cunoaște informațiile
și direct de la sursă.

' Mi-a spus că îi va vorbi lui Pătrăscu
despre mine și îi va spune că sunt un
om de încredere.

Ni-a mai spus că însoțită să ori putea
cunoaște informații despre Pătrăscu și
putea să-i facă și eu servicii lui Pătrăscu
să comunice englezilor când Pătrăscu
va avea ceva să comunice și să voi putea
să-i creez o atmosferă favorabilă lui Pătrăscu
fără de cunoaștere.

Interbare Te-a prezentat Ziller lui Pă-
trăscu.

Răspuns După câteva zile Ziller nu-a
dat un telefon și mi-a spus să mă duc
la Uniunea Patrioților la secția artistică

Semnătura,

Leva Constant

Urmare: core era undeva de Elus Patras-
pennu. — Gilber si vorbire cu Patrasconu si
de stinca care fust jilnic impredina cu 349
Patrasconu si Elus Patrasconu. In Decembrie
1944 era facut vasa de Gădău impredina
pe Aham. —

In Ianuarie 1945 Patrasconu mi-a spus
ca trebuia sa ma inscriu in Partidul Comunist
pentru ca altfel el nu poate participa ca
este tot timpul impredina cu doi oameni
ori nu sunt in Partid. Patrasconu
Elus mi-a spus o soluziune pe care eu
am completat-o. —

Intrebare Cand si discutat d-ta cu Patras-
conu despre legaturile d-tale cu Intelligenti
Serviciul si ce anume i-ai spus?

Raspuns: In Ianuarie 1945 fiind la Toroneau
am spus ca l-am cunoscut pe Nicol Grass.
Core a lucrat la Core intr-o birou al ser
de informatii sub ordinea colonelului Tringher.
Core a venit si mi-a transmis implicente
dela el de fete cu fust Patrasconu, Hori
Brauner, Elus Patrasconu. De Toroneau am
avut ripera ca a fust stinca prezent si a avut
inmormtata. —

In Februarie am spus lui Patrasconu si lui Elus
Patrasconu ca a venit Butler reictat
al Legatiei engleze si ca mi-a spus o biotie
de Nicol Grass. Bent lare si am spus
la ei care in st. Vorita lare a 2000. —

In Martie 1945 Predesal reora mi-a

Urmare: plin e st. nora pe o silec care ducen
de la penunies Grizli spre pãdure unde
se înfundã. i-am cerut pentru prime date
informații despre scopul înteluirii lor lui
secrete în Vifobacia, ~~Amulscu~~ Buzeti,
Pogoneanu. La care este scopul dorinței lui
de a colabora cu anglijii.

Intebare Ce ti-o spus Petrusconu în
suntã priuntã?

Rãspuns Mi-a rãspuns cã Partidul
Comunist este pentru o apropiere strãnsã
cu Uniunea Sovieticã el este în contra
suntii apropierei deoarece el a fost în
Uniunea Sovieticã n oie cum este scold.
Cã în orice caz virelismul din Uniunea
Soveticã nu este ce crede el. Cã el este
pentru o colaborare strãnsã cu Anglia
si Americã. Pentru aceasta el vede cã
este necesarã menținerea cu orice chip
a partidului liberal si totuși cã partidul
de guvernãmânt trebuie si menținut
minoritarii. Mi-a mai spus cã el preferã mai bine
cã Partidul Comunist sã nu se abia reprezentat
în guvern pentru cã aceasta înseamnă
un prim pas spre desfructarea partidului
liberal si totuși.

Mi-a spus cã o lustr contact cu v. v. v. v. v.
Amulscu Buzeti, Pogoneanu cã sã-i
spere de sunt puicoli si deoarece
fiind ornatã minoritiã în tara mea se
poate trece peste Partidul Comunist.

Semnătura,
Luna Cantaul

Urmare: se nu se nimeni maligru pericolul 350
 pe care il reprezinta Partidul Comunist
 In general mi-o spus ca el dorste colabora
 cu partidele istorice si ca prefera ^{sa} se scite
 sa detina puterea. -

Mi-o spus ca dste Partidul Comunist
 asupra puterii scitea nu vor uni putea
 si venicite. -

Intrebare: Ce ai mai discutat cu Patrascanu
 asupra legaturii lui d-tale cu Intelligence
 Service? -

Raspuns: L-am intebat dupa ce mi-o
 spus toate scitea cum se face sa ore
 incredare in mine. Mi-o spus sa ore incredare
 deoarece i-am dat ~~ilom~~ ^{ilom} ~~dictate~~ ^{dictate} ale
 Silber Herbert care i-a vorbit de activitatea
 mea.

Intrebare: Ce am primit noi soarea price scitului
 legaturii ~~Butler~~ ^{Butler} pruncare si se crea sa transmit
 informatii asupra pozitiei lui Patrascanu
 sau discutat despre scitea cu Patrascanu
 iornia i-am spus ca l. s. cere informatii
 detaliate despre planurile lui. -

Mi-o spus ca sa comunice cu ~~tit~~ ^{tit} ~~olada~~ ^{olada}
 eu spunandu-i ca ma duc la legatia cubana
 mi-o spus sa in vici nu eaz sa un
 ma duc sult ca ci ori fi desalper to ci
 sa-l chem mai bine pe Butler la mine
 ceise eu am facut. -

Acosta vorbire sau sunt o cu Patrascanu
 la mine acora spre sfarsitul lui
 Martie. -

Urmare: Intrebare: Ce te-a cerut Patrescu
sa comunici serviciului de spionaj englez?

Răspuns: Patrescu nu-a cerut sa
comunice cu belucii dintr-o actiune ostilă
prin toate mijloacele posibile pentru ca se
nu i-a putut da Particulul Comunist. To-
nu pe masă trimitea note diplomatice
României care sunt foarte efective si se re-
duce, actiune drastică prind direct
supra U.R.S.S. state timp iet sunt
statul de regim U.R.S.S. nu se vor
de spionaj comunice si este o alina
in te Anglia si U.R.S.S.

Mie după felul cum s-a vorbit cu
mine mi-a fost impresia că e un
comunist este surin și că transmite
notă la prin mine la interese și este după
felul de a vorbi.

Mi-a indicat să se poate împiedica
ca România să fie sub influența
sovietică făcând tot posibilul să se
menționeze la putere partidele U.R.S.S.
și ^{național} ~~trădător~~ și memorie.

Și se împiedica ca P.C.R. să poată
Mi-a spus să comunice autoritatea la
ce. Unirea, România, Hicel, în
Bogdan în acest sens, și cum am arătat
în prezenta oală în care am arătat
intimitatea pentru întrebări și răspunsuri.

Cu România s-a discutat ca se fac
regulă o listă de state și cum nu se

Observație: Fiecare pagină a procesului-verbal se iscălește de către arestat sau
martor, iar ultima pagină și de către anchetator.

Lea Constant,

Urmare: putrea sa PR si un participant la
 grupu in fis receptat el co proru inainta
 el lucuolus supapentat el luvege
 dupa istrele enlye x ale binghile.
 Cere sa x pueze oimpo regelu in
 fi numit el proru inainta.

Postul disuncti b-ou prorat iat in
 plus un usucis no multo c inuicid.

Intebore Cinc inuicite in Potrioua
 tu-o dat informati pentru ole
 treunente xer ole xpones enlye.

Rosprus he spros el Zeller Hebet
 un ste inuicid.

Intebore Cinc ei oimprate disuncta in
 Potrioua iat tu-o dat informati.

Rosprus Xpones le noie stasie fiid
 inuicid xer ole xpones.

Prezentul proru ostel b-ou citat inuicid
 in inuicid a lotypend in total ca ale
 duborate ole inuicid.

Lena Constant

It el inuicid
 ste. Uli G